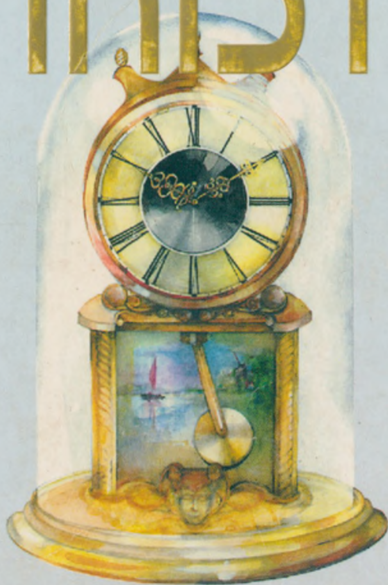
AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE

LAIKRODŽIAI

AGATHA CHRISTIE

Laikrodžiai

LEIDYKLA

VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

AGATHA CHRISTIE

The Clocks

Iš anglų kalbos vertė
Irma GOCENTIENĖ

ISBN 9986-833-12-4

Mano senam draugui Mario,
džiugiai prisimindama nepaprastai skanų maistą
Kapryje

PROLOGAS

Rugsėjo devintosios dienos popietė buvo lygiai tokia, kaip ir bet kokia kita popietė. Nė vienas iš tų, kurie turėjo būti susiję su tos dienos įvykiais, negalėjo patvirtinti, kad nujautė nelaimę. (Išskyrus ponią Paker iš Vilbraham Kresento, 47-to namo, kuri paprastai nujausdavo nelaimes ir kuri vėliau visada smulkiai aprašydavo ją persekiojusius keistus ženklus ir virpulius. Tačiau ponia Paker iš 47-to namo buvo taip toli nuo 19-to namo ir tiek menkai tesusijusi su tuo, kas ten dėjosi, kad jai iš viso nereikėjo nujausti nieko blogo).

Kavendišo sekretorių ir spausdinimo biuro viršininkei panelei K.Martindeil rugsėjo devintoji buvo įprasta, monotoniška diena. Skambėjo telefonas, tarškėjo rašomosios mašinėlės, darbo tempas buvo normalus – nei spartesnis, nei lėtesnis – kaip įprasta. Nė vienas iš darbų nebuvo ypatingai įdomus. Iki 14.35 rugsėjo devintoji galėjo būti diena kaip ir visos kitos.

14.35 suskambo panelės Martindeil skambutis, ir Edna Brent savo kabinete atsiliepė įprastu, neaiškiu, šiek tiek pro nosį balsu, manevruodama ledinuką burnoje.

– Klausau, panele Martindeil.

– Nagi, Edna, aš tau visai ne taip liepiau atsakinėti į skambučius. – Tark žodžius aiškiai ir nekvėpuok į ragelį.

– Atleiskite, panele Martindeil.

– Jau geriau. Tu gali prideramai kalbėti, kai stengiesi. Atsiųsk pas mane Šeilą Veb.

– Ji dar negrįžo po pietų, panele Martindeil.

– Štai kaip. – Panelė Martindeil pažvelgė į laikrodį ant savo stalo. – 14.36. Ji vėluoja lygiai šešias minutes. Šeila Veb pastaruoju metu darosi nerūpestinga. – Atsiųsk ją pas mane, kai ji sugrįš.

– Gerai, panele Martindeil.

Edna, maloniai čiulpdama ledinuką, tęsė Armando Levino "Nuogos meilės" spausdinimą. Jo kruopščiai aprašytas erotizmas nedomino Ednos, kaip nedomino ir daugumos pono Levino skaitytojų, nežiūrint į jo pastangas. Jis buvo žymus fakto, kad nieko negali būti nuobodžiau už nuobodžią pornografiją, pavyzdys. Nežiūrint į ryškius viršelius ir provokuojančius pavadinimus, kiekvienais metais buvo parduodama vis mažiau jo knygų, o paskutinė sąskaita už spausdinimą jau buvo išsiųsta jam tris kartus.

Atsidarė durys, ir šiek tiek uždususi įėjo Šeila Veb.

– Katė Sendė teiravosi apie tave, – pasakė Edna.

Šeila Veb nutaisė grimasą.

– Tai nesiseka, – vienintelę dieną, kai aš pavėlavau.

Ji susitvarkė plaukus, pasiėmė bloknotą ir pieštuką ir pasibeldė į viršininkės duris.

Panelė Martindeil pakėlė akis nuo stalo. Ji buvo keturiasdešimties su trupučiu veikli moteris. Dėl savo išsipūtusios blyškiai rausvų plaukų šukuosenos ir Katerinos vardo, ji buvo pravardžiuojama Kate Sende.

– Jūs vėluojate, panele Veb.

– Dovanokite, panele Martindeil. Buvo siaubingas autobusų kamštis.

– Šiuo dienos metu visada yra siaubingas kamštis. Jūs turite tai numatyti. – Ji pažvelgė į pastabą savo bloknote. – Skambino kažkokia panelė Pebmarš. Jai reikia stenografistės trečią valandą. Ji prašė specialiai jūsų. Ar prieš tai jai dirbote?

– Negaliu atsiminti, kad būčiau dirbusi, panele Martindeil. Šiaip ar taip, ne pastaruoju metu.

– Adresas – Vilbraham Kresentas 19. – Ji klausiamai stabtelėjo, bet Šeila Veb papurtė galvą.

– Neatsimenu, kad būčiau ten ėjusi.

Panelė Martindeil pažvelgė į laikrodį.

– Turite ten būti trečią valandą. Lengvai galite suspėti. Ar turite dar kokių darbų šiai popietei? Ak, taip, – jos žvilgsnis stabtelėjo ties užrašų knygele, gulinčia po ranka. – Profesorius Pardis viešbutyje "Curlew". Penktą

valandą. Jūs turėtumėte grįžti iki to laiko. Jei ne, aš galiu pasiųsti Džanetą.

Ji linktelėjo leisdama išeiti, ir Šeila nuėjo į savo kabinetą.

– Kas nors įdomaus, Šeila?

– Tiesiog dar viena monotoniška diena. Kažkokia sena katė Vilbraham Kresente. O penktą valandą profesorius Pardis su visais tais siaubingais archeologiniais pavadinimais. Kaip aš norėčiau, kad kada nors atsitiktų kas nors jaudinančio.

Atsidarė panelės Martindeil kabineto durys.

– Šeila, dar vienas dalykas: jei panelė Pebmarš nebus sugrįžusi, kai jūs atvyksite, eikite į vidų, durys nebus užrakintos. Kai įeisite į vidų, eikite ir laukite kambaryje, esančiame į dešinę nuo holo. Ar atsiminsite, ar man reikia užrašyti?

– Atsiminsiu, panele Martindeil.

Panelė Martindeil užsidarė savo šventovėje.

Edna Brent paslapčia iš po savo kėdės išsitraukė gana neskoningą batelį ir nulūžusį aukštą ploną kulniuką.

– Kaip aš parsirasiu į namus? – sudejavo ji.

– Ak, baik jaudintis dėl niekų, mes ką nors sugalvosime, – pasakė viena iš merginų ir tęsė spausdinimą.

Edna atsiduso ir įsidėjo į rašomąją mašinėlę naują popieriaus lapą: "Jį užvaldė aistra. Nepaprastai susijaudinęs jis nuplėšė šifoną nuo jos krūtinės ir stumtelėjo ją ant lobos".

– Prakeikimas, – ištarė Edna ir ištiesė ranką į trintuką.

Šeila pasiėmė savo rankinę ir išėjo.

Vilbraham Kresentas buvo fantazija, įgyvendinta Viktorijos laikų statytojo 1880-aisiais. Tai buvo dvigubų namų su sodais, sustatytų nugaromis, pusmėnulis. Šis neįprastas kūrinys buvo rimtų rūpesčių šaltinis asmenims, nepažįstantiems vietovės. Tie, kurie atvykdavo iš išorinės pusės, nesugebėdavo surasti namų, turinčių mažesnius numerius, o tie, kurie atsirasdavo vidinėje pusėje, beviltiškai svarstydavo, kur galėtų būti didesni numeriai. Namai buvo dailūs, tvarkingi, su skoningais balkonais ir respektabilūs. Modernizacija, bent jau iš išorės, kol kas buvo menkai juos

palietusi. Pirmiausiai permainų vėjus pajuto virtuvės ir vonios.

19-tas namas atrodė įprastai. Matėsi dailios užuolaidos, o ant fasadinių durų blizgėjo varinė rankena. Abipus takelio, vedančio į namą, žaliavo standartiniai rožių krūmai.

Šeila Veb atsidarė vartelius, nuėjo link fasadinių durų ir paskambino. Nebuvo jokio atsako. Palaukusi minutę ar dvi, ji padarė tai, kas jai buvo liepta, – pasuko rankeną. Durys atsivėrė, ir ji įėjo į vidų. Mažo holo dešinėje esančios durys buvo praviros. Ji pasibeldė, palaukė ir tada įėjo į kambarį. Tai buvo eilinė, gana maloni svetainė, truputį perkrauta baldais pagal dabartinį skonį. Vienintelis nepaprastas dalykas šiame kambaryje buvo gausybė laikrodžių. Kampe tiksėjo kurantai, ant židinio atbrailos stovėjo Drezdeno porceliano laikrodis, ant rašomojo stalo – sidabrinis laikrodis, ant lentynėlės, šalia židinio, – mažas, neįprastas paauksuotas laikrodis, o ant stalo, šalia lango, išblukusiame odiniame futliare, – kelioninis laikrodis su nusitrynusiu paauksuotu užrašu "Rozmeri" kampe.

Šeila Veb su nuostaba pažvelgė į laikrodį ant rašomojo stalo. Jis rodė truputį daugiau nei dešimt minučių po keturių. Jos žvilgsnis nukrypo į laikrodį ant židinio. Jis rodė tą patį laiką.

Šeila krūptelėjo išgirdusi dūzgesį ir spragtelėjimą virš savo galvos. Iš medinio išdrožinėto laikrodžio, kabojusio ant sienos, pro mažytes dureles išlindo gegutė ir garsiai bei aiškiai pranešė:

– Kū–kū, kū–kū, kū–kū!

Aštri gegutės balso gaida nuskambėjo beveik grasinančiai. Ji vėl pradingo, spragtelėjusi durimis.

Šeila Veb šyptelėjo ir pasuko už sofos. Tada ji sustojo kaip įbesta.

Sudribęs ant grindų gulėjo vyro kūnas. Jo akys buvo nereginčios, pusiau atmerktos. Ant jo tamsiai pilko kostiumo juodavo drėgna dėmė. Beveik mechaniškai Šeila pasilenkė. Ji palietė vyro veidą – šaltas, jo ranką, – ji irgi buvo šalta. Tada ji palietė šlapią dėmę ir skubiai atitraukė ranką, žiūrėdama į ją su pasibaisėjimu.

Tuo metu ji išgirdo, kaip atsidarė varteliai lauke,

ir jos galva mechaniškai nukrypo į langą. Pro jį Šeila pamatė moters figūrą, skubančią takeliu. Ji mechaniškai nurijo seiles – gerklė buvo sausa. Kaip prikalta ji stovėjo vietoje, nesugebėdama nei pajudėti, nei surikti, spoksodama priešais save.

Atsidarė durys, ir įėjo aukšta pagyvenusi moteris, nešina pirkinių krepšiu. Jos žili banguoti plaukai buvo sušukuoti atgal, o jos akys buvo plačiai atvertos ir nuostabiai mėlynos. Jų įdėmus žvilgsnis, nieko nematydamas, praslydo pro Šeilą.

Šeila išlemeno kažkokį neaiškų garsą. Mėlynų akių žvilgsnis nukrypo į ją, ir moteris aiškiai prabilo:

– Ar kas nors čia yra?

– Aš... čia... – merginos balsas staiga nutrūko, moteriai greitai artinantis prie jos. Ir tada ji suriko:

– Ne ne... jūs užlipsite ant... ant jo... o jis... jis – miręs...

1 SKYRIUS

KOLINO LAMBO* PASAKOJIMAS

Naudojantis policijos terminais, rugsėjo devintąją dieną, 14.59, aš ėjau Vilbraham Kresentu vakarų kryptimi. Tai buvo mano pirma pažintis su Vilbraham Kresentu ir, atvirai pasakius, aš jaučiausi beviltiškai.

Aš ėjau, vedamas nuojautos, su užsispyrimu, kuris diena iš dienos darėsi vis atkaklesnis, o nuojauta teikė vis mažiau vilčių. Toks jau aš esu.

Numeris, kurio man reikėjo, buvo 61-mas. Ar galėjau jį rasti? Ne, šito aš negalėjau. Aš uoliai sekiau namų numerius, išsidėsčiusius nuo 1 iki 35. Čia, pasirodo, Vilbraham Kresentas baigėsi. Gatvė, kurios pavadinimas buvo Olbani Roudas, užtvėrė man kelią. Aš pasukau atgal. Šiaurinėje pusėje nebuvo namų – tik siena. Už sienos į viršų kilo modernių butų blokai. Akivaizdu, kad įeiti į juos galima buvo iš kitos gatvės. Niekas negalėjo man padėti.

Aš žiūrėjau aukštyn į namų numerius, praeidamas pro juos. 24, 23, 22, 21. "Dianos namas" (matyt, 20-as – su oranžiniu katinu, besiprausiančiu snukutį ant vartų stulpo), 19-to namo durys atsidarė, ir iš jo kaip kulka išlėkė ir takeliu pasileido mergina. Panašumą į kulką stiprino šauksmas, lydintis ją. Tas klyksmas buvo aukštas, plonas ir beveik nežmoniškas. Mergina praskriejo pro vartus ir susidūrė su manimi tokia jėga, kad beveik nubloškė mane nuo šaligatvio. Mes ne tik susidūrėme. Ji suspaudė mane beprotiškame, desperatiškame glėbyje.

– Atsargiai, – tariau aš atgaudamas pusiausvyrą. Lengvai ją papurčiau. – Ramiau.

Mergina apsiramino. Ji vis dar laikė sugriebusi

---

*lamb *(angl.)* – ėriukas *(vert. past.)*

mane, bet jau neberėkė, tik pradėjo kūkčioti.

Negaliu pasakyti, kad būčiau puikiai pasirodęs šioje situacijoje. Aš paklausiau, kas jai yra. Supratęs, kad mano klausimas nėra ypatingai aiškus, aš jį pakeičiau:

– Kas atsitiko?

Mergina giliai įkvėpė.

– Tenai, – ji mostelėjo į namo pusę.

– Taip?

– Ten ant grindų yra vyras... negyvas... ji vos neužlipo ant jo.

– Kas vos neužlipo? Kodėl?

– Aš galvoju dėl to, kad ji yra akla. O ant jo yra kraujo. Ji pažvelgė žemyn ir paleido vieną iš mane sugriebusių rankų. – Ir ant manęs. Ant manęs yra kraujo.

– Taip, yra, – tariau aš. Pažiūrėjau į dėmes ant mano palto rankovės. – O dabar ir ant manęs, – parodžiau jai pirštu. Aš atsidusau ir apsvarsčiau situaciją.

– Geriau veskite mane vidun ir parodykite, – pasakiau.

Tačiau ji pradėjo smarkiai drebėti.

– Aš negaliu, aš negaliu... aš neisiu ten dar kartą.

– Greičiausiai jūs teisi,– aš apsižvalgiau aplinkui. Nesimatė jokios patogios vietos, kur galima būtų priglausti pusiau apalpusią merginą. Aš švelniai padėjau jai atsisėsti ant šaligatvio ir atrėmiau ją į geležinius turėklus.

– Jūs likite čia, – ištariau, – kol aš grįšiu. Tai netruks ilgai. Jums viskas bus gerai. Pasilenkite į priekį ir padėkite galvą ant kelių, jei jums svaigsta galva.

– Aš... aš manau, kad man jau geriau.

Ji šiek tiek abejojo dėl to, bet aš nenorėjau derėtis. Raminančiai patapšnojau jai per petį ir gyvai nužingsniavau taku. Aš įėjau pro duris, minutėlę padvejojau hole, pažvelgiau pro duris kairėje ir radau tuščią valgomąjį. Tada perėjau holą ir įžengiau į priešais esančią svetainę.

Pirmiausiai pamačiau pagyvenusią moterį pražilusiais plaukais, sėdinčią kėdėje. Man įėjus, ji staiga pasuko galvą ir tarė:

– Kas čia?

Iš karto supratau, kad moteris buvo akla. Jos akys, žvelgiančios tiesiai į mane, buvo nukreiptos į tašką, esantį

už mano kairės ausies.

Nieko nelaukdamas, prabilau apie esmę.

– Jauna moteris išlėkė į gatvę ir pasakė, kad čia buvo negyvas vyras.

Jaučiausi absurdiškai, tardamas tuos žodžius. Atrodė neįmanoma, jog šiame tvarkingame kambaryje, kuriame sukryžiavusi rankas sėdėjo rami moteriškė, galėtų būti negyvėlis. Jos atsakymas buvo greitas.

– Už sofos, – tarė.

Aš žengtelėjau už sofos kampo. Tada ir pamačiau – į šalis atmestos rankos, stiklinės akys ir stingstančio kraujo dėmė.

– Kaip tai įvyko? – paklausiau greitai.

– Aš nežinau.

– Bet... iš tikrųjų. Kas jis toks?

– Neturiu menkiausio supratimo.

– Mes turime pranešti policijai. – Aš apsižvalgiau. – Kur yra telefonas?

– Aš neturiu telefono.

Aš susikaupęs pažvelgiau į ją atidžiau.

– Jūs čia gyvenate? Čia jūsų namas?

– Taip.

– Ar galite man pasakyti, kas įvyko?

– Be abejo. Aš grįžau apsipirkusi, – pastebėjau pirkinių krepšį, numestą ant kėdės, šalia durų, – ir įėjau į šį kambarį. Iš karto supratau, kad kambaryje kažkas buvo. Kai esi aklas, tai labai paprasta. Paklausiau, kas čia yra. Niekas man neatsakė, girdėjau tik kažką kvėpuojant, gana tankiai. Aš nuėjau garso link ir tada, kas tai bebuvo, suriko kažką apie kažkokį numirėlį ir kad aš tuoj ant jo užlipsiu. Tada, kad ir kas ten buvo, pralėkė pro mane iš kambario su riksmu.

Aš linktelėjau. Jų istorijos sutapo.

– Ir ką jūs darėte?

– Aš apgraibomis ėjau iki tos vietos, kol mano koja palietė kliūtį.

– O tada?

– Tada – priklaupiau. Kažką paliečiau – vyro ranką. Ji buvo šalta, pulso nebuvo... Aš atsikėliau, atėjau čia ir atsisėdau – laukti. Juk kas nors privalėjo ateiti. Ta jauna

moteris – nežinau kas ji tokia – tikriausiai sukėlė aliarmą. Pagalvojau, kad verčiau liksiu namie.

Šios moters ramybė paliko man įspūdį. Ji nerėkė ir neišpuolė apimta panikos iš namo. Ji ramiai atsisėdo laukti. Tai buvo protingas poelgis, bet nelengvas.

Ji pasiteiravo:

– Kas jūs toks?

– Mano vardas Kolinas Lambas. Aš atsitiktinai ėjau pro šalį.

– O kur jaunoji panelė?

– Aš palikau ją, atsirėmusią į vartus. Jai šokas. Kur yra artimiausias telefonas?

– Leidžiantis gatve, nepriėjus kampo, maždaug už penkiasdešimties jardų, yra telefonas automatas.

– Žinoma, atsimenu, aš pro jį praėjau. Einu paskambinsiu policijai. Ar jūs... – aš užsikirtau.

Nežinojau, ko jos klausti: ar ji liks name, o gal geriau pasiteirauti: ar viskas bus gerai.

Ji palengvino mano apsisprendimą.

– Geriau atvestumėte merginą į namus, – tarė ji įtikinamai.

– Nežinau, ar ji sutiks, – pasakiau aš abejodamas.

– Žinoma, ne į šį kambarį. Nuveskite ja į valgomąjį, kitoje holo pusėje. Pasakykite jai, kad aš nuėjau ruošti arbatos.

Ji atsikėlė ir priėjo prie manęs.

– Tačiau... ar jūs pajėgsite...

Jos veidą trumpam nušvietė silpna nuožmi šypsena.

– Mielas jaunuoli. Aš gaminu valgį pati savo virtuvėje nuo tada, kai apsigyvenau šiame name, o tai įvyko prieš keturiolika metų. Būti aklai nereiškia būti bejėgei.

– Atleiskite. Tai buvo kvaila. Galbūt man reiktų žinoti jūsų pavardę?

– Milisenta Pebmarš – panelė.

Aš išėjau ir nusileidau takeliu. Mergina pakėlė į mane akis ir pabandė atsistoti.

– Aš... aš manau, kad jaučiuosi daugiau ar mažiau patenkinamai.

Aš padėjau jai atsistoti, linksmai tardamas:

– Gerai.

– Ten... tenai buvo negyvas vyras, ar ne?

Aš nedelsdamas sutikau.

– Žinoma, jis ten buvo. Aš kaip tik einu iki telefono pranešti policijai. Jūsų vietoje aš palaukčiau name. – Aš pakėliau balsą, kad sustabdyti jos greitą protestą. – Eikite į valgomąjį. Jis yra kairėje holo pusėje. Panelė Pebmarš ruošia jums puodelį arbatos.

– Tai ten buvo panelė Pebmarš? Ir ji yra akla?

– Taip. Ji taip pat labai sukrėsta, bet yra labai nuovoki. Eikime, aš palydėsiu jus į vidų. Puodelis arbatos, kol lauksite policijos, jums padės.

Aš apkabinau ją per pečius ir paraginau. Patogiai įtaisęs ją prie pietų stalo, išskubėjau skambinti.

II

Bejausmis balsas ištarė:

– Krodeno policijos nuovada.

– Ar galėčiau kalbėti su detektyvu inspektoriumi Hardkastliu?

– Nežinau, ar jis yra. O kas teiraujasi?

– Perduokite jam, kad tai Kolinas Lambas.

– Minutėlę.

Aš laukiau. Tada išgirdau Diko Hardkastlio balsą:

– Kolinai? Aš dar nesitikėjau išgirsti tavo balso. Kur esi?

– Krodene. Šiuo metu esu Vilbraham Kresente. 19-ame name ant grindų guli miręs vyras. Aš manau, kad jis buvo nudurtas. Jis yra miręs jau beveik pusę valandos ar panašiai.

– Kas jį atrado. Tu?

– Ne, aš buvau nekaltas praeivis. Staiga iš namo išlėkė mergina, kaip koks šikšnosparnis iš pragaro. Beveik parbloškė mane. Ji pasakė, kad name yra negyvėlis, o akla moteris jį mindo.

– Juk tu manęs neapgaudinėji, ar ne?– paklausė Dikas įtariai.

– Pripažįstu, tai skamba fantastiškai. Bet faktai yra tokie, kokius tau išdėsčiau. Akla moteris yra panelė Mili-

senta Pebmarš, jai priklauso namas.

– Ir ji mindė negyvą vyrą?

– Ne ta prasme, kaip tau atrodo. Atrodo, kad būdama akla, ji tiesiog nežinojo, kad jis ten buvo.

– Aš paleisiu mechanizmą. Lauk manęs tenai. Ką darei su mergina?

– Panelė Pebmarš ruošia jai puodelį arbatos.

Dikas pakomentavo, kad viskas skambėjo labai jaukiai.

2 SKYRIUS

19-tame Vilbraham Kresento name pradėjo veikti įstatymas. Čia buvo policijos gydytojas, policijos fotografas ir pirštų atspaudų ekspertas. Jie dirbo profesionaliai, kiekvienas užsiėmęs savo reikalais.

Pagaliau atvyko detektyvas inspektorius Hardkastlis. Tai buvo aukštas, abejingo veido vyras tankiais antakiais, kuris jautėsi kaip Dievas, nusileidęs ant žemės patikrinti, ar viskas, ką jis sumanė, veikia ir ar veikia tinkamai. Jis paskutinį kartą žvilgtelėjo į kūną, apsikeitė keliais trumpais sakiniais su policijos gydytoju ir nuėjo į valgomąjį, kuriame trys žmonės sėdėjo prie tuščių arbatos puodelių: panelė Pebmarš, Kolinas Lambas ir aukšta mergina garbanotais rudais plaukais ir didelėm išsigandusiom akim. "Gana daili", – pastebėjo sau inspektorius.

Jis prisistatė panelei Pebmarš:

– Detektyvas inspektorius Hardkastlis.

Jis buvo girdėjęs apie panelę Pebmarš, nors jų keliai ir nebuvo susikirtę. Jis žinojo, kad ji buvusi mokytoja ir kad turėjo darbą, susijusį su Brailio rašto mokymu Aronbergo institute, kur dėstė vaikams su fizine negalia. Atrodė fantastiškai neįtikėtina, kad jos tvarkingame, asketiškame name galėjo būti nužudytas žmogus. Bet neįtikėtini dalykai atsitinka dažniau, nei kas nors būtų linkęs tuo tikėti.

– Atsitiko siaubingas dalykas, panele Pebmarš, – pasakė jis. – Apgailestauju, kad jums teko patirti tokį sukrėtimą. Man reikės jūsų visų aiškių parodymų apie tai, kas čia atsitiko. Aš supratau, kad iš tikro tai buvo panelė, – jis greitai žvilgtelėjo į užrašų knygelę, kurią jam įteikė konsteblis, – Šeila Veb, kuri atrado kūną. Jei jūs leisite pasinaudoti savo virtuve, panele Pebmarš, aš nusivesiu ten panelę Veb, ir mes galėsime ramiai pasikalbėti.

Jis atidarė virtuvę su valgomuoju jungiančias duris

ir palaukė, kol mergina praėjo pro jas. Virtuvėje jau buvo įkurdintas jaunas detektyvas civiliniais drabužiais, kuris, niekam netrukdydamas, kažką užsirašinėjo prie mažo laminuoto stalelio.

– Ši kėdė atrodo patogi, – pasakė Hardkastlis, pritraukdamas modernią Vindzoro krėslo versiją.

Šeila Veb susijaudinusi atsisėdo. Ji nenuleido nuo inspektoriaus savo didelių išsigandusių akių.

Hardkastlis vos nepasakė: "Aš nesuvalgysiu tavęs, mieloji", bet susilaikė ir vietoj to tarė:

– Nėra nieko, dėl ko turėtumėte jaudintis. Mes tik norime susidaryti aiškų vaizdą. Taigi jūsų pavardė Šeila Veb ir jūs gyvenate?

– Palmerstoun Roude 14, tai yra anapus dujinės.

– Taip, suprantama. Aš tikiuosi, jūs dirbate?

– Taip. Aš – stenografistė. Dirbu panelės Martindeil sekretorių biure.

– Kavendišo sekretorių ir spausdinimo biuras? Ar toks pilnas jūsų darbovietės pavadinimas?

– Teisingai.

– Kiek laiko jūs ten dirbate?

– Beveik metus. Dešimt mėnesių, tiksliau sakant.

– Supratau. Dabar tiesiog papasakokite man savais žodžiais, kaip jūs šiandien atsidūrėte Vilbraham Kresento 19-ame name.

– Taigi, – prabilo Šeila Veb, labiau pasitikėdama. – Toji panelė Pebmarš paskambino į biurą ir paprašė atsiųsti čia stenografistę trečią valandą. Man grįžus po pietų, panelė Martindeil pranešė, kur aš turiu būti.

– Tai buvo įprastas dalykas, ar ne? Aš turiu omenyje, jūs buvote artimiausia sąraše, ar kaip jūs ten tvarkote šiuos reikalus?

– Ne visai taip. Panelė Pebmarš prašė, kad tai būčiau specialiai aš.

– Panelė Pebmarš prašė specialiai jūsų. –Hardkastlis suraukė antakius, pasižymėdamas šią detalę. – Štai kaip... Dėl to, kad jūs dirbote jai prieš tai?

– Tačiau aš jai nedirbau, – gyvai atsakė Šeila.

– Nedirbote? Jūs įsitikinusi?

– O taip. Aš esu tikra. Noriu pasakyti, kad ji nėra

tokia asmenybė, kurią galima pamiršti. Štai kas atrodo labai keista.

– Gana keista, iš tikro, tačiau dabar mes į tai nesigilinsime. Kada jūs čia atsiradote?

– Turėjo būti prieš pat tris, nes laikrodis su gegute, – ji ūmai sustojo. Jos akys išsiplėtė. – Kaip keista. Labai labai keista. Tada aš iš tikrųjų net neatkreipiau dėmesio.

– Į ką jūs neatkreipėte dėmesio, panele Veb?

– Nagi, į laikrodžius.

– O ką laikrodžiai?

– Laikrodis su gegute teisingai išmušė tris, bet visi kiti skubėjo beveik valandą. Labai keista!

– Tikrai labai keista, – pritarė inspektorius. – Kada jūs pastebėjote kūną?

– Aš jį pastebėjau tik užėjusi už sofos. Jis buvo ten. Tai buvo siaubinga, taip siaubinga...

– Tikrai siaubinga, – aš sutinku. Ar jūs pažinojote vyrą? Ar prieš tai buvote jį mačiusi?

– O ne.

– Ar jūs esate tikra? Žinote, jis galėjo atrodyti kitaip nei paprastai. Gerai pagalvokite. Ar tikrai prieš tai nebuvote jo mačiusi?

– Visiškai tikra.

– Gerai. Nieko nepadarysi. Ir ką gi jūs veikėte?

– Ką aš veikiau?

– Taip.

– Na... nieko... visai nieko. Aš negalėjau.

– Suprantu. Jūs net nepalietėte jo?

– Taip... Taip, aš paliečiau jį. Aš norėjau... na, aš norėjau tik įsitikinti... Tačiau jis buvo... visai šaltas... ir... ir aš išsitepiau ranką krauju. Tai buvo baisu... tiršta ir lipnu.

Ji pradėjo drebėti.

– Na na, – pradėjo raminti ją Hardkastlis. – Dabar jau viskas baigėsi. Pamirškite kraują. Tęsiame toliau. Kas įvyko po to?

– Aš nežinau... Ak, taip, ji parėjo namo.

– Ar kalbate apie panelę Pebmarš?

– Taip. Tik tada aš nežinojau, jog ji yra panelė Pebmarš. Ji įėjo į vidų su pirkinių krepšiu. – "Pirkinių

krepšys" nuskambėjo kaip kažkas netinkamo ir nesuderinamo.

– Ir ką jūs pasakėte?

– Nemanau, kad aš ką nors pasakiau... Aš bandžiau, bet negalėjau. Aš jaučiau kažką dusinančio čia. – Ji parodė į gerklę.

Inspektorius linktelėjo.

– O tada... tada ji pasakė: "Kas čia yra?" ir pasuko link sofos. Aš pagalvojau... pamaniau, kad ji užlips ant jo. Tada aš surikau... Pradėjau rėkti ir nebegalėjau sustoti. Aš kažkokiu būdu išsigavau iš kambario ir pro paradines duris...

"Kaip šikšnosparnis iš pragaro", – prisiminė inspektorius Kolino apibūdinimą.

Šeila Veb pažvelgė į inspektorių liūdnomis išsigandusiomis akimis ir gana netikėtai pratarė:

– Dovanokite.

– Nesiteisinkite. Jūs viską papasakojote labai gerai. Dabar apie tai daugiau negalvokite. Ak, dar vienas dalykas – kodėl iš viso jūs buvote tame kambaryje?

– Kodėl? – Ji atrodė nustebusi.

– Na taip. Galimas daiktas, kad jūs atėjote čia keliomis minutėmis anksčiau ir, aš manau, paskambinote prie durų. Tačiau jei niekas neatidarė durų, kodėl jūs įėjote į vidų?

– Ak, tai. Todėl, kad ji man taip pasakė.

– Kas jums tai pasakė?

– Panelė Pebmarš.

– Tačiau aš galvojau, kad jūs su ja visai nekalbėjote.

– Ne, aš nekalbėjau. Ji taip pasakė panelei Martindeil, kad aš įeičiau į vidų ir laukčiau svetainėje, holo dešinėje.

– Taip, iš tikrųjų, – susimastęs pratarė Hardkastlis.

– Ar... ar tai jau viskas?– nedrąsiai paklausė Šeila Veb.

– Manau, kad taip. Norėčiau, kad palauktumėte dar apie dešimt minučių. Galbūt iškils kokių klausimų. Po to kas nors parveš jus namo policijos mašina. O kaip jūsų šeima? Ar jūs turite šeimą?

– Mano tėvas ir motina mirę. Aš gyvenu su teta.

– Kokia jos pavardė?

– Ponia Lauton.

– Labai jums dėkoju, panele Veb, – pasakė jis. – Pasistenkite šiąnakt gerai pailsėti. Jums reikia poilsio po viso to, ką čia patyrėte.

Ji droviai šyptelėjo, eidama pro duris atgal į valgomąjį.

– Pasirūpinkite panele Veb, – nurodė inspektorius. – Na, o dabar, panele Pebmarš, ar galiu jus sutrukdyti ir paprašyti užeiti į virtuvę?

Hardkastlis pusiau ištiesė ranką, norėdamas padėti, tačiau panelė Pebmarš ryžtingai praėjo pro jį, pirštų galais patikrino kėdę prie lango, patraukė ją truputį į priekį ir atsisėdo.

Hardkastlis uždarė duris. Prieš jam prabylant, Milisenta Pebmarš nelauktai paklausė:

– Kas tas jaunuolis?

– Jo vardas Kolinas Lambas.

– Tai jis man pranešė. Tačiau kas jis toks ir kodėl jis čia atėjo?

Hardkastlis pažiūrėjo į ją su neaiškia nuostaba.

– Taip jau nutiko, kad jis ėjo pro šalį, kai panelė Veb išlėkė iš jūsų namo, šaukdama apie žmogžudystę. Po to, kai užėjo į vidų ir įsitikino, kas įvyko, jis paskambino į policiją. Mes jo paprašėme grįžti atgal ir palaukti.

– Jūs kreipėtės į jį: Kolinai.

– Jūs labai pastabi, panele Pebmarš. – Pastabi – buvo ne visai tikslus žodis, tačiau joks kitas geriau netiko. – Kolinas Lambas yra mano draugas, tačiau aš ilgai jo nemačiau. Jis – jūrų biologas, – pridėjo inspektorius.

– Štai kaip.

– Taigi, panele Pebmarš, būčiau laimingas, jei jūs ką nors papasakotumėte man apie šį gerokai stebinantį įvykį.

– Mielai. Tačiau nelabai yra ką pasakoti.

– Aš manau, – jūs gyvenate čia jau kurį laiką?

– Nuo 1950-ųjų. Aš esu... buvau... mokytoja. Kai man pasakė, kad niekas negali padėti mano silpstančiam regėjimui ir kad aš greitai tapsiu akla, aš atidaviau visą ener-

giją, kad tapčiau Brailio specialiste. Aš taip pat išmokau padėti akliems žmonėms. Dabar dirbu Aronbergo institute akliems ir fiziškai neįgaliems vaikams.

– Ačiū jums. Grįžkime prie šios popietės įvykių. Ar jūs laukėte lankytojų?

– Ne.

– Aš perskaitysiu negyvo vyro aprašymą, gal tai jums ką nors primins. Jo ūgis – apie penkias pėdas ir dešimt colių, amžius – apie šešiasdešimt metų, tamsūs, žilstelėję plaukai, rudos akys, švariai nusiskutęs, smulkaus veido su tvirtu žandikauliu. Normalaus kūno sudėjimo, nestoras. Tamsiai pilkas kostiumas, prižiūrėtos rankos. Galėtų būti banko tarnautojas, buhalteris, teisininkas ar kokios nors kitos srities specialistas. Ar tai primena jums ką nors, ką pažinotumėte.

Prieš atsakydama Milisent Pebmarš viską atidžiai apsvarstė.

– Negaliu pasakyti, kad aprašymas man ką primena. Žinoma, tai yra labai apibendrintas aprašymas. Jis galėtų tikti daugeliui. Tai gali būti kas nors, ką aš mačiau ar buvau sutikusi kokia nors proga, tačiau tai tikrai nėra man gerai pažįstamas žmogus.

– Ar pastaruoju metu negavote jokio laiško iš kokio nors asmens, ketinančio jus aplankyti?

– Tikrai ne.

– Labai gerai. Taigi jūs paskambinote į Kavendišo sekretorių biurą ir paprašėte...

Ji nutraukė inspektorių:

– Atsiprašau. Aš nedariau nieko panašaus.

– Jūs neskambinote į Kavendišo sekretorių biurą ir neprašėte... – su nuostaba įsistebeilijo Hardkastlis.

– Aš neturiu namie telefono.

– Gatvės gale yra telefonas automatas, – nurodė inspektorius Hardkastlis.

– Taip, žinoma. Bet aš galiu užtikrinti jus, inspektoriau Hardkastli, kad man nereikėjo jokios stenografistės ir aš neskambinau, kartoju, nesikreipiau į tą Kavendišo įstaigą su jokiu prašymu.

– Jūs specialiai neprašėte atsiųsti Šeilos Veb?

– Aš niekada prieš tai negirdėjau tokios pavardės.

Hardkastlis spoksojo į ją apstulbęs.

– Jūs palikote neužrakintas fasadines duris, – atkreipė jos dėmesį inspektorius.

– Aš dažnai taip elgiuosi dienos metu.

– Bet kas gali įeiti į vidų.

– Atrodo, kad šiuo atveju taip ir atsitiko, – sausai ištarė panelė Pebmarš.

– Panele Pebmarš, remiantis medikų parodymais, šis vyras mirė apytikriai tarp 1.30 ir 2.45. Kur buvote jūs tuo metu?

Panelė Pebmarš susimąstė.

– 1.30 aš jau buvau išėjusi arba ruošiausi išeiti. Man reikėjo apsipirkti.

– Ar galite man tiksliai pasakyti, kur jūs buvote?

– Leiskite man pagalvoti. Aš nuėjau į paštą Olbani Roude, išsiunčiau siuntinį, įsigijau keletą pašto ženklų, tada aš ėjau nusipirkti keleto namų apyvokos daiktų. Taip, medžiagų parduotuvėje "Field and Wren" aš nusipirkau segtukų bei žiogelių. Tada grįžau namo. Galiu tiksliai pasakyti, kelinta tai buvo valanda. Laikrodis su gegute sukukavo tris kartus, kai aš ėjau pro vartus. Jis girdisi gatvėje.

– O jūsų kiti laikrodžiai?

– Dovanokite?

– Visi kiti jūsų laikrodžiai, atrodo, skuba daugiau nei valandą.

– Skuba? Jūs kalbate apie kurantus?

– Ne tik apie juos – visi kiti laikrodžiai svetainėje skuba.

– Nesuprantu, ką jūs turite omenyje kalbėdamas apie kitus laikrodžius. Svetainėje nėra jokių kitų laikrodžių.

3 SKYRIUS

Hardkastlis nustebęs pasižiūrėjo į ją.

– Na jau, panele Pebmarš. O kaip tas gražusis Drezdeno porceliano laikrodis ant židinio? Ar tas mažas prancūziškas paauksuotos bronzos laikrodis. Ir sidabrinis laikrodis, ir dar – laikrodis su užrašu "Rozmeri" kampe.

Dabar buvo panelės Pebmarš eilė nustebti.

– Arba jūs, arba aš, inspektoriau, išprotėjome. Užtikrinu, kad aš neturiu nei Drezdeno porceliano laikrodžio, nei, kaip ten jūs sakėte, laikrodžio su užrašu "Rozmeri", nei prancūziško paauksuotos bronzos laikrodžio, nei – koks ten dar vienas?

– Sidabrinis laikrodis, – mechaniškai atsakė Hardkastlis.

– Neturiu nei tokio. Jei netikite, galite paklausti moters, tvarkančios mano namus. Jos vardas ponia Kartin.

Detektyvas inspektorius Hardkastlis buvo labai nustebintas. Panelės Pebmarš tonas buvo neabejotinai užtikrintas ir įtikinamas. Kelias minutes jis viską svarstė mintyse. Tada atsistojo ir paklausė:

– Įdomu, panele Pebmarš, ar galiu jūsų paprašyti palydėti mane į kitą kambarį?

– Aišku. Atvirai, aš pati norėčiau pamatyti tuos laikrodžius.

– Pamatyti? – Hardkastlis suskubo suabejoti jos žodžiu.

– Patikrinti, būtų tinkamesnis žodis, – pasakė panelė Pebmarš. Tačiau net ir akli žmonės, inspektoriau, vartoja bendrai priimtinus žodžius, kurie ne visai tiksliai atitinka jų sugebėjimus. Kai sakau, jog norėčiau pamatyti tuos laikrodžius, tai reiškia, jog aš noriu patikrinti juos ir paliesti savo pirštais.

Hardkastlis, o paskui jį panelė Pebmarš išėjo iš

virtuvės ir per mažą holą nuėjo į svetainę. Pirštų atspaudų ekspertas pakėlė akis.

– Aš jau beveik pabaigiau, sere, – pasakė jis. – Galite liesti, ką tik norite.

Hardkastlis linktelėjo ir paėmė mažą kelioninį laikrodį su užrašu "Rozmeri". Jis padavė jį panelei Pebmarš. Ji atidžiai jį apčiupinėjo.

– Atrodo, kaip paprastas kelioninis laikrodis, – pasakė ji, – oda gerai lankstosi. Jis ne mano, inspektoriau Hardkastli, ir jo nebuvo šiame kambaryje, kai aš išėjau pusę dviejų. Galiu tai pasakyti visiškai užtikrintai.

– Dėkoju.

Inspektorius paėmė iš jos laikrodį. Jis atsargiai pakėlė nuo židinio mažą Drezdeno porceliano laikrodį.

– Atsargiau su juo, – pasakė, įduodamas jai į rankas, – jis trapus.

Milisenta Pebmarš švelniais tiriančiais pirštų galais apčiupinėjo laikrodį. Tada ji papurtė galvą: – Turėtų būti žavingas laikrodis, – pasakė ji, – tačiau jis ne mano. Kaip jūs sakėte, kur jis buvo?

– Dešinėje židinio pusėje.

– Čia turėtų stovėti viena iš porcelianinių žvakidžių, – paaiškino panelė Pebmarš.

– Taip, – ištarė Hardkastlis, – bet ji pastumta iki pat krašto.

– Sakėte, kad buvo dar vienas laikrodis?

– Dar du.

Hardkastlis paėmė Drezdeno porceliano laikrodį ir padavė jai prancūzišką auksuotos bronzos laikrodį. Ji greitai jį apčiupinėjo ir grąžino atgal.

– Ne, jis taip pat ne mano.

Jis padavė jai sidabrinį laikrodį, bet ir tą ji grąžino.

– Paprastai šiame kambaryje yra kurantai, stovintys kampe, prie lango.

– Visiškai teisingai.

– Ir laikrodis su gegute ant sienos, netoli nuo durų.

Hardkastliui buvo sunku susigaudyti, ką toliau sakyti. Jis tiriamai žvelgė į moterį, stovinčią priešais jį, įsitikinęs, kad ji negali jo stebėti. Suglumusi ji suraukė anta-

kius ir pastebėjo:

– Aš nesuprantu. Aš visiškai nieko nesuprantu.

Ji ištiesė vieną ranką ir lengvai pažindama kambario vietą, atsisėdo. Hardkastlis pasižiūrėjo į pirštų atspaudų ekspertą, stovėjusį prie durų.

– Ar jau baigėte su šiais laikrodžiais?

– Aš viską pabaigiau, sere. Jokių prisilietimų prie paauksuoto laikrodžio, jų ir negalėtų ten būti. Jie neliktų ant paviršiaus. Tas pats ir su porcelianiniu laikrodžiu. Tačiau odinis kelioninis ir sidabrinis laikrodžiai taip pat neliesti, o tai – keista. Jei viskas klostytųsi įprastai, turėtų būti dėmių. Tarp kitko, nė vienas laikrodis nėra užvestas, jie visi nustatyti tą pačią valandą – trylika minučių po keturių.

– Ką pasakysite apie likusią kambario dalį?

– Kambaryje radau trijų ar keturių skirtingų asmenų pirštų atspaudus. Turėčiau pasakyti, kad jie visi yra moterų. Kišenių turinys yra ant stalo.

Galvos linktelėjimu jis parodė inspektoriui nedidelę krūvą daiktų ant stalo. Hardkastlis priėjo prie stalo ir pažvelgė į ją. Čia buvo dėklas pinigams su septyniais dešimties svarų banknotais, keletas smulkių, šilkinė nosinė be jokio ženklo, dėžutė virškinimo tablečių ir atspausdinta kortelė. Hardkastlis pasilenkė pažiūrėti į ją.

R.H.Karis*
Ribotos atsakomybės metropolijos ir provincijos
draudimo kompanija
Denverio gatvė 7,
Londonas, W2

Hardkastlis sugrįžo prie sofos, kur sėdėjo panelė Pebmarš.

– Gal jūs atsitiktinai laukėte apsilankant ko nors iš draudimo kompanijos?

– Draudimo kompanijos? Ne, aišku, ne.

– Metropolijos ir provincijos draudimo kompanija, – pratarė Hardkastlis.

---

*curry *(angl.)* – aštrių prieskonių mišinys *(vert. past.)*

Panelė Pebmarš papurtė galvą.

– Niekada apie tokią negirdėjau, – pasakė ji.

– Gal jūs svarstėte, ar nevertėtų apsidrausti?

– Ne, aš nesvarsčiau. Aš esu apsidraudusi nuo gaisro bei vagysčių su įsilaužimu Džouvo draudimo kompanijoje, kuri turi čia filialą. Aš pati nesu apsidraudusi. Aš neturiu nei šeimos, nei artimų giminių, todėl nematau prasmės drausti savo gyvybę.

– Suprantu, – atsakė Hardkastlis. – Ar pavardė Karis jums nieko nesako? Ponas R.H.Karis? – Jis atidžiai ją stebėjo, tačiau nepamatė veide jokios reakcijos.

– Karis, – pakartojo ji pavardę, tada papurtė galvą. – Ne visai įprasta pavardė, ar ne? Ne, nemanau, kad būčiau kada nors girdėjusi tokią pavardę, ar pažinusi žmogų tokia pavarde. Ar tai to mirusio vyro pavardė?

– Atrodo, galėtų būti.

Panelė Pebmarš minutėlę padvejojo. Tada ji prabilo:

– Ar norite, kad aš jį,... kad aš jį paliesčiau?

Jis greitai suprato, apie ką ji galvoja.

– Ar jūs galėtumėte, panele Pebmarš? Jei tai nebūtų jums per sunku. Nelabai nusimanau tuose dalykuose, bet greičiausiai jūsų pirštai paaiškins jums daug tiksliau, kaip atrodo šis vyras, nei galėjote suprasti iš mano pasakojimo.

– Būtent, – pasakė panelė Pebmarš. – Sutinku, kad tai nėra maloniausias dalykas, tačiau aš visiškai pasiruošusi tai atlikti, jei manote, kad tai galėtų jums padėti.

– Dėkoju, – ištarė Hardkastlis. – Jei leistumėte man jums padėti...

Jis apvedė ją aplink sofą, nurodė, kada priklaupti ir atsargiai nukreipė jos rankas link mirusiojo veido. Ji buvo labai rami, nerodė jokių emocijų. Pirštai tyrė plaukus, ausis, trumpam sugaišdami prie kairiosios ausies, nosies liniją, burną ir smakrą. Ji papurtė galvą ir atsistojo.

– Aš aiškiai žinau, kaip jis turėtų atrodyti, – pasakė ji, – tačiau esu visiškai tikra, kad šio žmogaus nesu mačiusi ar pažinojusi.

Pirštų atspaudų ekspertas susipakavo savo įrankius ir išėjo iš kambario. Dabar jis kyštelėjo galvą pro duris.

– Atvyko pasiimti, – pranešė jis, rodydamas į kūną. – Ar jau galima išnešti?

– Taip, –atsakė inspektorius Hardkastlis. – Gal ateitumėte čia ir atsisėstumėte, panele Pebmarš?

Jis įkurdino ją kampe stovėjusioje kėdėje. Į kambarį įėjo du vyrai. Velionis ponas Karis iš kambario buvo išneštas greitai ir profesionaliai. Hardkastlis palydėjo jį iki vartų, o tada sugrįžo į svetainę. Jis prisėdo šalia panelės Pebmarš.

– Tai nepaprastas reikalas, panele Pebmarš, – pasakė jis. – Norėčiau pakartoti pagrindinius dalykus ir įsitikinti, ar viską supratau teisingai. Pataisykite mane, jei suklysiu. Šiandieną jūs nelaukėte jokių lankytojų, jūs nesidomėjote jokios rūšies draudimais ir negavote laiško, nurodančio, kad kokios nors draudimo kompanijos atstovas ruošiasi jus aplankyti. Teisingai?

– Visiškai teisingai.

– Jums nereikėjo stenografistės ar mašininkės paslaugų, ir jūs neskambinote į Kavendišo biurą, prašydama ką nors atsiųsti čia trečią valandą.

– Tai taip pat teisinga.

– Kai jūs išėjote iš namų apie 1.30, šiame kambaryje buvo tik du laikrodžiai – laikrodis su gegute ir kurantai.

Jau išsižiojusi atsakyti, panelė Pebmarš stabtelėjo.

– Jei jau visiškai tiksliai, aš negalėčiau to prisiekti. Nematydama aš negalėčiau pastebėti, ar kambaryje yra kas nors neįprasto. Tai yra aš galiu būti tikra, kas šiame kambaryje buvo ryte, kai aš valiau dulkes. Tada viskas buvo savo vietose. Paprastai aš pati tvarkau šitą kambarį, kadangi tvarkančios moteriškės yra linkusios neatsargiai elgtis su gražiais daiktais.

– Ar šį rytą jūs buvote išėjusi iš namų?

– Taip. Kaip įprasta, dešimtą valandą aš ėjau į Aronbergo institutą. Aš turiu pamokas iki dvyliktos valandos penkiolikos minučių. Namo grįžau apie be penkiolikos pirmą, virtuvėje išsikepiau omletą, išgėriau puodelį arbatos ir vėl išėjau, kaip jau sakiau, apie pusę dviejų. Tarp kitko, aš valgiau virtuvėje ir šiame kambaryje nebuvau.

– Štai kaip, – ištarė Hardkastlis. – Kadangi jūs

tiksliai galite pasakyti, kad dešimtą valandą ryte nereikalingų laikrodžių čia nebuvo, galimas daiktas, jie galėjo būti čia padėti kada nors iš ryto.

– Apie tai jūs turėtumėte pasiteirauti tvarkančios mano namus ponios Kartin. Ji ateina apie dešimtą valandą ir paprastai išeina apie dvyliktą. Ji gyvena Diperio gatvėje 17.

– Dėkoju jums, panele Pebmarš. Dabar, kai jau žinome šiuos faktus, aš norėčiau, kad jūs pateiktumėte savo samprotavimus ar mintis. Bet ką, kas tik ateis jums į galvą. Kažkuriuo dienos metu šiandien čia buvo atnešti keturi laikrodžiai. Jų rodyklės nustatytos ketvirtą valandą trylika minučių. Ar ta valanda ką nors jums sako?

– Trylika minučių po keturių. – Panelė Pebmarš papurtė galvą. – Visiškai nieko.

– Dabar pereikime nuo laikrodžių prie mirusio vyro. Atrodo, nepanašu, kad jį galėjo įleisti ir čia palikti jūsų namus tvarkanti moteris, nebent jūs būtumėt jai sakiusi, kad jo laukiate, o tai mes galime sužinoti. Tikėtina, kad jis atėjo susitikti su jumis dėl kažkokios priežasties, verslo ar privačiu reikalu. Tarp pusės dviejų ir dviejų keturiasdešimt penkių jis buvo nudurtas. Jei jis atėjo čia susitaręs, tai jūs sakote, kad nieko apie tai nežinote. Galimas daiktas, jis buvo susijęs su draudimu, tačiau ir čia jūs mums negalite padėti. Durys buvo neužrakintos, taigi jis galėjo įeiti ir atsisėdęs laukti jūsų, bet kodėl?

– Visas šis reikalas yra kvailas, – nekantriai ištarė panelė Pebmarš. – Tai jūs galvojate, kad jis... koks ten jo vardas... Karis, atsinešė laikrodžius su savimi?

– Niekur nematyti jokios dėžės, – pasakė Hardkastlis. – Vargu ar jis galėjo atsinešti tuos laikrodžius kišenėse. – Nagi, panele Pebmarš, atidžiai pasvarstykite. Ar jūsų mintyse nekyla jokių asociacijų, susijusių su tais laikrodžiais, o jei ne su jais, tai gal laikas 4.13 ką nors jums primena?

Ji papurtė galvą.

– Aš bandau save įtikinti, jog tai lunatiko darbas arba kažkas supainiojo namus. Tačiau net ir tai iš tikro nieko nepaaiškina. Ne, inspektoriau, aš negaliu jums padėti.

Į kambarį užėjo jaunasis konsteblis. Hardkastlis

išėjo su juo į holą, o iš ten – į lauką, prie vartų. Kelias minutes jis šnektelėjo su vyrais.

– Galite parvežti jaunąją panelę namo, – pasakė jis. – Jos adresas – Palmerstoun Roudas 14.

Jis sugrįžo į valgomąjį. Pro atviras virtuvės duris jis matė, kad panelė Pebmarš yra užsiėmusi prie plautuvės. Jis sustojo tarpduryje.

– Norėčiau paimti tuos laikrodžius, panele Pebmarš. Aš paliksiu jums kvitą.

– Gerai, inspektoriau, jie man nepriklauso.

Hardkastlis atsisuko į Šeilą Veb.

– Jūs jau galite vykti namo, panele Veb . Policijos mašina jus parveš.

Šeila ir Kolinas pakilo.

– Gal galėtum palydėti ją iki mašinos, Kolinai? – paprašė jis, prisitraukdamas kėdę prie stalo ir pradėdamas rašyti kvitą.

Kolinas ir Šeila išėjo ir pasileido takeliu. Staiga ji sustojo.

– Mano pirštinės... aš jas palikau...

– Aš jums jas atnešiu.

– Nereikia, aš tiksliai prisimenu, kur jas pasidėjau. Dabar jau nesvarbu, dabar, kai jie jį išvežė.

– Ji nubėgo į namą ir po kelių akimirkų prisijungė prie jo.

– Aš gailiuosi, kad prieš tai buvau tokia kvaila.

– Bet kam galėjo taip atsitikti, – nuramino ją Kolinas.

Hardkastlis prisijungė prie jų, Šeilai lipant į mašiną. Jai nuvažiavus, jis atsisuko į jaunąjį konsteblį:

– Noriu, kad visi tie laikrodžiai iš svetainės, išskyrus laikrodį su gegute ir kurantus, būtų rūpestingai supakuoti.

Jis davė dar kelis nurodymus ir atsisuko į savo draugą:

– Ketinu aplankyti keletą vietų. Ar nori vykti kartu?

– Man tai tinka, – atsakė Kolinas.

4 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

– Kur mes keliaujame? – paklausiau Diko Hardkastlio.

Jis kreipėsi į vairuotoją:

– Kavendišo sekretorių biuras. Tai Paliso gatvėje, link aikštės prie jūros, dešinėje.

– Klausau, sere.

Mašina nuvažiavo. Prie namo būriavosi nedidelė minia ir susidomėjusi spoksojo į jį. Ant kaimyninio "Dianos namo" vartų stulpo vis dar tupėjo oranžinis katinas. Jis jau nebesiprausė snukelio, sėdėjo tiesus ir lengvai plakė uodega. Jis žvelgė virš minios su katinams bei kupranugariams būdinga panieka žmonių giminei.

– Sekretorių biuras, tada moteriškė, tvarkanti panelės Pebmarš namus, – veiksime tokia tvarka, nes artėja vakaras. – Jis pažvelgė į laikrodį. – Jau po keturių, – pasakė ir neryžtingai pridūrė: – Gana patraukli mergina.

– Tikrai, – pasakiau aš.

Jis metė į mane linksmą žvilgsnį.

– Ji papasakojo nuostabiausią istoriją. Kuo greičiau mes ją patikrinsime, tuo geriau.

– Juk tu nemanai, kad ji...

Jis nutraukė mane.

– Mane visada domina žmonės, randantys lavonus.

– Tačiau ta mergina buvo beveik pamišusi iš baimės. Jei būtum girdėjęs, kaip ji klykė...

Jis dar kartą pažvelgė į mane vienu tų pašaipių žvilgsnių ir pakartojo, kad ji labai patraukli mergina.

– Kaip nutiko, kad tu basteisi po Vilbraham Kresentą, Kolinai? Grožėjaisi mūsų aristokratiška Viktorijos

laikų architektūra? O gal turėjai kokį tikslą?

– Aš turėjau tikslą. Ieškojau 61-mo namo ir negalėjau jo rasti. Greičiausiai jis neegzistuoja.

– O ne, jis egzistuoja. Man atrodo, kad ten yra 88 namai.

– Tačiau, Dikai, kai aš priėjau 28-tą namą, Vilbraham Kresentas tiesiog baigėsi.

– Tai visada glumina svetimus. Jei būtum pasukęs Olbani Roudu į dešinę ir po to vėl pasukęs į dešinę, būtum atsidūręs kitoje Vilbraham Kresento pusėje. Matai, namai sustatyti nugaromis, jie ribojasi sodais.

– Supratau, – atsakiau aš, kai jis pagaliau išaiškino man tą savotišką geografiją. – Kaip tie skverai ir sodai Londone. Skveras "Onslaw" ar "Cardogan", ar ne? Eini viena skvero puse ir staiga atsiduri aikštėje ar sode. Dažnai net ir taksistai pasijunta aklavietėje. Šiaip ar taip, 61-mas namas egzistuoja. Gal numanai, kas ten gyvena?

– 61-mame name? Leisk man pagalvoti... Taip, tai – Blandas, statybininkas.

– Na, va, – pasakiau aš. – Blogai.

– Tau nereikia statybininko?

– Manęs visai nedomina statybininkas. Nebent jis būtų tik ką atsikraustęs, tik ką pradėjęs verslą.

– Manau, kad Blandas čia yra gimęs. Jis neabejotinai vietinis, jau ilgą laiką užsiima tuo pačiu verslu.

– Labai mane nuvylei.

– Tačiau jis labai blogas statybininkas, – pasakė Hardkastlis, padrąsindamas mane. – Naudoja gana prastas medžiagas. Stato tokius namus, kurie atrodo daugiau mažiau gerai, kol gyveni juose, tada staiga viskas pradeda griūti ir gesti. Kartais beveik pažeidžia įstatymus. Sukčiauja, tačiau sugeba išsisukti.

– Nebandyk mano kantrybės, Dikai. Žmogus, kurio man reikia, beveik garantuotai turėtų būti dorumo ramstis.

– Beveik prieš metus Blandas, ar greičiau jo žmona, gavo daug pinigų. Ji – kanadietė. Atvyko čia per karą ir susipažino su Blandu. Jos šeima nenorėjo, kad ji tekėtų už jo ir beveik nutraukė su ja ryšius. Praėjusiais metais mirė jos senelio brolis. Jo vienintelis sūnus mirė oro katastrofoje

ar buvo užmuštas kare, ir taip toliau, ir panašiai, kol paaiškėjo, kad ponia Bland yra vienintelė šeimos turto paveldėtoja. Taigi jai liko jo pinigai. Manau, kad tai tiesiog išgelbėjo Blandą nuo bankroto.

– Atrodo, kad žinai apie jį labai daug.

– Na, taip. Supranti, valstybinių mokesčių skyrius visada domisi staiga praturtėjusiais žmonėmis. Jie pasidomėjo, ar jis ko nors nesuklastojo. Jie patikrino, ir paaiškėjo, kad viskas tvarkoje.

– Bet kuriuo atveju, – pasakiau, – manęs nedomina žmogus, kuris staiga tapo turtingas. Aš ieškau visai ko kito.

– Nedomina? Bet tu išsiaiškinai, ką norėjai?

Aš linktelėjau.

– Dabar jau baigei tą reikalą? Ar dar ne visiškai?

– Tai ilga istorija, – pasakiau išsisukinėdamas. – Ar mes pietaujame šį vakarą kartu, kaip ir planavome, ar vietoj pietų turi užbaigti šį reikalą?

– Ne, mes pietausime. Tačiau dabar svarbiausias dalykas yra paleisti mechanizmą. Mums reikia sužinoti viską apie poną Karį. Labai galimas daiktas, kad kai tik mes sužinosime, kas jis toks ir kuo užsiima, turėsime gana patikimą planą apie tai, kas galėjo trokšti jį pašalinti. – Jis pasižiūrėjo pro langą. – Štai ir atvažiavome.

Kavendišo sekretorių ir spausdinimo biuras buvo pagrindinėje prekybinėje gatvėje, gana išdidžiai vadinamoje Paliso* gatve. Kaip ir daugumoje šios gatvės įstaigų, patalpos biurui buvo pritaikytos perdirbant Viktorijos laikų statinį. Į dešinę, ant panašaus namo, matėsi legendinio Edvino Gleno, fotomenininko, iškaba, teigianti, kad jis fotografuoja vaikus, vestuves ir panašiai. Lyg patvirtindamas šį pareiškimą, langas buvo užpildytas įvairiausiomis visokio amžiaus, – nuo kūdikių iki šešiamečių – vaikų nuotraukomis. Jos, tariamai, turėjo privilioti mylinčias motinas. Buvo ir kelios porų nuotraukos: drovūs jaunuoliai ir besišypsančios merginos. Kitoje Kavendišo sekretorių biuro pusėje buvo įsikūrusi sena ir senamadiška prekiautojo anglimi

---

*palace *(angl.)* – rūmai *(vert. past.)*

kontora. Už jos ir vėl matėsi, kad senieji namai buvo nuversti, o naujas, prašmatnus trijų aukštų pastatas skelbėsi esąs kavinė ir restoranas "Orient".

Hardkastlis ir aš pakilome keturis laiptelius, praėjome pro atidarytas paradines duris ir, paklusdami ženklui ant durų dešinėje: "Įėjimas", įėjome. Erdviame kabinete stropiai rašė mašinėlėmis trys jaunos panelės. Dvi iš jų tęsė darbą, nekreipdamos dėmesio į pašalinių pasirodymą. Trečioji, kuri spausdino prie stalo su telefonu, stovėjusio tiesiai priešais duris, sustojo ir klausiamai pažvelgė į mus. Atrodė, kad ji čiulpia ledinuką. Liežuviu pastūmusi jį į patogią padėtį burnoje, ji paklausė pro nosį:

– Kuo galėčiau jums padėti?

– Panelė Martindeil? – pasiteiravo Hardkastlis.

– Šiuo metu ji kalba telefonu.

Kaip tik tada pasigirdo spragtelėjimas, ir mergina pakėlė telefono ragelį. Pažaidusi su jungikliu, ji pasakė:

– Panele Martindeil, jus nori pamatyti du džentelmenai. – Ji pakėlė akis ir paklausė:

– Gal galėčiau sužinoti jūsų pavardes?

– Hardkastlis, – pasakė Dikas.

– Kažkoks ponas Hardkastlis, panele Martindeil. –
– Ji padėjo ragelį ir atsikėlė.

– Prašau čia, – pasakė ji, eidama link durų, ant kurių kabojo lentelė su užrašu: PANELĖ MARTINDEIL. Ji atidarė duris, prisiglaudė prie jų, leisdama mums praeiti, ir pasakiusi: "ponas Hardkastlis", uždarė.

Panelė Martindeil žvelgė į mus iš už didelio rašomojo stalo. Ji atrodė veikli apie penkiasdešimt metų turinti moteris, išpūsta blankiai rausvų plaukų šukuosena ir budriu žvilgsniu.

Jos žvilgsnis klaidžiojo nuo Diko prie manęs.

– Ponas Hardkastlis?

Dikas išsitraukė vieną iš savo tarnybinių kortelių ir įteikė jai. Aš laikiausi nuošaliai ir prisėdau ant kėdės, stovėjusios prie durų.

Rusvi panelės Martindeil antakiai pakilo iš nuostabos ir tam tikro nepasitenkinimo.

– Detektyvas inspektorius Hardkastlis? Kuo galėčiau jums padėti?

– Aš atėjau, norėdamas gauti šiokios tokios informacijos iš jūsų, panele Martindeil. Manau, kad jūs galėsite man padėti.

Iš Diko tono nusprendžiau, kad jis ketina eiti aplinkiniais keliais ir ją sužavėti. Man pačiam atrodė abejotina, kad panelė Martindeil pasiduos kerams. Ji priklausė tokiam moterų tipui, kurį prancūzai vykusiai vadino femme formidable*.

Aš tyrinėjau bendrą kabineto vaizdą. Ant sienų, virš panelės Martindeil stalo, kabojo pasirašytų fotografijų kolekcija. Atpažinau ponios Ariadnės Oliver, detektyvų rašytojos, kurią aš šiek tiek pažinojau, nuotrauką. Ryškiu juodu rašalu ant jos buvo parašyta: "Nuoširdžiai jūsų, Ariadnė Oliver". Trilerių rašytojo, mirusio maždaug prieš šešiolika metų, nuotrauką puošė užrašas: "Dėkingas, jūsų Garis Gregsonas". Meilės romanų autorės Miriam Hog nuotrauka buvo pasipuošusi dedikacija: "Visada jūsų, Miriam". Drovaus, plinkančio vyro fotografija buvo pasirašyta mažytėmis raidėmis: "Dėkingas, Armandas Levinas". Visi tie trofėjai atrodė panašūs. Vyrai daugiausia laikė pypkes ir vilkėjo tvidinius švarkus, moterys atrodė rimtos ir stengėsi pranykti kailiuose.

Kol aš dairiausi aplinkui, Hardkastlis tęsė klausinėjimą.

– Manau, kad pas jus dirba mergina pavarde Šeila Veb?

– Teisingai. Apgailestauju, bet šiuo metu jos čia nėra, bent jau...

Ji paspaudė mygtuką, kad pasikalbėtų su merginomis jų kabinete.

– Edna, ar Šeila Veb sugrįžo?

– Ne, panele Martindeil, dar ne.

Panelė Martindeil padėjo ragelį.

– Ji šią popietę jau išėjo su pavedimu, – paaiškino ji. – Galvojau, kad iki šio laiko ji jau galėjo grįžti. Galimas daiktas, kad ji nuėjo į viešbutį "Curlew", aikštės prie jūros gale, kur ji turi susitikimą penktą valandą.

---

* įspūdinga moteris *(pranc.)*

– Suprantu, – pasakė Hardkastlis. – Ar galite man ką nors papasakoti apie Šeilą Veb?

– Ne kažin ką galiu apie ją papasakoti, – tarė panelė Martindeil. – Ji dirba čia... leiskite man pagalvoti, taip, sakyčiau, beveik metus. Jos darbas yra visiškai patenkinamas.

– Ar žinote, kur ji dirbo prieš pradėdama dirbti pas jus?

– Aš manau, kad galėčiau išsiaiškinti, jei jums ypatingai reikalinga tokia informacija, inspektoriau Hardkastli. Jos rekomendacijos turėtų būti byloje. Kiek atsimenu, ji dirbo Londone ir turėjo gana geras buvusių darbdavių rekomendacijas. Aš manau, tačiau nesu tikra, kad tai buvo kažkokia nekilnojamojo turto agentų firma.

– Tai sakote, kad ji gerai išmano savo darbą?

– Gana kompetentinga, – pratarė panelė Martindeil. Ji, aišku, nebuvo iš tų, kurie švaistosi pagyrimais.

– Profesionali?

– Ne, negalėčiau to pasakyti. Tačiau ji spausdina gana greitai ir turi pakenčiamą išsilavinimą. Ji spausdina atidžiai ir kruopščiai.

– Ar, be tarnybinių santykių, pažįstate ją asmeniškai?

– Ne. Man atrodo, ji gyvena su teta. – Panelė Martindeil sunerimo. – Gal galėčiau sužinoti, inspektoriau Hardkastli, kodėl jūs man užduodate visus šiuos klausimus? Ar mergina pateko į kokią bėdą?

– Nepasakyčiau, panele Martindeil. Ar jūs pažįstate tokią panelę Milisentą Pebmarš?

– Pebmarš, – ištarė panelė Martindeil, suraukdama rusvus antakius. – Dabar, kai jau paklausėte, – taip, žinoma. Šeila šią popietę išėjo į panelės Pebmarš namus. Susitikimas buvo paskirtas trečią valandą.

– Kaip buvo sutarta susitikti, panele Martindeil?

– Telefonu. Panelė Pebmarš paskambino ir pasakė, kad jai reikalingos stenografistės paslaugos. Ji paprašė, kad aš atsiųsčiau panelę Veb .

– Ar ji specialiai prašė Šeilos Veb ?

– Taip.

– Kada ji skambino?

Panelė Martindeil akimirkai susimąstė.

– Skambutis buvo adresuotas tiesiogiai man. Tai reikštų, kad buvo pietų pertrauka. Galėčiau apytiksliai pasakyti, kad tai buvo maždaug be dešimt antrą. Bet kuriuo atveju tai buvo prieš dvi. Ak, taip, matau, kad mano užrašuose yra pastaba. Ji skambino lygiai 1.49.

– Ar su jumis kalbėjo pati panelė Pebmarš?

Panelė Martindeil atrodė truputį nustebusi.

– Manau, kad taip.

– Tačiau jūs nepažinote jos balso? Ar jūs pažįstate ją asmeniškai?

– Ne. Aš jos nepažįstu. Ji prisistatė kaip panelė Milisenta Pebmarš, nurodė savo adresą, namo numerį Vilbraham Kresente. Tada, kaip minėjau, ji paprašė atsiųsti Šeilą Veb trečią valandą, jei ji bus laisva.

Tai buvo tikslus ir aiškus pareiškimas. Aš pagalvojau, kad panelė Martindeil būtų puiki liudininkė.

– Gal būsite toks malonus ir paaiškinsite, ką visa tai reiškia? – nekantraudama paklausė panelė Martindeil.

– Matote, panele Martindeil, panelė Pebmarš neigia, kad ji jums skambino.

Panelė Martindeil su nuostaba pažvelgė į Diką.

– Nejaugi? Kaip keista.

– Iš kitos pusės, jūs sakote, kad ji jums skambino, tačiau negalite garantuoti, ar ten buvo panelė Pebmarš.

– Žinoma, kad negaliu garantuoti. Aš nepažįstu tos moters. Tačiau aš iš tiesų nesuprantu, kodėl taip reikia elgtis. Ar tai koks piktas pokštas?

– Tiesą sakant, šis tas daugiau, – pasakė Hardkastlis. – Gal ta panelė Pebmarš, ar kas ten ji tokia buvo, pasakė priežastį, dėl kurios ji specialiai prašė atsiųsti Šeilą Veb?

Panelė Martindeil minutėlę pagalvojo.

– Manau, ji pasakė, kad Šeila Veb jau dirbo jai prieš tai.

– Ar taip ir buvo?

– Šeila man sakė, kad neatsimena, jog būtų ką nors atlikusi panelei Pebmarš. Bet iš to jūs neturėtumėte daryti išvadų. Pagaliau juk merginos taip dažnai eina pas skirtingus žmones įvairiose vietose, kad jos negalėtų atsi-

minti, kas vyko prieš kelis mėnesius. Šeila nebuvo labai užtikrinta. Ji sakė, kad negali atsiminti ten buvusi. Tačiau, inspektoriau, jei tai ir buvo piktas pokštas, aš vis tiek nesuprantu, kodėl tai jus domina.

– Aš kaip tik ruošiuosi jums tai pasakyti. Kai Šeila Veb atvyko į Vilbraham Kresento 19-tą namą, ji įėjo į vidų ir nuėjo į svetainę. Ji sakė, kad gavo tokius nurodymus. Ar tiesa?

– Visiškai teisingai, – ištarė panelė Martindeil. – Panelė Pebmarš sakė, kad ji gali truputį vėluoti ir todėl paprašė, kad Šeila eitų į vidų ir jos lauktų.

– Kai Šeila Veb įėjo į svetainę, – tęsė Hardkastlis,– ji rado ant grindų gulintį negyvą vyrą.

Panelė Martindeil nustebusi pažiūrėjo į jį. Kelias akimirkas ji negalėjo pratarti nė žodžio.

– Ar jūs pasakėte: negyvą vyrą, inspektoriau?

– Nužudytą vyrą, – patikslino Hardkastlis. – Iš tikro jis buvo nudurtas.

– O varge, – teištarė panelė Martindeil. – Mergina turėjo labai nuliūsti.

Tai nuskambėjo kaip panelei Martindeil būdingas sumenkinimas.

– Panele Martindeil, ar vardas Karis ką nors jums reiškia? Ponas R.H. Karis?

– Ne, nemanau.

– Iš Metropolijos ir provincijos draudimo kompanijos.

Panelė Martindeil ir toliau purtė galvą.

– Tikiuosi, panele Martindeil, kad jūs suprantate dilemą, – pasakė inspektorius. – Jūs teigiate, kad jums paskambino panelė Pebmarš ir paprašė, kad Šeila Veb trečią valandą būtų jos namuose. Panelė Pebmarš neigia skambinusi. Šeila Veb ateina į Vilbraham Kresento 19 ir randa ten negyvą vyrą. – Jis stabtelėjo su viltimi.

Panelė Martindeil tik bejėgiškai žiūrėjo į jį.

– Visa tai man atrodo fantastiškai neįtikėtina, – ištarė ji nepritardama.

Hardkastlis atsiduso ir atsistojo.

– Gražus kabinetas, – pasakė jis mandagiai. – Matyt, užsiimate tokia veikla jau seniai.

– Penkiolika metų. Mums labai sekėsi. Mes pradėjome kaip maža firma ir plėtėmės. Dabar turime daugiau darbo nei galime aprėpti. Čia dirba aštuonios merginos, ir jos užsiėmusios visą laiką.

– Kaip matau, jūs atliekate daug literatūrinio darbo. – Hardkastlis žiūrėjo į fotografijas ant sienos.

– Taip, pradžioje aš dirbau su rašytojais. Aš daug metų buvau gerai žinomo trilerių rašytojo pono Gario Gregsono sekretore. Iš tikro tai jo dėka aš atidariau šį biurą. Aš pažinojau daugelį jo kolegų rašytojų, ir jie mane rekomenduodavo kitiems. Specifinės rašytojų keliamų reikalavimų žinios labai pravertė. Aš teikiu labai naudingas paslaugas, reikalingas renkant datas ar citatas, aiškinantis teisinius dalykus, policijos procedūras, nuodus ir panašius dalykus. Be to, surandu užsienietiškas pavardes, adresus, restoranų pavadinimus tokiems autoriams, kurių veikalų veiksmas vyksta užsienyje. Anksčiau visuomenė nelabai kreipė dėmesį į tikslumą, tačiau šiandien skaitytojai mano, kad jų pareiga yra rašyti autoriams kiekviena pasitaikiusia proga ir nurodyti trūkumus.

Panelė Martindeil stabtelėjo, ir Hardkastlis mandagiai ištarė:

– Esu tikras, jog turite kuo didžiuotis.

Jis pasuko link durų. Aš atidariau jas prieš jį.

Savo kabinete trys merginos ruošėsi išeiti. Ant rašomųjų mašinėlių buvo uždėti dangčiai. Pasitikusi mus mergina, Edna, stovėjo nelaiminga, vienoje rankoje laikydama aukštą ploną kulniuką, o kitoje – batelį, nuo kurio jis buvo atsiskyręs.

– Tik prieš mėnesį juos nusipirkau, – aimanavo jinai. – Ir jie buvo gana brangūs. Viskas per tas prakeiktas groteles prie pyragėlių parduotuvės. Kulniukas įstrigo ir nulūžo. Negalėjau paeiti, turėjau nusiauti abu batus ir grįžti čia su keliomis bandelėmis. Visai neįsivaizduoju, kaip patekti į autobusą ir grįžti namo...

Tuo metu mes buvome pastebėti, ir Edna paskubomis paslėpė prasikaltusį batelį. Ji nukreipė susirūpinusį žvilgsnį į panelę Martindeil, kuri, mano vertinimais, priklausė moterims, nepritariančioms aukštiems kulniukams. Ji pati buvo išmintingai apsiavusi žemakulnius odinius ba-

tus.

– Dėkoju jums, panele Martindeil, – pasakė Hardkastlis. – Dovanokite, kad sugaišinau tiek daug jūsų laiko. Jei kas nors ateitų jums į galvą...

– Suprantama, – ištarė panelė Martindeil, gana šiurkščiai jį nutraukdama.

Mums lipant į mašiną, aš pasakiau:

– Taigi Šeilos Veb istorija, nepaisant tavo įtarinėjimų, pasirodė besanti visai tikra.

– Gerai jau, gerai, – ištarė Dikas. – Tu laimėjai.

5 SKYRIUS

– Ma, – tarė Ernis Kartinas, trumpam liovęsis stumdyti palange metalinį modeliuką. Šis veiksmas buvo lydimas pusiau gaudžiančio, pusiau dejuojančio triukšmo, kuris turėjo imituoti raketą, skrendančią beore erdve į Venerą. – Ma, ką tu manai?

Ponia Kartin, rūstaus veido moteris, plovė indus ir nesiteikė atsakyti.

– Ma, šalia mūsų namo sustojo policijos mašina.

– Baik su savo melagystėm, Erni, – pasakė ponia Kartin, barškindama puodeliais ir lėkštutėmis. – Žinai, ką apie tai sakiau.

– Aš ne prie ko, – nekaltai atsakė Ernis. – Čia iš tikro policijos mašina, ir iš jos lipa du vyrai.

Ponia Kartin pasisuko į savo atžalą.

– Ką dabar iškrėtei? – pareikalavo ji atsakymo. – Užtraukei gėdą – štai ką!

– Visai ne, – pasakė Ernis. – Aš nieko nedariau.

– Tai vis dėl to Alfo, – pasakė ponia Kartin. – Jis ir jo gauja! Taip ir žinojau. Ir aš, ir tavo tėvas sakėme, kad tai nepadoru. Galiausiai susilauksi bėdos. Visai tikėtina, kad iš pradžių – mažamečių teismas, po to – įkalinimas. Aš to nepakęsiu, ar girdi?

– Jie eina prie paradinių durų, – pranešė Ernis.

Ponia Kartin metė indus ir nuskubėjo prie lango.

– Na, ką gi, – sumurmėjo ji.

Tuo metu pasigirdo durų plaktukas. Besišluostydama rankas į virtuvinį rankšluostį, ponia Kartin išėjo į koridorių ir atidarė duris. Į vyrus, stovinčius tarpduryje, ji žiūrėjo niekinančiai ir nepatikliai.

– Ponia Kartin? – paklausė aukštesnysis maloniai.

– Teisingai,– atsakė ponia Kartin.

– Ar galėčiau minutėlei užeiti? Aš detektyvas ins-

pektorius Hardkastlis.

Ponia Kartin atsitraukė gana nenoriai. Ji atvėrė duris ir mostelėjo inspektoriui užeiti. Tai buvo labai tvarkingas švarus mažas kambarėlis. Jis atrodė taip, lyg į jį retai kas užeitų.

Genamas smalsumo, Ernis iš virtuvės koridoriumi prisiartino prie kambario ir prasispraudė pro duris.

– Jūsų sūnus? – pasidomėjo detektyvas inspektorius Hardkastlis.

– Taip, – pasakė ponia Kartin ir karingai pridūrė: – Jis geras vaikas, kad ir ką jūs besakytumėte.

– Esu tuo tikras, – mandagiai pasakė detektyvas inspektorius Hardkastlis.

Ponios Kartin veidas šiek tiek atsipalaidavo.

– Aš atėjau užduoti jums keletą klausimų apie Vilbraham Kresento 19-tą namą. Kaip aš suprantu, jūs ten dirbate.

– Nieks nesako, kad nedirbu, – atsakė ponia Kartin, vis dar nesugebėdama atsikratyti įtampos.

– Jūs dirbate pas panelę Milisentą Pebmarš?

– Taip, aš dirbu pas panelę Pebmarš. Ji labai maloni moteris.

– Akla, – pasakė detektyvas inspektorius Hardkastlis.

– Taip, vargšelė. Tačiau neįmanoma to pastebėti. Nuostabu, kaip ji gali bet ką padaryti. Ji pati išeina į gatvę ir net pereina per perėjimą. Ji ne iš tų žmonių, kurie keltų triukšmą dėl niekų, o tokių aš pažįstu.

– Jūs dirbate ten rytais?

– Taip. Aš ateinu tarp pusę dešimt ir dešimtos, o išeinu apie dvyliktą arba kada baigiu tvarkytis. – Staiga ji paklausė:

– Juk nenorite pasakyti, kad kažkas buvo pavogta, ar ne?

– Priešingai, – pasakė inspektorius, galvodamas apie keturis laikrodžius.

Ponia Kartin žiūrėjo į jį nieko nesuvokdama.

– Kas atsitiko?– paklausė ji.

– Vilbraham Kresente 19-to namo svetainėje šią popietę buvo rastas negyvas vyras.

Ponia Kartin pasižiūrėjo nustebusi. Ernis Kartinas net pasviro į priekį, apimtas ekstazės. Jis atvėrė burną pasakyti: "Jėga", bet pagalvojo, kad būtų neprotinga atkreipti į save dėmesį ir užsičiaupė.

– Negyvas? – netikėdama pasakė ponia Kartin. Ir dar labiau netikėdama paklausė: – Svetainėje?

– Taip. Jis buvo nudurtas.

– Norite pasakyti, kad tai buvo žmogžudystė?

– Taip, žmogžudystė.

– Kas jį nužudė?– pasiteiravo ponia Kartin.

– Apgailestauju, bet taip toli mes dar nepažengėme, – pasakė inspektorius Hardkastlis. – Mes galvojome, galbūt jūs galėsite mums padėti.

– Aš nieko nežinau apie žmogžudystę, – kategoriškai ištarė ponia Kartin.

– Aišku, tačiau mums iškilo keletas klausimų. – Pavyzdžiui, ar šį rytą į namus buvo užėjęs koks nors vyras?

– Kiek aš atsimenu, ne. Ne šiandien. Koks tai buvo vyras?

– Pagyvenęs, maždaug šešiasdešimties metų, apsirengęs respektabiliu tamsiu kostiumu. Jis galėjo prisistatyti draudimo agentu.

– Aš nebūčiau jo įleidusi, – pasakė ponia Kartin. – Jokių draudimo agentų, jokių dulkių siurblių ar Britanijos enciklopedijos pardavėjų. Nieko panašaus. Panelė Pebmarš nepritaria tokiai prekybai, ir aš – taip pat.

– Remiantis kortele, kurią jis turėjo su savimi, to vyro pavardė Karis. Ar kada nors girdėjote tokią pavardę?

– Karis? Karis? – Ponia Kartin papurtė galvą. – Man tai primena Indiją, – pasakė ji įtariai.

– O ne, – atsakė inspektorius Hardkastlis, –jis nebuvo indas.

– Kas jį rado... panelė Pebmarš?

– Įvyko nesusipratimas, ir į namus atėjo jauna mergina, stenografistė, kuri galvojo, kad reikės ką nors spausdinti panelei Pebmarš. Tai ji atrado kūną. Panelė Pebmarš grįžo beveik tuo pat metu.

Ponia Kartin giliai atsiduso.

– Nieko sau, – ištarė ji, – nieko sau.

– Galimas daiktas, mes paprašysime jūsų, – pasa-

kė inspektorius Hardkastlis, – apžiūrėti vyro kūną ir pasakyti, ar kada nors matėte jį Vilbraham Kresente. Panelė Pebmarš yra visiškai tikra, kad jis nėra buvęs jos namuose. Dabar dar keletas įvairių smulkmenų, kurias aš norėčiau išsiaiškinti. Ar galite nesusimąstydama pasakyti, kiek laikrodžių yra panelės Pebmarš svetainėje?

Ponia Kartin net nesusimąstė.

– Kampe stovi tas didelis laikrodis,vadinamas kurantais, o ant sienos – laikrodis su gegute. Iš jo pasirodo gegutė ir sako "Kū–kū". Kartais beveik krūpteli ją išgirdęs, – paskubomis pridūrė ji. – Aš neliečiu nė vieno iš jų. Niekada. Panelė Pebmarš mėgsta pati juos užvesti.

– Laikrodžiams nieko neatsitiko, – užtikrino ją inspektorius. – Ar jūs įsitikinusi, kad šį rytą kambaryje tebuvo tik tie du laikrodžiai?

– Žinoma. Kokie dar laikrodžiai ten galėtų būti?

– Ar ten nebuvo, pavyzdžiui, mažo stačiakampio sidabrinio laikrodžio, o gal ant židinio atbrailos stovėjo nedidelis paauksuotas laikrodis arba porcelianinis laikrodis su gėlėmis, arba kelioninis laikrodis odiniame dėkle su užrašu "Rozmeri"?

– Žinoma, kad nebuvo. Nieko panašaus.

– Jūs juk būtumėte pastebėjusi juos, jei jie ten būtų buvę?

– Be abejonės.

– Visi tie laikrodžiai skubėjo beveik valandą, palyginus su kurantais ar su laikrodžiu su gegute.

– Greičiausiai užsienietiški, – pasakė ponia Kartin. Kartą aš ir mano senis buvome išvykę į Šveicariją ir Italiją. Ten yra visa valanda daugiau nei pas mus. Tikriausiai susiję su bendra rinka. Aš nepritariu bendrai rinkai, ir ponas Kartinas – taip pat. Anglija man pakankamai gera.

Inspektorius Hardkastlis atsisakė politinių diskusijų.

– Ar galite tiksliai pasakyti, kada šį rytą išėjote iš panelės Pebmarš namų?

– Penkiolika po dvylikos, apytiksliai, – pasakė ponia Kartin.

– Ar panelė Pebmarš tada buvo namuose?

– Ne, ji dar nebuvo sugrįžusi. Paprastai ji grįžta

tarp dvylikos ir pusės pirmos, bet tai keičiasi.

– O kada ji išėjo iš namų?

– Prieš man ateinant. O pagal mano laikrodį aš ten buvau dešimtą.

– Ką gi, dėkui ponia Kartin.

– Kažkas keisto su tais laikrodžiais, – pasakė ponia Kartin.– Gal panelė Pebmarš buvo varžytinėse. Ar jie buvo seni? Iš jūsų pasakojimo taip atrodo.

– Ar panelė Pebmarš dažnai eina į varžytines?

– Prieš keturis mėnesius varžytinėse ji įsigijo vilnonį kilimą. Gana gerą. Labai pigų, – ji man taip sakė. Taip pat ir aksomines užuolaidas. Jas reikėjo patrumpinti, bet atrodė kaip naujos.

– Bet paprastai ji neperka senienų, paveikslų, porceliano ar panašių daiktų?

Ponia Kartin papurtė galvą.

– Kiek aš ją pažįstu, ne. Bet sunku pasakyti, kas gali įvykti tose varžytinėse. Turiu omenyje, kad tave tiesiog patraukia. Kai grįžti namo, sakai sau: "Ir kam man to reikėjo?" Vieną kartą nusipirkau šešis stiklainius džemo. Kai apie tai pagalvoju, – pati būčiau pasigaminusi pigiau. Taip pat nusipirkau puodelius ir lėkštutes. Trečiadienį turguje būčiau gavusi geresnius.

Ji piktai papurtė galvą. Jausdamas, kad šį kartą daugiau nieko nesužinos, inspektorius Hardkastlis išėjo. Tada Ernis nutarė prisidėti prie vykusios diskusijos.

– Žmogžudystė! Jėga!

Jo mintyse kosmoso nukariavimas momentaliai užleido vietą tokiam tikrai jaudinančiai įdomiam šios dienos nuotykiui.

– Panelė Pebmarš juk negalėjo jo užmušti, ar ne? – trokšdamas dar ką nors išgirsti, jis pakišo mintį.

– Nekalbėk nesąmonių, – pasakė jo motina. Staiga jai į galvą atėjo mintis. – Įdomu, ar man priderėjo jam pasakyti...

– Pasakyti jam ką, Ma?

– Nesvarbu, – pasakė ponia Kartin. – Iš tiesų tai nesvarbu.

6 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Suvalgius po kepsnį su krauju ir užgėrus jį alumi iš statinės, Dikas Hardkastlis atsiduso kaip patenkintas, pasisotinęs žmogus ir pranešė, kad jaučiasi geriau, po to pasakė:

– Velniop mirusius draudimo agentus, neįprastus laikrodžius ir klykiančias merginas. Papasakok apie save, Kolinai. Galvojau, kad jau baigei domėtis šia pasaulio dalimi. Bet štai tu – čia, bastaisi atkampiomis Krodeno gatvėmis. Krodene nėra ką veikti jūrų biologui, galiu tave užtikrinti.

– Nesišaipyk iš jūrų biologijos, Dikai. Tai labai naudinga mokslo šaka. Tik jos pavadinimas yra toks nuobodus, kad žmonės, jį išgirdę, išsigąsta, jog teks apie tai klausytis, ir nebegali jiems nieko paaiškinti.

– Tiesiog negali išsipasakoti, ką?

– Pamiršk, kad aš jūrų biologas, – pasakiau. – Išsilavinimą gavau Kembridže. Mano mokslinis laipsnis ne pats aukščiausias, bet tai yra laipsnis. Tai labai įdomus mokslas, ir vieną dieną aš vėl jo imsiuos.

– Aš, suprantama, žinau, kuo tu dabar užsiėmęs,– pasakė Hardkastlis. – Sveikinu. Larkino teismas įvyks kitą mėnesį, ar ne?

– Taip.

– Nuostabu, kaip ilgai jis sugebėjo perdavinėti medžiagą. Ar negalvoji, kad kas nors galėjo jį įtarti?

– Niekas nieko nežinojo. Supranti, kai įsikali į galvą, kad tavo kolega yra puikus vaikinas, nebegali įsivaizduoti, kad jis toks nėra.

– Jis turėjo būti gudrus, – pastebėjo Dikas.

Aš papurčiau galvą.

– Nemanau, kad jis iš tikro toks buvo. Galvoju, kad jis tiesiog darė, kas jam buvo įsakyta. Jis galėjo prieiti prie labai svarbių dokumentų. Jis juos pasiimdavo, kas nors juos nufotografuodavo, grąžindavo jam, ir jie tą pačią dieną vėl būdavo ten, kur jiems priklauso. Gerai organizuotas darbas. Jis turėjo įprotį pietauti kiekvieną dieną skirtingose vietose. Mes manome, kad jis kabindavo savo apsiaustą prie jau kabančio tokio pat apsiausto. To kito apsiausto savininkas ne visada būdavo tas pats asmuo. Jie apsikeisdavo apsiaustais, tačiau niekada nesikalbėdavo. Mes norėtumėme žinoti gerokai daugiau, kaip veikė šis mechanizmas. Viskas buvo labai gerai suplanuota, o laikas puikiai paskaičiuotas. Kažkas pasižymėjo ypatingais protiniais sugebėjimais.

– Tai dėl to tu vis dar sukiojiesi aplink jūrų laivyno bazę Portlebaryje?

– Taip. Mes žinome, kad vienoje šios grandinės pusėje buvo jūrų laivynas, o kitoje – Londonas. Mes žinome, kada, kur ir kaip Larkinas atsiimdavo savo užmokestį. Tačiau yra spraga. Tarp Londono ir šios vietos kažkas vyksta. Tai vieta, apie kurią mes norėtumėme žinoti daugiau, nes čia yra smegenų centras. Kažkur yra štabas, puikiai planuojantis ir paliekantis pėdsakus, kurie viską painioja ne vieną, bet septynis ar net aštuonis kartus.

– Dėl ko Larkinas tai darė? – susidomėjęs paklausė Hardkastlis. – Politiniai idealai? Asmeninis egoizmas? Ar paprasčiausiai – pinigai?

– Jis nebuvo idealistas, – tariau. – Sakyčiau, – tik pinigai.

– Ar dėl to negalėjote priartėti prie jo anksčiau? Jis juk leido pinigus, ar ne? Jis jų netaupė?

– O ne, jis švaistėsi jais. Faktiškai mes priartėjome prie jo anksčiau, nei pripažinom.

Hardkastlis supratingai linktelėjo galvą.

– Suprantu. Jūs jį susekėte, o tada truputį juo pasinaudojote. Ar taip?

– Daugiau ar mažiau. Jis perdavė gana vertingos informacijos prieš mums jį aptinkant, taigi mes leidome jam perduoti dar šiek tiek informacijos, taip pat neabejotinai vertingos. Tarnyboje, kuriai aš priklausau, mes labai

dažnai turime nusileisti, kad pasirodytume kvailesniais.

– Nemanau, kad man rūpi tavo darbas, Kolinai, – susimąstęs pasakė Hardkastlis.

– Tai ne toks jau jaudinantis darbas, kaip žmonės galvoja, – tariau. – Tiesą sakant, jis yra nepaprastai nuobodus ir varginantis. Tačiau už to kažkas slypi. Mūsų laikais gali susidaryti įspūdis, kad nieko nebėra slapto. Mes žinome Jų paslaptis, o Jie žino mūsų paslaptis. Mūsų agentai dažnai yra Jų agentais, o Jų agentai dažnai dirba mums. Ir pagaliau tas žaidimas, – kas ką pergudraus – virsta tikru košmaru. Man atrodo, kad visi žino visų paslaptis, bet yra sudarę suokalbį ir apsimeta nieko nežiną.

– Suprantu, ką tu nori pasakyti, – užsigalvojęs pasakė Dikas.

Tada jis smalsiai pažvelgė į mane.

– Suprantu, dėl ko vis dar sukinėjiesi aplink Portlebarį, tačiau Krodenas yra už gerų dešimties mylių nuo Portlebario.

– Iš tiesų tai aš čia esu, – pasakiau, – dėl pusmėnulių[*].

– Pusmėnulių? – Hardkastlis atrodė nustebęs.

– Taip. Arba dėl mėnulių. Jaunų mėnulių, tekančių mėnulių ir panašiai. Aš pradėjau ieškojimus Potlebaryje. Ten yra aludė, kuri vadinasi “Crescent Moon”[**]. Dėl jos sugaišau daug laiko. Skambėjo idealiai. Tačiau ten dar yra “Moon and Stars”[***], “Rising Moon”[****], “Jolly Sickle”[*****] ir “Cross and Crescent”[******]. Tada aš palikau ramybėje mėnulius ir ėmiausi pusmėnulių. Keletas pusmėnulių Portlebaryje – “Lansbury Crescent”, “Aldridge Crescent”, “Livermead Crescent”, “Victoria Crescent”.

---

[*] crescent *(angl.)* – pusmėnulis *(vert. past.)*

[**] crescent moon *(angl.)* – jaunas mėnulis *(vert. past.)*

[***] moon and stars *(angl.)* – mėnulis ir žvaigždės *(vert. past.)*

[****] rising moon *(angl.)* – tekantis mėnulis *(vert. past.)*

[*****] jolly sickle *(angl.)* – linksmasis pjautuvas *(vert. past.)*

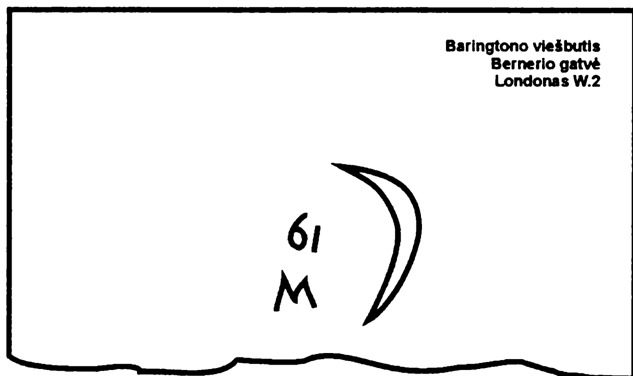
[******] cross and crescent *(angl.)* – kryžius ir pusmėnulis *(vert. past.)*

Aš pastebėjau sumišusį Diko veidą ir pradėjau juoktis.

– Nebūk toks pasimetęs, Dikai. Aš turiu kai ką apčiuopiamo, nuo ko galėčiau pradėti.

Aš išsitraukiau piniginę, išėmiau iš jos popieriaus lapą ir perdaviau jam. Tai buvo viešbučio rašomojo popieriaus lapas su paskubom nupieštu eskizu.

– Tai buvo vyruko, pavarde Hanbaris, piniginėje. Jis gerokai padirbėjo Larkino byloje. Jis buvo geras – labai geras. Jis buvo suvažinėtas Londone pravažiuojančios mašinos. Niekas neįsidėmėjo jos numerio. Aš nežinau, ką tai reiškia, bet tai kažkas, ką Hanbaris brūkštelėjo ar nusikopijavo, manydamas, jog tai svarbu. Gal kokia į galvą atėjusi mintis, o gal kažkas, ką jis matė ar girdėjo. Kažkas susijusio su mėnuliu ar pusmėnuliu, 61-mu numeriu ir inicialu M. Aš perėmiau jo įgaliojimus po jo mirties. Kol kas dar neįsivaizduoju, ko aš ieškau, tačiau esu tikras, kad kažkas čia slypi. Aš bandau ką nors išsiaiškinti vietose, esančiose netoli Portlebario. Trys savaitės nuolatinio sunkaus triūso, kuris nedavė rezultatų. Krodenas yra mano maršrute. Tik vienas pusmėnulis čia – Vilbraham Kresentas. Ruošiausi pasivaikščioti Vilbraham Kresente ir apžiūrėti 61-mą namą, prieš prašydamas tavęs slaptos informacijos, galinčios man padėti. Tai štai ką aš veikiau šią popietę – tačiau aš nesugebėjau rasti 61-mo namo.

– Kaip jau minėjau, 61-mame name gyvena vietinis statybininkas.

– O tai visai ne tai, ko aš ieškau. Gal pas juos yra tarnaitė iš užsienio?

– Galėtų būti. Dabar daug žmonių jų turi. Jeigu taip, tai ji turėtų būti užregistruota. Aš paieškosiu informacijos apie tai iki rytojaus.

– Ačiū, Dikai.

– Rytoj ruošiuosi apklausti dviejų namų, stovinčių šalia 19-to namo, gyventojus. Gal jie matė, ką nors įeinantį į namą, ir panašiai. Aš galėčiau apklausti ir namo, esančio už 19-to numerio, gyventojus. Man net atrodo, kad 61-mas namas yra tiesiai už 19-to. Jei norėtum, galėčiau tave pasiimti drauge.

Aš godžiai priėmiau pasiūlymą.

– Aš būsiu tavo seržantas Lambas ir stenografuosiu pastabas.

Mes sutarėme, kad rytoj pusę dešimtos aš prisistatysiu į policijos nuovadą.

Kitą rytą aš atėjau tiksliai sutartą valandą ir radau savo draugą nirštantį iš pykčio.

Kai jis paleido nelaimingą pavaldinį, aš subtiliai paklausiau, kas atsitiko.

Akimirką atrodė, kad Hardkastlis negali ištarti nė žodžio. Pagaliau jis greitai ir neaiškiai išvebleno:

– Tie prakeikti laikrodžiai.

– Vėl laikrodžiai? Kas dabar jiems nutiko?

– Vieno trūksta.

– Trūksta? Kurio?

– Kelioninio laikrodžio odiniame dėkle. To, ant kurio užrašyta "Rozmeri".

Aš švilptelėjau.

– Tai labai keista. Kaip tai atsitiko?

– Prakeikti kvailiai – iš tikro manau, kad aš vienas iš jų – (Dikas buvo sąžiningas žmogus). – Visada reikia atsiminti, kad privalu užbraukti kiekvieną t ir uždėti taškus ant i. Kitaip niekas nesiseks. Taigi vakar visi laikrodžiai buvo svetainėje. Aš paprašiau panelės Pebmarš visus juos pačiupinėti ir pasakyti, ar jie jai žinomi. Ji negalėjo

niekuo padėti. Tada atvyko išgabenti kūno.

– Taip?

– Aš išėjau į lauką, kad viską prižiūrėčiau, o tada grįžau į namą, pasikalbėjau su panele Pebmarš, kuri buvo virtuvėje, pasakiau, kad man reikia pasiimti laikrodžius ir kad aš jai duosiu kvitą.

– Atsimenu. Aš girdėjau tai.

– Tada aš pasakiau merginai, kad ją parveš namo viena iš mūsų mašinų ir paprašiau tavęs ją palydėti iki jos.

– Taip.

– Aš įteikiau panelei Pebmarš kvitą, nors ji sakė, kad tai nebūtina, kadangi laikrodžiai buvo ne jos. Tada aš prisijungiau prie tavęs. Liepiau Edvardsui rūpestingai supakuoti laikrodžius ir pristatyti juos čia, visus, išskyrus laikrodį su gegute ir, žinoma, kurantus. Štai čia aš ir suklydau. Man reikėjo tiksliai pasakyti keturis laikrodžius. Edvardsas sako, kad jis nedelsdamas nuėjo į svetainę, kai aš jam liepiau. Jis atkakliai tvirtina, kad ten buvo tik trys laikrodžiai, neskaitant laikrodžio su gegute ir kurantų.

– Vadinasi, laiko buvo nedaug, – pasakiau. – Tai reiškia...

– Ta Pebmarš galėjo tai padaryti. Ji galėjo pasiimti laikrodį, kai aš išėjau iš kambario, ir nukeliauti su juo tiesiai į virtuvę.

– Visai teisingai. Tačiau kodėl?

– Mums dar daug ką reikia išsiaiškinti. Ar galėjo dar kas nors jį paimti? Gal ta mergina?

Aš susimąsčiau.

– Nemanau. Aš... – aš nutilau kažką prisiminęs.

– Taigi ji tai padarė, – pasakė Hardkastlis. – Tęsk. Kada tai įvyko?

– Mes kaip tik ėjome link policijos automobilio, – ištariau liūdnu balsu, – kai ji pasakė, kad paliko pirštines. Aš pasakiau: “Tuoj jas atnešiu”, o ji atsakė: “Ak, aš žinau, kur jas pasidėjau. Dabar, kai kūno nebėra, aš galiu užeiti į kambarį”. Tada ji nubėgo į namą. Bet jos nebuvo kokią minutę...

– Ar ji buvo užsimovusi pirštines, kai grįžo? O gal laikė jas rankoje?

Aš sudvejojau.

– Taip... taip, manau, kad turėjo.

– Akivaizdu, kad ji jų neturėjo, – pasakė Hardkastlis, kitaip tu nebūtum dvejojęs.

– Galbūt ji įbruko jas į rankinę.

– Bėda ta, – kaltinančiai ištarė Hardkastlis, – kad tau patinka ta mergina.

– Nebūk idiotas, – aš energingai stengiausi išsiginti. – Aš pirmą kartą pamačiau ją vakar po pietų, ir tai tikrai nebuvo romantiška pažintis.

– Visai nesu tuo tikras, – ištarė Hardkastlis. – Juk ne kiekvieną dieną vyrui tiesiai į glėbį patenka šaukianti pagalbos mergina ir elgiasi kaip reikalauja Viktorijos laikų manieros. Tai verčia vyrą pasijusti herojumi ir galantišku globėju. Tiktai tu turi baigti ją ginti. Tai viskas. Kiek tau žinoma, ta mergina gali būti iki kaklo įklimpusi šiame žmogžudystės reikale.

– Nori pasakyti, kad ši lieknutė mergina smogė vyrui peiliu, po to jį taip rūpestingai paslėpė, kad nė vienas iš jūsų seklių jo nesurado, o tada tyčia išlėkė iš namo ir suvaidino visą sceną specialiai man?

– Nustebtum sužinojęs, ką man teko matyti savo gyvenime, – niūriai pasakė Hardkastlis.

– Nejaugi nesuvoki, – pasipiktinęs paklausiau, – kad mano gyvenime buvo pilna gražuolių – įvairiausių tautybių šnipių? Su tokiais fatališkais duomenimis, kad visi Amerikos detektyvai užspringtų viskiu. Aš atsparus moteriškiems kerams.

– Vieną gražią dieną bet kas gali būti sutriuškintas, – pasakė Hardkastlis.– Viskas priklauso nuo tipo, o Šeila Veb, atrodo, priklauso tavajam.

– Kaip ten bebūtų, aš nesuprantu, kodėl nori primesti tai jai?

Hardkastlis atsiduso.

– Aš jai nieko neprimetu, tačiau man reikia kur nors pradėti. Kūnas buvo rastas Pebmarš namuose. Tai reiškia, kad ji su tuo susijusi. Kūną rado mergina Veb. Man nereikia tau pasakoti, kaip dažnai asmuo, pirmasis pamatęs negyvą žmogų, yra tas pats, kuris paskutinis matė jį gyvą. Kol nepaaiškės daugiau faktų, šie du yra gana svarūs.

– Kai aš įėjau į tą kambarį kelios minutės po trijų,

vyras jau buvo miręs mažiausiai pusvalandį, o gal ir ilgiau. Ką galėtum pasakyti apie tai?

– Šeilos Veb pietų pertrauka yra nuo 1.30 iki 2.30.

Aš susierzinęs pažvelgiau į jį.

– Ką sužinojote apie Karį?

Hardkastlis atsakė netikėtai kandžiai:

– Nieko.

– Ką turi omenyje taip sakydamas?

– Tik tiek, kad jis neegzistuoja. Tokio asmens nėra.

– O ką sako Metropolijos draudimo kompanija?

– Jie taip pat neturi ką pasakyti, nes tokios kompanijos nėra. Metropolijos ir provincijos draudimo kompanija neegzistuoja. Kalbant apie poną Karį iš Denverio gatvės, galiu pasakyti, kad nėra nei pono Kario, nei Denverio gatvės, nei 7-to, nei kokio kito namo.

– Įdomu, – pasakiau. – Tai tu sakai, kad jis turėjo kažkokią fiktyvią kortelę su netikra pavarde, adresu ir draudimo kompanija?

– Matyt.

– Kur čia šuo pakastas?

Hardkastlis patraukė pečiais.

– Šiuo metu tai tik spėlionės. Galbūt jis rinko fiktyvius mokesčius. Gal jis taip stengdavosi patekti į namus ir apgaule išviliodavo pinigus. Jis galėjo būti koks nors sukčius, apgavikas, o gal – privatus detektyvas. Mes tiesiog nežinome.

– Tačiau tu sužinosi.

– O taip. Galų gale mes sužinosime. Mes išsiuntėme jo pirštų atspaudus, kad galėtume įsitikinti, ar jis turėjo kokių reikalų su policija. Jei taip, – tai būtų didelis žingsnis pirmyn. Jei ne, – viskas bus daug sunkiau.

– Privatus detektyvas, – pasakiau susimąstęs. – Man tai visai patinka. Tai atveria naujas galimybes.

– Kol kas mes jas ir teturime.

– Kada vyks kvota?

– Poryt. Visiškai formali, o po to – viską reikės atidėti.

– Ką pranešė medikai?

– Nudurtas aštriu įrankiu. Kažkuo panašiu į virtu-

vinį daržovių pjaustymo peilį.

– Vadinasi, galime išbraukti panelę Pebmarš, ar ne? – pasakiau užsigalvojęs. – Vargu ar akla moteris galėtų nudurti vyrą. Tikiuosi, ji iš tikrųjų yra akla.

– O taip, ji – akla. Mes patikrinome. O, be to, ji yra, kas ji yra. Ji buvo matematikos mokytoja mokykloje "North Country", prarado regėjimą maždaug prieš šešiolika metų, išmoko Brailio rašto ir dabar dirba Aronbergo institute.

– Tarkim, ji galėtų būti psichinis ligonis.

– Kuriai kažkas netvarkoje galvoje dėl laikrodžių ir draudimo agentų?

– Gal tai skamba ir per daug fantastiškai, – aš negalėjau sulaikyti entuziazmo. – Kaip blogiausiuose Ariadnės Oliver kūriniuose ar tobuliausiuose Gario Gregsono trileriuose...

– Tęsk, smaginkis. Juk ne tu esi apgailėtinas, už viską atsakingas detektyvas inspektorius. Tau nereikia atsiskaityti policijos inspektoriui, vyriausiam konstebliui ir visiems kitiems.

– Na, ką gi. Gal mes sužinosime ką nors naudingo iš kaimynų.

– Abejoju, – pasakė Hardkastlis karčiai. – Net jei jis būtų nudurtas sode, prieš namą, ir į vidų jį būtų nešę du kaukėti vyrai, niekas nebūtų žiūrėjęs pro langą ar ką nors matęs. Nelaimei, tai nutiko ne kaime.Vilbraham Kresentas yra elegantiška gyvenamoji gatvė. Iki pirmos valandos ateinančios tarnaitės, kurios galėjo ką nors matyti, jau būna išėjusios. Gatve niekas net nevežioja vaikų vežimėliuose...

– Jokio ligonio kiaurom dienom sėdinčio prie lango?

– Štai ko mums reikėtų, bet kaip tik to mes ir neturime.

– O kas gyvena 18-tame ir 20-tame namuose?

– 18-tame name gyvena ponas Voterhauzas, vyriausiasis patikėtinių firmos "Gainford and Swettenham" klerkas bei jo sesuo, kuri leidžia laisvalaikį, vadovaudama broliui. Viskas, ką žinau apie 20-tą namą, yra tai, kad ten gyvena moteris, laikanti apie dvidešimt kačių. Aš nemėgstu kačių...

Pasakiau jam, kad policininko gyvenimas tikrai yra sunkus, ir mes išėjome.

7 SKYRIUS

Neryžtingai svyruodamas ant 18-to Vilbraham Kresento namo laiptų, ponas Voterhauzas susirūpinęs atsisuko į savo seserį.

– Ar esi tikra, kad viskas bus gerai? – paklausė jis.

Panelė Voterhauz pasipiktinusi prunkštelėjo.

– Tikrai nesuprantu, apie ką tu kalbi, Džeimsai.

Ponas Voterhauzas atrodė apgailestaująs. Jis taip dažnai turėjo atrodyti apgailestaująs, jog tai tapo jo dominuojanti veido išraiška.

– Na, aš maniau, mieloji, turėdamas omeny tai, kas įvyko vakar kaimyniniame name...

Ponas Voterhauzas ruošėsi išeiti į patikėtinių firmą, kurioje dirbo. Tai buvo tvarkingas, pražilęs, truputį pakumpęs vyras greičiau pilku nei rausvu veidu. Tačiau jokiu būdu negalima buvo sakyti, kad jis atrodė nesveikai.

Panelė Voterhauz buvo aukšta, kampuota moteriškė, negalinti pakęsti kvailysčių ir visiškai jų netoleruojanti.

– Ar yra kokia priežastis, Džeimsai, šiandien nužudyti mane, jei kažką vakar nužudė kaimynystėje?

– Na, Edita, – pasakė ponas Voterhauzas, – tai labai daug priklauso nuo to, kas įvykdė žmogžudystę, argi ne?

– Tai tu iš tikro manai, kad kažkas vaikštinėja po Vilbraham Kresentą, rinkdamasis aukas iš kiekvieno namo? Iš tiesų, Džeimsai, tai jau beveik šventvagiška.

– Šventvagiška, Edita? – labai nustebęs, paklausė ponas Voterhauzas. Toks požiūris į jo pastabą jam niekada nebūtų atėjęs į galvą.

– Atsiminimas apie išsilaisvinimą iš Egipto vergovės, – pasakė panelė Voterhauz, – o tai, drįstu priminti, yra Šventasis Raštas.

– Man atrodo, tai nieko bendra neturi, Edita, – atsakė ponas Voterhauzas.

– Norėčiau pamatyti ką nors, kuris ateitų čia ir pabandytų mane nužudyti, – su užsidegimu ištarė panelė Voterhauz.

Jos brolis pats sau pagalvojo, kad tai atrodo visiškai neįtikėtina. Jei jam reikėtų rinktis auką, jis nesirinktų savo sesers. Jei kas nors pabandytų tai įgyvendinti, panašu, kad užpuolikas būtų partrenktas žarstekliu ar švinine durų atrama ir kraujuojantis bei pažemintas pristatytas policijai.

– Aš tik ketinau pasakyti, – ištarė jis, dar labiau apgailestaudamas, – kad aplinkui slampinėja visokie tipai.

– Kol kas dar nedaug ką žinome apie tai, kas nutiko vakar, – pasakė panelė Voterhauz. – Sklinda visokiausi gandai. Ponia Hed šį rytą papasakojo neįtikėtiną istoriją.

– Taip ir tikėjausi, taip ir tikėjausi, – atsakė ponas Voterhauzas ir pasižiūrėjo į laikrodį. Jis neturėjo jokio noro klausytis plepiosios tarnaitės papasakotos istorijos. Jo sesuo, negaišdama laiko, demaskuodavo tuos sensacingus fantazijos polėkius, tačiau vis tiek mėgo jų klausytis.

– Kai kas sako, – ištarė panelė Voterhauz, – kad tas vyras buvo Aronbergo instituto iždininkas, ar valdybos narys, o be to, instituto sąskaitose buvo aptikta kažkokia netvarka, ir jis atėjo apie tai pasiteirauti panelės Pebmarš.

– O panelė Pebmarš jį nužudė? – Tai pralinksmino poną Voterhauzą. – Akla moteris? Kurgi ne...

– Užmetė vielą jam ant kaklo ir pasmaugė, – pasakė panelė Voterhauz. – Supranti, jis buvo neatsargus . Kas gi saugotųsi aklo žmogaus? Bet aš tuo netikiu,– pridėjo ji. – Aš manau, kad panelė Pebmarš yra nuostabaus būdo moteris. Nors mūsų nuomonės apie įvairius dalykus ir skiriasi, aš nekaltinu jos jokiais kriminaliniais nusikaltimais. Aš tiktai galvoju, kad jos idėjos yra nepakančios ir ekstravagantiškos. Be to, yra ir kitų dalykų, ne tik mokymas. Visos tos keistos mokyklos praktiškai pastatytos iš stiklo. Atrodo, lyg būtų pastatytos agurkams ar pomidorams auginti. Aš esu tikra, kad jos labai žalingos vaikams vasaros mėnesiais. Ponia Hed pati man sakė, kad jos Siuzanai nepatinka naujos klasės. Ji sako, kad dėl tų langų neįmanoma susikaupti per pamokas; nieko negali padaryti – žiūri pro juos visą dieną.

– Vaje vaje, – pasakė ponas Voterhauzas, vėl pasižiūrėdamas į laikrodį. – Na, bijau, kad aš labai vėluoju. Rūpinkis savimi. Gal geriau uždėk ant durų grandinėlę.

Panelė Voterhauz vėl prunkštelėjo. Uždariusi paskui brolį duris, ji buvo belipanti viršun, bet susirūpinusi stabtelėjo, nuėjo iki golfo krepšio, išėmė iš jo golfo lazdą ir pastatė ją į strategiškai patogią padėtį, šalia paradinių durų.

– Štai, – ištarė panelė Voterhauz su šiokiu tokiu pasitenkinimu. Žinoma, Džeimsas, kalba nesąmones, bet visada yra neblogai būti pasiruošus. Tai, kad psichiniai ligoniai yra paleidžiami iš gydyklų ir skatinami gyventi normalų gyvenimą, jos nuomone, yra labai pavojinga visiems nekaltiems žmonėms.

Panelė Voterhauz buvo miegamajame, kai laiptais į viršų atskubėjo ponia Hed. Ponia Hed buvo mažutė ir apvalutė moteriškaitė, labai panaši į kamuoliuką. Ji džiaugėsi viskuo, kas benutiktų.

– Pora džentelmenų norėtų jus pamatyti, – godžiai ištarė ponia Hed. – Tiksliau, – pridėjo ji, – jie ne tikri džentelmenai, tai – policija.

Ji ištiesė kortelę. Panelė Voterhauz ją paėmė.

– Detektyvas inspektorius Hardkastlis, – perskaitė ji. – Ar nuvedei juos į svetainę?

– Ne, aš palikau juos valgomajame. Aš sutvarkiau viską, kas buvo likę po pusryčių, ir pagalvojau, kad tai – tinkamesnė vieta. Pagaliau jie – tik policininkai.

Panelė Voterhauz nelabai klausėsi šių samprotavimų, tačiau pasakė:

– Aš nusileisiu.

– Tikiuosi, kad jie nori pasiteirauti apie panelę Pebmarš, – pratarė ponia Hed. – Norės sužinoti, ar nepastebėjote ko nors keisto jos elgesyje. Sakoma, kad tos manijos kartais užeina labai staiga, prieš tai nieko negali numanyti. Tačiau visada kas nors yra, kas nors ypatinga, na, jūs suprantate. Sakoma, kad gali įtarti iš jų akių. Bet tai jau netiktų aklai moteriai, ar ne? Ak... – ji palingavo galva.

Panelė Voterhauz nužygiavo žemyn ir įėjo į valgomąjį, po įprasto karingumo kauke slėpdama tam tikrą malonų smalsumą.

– Detektyvas inspektorius Hardkastlis?

– Labas rytas, panele Voterhauz. – Hardkastlis pakilo. Kartu su juo buvo aukštas tamsiaplaukis jaunuolis, su kuriuo panelė Voterhauz nesivargino sveikintis. Ji nekreipė jokio dėmesio į neaiškų murmtelėjimą "seržantas Lambas".

– Tikiuosi, kad aš ne per anksti, – ištarė Hardkastlis, – ir manau, kad jūs žinote, dėl ko jus trukdau. – Tikriausiai girdėjote, kas vakar atsitiko kaimyniniame name?

– Žmogžudystė gretimame name paprastai nepraeina nepastebėta, – atsakė panelė Voterhauz. – Aš net turėjau išvaryti vieną ar du reporterius, atėjusius pasiteirauti, ar aš nieko nepastebėjau.

– Jūs juos išvarėte?

– Suprantama.

– Jūs buvote visai teisi, – pasakė Hardkastlis. – Be jokios abejonės, jie nori išgauti bet ką, bet aš esu tikras, kad jūs esate pakankamai sumani ir žinote, kaip elgtis tokiais atvejais.

Panelė Voterhauz leido sau parodyti silpną pasitenkinimą šiuo komplimentu.

– Tikiuosi, neprieštarausite, jei mes užduosime jums keletą klausimų, – pasakė Hardkastlis, – ir jei matėte ką nors, kas, jūsų nuomone, galėtų mus sudominti, užtikrinu, mes būsime labai dėkingi. Kaip aš suprantu, tuo metu jūs buvote namuose?

– Aš nežinau, kada buvo įvykdyta žmogžudystė, – ištarė panelė Voterhauz.

– Mes manome, – tarp pusės dviejų ir pusės trijų.

– Tada, žinoma, aš buvau namie, taip.

– O jūsų brolis?

– Jis negrįžta namo priešpiečių. Kas tiksliai buvo nužudytas? Vietiniame rytiniame laikraštyje yra trumpa žinutė, bet joje nieko nepasakyta.

– Mes dar nežinome, kas jis buvo, – pasakė Hardkastlis.

– Nepažįstamasis?

– Atrodo, kad taip.

– Jūs norite pasakyti, kad jis taip pat buvo nepažįstamas ir panelei Pebmarš?

– Panelė Pebmarš užtikrino mus, kad ji nelaukė šio ypatingo svečio ir kad ji neturi supratimo, kas jis toks.

– Ji negali būti tuo tikra, – pasakė panelė Voterhauz. – Ji nemato.

– Mes pateikėme jai labai tikslų aprašymą.

– Kas jis per vienas?

Iš voko Hardkastlis išėmė fotografiją ir įteikė jai.

– Tai tas vyras, – paaiškino jis. – Gal numanote, kas jis galėtų būti?

Panelė Voterhauz pažiūrėjo į nuotrauką.

– Ne. Ne... Aš esu tikra, kad prieš tai jo niekada nemačiau. Vaje. Jis atrodo visai respektabiliai.

– Jis atrodė labai padoriai, – tarė inspektorius. – Kaip teisininkas ar koks verslo žmogus.

– Iš tikrųjų. Ši fotografija nekelia sielvarto. Jis tiesiog atrodo, lyg būtų užmigęs.

Hardkastlis nepasakė, kad iš visų padarytų lavono nuotraukų šita buvo atrinkta, kaip mažiausiai trikdanti.

– Mirtis gali būti taiki, – pastebėjo jis. – Nemanau, kad jis nujautė, jog mirtis jau šalia, kai ji atėjo.

– Ką sako panelė Pebmarš apie visa tai?

– Ji visai pasimetusi.

– Keista, – pastebėjo panelė Voterhauz.

– Na, tai ar galėtumėte mums padėti, panele Voterhauz? Jei mintimis sugrįžtumėte į vakar dieną, gal galėtumėte pasakyti, ar žiūrėjote pro langą, o gal tarp pusės pirmos ir trijų buvote sode?

Panelė Voterhauz susimąstė.

– Taip. Aš buvau sode ... Leiskite pagalvoti. Tai turėjo būti prieš pirmą valandą. Aš grįžau namo gal be dešimt pirmą, nusiploviau rankas ir sėdau pietauti.

– Ar matėte, kaip panelė Pebmarš parėjo ar išėjo iš namų?

– Manau, kai ji sugrįžo, aš girdėjau vartelių girgždesį, kažkiek po pusės pirmos.

– Ar su ja nekalbėjote?

– O ne. Tik vartelių girgždesys privertė mane pakelti akis. Tai įprastas laikas, kai ji grįžta, manau, kad tada jai baigiasi pamokos. Ji moko neįgalius vaikus, kaip jau jūs turbūt žinote.

– Remiantis panelės Pebmarš pareiškimu, ji vėl išėjo apie pusę dviejų. Ar galėtumėte tai patvirtinti?

– Na, negalėčiau pasakyti tikslaus laiko, tačiau, taip, aš atsimenu, ją praeinančią vartus.

– Dovanokite, panele Voterhauz, jūs pasakėte: "praeinančią vartus".

– Žinoma. Aš buvau svetainėje. Jos langai išeina į gatvę, o valgomojo, kuriame mes dabar esame, langai išeina į galinį sodą. Aš nusinešiau kavą į svetainę po pietų. Aš gėriau ją, sėdėdama kėdėje prie lango ir skaičiau "The Times". Manau, kad kai verčiau puslapį, aš pamačiau panelę Pebmarš praeinančią vartus. Ar tame jūs įžvelgiate ką nors keisto, inspektoriau?

– Negalėčiau pasakyti, kad keisto, – nusišypsojo inspektorius. – Tiesiog aš supratau, kad panelė Pebmarš ruošėsi apsipirkti ir užeiti į paštą. Maniau, kad artimiausias kelias į parduotuves ir paštą būtų eiti į kitą pusę, pusračiu.

– Tai priklauso nuo to, į kokias parduotuves eini, – paaiškino panelė Voterhauz. – Suprantama, parduotuvės yra arčiau, einant anuo keliu, o paštas yra Olbani Roude...

– Galbūt panelė Pebmarš visada praeina jūsų vartus tuo metu?

– Na, jau iš tikrųjų aš nežinau, kada paprastai panelė Pebmarš išeina ir į kurią pusę ji eina. Aš nesu linkusi stebėti savo kaimynų, inspektoriau. Aš esu užsiėmusi moteris ir turiu daugybę savo reikalų. Pažįstu keletą žmonių, kurie leidžia laiką, spoksodami pro langą ir stebėdami, kas praeina ir kas pas ką užeina. Tai labiau ligonių įprotis arba tokių, kurie neturi daugiau ką veikti, tik spėlioti ir plakti liežuviais apie kaimynų reikalus.

Panelė Voterhauz kalbėjo taip griežtai, jog inspektorius buvo tikras, kad ji turėjo galvoje kažkokį konkretų asmenį. Jis paskubomis ištarė:

– Visai teisingai. Visai teisingai, – ir pridūrė: – Kadangi panelė Pebmarš praėjo jūsų vartus, gal ji ėjo paskambinti? Juk tai ten yra telefonas automatas, ar ne?

– Taip. Jis yra priešais 15-tą namą.

– Aš turiu jums užduoti svarbų klausimą, panele Voterhauz, – gal jūs matėte, kaip atvyko tas vyras – paslaptingas vyras, kaip jį pavadino rytiniai laikraščiai?

Panelė Voterhauz papurtė galvą.

– Ne, aš nemačiau jo ar kokio kito svečio.

– Ką jūs veikėte tarp pusės dviejų ir trijų?

– Apie valandą ar pusantros praleidau spręsdama kryžiažodį laikraštyje “The Times”, na, bent jau tiek, kiek galėjau jo išspręsti, tada nuėjau į virtuvę ir suploviau po pietų likusius indus. Leiskite pagalvoti. Aš parašiau keletą laiškų, išrašiau keletą čekių už sąskaitas, tada užlipau į viršų ir atrinkau keletą daiktų nunešti į valyklą. Manau, kad aš pamačiau kažkokį sąmyšį pro miegamojo langą. Aš aiškiai išgirdau kažką šaukiant, taigi natūralu, kad priėjau prie lango. Prie vartų buvo jaunuolis ir mergina. Atrodė, kad jis laiko ją apkabinęs.

Seržantas Lambas perkėlė koją, tačiau panelė Voterhauz nežiūrėjo į jį ir neabejotinai neturėjo nė mažiausio supratimo, kad tai buvo tas pats jaunuolis.

– Aš mačiau tik jaunuolio pakaušį. Atrodė, kad jis ginčijasi su mergina. Pagaliau jis pasodino ją, atremdamas į vartų stulpą. Labai neįprastas būdas. Tada jis nužingsniavo į namą.

– Panelė Pebmarš buvo ką tik grįžusi namo. Ar nepastebėjote jos?

Panelė Voterhauz papurtė galvą.

– Ne. Nemanau, kad iš viso būčiau žiūrėjusi pro langą, kol neišgirdau to keisto riksmo. Kad ir kaip ten buvo, aš nekreipiau dėmesio į visą tai. Jaunimas visą laiko daro ką nors keisto – rėkia, stumdosi, kikena ar kelia triukšmą, – taigi aš nepagalvojau, kad įvyko kas nors rimto. Kad įvyko kažkas neįprasto, aš supratau tik tada, kai atvyko keletas automobilių su policininkais.

– Ką jūs tada darėte?

– Na, suprantama, aš išėjau į lauką, pastovėjau ant laiptelių ir tada nuėjau į galinį sodą. Norėjau sužinoti, kas atsitiko, bet nelabai ką galėjau pamatyti iš tos pusės. Kai grįžau atgal, prie namo būriavosi minia. Kažkas pasakė, kad name įvykdyta žmogžudystė. Tai man pasirodė labai keista. Labai keista, – pasakė panelė Voterhauz, lyg ji visai tam nepritartų.

– Ar daugiau neateina jokia mintis? Gal dar ką galėtumėte mums papasakoti?

– Iš tikrųjų bijau, kad ne.

– Ar kas nors šiomis dienomis nerašė jums, siūly-

damas apsidrausti, o gal buvo užsukęs pas jus ar siūlėsi užsukti?

– Ne. Nieko panašaus. Mes abu, Džeimsas ir aš, esame apsidraudę Abipusės pagalbos draudimo draugijoje. Žinoma, mes visada gauname laiškų, kurie iš tikro yra prospektai ar kokia nors reklama, tačiau aš negaliu prisiminti nieko, susijusio su draudimu.

– Jokių laiškų iš kokio nors asmens, pasirašiusio Kario pavarde?

– Kario? Ne, tikrai ne.

– Taigi pavardė Karis jums visiškai nieko nereiškia?

– Ne. O ką turėtų?

Hardkastlis nusišypsojo.

– Ne, aš tikrai nemanau, kad turėtų. Tai tiesiog pavardė, kuria save vadino vakar nužudytas vyras.

– Ar tai nebuvo jo tikra pavardė?

– Mes turime šiokių tokių priežasčių tikėti, kad tai nebuvo jo tikroji pavardė.

– Koks nors apgavikas, ar ne? – paklausė panelė Voterhauz.

– Negalime to teigti, kol neturime įrodymų.

– Žinoma, ne, žinoma, ne. Jūs turite būti atsargūs. Aš tai suprantu. – ištarė panelė Voterhauz. – Ne taip, kaip kai kurie žmonės. Jie gali pasakyti bet ką. Liežuvauja ir panašiai...

– Šmeižia, – patikslino seržantas Lambas, – prabildamas pirmą kartą.

Panelė Voterhauz pažvelgė į jį nustebusi, negalėdama įsisąmonti, kad tai buvo gyva būtybė, o ne būtinas inspektoriaus Hardkastlio priedas.

– Apgailestauju, kad negaliu jums padėti, aš tikrai gailiuosi, – pasakė panelė Voterhauz.

– Man taip pat gaila, – pasakė Hardkastlis.– Tokią supratingą, sveiko proto asmenybę kaip jūs, sugebančią viską pastebėti, būtų buvę labai naudinga turėti kaip liudininkę.

– O, kad būčiau ką mačiusi, – tarė panelė Voterhauz.

Jos balsas nuskambėjo ilgesingai, kaip jaunos

mergaitės.

– O kaip jūsų brolis, ponas Voterhauzas?

– Džeimsas nieko nežino, – paniekinamai pasakė panelė Voterhauz. – Jis niekada nieko nežino. Be to, jis buvo "Gainsford and Swettenhams" – Haijo gatvėje. O ne, Džeimsas negalėtų jums padėti. Kaip jau sakiau, jis negrįžta priešpiečių.

– Kur paprastai jis valgo?

– Paprastai jis valgo sumuštinius su kava "Trijose plunksnose". Labai graži ir padori vieta. Jie specializuojasi tiekdami greitus priešpiečius dirbantiems žmonėms.

– Ačiū, panele Voterhauz. Mums nederėtų ilgiau jus gaišinti.

Jis atsistojo ir išėjo į holą. Panelė Voterhauz lydėjo jį. Kolinas Lambas pakėlė golfo lazdą, stovėjusią prie durų.

– Graži lazda, – pasakė jis. – Gana sunki. – Jis pasvėrė ją savo rankoje. –Matau, kad jūs esate pasiruošusi galimiems netikėtumams, panele Voterhauz.

Panelė Voterhauz buvo nustebinta.

– Iš tikrųjų, – tarė ji, –negaliu įsivaizduoti, kaip ta lazda galėjo čia atsirasti.

Ji čiupo lazdą jam iš rankų ir padėjo į golfo krepšį.

– Labai išmintinga atsargumo priemonė, – pasakė Hardkastlis.

Panelė Voterhauz atidarė duris ir išleido juos.

– Ką gi, – tarė Kolinas Lambas atsidusdamas, – ne daug ką iš jos išgavome, nežiūrint į tavo pataikavimą. Ar tai tavo nepakeičiamas metodas?

– Kartais jis duoda gerų rezultatų, ypač kalbantis su tokiom asmenybėm, kaip ji. Nesukalbamosios niekada negali atsispirti meilikavimui.

– Galų gale ji jau murkė kaip katinas, gavęs dubenėlį grietinės, – pasakė Kolinas. – Deja, tai nepadėjo atskleisti nieko ypatingo.

– Ne? – paklausė Hardkastlis.

Kolinas greitai pažvelgė į jį.

– Apie ką tu galvoji?

– Labai menką ir greičiausiai nereikšmingą daly-

ką. Panelė Pebmarš ėjo į paštą ir parduotuves, bet vietoj to, kad pasuktų į dešinę, ji pasuko į kairę, o tas telefono skambutis – pasak panelės Martindeil, ji buvo sujungta beveik be dešimt dvi.

Kolinas pasižiūrėjo į jį, neslėpdamas smalsumo.

– Tu vis dar galvoji, kad nepaisant viso to, ką ji neigė, ji galėjo tai padaryti? Ji buvo labai užtikrinta.

– Taip, – tarė Hardkastlis. – Ji buvo labai užtikrinta.

Jo tonas buvo išsisukinėjantis.

– Bet jei ji tą padarė, tai kodėl?

– Ak, viskas yra "kodėl", – nekantriai pasakė Hardkastlis. – Kodėl, kodėl? Visa tai tauškalai. Jei panelė Pebmarš skambino, kodėl ji norėjo, kad pas ją ateitų ta mergina? Jei skambino kas nors kitas, kodėl norėjo į tai įtraukti panelę Pebmarš? Mes dar nieko nežinome. Jei ta Martindeilų moteris būtų pažinojusi panelę Pebmarš asmeniškai, ji būtų žinojusi, ar tai buvo jos balsas, ar ne, ar bent jau gal panašus balsas. Taip, iš 18-to namo nedaug ką pešėme. Pažiūrėkime, gal 20-tame name pešime daugiau naudos.

8 SKYRIUS

Be numerio, 20-tas Vilbraham Kresento namas turėjo ir pavadinimą. Jis vadinosi "Dianos namas". Vartai į namus buvo sutvirtinti vielomis, kad apsaugotų nuo neprašytų svečių. Gana melancholiškai išmarginti, netobulai apkirpti laurai taip pat trukdė bet kieno pastangoms pralįsti pro vartus.

– Jei šis namas būtų pavadintas "Laurais", tai jam labai tiktų toks vardas, – pastebėjo Kolinas Lambas. – Nesuprantu, kam vadinti jį "Dianos namu"?

Jis vertindamas apsižvalgė aplink. "Dianos namas" nebuvo tvarkingas namas su gėlių lysvėmis. Susiraizgę ir peraugę krūmokšniai buvo ryškiausias šio namo bruožas kartu su stipriu kačių kvapu. Namas atrodė gana apgriuvęs, o lietaus vamzdžiai reikalavo remonto. Vienintelis ženklas, rodantis, kad kažkas tuo namu rūpinasi, buvo neseniai nudažytos paradinės durys, kurių ryškiai žydra spalva tik dar labiau paryškino bendrą netvarkingą namo ir sodo vaizdą. Elektrinio skambučio nebuvo, tik rankena, kurią, aiškiai, reikėjo patraukti. Inspektorius patraukė ją, ir viduje pasigirdo silpnas tolimas šaižus garsas.

– Skamba, kaip apsauginio griovio apsuptoje pilyje.

Jie palaukė kelias akimirkas, kol viduje pasigirdo garsai. Gana neįprasti garsai. Kažkas niūniavo, dainavo, o gal šnekėjo.

– Kas per velnias... – išsižiojo Hardkastlis.

Solistas ar sentimentalių dainelių atlikėjas artinosi prie durų, ir jo žodžiai tapo išskiriami.

– Ne, mielas meiluti. Čia, mano meile. Mažiuli pūkuotas, Šah–Šah–Mimi. Kleo... Kleopatra. Ak, būkite geručiai, palaukite mamos.

Pasigirdo, kaip kažkur užsidarė durys, ir galų gale

atsidarė paradinės durys. Priešais juos stovėjo moteris blyškiu, samanų pilkumo, gana nutrintu aksominiu dieniniu chalatu. Jos lino baltumo plaukų kuokštai buvo susukti į tokią šukuoseną, kokios buvo nešiojamos prieš trisdešimt metų. Aplink kaklą jai raitėsi oranžinis kailinis boa. Inspektorius Hardkastlis abejodamas pasiteiravo:

– Ponia Heming?

– Aš esu ponia Heming. Atsargiai, Saulės spindulėli, atsargiai mielasis.

Tik tada inspektorius suvokė, kad oranžinis kailis iš tikro buvo katinas. Ir tai buvo ne vienintelis katinas. Dar trys katinai pasirodė holo gale, du iš jų miaukdami. Jos užėmė savo vietas ir, įdėmiai stebėdami lankytojus, švelniai sukosi apie savo šeimininkės sijonus. Tada nosis užgulė visur tvyrantis kačių kvapas.

– Aš– detektyvas inspektorius Hardkastlis.

– Tikiuosi, jūs atėjote dėl to siaubingo vyro iš Gyvūnų apsaugos draugijos, – tarė ponia Heming. – Kokia gėda! Aš pateikiau skundą dėl jo. Jis sakė, kad mano katės laikomos žalingose jų sveikatai ir laimei sąlygose. Labai negarbinga! Aš gyvenu dėl savo kačių, inspektoriau. Jie yra vienintelis mano gyvenimo džiaugsmas ir malonumas. Aš darau viską dėl jų. Šah–Šah–Mimi. Ne čia, branguti.

Šah–Šah–Mimi nekreipė jokio dėmesio į norinčią ją sulaikyti ranką ir užšoko ant stalelio, stovėjusio hole. Jis atsitūpė ir pradėjo praustis snukelį, spoksodamas į nepažįstamus žmones.

– Užeikite čia, – pasakė ponia Heming. – Ak, ne, ne į tą kambarį. Aš užmiršau.

Ji atidarė duris kairėje. Čia tvyrojo dar aitresnis kvapas.

– Eime, mano gražuoliai, eime.

Kambaryje ant stalų ir kėdžių mėtėsi įvairūs šepečiai ir šukos, pilni kačių plaukų. Čia buvo pilna išblukusių ir dėmėtų pagalvių ir dar kokie šeši katinai.

– Aš gyvenu dėl savo brangenybių, – tarė ponia Heming. – Jie supranta viską, ką jiems sakau.

Inspektorius Hardkastlis ryžtingai įėjo į kambarį. Nelaimei, jis buvo vienas iš tų, kurie buvo alergiški katėms. Kaip visada nutinka tokiais atvejais, visi katinai ne-

delsdami prisiartino prie jo. Vienas užšoko jam ant kelių, o kitas meiliai trynėsi apie kojas. Hardkastlis, kuris buvo drąsus vyras, tvirtai sučiaupė lūpas ir pasiryžo iškęsti.

– Įdomu, ar galėčiau užduoti jums keletą klausimų, ponia Heming, apie...

– Apie ką tik panorėsite, – ištarė ponia Heming, nutraukdama jį. – Aš galiu jums parodyti katinų maistą, lovas, kuriose jie miega, – penki mano kambaryje, o kiti septyni – apačioje. Jie valgo tik pačią geriausią žuvį, aš ją ruošiu pati.

– Tai visai nesusiję su katinais, – pasakė Hardkastlis, pakeldamas balsą. – Aš atėjau pasikalbėti apie nelaimingą atsitikimą, įvykusį kaimynystėje. Jūs greičiausiai apie tai girdėjote.

– Kaimynystėje? Kalbate apie pono Džošua šunį?

– Ne, – ištarė Hardkastlis. – Ne apie tai. Aš turiu omeny 19-tą namą, kuriame vakar buvo rastas nužudytas vyras.

– Nejaugi? – paklausė ponia Heming, parodydama mandagų susidomėjimą, bet ne daugiau. Jos akys vis dar klaidžiojo, stebėdamos savo numylėtinius.

– Gal galėčiau pasiteirauti, ar vakar po pietų jūs buvote namuose? Tai yra ar buvote namie tarp pusės dviejų ir pusės keturių?

– Na, taip, žinoma. Paprastai aš einu apsipirkti gana anksti ir tada grįžtu, kad galėčiau paruošti pietus savo brangiausiems, o tada juos sušukuoti ir sutvarkyti.

– Ar nepastebėjote nieko, kas vyko gretimame name? Policijos automobilių, greitosios pagalbos ir panašiai?

– Na, bijau, kad aš nežiūrėjau pro fasadinius langus. Aš buvau galiniame sode, nes prapuolė mieloji Arabela. Ji dar visai jauna, o buvo įlipusi į medį, ir aš bijojau, kad ji nesugebės nulipti žemyn. Bandžiau ją prisivilioti žuvimi, bet vargšas padarėlis buvo labai išsigandęs. Pagaliau aš turėjau liautis ir sugrįžti į namą. Ir jūs nepatikėsite, – kai tik aš įėjau pro duris, ji nusileido ir atsekė paskui mane. – Jos žvilgsnis klaidžiojo nuo vieno vyro prie kito, lyg tikrindamas jų sugebėjimą patikėti.

– Iš tikrųjų aš tikiu, – prakalbo Kolinas, nebegalėdamas nutylėti.

– Dovanokite? – Ponia Heming pažvelgė į jį truputį apstulbusi.

– Man labai patinka katės, – pasakė Kolinas, – dėl to aš studijavau jų prigimtį. Ką jūs papasakojote, puikiai iliustruoja kačių elgesį ir taisykles, kurias jos pačios sau susikuria. Jos visos susispietė aplink mano draugą, kuris, jei atvirai, jų nemėgsta. Į mane jos nekreips jokio dėmesio, nežiūrint visų mano įkalbinėjimų ir meilikavimų.

Jei poniai Heming ir atėjo į galvą mintis, kad Kolinas kalba ne visai kaip policijos seržantas, ji to neparodė. Ji tik išsiblaškiusi sumurmėjo:

– Jie viską supranta, mieli sutvėrimai, ar ne tiesa?

Gražuolis pilkas persiškas katinas ištiesė letenas ant inspektoriaus Hardkastlio kelių, pažvelgė į jį ekstazės kupinom akim ir suleido į jį nagus, lyg inspektoriaus keliai būtų pagalvėlis segtukams. Taip įpykęs, kad nebegalėjo daugiau kęsti, inspektorius Hardkastlis atsistojo.

– Įdomu, – pasakė jis, – ar galėčiau apžiūrėti jūsų galinį kiemą, ponia.

Kolinas lengvai šyptelėjo.

– Na, žinoma žinoma. Ką tik panorėsite. – Ponia Heming pakilo.

Oranžinis katinas nusirangė jai nuo kaklo. Užsigalvojusi ji užsidėjo ant peties pilką persišką katiną. Ji pirma išėjo iš kambario, ir Hardkastlis su Kolinu išsekė jai iš paskos.

– Mes jau buvome susitikę, – tarė Kolinas oranžiniam katinui ir pridūrė kreipdamasis į kitą pilką persišką katiną, kuris sėdėjo ant stalelio prie kiniškos lempos ir šmaukšėjo uodega: – O tu esi tikras gražuolis. – Kolinas paglostė jį, pakuteno paausį, ir pilkasis katinas malonėjo murktelėti.

– Prašom uždaryti duris, kai išeisite, pone... pone, – pasakė ponia Heming iš holo. – Šiandien smarkus vėjas, o aš nenoriu, kad mano mielieji peršaltų. Be to, tie siaubingi berniukai – iš tikrųjų negaliu leisti vargšams padarėliams vieniems vaikštinėti po sodą.

Ji nuėjo į holo galą ir atidarė duris.

– Kokie siaubingi berniukai? – pasiteiravo Hardkastlis.

– Du ponios Ramzei berniukai. Jie gyvena pietinėje Kresento dalyje, tačiau mūsų sodai daugiau ar mažiau ribojasi. Tikri maži padaužos, štai kas jie tokie. Jie turi katapultą, na, žinote, arba bent jau turėjo. Aš primygtinai reikalavau, kad ji būtų iš jų atimta, bet įtariu, kad taip nebuvo padaryta. Jie ruošia pasalas, o vasarą mėto obuolius.

– Kokia gėda, – ištarė Kolinas.

Galinis sodas atrodė dar labiau apleistas. Žolė buvo neprižiūrėta, krūmai – sužėlę ir neapgenėti. Čia buvo dar daugiau dėmėtųjų laurų ir gana niūriai atrodančių makrokarpų. Kolino nuomone, jie abu, Hardkastlis ir jis, gaišo laiką. Tvirta laurų, medžių ir krūmų užtvara užstojo panelės Pebmarš sodą taip, kad negalėjai nieko matyti. "Dianos namas" galėjo būti apibūdintas kaip atsiskyrėlio buveinė. Jo gyventojų nuomone, kaimynų iš viso galėjo nebūti.

– Sakėte 19-tame name? – paklausė ponia Heming, neryžtingai sustojusi vidury sodo. – Tačiau aš galvojau, kad ten gyvena tik vienas žmogus – akla moteris.

– Nužudytas vyras nebuvo to namo gyventojas, – atsakė inspektorius.

– Ak, taip, suprantu, – pasakė ponia Heming miglotai, – jis atėjo, kad būtų nužudytas. Kaip keista.

"Tai yra, – susimąstęs pagalvojo Kolinas, – nepaprastai geras apibūdinimas."

9 SKYRIUS

Jie nuvažiavo Vilbraham Kresentu, pasuko į dešinę, į Olbani Roudą, tada vėl į dešinę ir pateko į kitą Vilbraham Kresento pusę.

– Visai paprasta, – tarė Hardkastlis.

– Kai žinai, – atsakė Kolinas.

– 61-mas namas iš tikro ribojasi su ponios Heming namu, tačiau jo kraštas siekia 19-tą. Turėsi galimybę pasižiūrėti į poną Blandą. Tarp kitko, jie neturi pagalbininkės iš užsienio.

– Tai tiek iš gražios teorijos.

Automobilis privažiavo 61-mą namą, ir abu vyrai išlipo.

– Na na, – pasakė Kolinas. – Čia tai bent sodas.

Iš tikro tai buvo sumažintas priemiesčio tobulybės modelis. Čia žaliavo snapučių lysvės su lobelijomis pakraščiuose ir mėsingos begonijos. Visame sode buvo išdėstytos sodo dekoracijos – varlės, šungrybiai, juokingi gnomai, laumės, elfai ir fėjos.

– Esu tikras, – pasakė Kolinas ir nusipurtė, – kad ponas Blandas turi būti puikus, gerbtinas žmogus. Kitaip jis neturėtų tokios siaubingos vaizduotės, – pridėjo jis, Hardkastliui spaudžiant skambutį. – Ar tikiesi, kad jis bus namie tokiu metu ryte?

– Aš jam paskambinau, – paaiškino Hardkastlis, – ir pasiteiravau, ar jam bus patogu.

Tuo metu privažiavo dailus mažas furgonas ir pasuko link garažo, kuris akivaizdžiai buvo pristatytas prie namo vėliau. Iš jo išlipo ponas Džosaja Blandas, trenkė durimis ir žengė link jų. Tai buvo praplikęs, vidutinio ūgio vyras, gana mažom mėlynom akim. Jis buvo draugiškai nusiteikęs.

– Inspektorius Hardkastlis? Prašom užeiti.

Jis įvedė mus į svetainę. Joje matėsi gerovės ženklai. Čia buvo brangūs ir labai dekoruoti šviestuvai, ampyrinis rašomasis stalas, žvilgantis paauksuotos bronzos židinio papuošimų rinkinys, medžiu inkrustuotas bufetas ir pilna gėlių žardinjerė prie lango. Kėdės buvo naujos, prabangiai aptrauktos.

– Sėskite, – pasakė ponas Blandas nuoširdžiai. – Gal dūmą? Ar jums negalima darbo metu?

– Ne, dėkoju, – atsakė Hardkastlis.

– Manau, kad gerti irgi negalima? – paklausė ponas Blandas. – Na, ką gi, sakyčiau, tai dar geriau mums abiem. Na, tai koks reikalas? Tikiuosi, tai susiję su 19-tu namu? Mūsų sodų kampai liečiasi, bet mes nelabai ką matome, nebent pro viršutinio aukšto langus. Atrodo, nepaprastas reikalas, bent jau taip skaičiau mūsų vietiniame rytiniame laikraštyje. Buvau labai patenkintas, kai gavau jūsų žinutę šį rytą. Galimybė sužinoti šiek tiek slaptos informacijos. Jūs net negalite įsivaizduot, kokie gandai čia sklando. Tie gandai mano žmonai sukėlė rūpesčių, žinote, kai laisvėje vaikštinėja žudikas. Bėda ta, kad dabar paleidžia visus tuos pakvaišėlius iš pamišėlių namų. Siunčia juos namo, pasitikėdami garbės žodžiu, ar kaip ten tai vadinasi. Tada jie užmuša ką nors ir vėl įkišami atgal. Kaip jau sakiau, gandai. Kalbu apie gandus, kuriuos nešioja mūsų tarnaitė bei berniukas, kuris atneša pieną ir laikraščius. Jūs tikrai nustebtumėte išgirdę. Vieni sako, kad jis buvo pasmaugtas su viela, ant kurios kabojo paveikslas, kiti, – kad jis buvo nudurtas, dar kiti, – kad jam smogė vėzdu. Bet kokiu atveju, ten juk buvo vyras, ar ne? Turiu omenyje, ten juk nebuvo nužudyta ta sena pana? Nežinomas vyras, – taip rašo laikraštis.

Pagaliau ponas Blandas baigė.

Hardkastlis nusišypsojo ir nepritariančiu balsu ištarė:

– Na, ne visai nežinomas. Kišenėje jis turėjo kortelę su adresu.

– Tai tiek tos teisybės, – pasakė Blandas. – Juk jūs žinote, kokie yra žmonės. Neįsivaizduoju, kas išgalvoja visus tuos dalykus.

– Jei jau kalbame apie auką, – pasakė Hardkastlis,

– gal galėtumėte pažvelgti į tai.

Jis dar sykį išsitraukė policijoje darytą fotografiją.

– Tai čia jis, ar ne? – paklausė Blandas. – Atrodo visiškai paprastas vyrukas. Paprastas kaip jūs ir aš. Turbūt man nederėtų klausti, ar buvo kokia ypatinga priežastis, dėl kurios jį galėjo nužudyti.

– Dar per anksti apie tai kalbėti, – atsakė Hardkastlis. – Aš norėčiau žinoti, pone Blandai, ar jūs kada nors prieš tai nebuvote matęs šio vyro.

Blandas papurtė galvą.

– Esu tikras, kad jo nemačiau. Aš gana gerai įsimenu veidus.

– Gal jis lankėsi pas jus dėl kokios nors ypatingos priežasties – parduoti draudimo polisą, dulkių siurblį, skalbimo mašiną ar ką nors panašaus?

– Ne ne. Tikrai ne.

– Galbūt mes turėtume paklausti jūsų žmonos, – pasakė Hardkastlis. – Pagaliau, jei jis būtų lankęsis, būtų kalbėjęsis su jūsų žmona.

– Taip, visiškai teisingai. Vis dėlto aš nežinau... Valerijos ne kokia sveikata. Nenorėčiau jos jaudinti. Na, aš turiu omeny, manau, kad ta nuotrauka daryta tada, kai jis buvo miręs, ar ne taip?

– Taip, – pasakė Hardkastlis, – visai teisingai. Tačiau tai jokiu būdu nėra skausminga fotografija.

– Ne ne, labai gerai padaryta. Atrodo, lyg vyrukas miegotų.

– Ar kalbi apie mane, Džosaja?

Atsidarė gretimo kambario durys, ir į svetainę įėjo vidutinio amžiaus moteris. Ji, nusprendė Hardkastlis, įdėmiai klausėsi anapus durų.

– Ak, štai ir tu, brangioji, – tarė Blandas. – Aš galvojau, kad tu snaudi. Tai mano žmona, detektyve inspektoriau Hardkastli.

– Siaubinga žmogžudystė, – sumurmėjo ponia Bland. – Vien mintis apie tai man sukelia šiurpulius.

Truputį uždususi, ji prisėdo ant lovos.

– Pakelk kojas, brangioji, – pasakė Blandas.

Ponia Bland paklausė. Ji buvo rusvų plaukų ir kalbėjo silpnu, verkšlenančiu balsu. Ji atrodė anemiška ir elgė-

si kaip tikras ligonis, priimantis savo ligą su tam tikru pasitenkinimu. Kelias akimirkas inspektorius Hardkastlis galvojo, kad ji jam kažką primena. Jis stengėsi prisiminti ką, bet jam nepavyko. Silpnas, beveik graudus balsas tęsė:

– Mano sveikata nėra labai gera, inspektoriau Hardkastli, taigi natūralu, kad mano vyras stengiasi mane apsaugoti nuo bet kokių sukrėtimų ar rūpesčių. Aš labai jautri. Man atrodo, jūs kalbėjotės apie to... to nužudyto vyro nuotrauką. O Dieve, kaip siaubingai tai skamba. Nežinau, ar galėsiu į ją pažiūrėti.

"Iš tikrųjų tai miršta iš smalsumo, kaip nori ją pamatyti", – pagalvojo Hardkastlis pats sau.

Su vos juntamu pykčiu balse jis tarė:

– Tada aš gal geriau neprašysiu jūsų į ją žiūrėti, ponia Bland. Tiesiog pagalvojau, jūs galėtumėte mums padėti, tuo atveju, jei tas vyras kada nors buvo užėjęs į šiuos namus.

– Aš privalau atlikti pareigą, tiesa? – pasakė ponia Bland ir nusišypsojo saldžia drąsia šypsena. Ji ištiesė ranką.

– Gal geriau nereikia, Val?

– Nebūk kvailas, Džosaja. Žinoma, aš turiu pamatyti.

Ji apžiūrėjo nuotrauką labai susidomėjusi, tačiau, bent jau taip pasirodė inspektoriui, su tam tikru nusivylimu.

– Jis atrodo... iš tikrųjų jis visai neatrodo kaip miręs, – pasakė ji. – Visai neatrodo, kad jis būtų nužudytas. Ar jis... jis negalėjo būti pasmaugtas.

– Jis buvo nudurtas, – pasakė inspektorius.

Ponia Bland užmerkė akis ir sudrebėjo.

– Vaje, – ištarė ji, – kaip baisu.

– Gal prisimenate, ar kada jį matėte, ponia Bland?

– Ne, – atsakė ji akivaizdžiai nenoriai, – ne ne, bijau, kad ne. Ar jis buvo iš tų žmonių, kurie... kurie vaikšto po namus, pardavinėdami įvairius daiktus?

– Atrodo, kad jis buvo draudimo agentas, – pasakė inspektorius.

– Ak, suprantu. Ne, pas mus niekas nebuvo atėjęs, aš esu tikra. Gal prisimeni, Džosaja, ar aš ko neminėjau?

– Na, nieko negaliu prisiminti, – pasakė ponas

Blandas.

– Ar jis buvo koks nors panelės Pebmarš giminaitis? – paklausė ponia Bland.

– Ne, – atsakė inspektorius, – jis jai visai nepažįstamas.

– Labai keista, – pastebėjo ponia Bland.

– Ar jūs pažįstate panelę Pebmarš?

– O taip, turiu omenyje, mes, žinoma, pažįstame ją, kaip kaimynę. Kartais ji klausia mano vyro patarimų apie sodą.

– Kaip suprantu, jūs esate aistringa sodininkė, – pasakė inspektorius.

– Nelabai nelabai, – atsainiai ištarė ponia Bland. – Suprantate, neturiu laiko. Savaime aišku, aš viską žinau apie sodininkystę. Tačiau mes turime puikų vaikiną – jis ateina du kartus per savaitę. Jis rūpinasi, kad sodas būtų gerai prižiūrimas ir tvarkingas. Sakyčiau, kad niekas čia negali nurungti mūsų sodo, bet aš nesu viena iš tų tikrųjų sodininkų, kaip mano kaimynai.

– Ponia Ramzei? – truputį nustebęs paklausė Hardkastlis.

– Ne ne, truputį toliau. 63-čias namas. Ponas Maknautonas. Jis tiesiog gyvena sodu. Praleidžia jame ištisas dienas ir visai pamišo dėl komposto. Tikrai, jis visiška nuobodybė, kai kalbama apie kompostą... bet, aš manau, tai jūsų visai nedomina.

– Tai jau taip, – pasakė inspektorius.– Aš tik norėjau sužinoti, ar kas nors iš jūsų – jūs ar, pavyzdžiui, jūsų žmona, vakar buvote sode. Pagaliau, kaip jūs ir sakėte, jis ribojasi su 19-to namo sodu, todėl yra galimybė, kad jūs galėjote vakar pamatyti ką nors įdomaus arba gal ką nors išgirsti.

– Vidurdienį, ar ne taip? Apie tą laiką, kai įvyko žmogžudystė, turiu omeny?

– Tai buvo tarp pirmos ir trečios valandos.

Blandas papurtė galvą.

– Tuo metu negalėjau nieko matyti. Aš buvau čia. Valerija taip pat. Suprantate, mes valgėme priešpiečius, o mūsų valgomojo langai išeina į gatvės pusę. Negalėjome matyti, kas darėsi sode.

– Kokiu laiku jūs valgote?

– Pirmą valandą ar panašiai. Kartais pusę dviejų.

– Ar jūs iš viso neinate po to į sodą?

Blandas papurtė galvą.

– Iš tikrųjų, – pasakė jis, – mano žmona po pietų visada pakyla į viršų pailsėti, jei nėra per daug užsiėmusi, o aš trumpai snūsteliu toje kėdėje čia. Aš turėjau išeiti iš namų... na, manau, be penkiolikos trys ir, deja, aš visai neužsukau į sodą.

– Ką gi, – atsidusęs pasakė Hardkastlis, – mes turime apklausti visus.

– Suprantama, suprantama. Norėčiau būti naudingesnis.

– Gražiai įsikūrėte, – tarė inspektorius. – Nepagailėjote pinigų, jei galiu taip sakyti.

Blandas linksmai nusijuokė.

– Na, mums patinka gražūs daiktai. Mano žmona turi puikų skonį. Pernai mums nusišypsojo netikėta sėkmė. Mano žmona paveldėjo šiek tiek pinigų iš savo dėdės. Ji jo nematė dvidešimt penkerius metus. Tai buvo didelis siurprizas. Galiu pasakyti, kad dabar mes gyvename kitaip. Mums gerai sekasi, ir mes galvojame vykti į kelionę jūra šiais metais, vėliau. Tikiu, kad tokios kelionės yra labai pamokančios. Graikija, ir visa kita. Tose kelionėse yra daug profesorių, kurie viską paaiškina. Na, savaime aišku, aš esu viską pasiekęs savo pastangomis ir neturėjau daug laiko tokiems dalykams, tačiau man būtų įdomu. Tas vyrukas, kuris atkasė Troją, man atrodo, jis buvo bakalėjininkas. Labai romantiška. Turiu pasakyti, kad man patinka keliauti į kitas šalis, nors nepasakyčiau, kad aš daug kur buvau, – atsitiktinis savaitgalis linksmajame Paryžiuje, ir tiek. Aš svarsčiau, gal viską čia parduoti ir išvažiuoti gyventi į Ispaniją ar Portugaliją, o gal net į Vest Indiją. Daugybė žmonių taip daro. Gali sutaupyti pajamų mokesčius ir panašiai. Bet mano žmonai nelabai patinka ta mintis.

– Man patinka keliauti, bet aš nenorėčiau gyventi kitur nei Anglijoj, – pasakė ponia Bland. – Mūsų visi draugai čia ir mano sesuo čia gyvena, o, be to, visi mus pažįsta. Jei išvyksime į užsienį, mes būsime svetimi. O pagaliau čia mes turime labai gerą gydytoją. Jis tikrai supranta viską

apie mano savijautą. Visai nenorėčiau gydytis pas svetimą daktarą. Negalėčiau juo pasitikėti.

– Dar pažiūrėsim, – pasakė ponas Blandas linksmai. – Mes iškeliausime, ir gal tu įsimylėsi kokią Graikijos salą.

Poniai Bland neatrodė, kad tai gali kada nors įvykti.

– Tikiuosi, kad laive bus tinkamas gydytojas iš Anglijos, – abejodama tarė ji.

– Būtinai turi būti, – patikino ją vyras.

Jis palydėjo Hardkastlį ir Koliną iki fasadinių durų, vėl pakartodamas, jog labai apgailestauja, negalėdamas jiems niekuo padėti.

– Na, – paklausė Hardkastlis, – ką tu apie jį galvoji?

– Nenorėčiau, kad jis statytų mano namą, – pasakė Kolinas. – Bet aš neieškau negarbingo statybininko. Aš ieškau pasišventusio žmogaus. O jei jau kalbam apie tavo bylą, tu tiri netinkamą žmogžudystę. Jeigu Blandas būtų pavaišinęs savo žmoną arseniku ir įstūmęs ją į Egėjo jūrą, kad paveldėtų jos pinigus ir vestų pirmarūšę blondinę...

– Apie tai mes galvosime, kai tai įvyks, – pareiškė inspektorius Hardkastlis. – Šiuo metu mes turime tirti šią žmogžudystę.

10 SKYRIUS

Vilbraham Kresento 62-rame name ponia Ramzei pati save drąsino:

– Dabar jau liko dvi dienos. Tik dvi dienos.

Ji nubraukė nuo kaktos drėgnus plaukus. Iš virtuvės pasigirdo siaubingas trenksmas. Ponia Ramzei nejautė jokio noro nueiti ir sužinoti, ką pranašavo tas trenksmas. Jei tik ji galėtų apsimesti, kad ten nebuvo jokio trenksmo. Ak, – tik dvi dienos. Ji nužingsniavo holu, pripuolusi atidarė virtuvės duris ir balsu, kuris buvo nebe toks karingas kaip prieš tris savaites, paklausė:

– Ką dabar iškrėtėte?

– Atsiprašom, mama, – ištarė jos sūnus Bilas. – Mes tiesiog žaidėm boulingą su skardinėmis ir kažkokiu būdu jos pataikė į indaują.

– Mes nenorėjome ten pataikyti, – pritardamas broliui, pasakė jaunėlis Tedas.

– Na, surinkite viską ir sudėkite atgal į indaują, po to sušluokite šukes ir išmeskite į šiukšlių dėžę.

– Ak, mama, ne dabar.

– Būtent dabar.

– Tedas viską padarys.

– Kaip gerai, – pasakė Tedas, – visą laiką viską suversti man. Aš nedarysiu, jei tu irgi nedarysi.

– Ot, ir darysi.

– Ot, ir ne.

– Tada aš tave priversiu.

– Ai, aiiii.

Berniukai nuožmiai susikibo. Tedas buvo prispaustas prie virtuvinio stalo, ir indas su kiaušiniais pradėjo grėsmingai svyruoti.

– Lauk iš virtuvės, – suriko ponia Ramzei. Ji išstūmė abu berniukus pro virtuvės duris ir užtrenkė jas. Tada

pradėjo rinkti skardines ir porceliano šukes.

"Dvi dienos, – pagalvojo ji, – ir jie grįš į mokyklą. Kokia puiki, kokia žavi mintis."

Ji neaiškiai prisiminė nuodėmingą pastabą, išsakytą kažkokios žurnalistės *Tik šešios laimingos dienos yra skirtos moteriai metuose.* Pirmosios ir paskutinės atostogų dienos. Kaip teisingai pastebėta, – galvojo ponia Ramzei, šluodama savo geriausio pietų servizo šukes. Su kokiu malonumu ir džiaugsmu ji svajojo apie savo atžalų sugrįžimą prieš kokias penkias savaites! O dabar? Poryt, – pakartojo ji pati sau, – poryt Bilas ir Tedas sugrįš į mokyklą. Vos galiu tuo patikėti. Negaliu to sulaukti!

Kaip puiku buvo prieš penkias savaites, kai ji pasitiko juos stotyje. Audringas ir švelnus jų pasisveikinimas! Kaip jie šturmu paėmė namus ir sodą. Specialus pyragas, iškeptas prie arbatos. O dabar – ko dabar ji laukė? Ji laukė visiškai ramios dienos. Kad nereikėtų gaminti milžiniško maisto kiekio ir be paliovos tvarkytis. Ji mylėjo berniukus, – be jokios abejonės, jie buvo puikūs vaikai. Ji didžiavosi jais. Tačiau jie labai vargino – jų apetitas, jų energija ir tas triukšmas, kurį jie kėlė.

Tuo metu pasigirdo duslus riksmas. Sunerimusi ji pasuko galvą. Nieko blogo. Jie tik išėjo į sodą. Tai buvo geriau, sode buvo daug daugiau vietos jų žaidimams. Greičiausiai jie erzins kaimynus. Ji vylėsi, kad ponios Heming katės bus paliktos ramybėje. Reikia pripažinti, ji to tikėjosi ne kačių labui, o dėl to, kad vielinis aptvaras, supantis jos sodą, plėšė berniukų drabužius. Ji metė greitą žvilgsnį į pirmosios pagalbos dėželę, kuri buvo padėta po ranka, ant spintelės. Ji perdėtai nesijaudino dėl įprastų vaikiškų susižeidimų. Jos pirmiausia pastaba tokiu atveju būdavo: – Na, ar nesakiau šimtus kartų, kad nekraujuotumėte svetainėje. Drožkite tiesiai į virtuvę ir kraujuokite tenai, kur aš galiu išvalyti kraują nuo linoleumo.

Siaubingas klyksmas, sklidęs iš lauko, staiga netikėtai liovėsi, ir po to sekusi visiška tyla privertė ponią Ramzei tikrai ne juokais sunerimti. Ta tyla buvo tokia nenatūrali, kad ji abejodama stabtelėjo, rankoje vis dar laikydama šiukšlių semtuvėlį su porceliano šukėmis. Atsidarė virtuvės durys, ir jose išdygo Bilas. Jo veido išraiška buvo

pilna pagarbios baimės, visai nebūdingos šiam vienuolikmečiui.

– Mama, – tarė jis, – atėjo detektyvas inspektorius ir dar vienas vyras.

– Ak, – ištarė ponia Ramzei su palengvėjimu. – Ko jam reikia, brangusis?

– Jis teiravosi tavęs, – pasakė Bilas, – bet aš galvoju, kad tai dėl žmogžudystės, žinai, vakar įvykdytos ponios Pebmarš name.

– Nesuprantu, kodėl jis norėtų mane pamatyti, – pasakė ponia Ramzei susierzinusi.

Nėra kada nė atsikvėpti, – pagalvojo ji. Įdomu kaip ji suspės paruošti bulves airiškam troškiniui, jei detektyvai inspektoriai pradės lankytis tokiu nepatogiu laiku.

– Na, ką gi, – pasakė ji atsidususi. – Manau, geriau eisiu.

Ji išmetė porceliano šukes į šiukšlių dėžę, stovėjusią po plautuve, po kranu nusiplovė rankas, susitvarkė plaukus ir buvo pasiruošusi sekti paskui Bilą, kuris nekantriai ją ragino:

– Nagi, mama, greičiau.

Ponia Ramzei ir prie jos prisispaudęs Bilas įėjo į svetainę. Du vyrai jau laukė. Jaunesnysis sūnus Tedas stebėjo juos, nenuleisdamas plačių vertinančių akių.

– Ponia Ramzei?

– Labas rytas.

– Tikiuosi, šie jaunuoliai pranešė jums, kad esu detektyvas inspektorius Hardkastlis?

– Visa tai labai nepatogu, – pasakė ponia Ramzei. – Labai nepatogu šį rytą. Aš labai užsiėmusi. Ar tai užtruks labai ilgai?

– Visai ne, – pasakė detektyvas inspektorius Hardkastlis, patikindamas ją. – Gal galėtumėme prisėsti?

– Na, taip, prašom sėstis.

Ponia Ramzei atsisėdo ir nekantriai žiūrėjo į juos. Ji įtarė, kad viskas gali užtrukti gerokai ilgiau.

– Jums dviem nėra jokio reikalo čia pasilikti, – linksmai pasakė berniukams Hardkastlis.

– Ne, mes niekur neisime, – pasakė Bilas.

– Tai jau ne, – kaip aidas pakartojo Tedas.

– Mes norime žinoti viską apie tai, kas įvyko, – pasakė Bilas.

– Žinoma, kad taip, – pasakė Tedas.

– Ar daug kraujo ten buvo?– pasiteiravo Bilas.

– Ar tai buvo vagystė? – paklausė Tedas.

– Berniukai, prašau, nurimkite, – pasakė ponia Ramzei. – Negi negirdėjote, – ponas Hardkastlis pasakė, kad jūsų čia nereikia.

– Mes niekur neisime, – pasakė Bilas. – Mes norime išklausyti.

Hardkastlis nuėjo link durų ir jas atidarė. Jis pažvelgė į berniukus.

– Lauk, – pasakė jis.

Tai buvo vienintelis tyliai ištartas žodis, bet jis buvo ištartas labai reikšmingai. Daugiau nekeldami triukšmo, berniukai atsistojo ir, vilkdami kojas, išsliurino iš kambario.

Kaip nuostabu, – pagalvojo ponia Ramzei, vertindama Hardkastlį. – Kodėl man taip neišeina?

Tačiau, susimąstė ji, ji buvo jų mama. Ji girdėjo, kad kitur jie elgiasi visiškai kitaip. Mamoms visada reikia iškęsti blogiausius dalykus. Bet greičiausiai visi tai iškęstų. Būtų dar blogiau auginti tylius, mandagius, dėmesingus berniukus, kurie, išėję iš namų, elgtųsi kaip tikri chuliganai. Taip, tai būtų dar blogiau. Ji atsiminė, apie ką buvo kalbama, kai inspektorius Hardkastlis grįžo ir vėl prisėdo.

– Jei tai susiję su vakar dienos įvykiais 19-tame name, inspektoriau, – susinervinusi pasakė ji, – tai aš tikrai nemanau, kad galėčiau jums ką papasakoti. Aš nieko apie tai nežinau. Aš net nepažįstų žmonių, kurie ten gyvena.

– Tame name gyvena tokia panelė Pebmarš. Ji yra akla ir dirba Aronbergo institute.

– Ak, štai kaip, – pasakė ponia Ramzei. – Apgailestauju, bet aš beveik nieko nepažįstu iš tos Vilbraham Kresento dalies.

– Ar jūs pati buvote vakar namuose tarp pusės pirmos ir trijų?

– O taip, – tarė ponia Ramzei.– Reikėjo pagaminti priešpiečius ir visa kita. Tačiau aš buvau išėjusi prieš tris. Su vaikais ėjome į kiną.

Inspektorius iš kišenės išsitraukė fotografiją ir padavė ją poniai Ramzei.

– Norėčiau, kad pasakytumėte, gal kada matėte šį vyrą?

Ponia Ramzei pasižiūrėjo į nuotrauką truputį susidomėjusi.

– Ne, – atsakė ji, – ne, nemanau. Nesu įsitikinusi, jog prisiminčiau, jei ir būčiau mačiusi.

– Ar jis nebuvo užsukęs pas jus kokia nors proga, kad ir bandydamas parduoti draudimo polisą ar panašiai?

Ponia Ramzei papurtė galvą, labiau pasitikėdama.

– Ne. Ne, aš esu tikra, jis nebuvo užsukęs.

– Mes turime tam tikrų priežasčių tikėti, kad jo vardas yra Karis. Ponas R. Karis.

Jis klausiamai pažvelgė į ją. Ji vėl papurtė galvą.

– Dovanokite, – pasakė ji atsiprašydama, – aš tikrai neturėjau laiko ką nors matyti ar pastebėti per atostogas.

– Visada labai daug reikalų tokiu metu, tiesa? – paklausė inspektorius. – Puikūs berniūkščiai. Nenustygstantys ir pilni entuziazmo. Įtariu, kad kartais net per daug entuziazmo.

Ponia Ramzei pritariamai nusišypsojo.

– Taip, – pasakė ji, – kartais tai vargina, bet jie yra tikrai geri berniukai.

– Be jokios abejonės, jie tokie ir yra, – pritarė inspektorius. – Puikūs vaikinai, abu. Pasakyčiau, labai sumanūs. Norėčiau tarti jiems žodelį prieš išeinant, jei jūs nieko prieš. Kartais beniukai pastebi tokius dalykus, kurių nepastebi niekas kitas.

– Nežinau, ar jie galėjo ką matyti, – pasakė ponia Ramzei. – Mes gi nesame kaimynai.

– Tačiau jūsų sodai ribojasi.

– Na, taip, tikrai, – sutiko ponia Ramzei. – tačiau jie yra visai atskirti.

– Ar jūs pažįstate ponią Heming iš 20-to namo?

– Na, tam tikra prasme, taip, – ištarė ponia Ramzei, – dėl kačių ir kai kurių kitų dalykų.

– Jums patinka katės?

– O ne, – pasakė ponia Ramzei, – Turiu omeny, kad ji visą laiką skundžiasi.

– Suprantu. Skundai. Ir apie ką gi?

Ponia Ramzei paraudo.

– Bėda ta, – tarė ji, – kad, kai žmonės laiko tiek kačių, o ji turi jų keturiolika, jie visai sukvailėja ir pradeda elgtis absurdiškai. Aš mėgstu kates. Mes patys turėjome katiną, rainį. Jis buvo labai geras pelių medžiotojas. Tačiau ta moteris šokinėja apie juos, gamina ypatingą maistą ir beveik neišleidžia vargšelių į lauką, kad jie galėtų veikti, ką nori. Aišku, kad katinai visada taikosi ištrūkti. Aš tai jau tikrai taip daryčiau jų vietoje. Mano berniukai yra labai geri, jie niekada neerzintų ir nekankintų katino. Noriu pasakyti, kad katės visada gali pasirūpinti savimi. Tai labai nuovokūs gyvūnai, tai yra kai su jais protingai elgiamasi.

– Be abejo, jūs esate visiškai teisi, – pasakė inspektorius. – Jūs turbūt labai užsiėmusi, – tęsė jis, – besistengdama suteikti jiems pramogų ir sočiai juos pamaitinti per atostogas. Kada jie grįžta į mokyklą?

– Poryt, – atsakė ponia Ramzei.

– Tikiuosi, kad tada jūs pailsėsite.

– Aš ketinu kaip reikiant patinginiauti, – tarė ji.

Jaunuolis, kuris tyliai užsirašinėjo pastabas, prabilęs privertė ją krūptelėti.

– Jums vertėtų turėti vieną tų merginų iš užsienio, – pasakė jis. – *Au pair**, ar kaip ten jas vadina, kurios padeda namų ruošoje už tai, kad išmoktų kalbėti angliškai.

– Manau, kad reiktų pabandyti, – pasakė ponia Ramzei svarstydama, – tačiau man visada atrodo, kad su užsieniečiais nebūtų lengva. Mano vyras juokiasi iš manęs. Tačiau neabejotinai jis žino daugiau nei aš. Aš nevažinėju po užsienį taip dažnai kaip jis.

– Ar jis ir dabar išvykęs? – paklausė Hardkastlis.

– Taip. Jis turėjo išvažiuoti į Švediją rugpjūčio pradžioje. Jis inžinierius konstruktorius. Gaila, kad jis turėjo išvykti atostogų pradžioje. Jam taip gerai sekasi bendrauti su vaikais. Jis iš tikro mėgsta žaisti su elektriniais traukinukais dar labiau nei berniukai. Kartais bėgiai, manevrinės stotys ir visi kiti dalykai užima visą holą ir pusę

---

*au pair *(angl.)* – ruošos pagalbininkė *(vert. past.)*

kito kambario. Labai sudėtinga neužkliūti už jų. Vyrai yra tokie vaikai, – atlaidžiai pasakė ji.

– Kada jūs laukiate jo sugrįžtant, ponia Ramzei?

– Niekada nežinau, – atsiduso ji. – Tai gana sudėtinga. – Jos balsas virptelėjo. Kolinas nukreipė į ją skvarbų žvilgsnį.

– Mes neturėtume jūsų ilgiau gaišinti, ponia Ramzei.

Hardkastlis atsistojo.

– Gal berniukai aprodys mums sodą?

Bilas su Tedu laukė hole ir nedelsdami pritarė pasiūlymui.

– Suprantama, – atsiprašydamas tarė Bilas, – tai nėra labai didelis sodas.

Galima buvo pastebėti šiokių tokių bandymų, stengiantis išlaikyti 62-ro Vilbraham Kresento namo sode tvarką. Vienoje pusėje matėsi jurginų ir astrų lysvė. Žaliavo žalia pievelė, nors ir nelabai lygiai nukirpta. Takelius verkiant reikėjo purenti, o lėktuvų modeliai, kosminiai ginklai ir kitokie šiuolaikinio mokslo laimėjimų pavyzdžiai, besimėtantys aplink, atrodė šiek tiek susidėvėję. Sodo gale žaliavo obelis su gražiais raudonais obuoliais. Šalia augo kriaušė.

– Štai, – tarė Tedas, – rodydamas į vietą tarp kriaušės ir obels, pro kurią aiškiai matėsi panelės Pebmarš namo galas. – Tai 19-tas namas, kuriame įvyko žmogžudystė.

– Neblogai matosi, ar ne? – pasakė inspektorius. – Bet manau, kad jis dar geriau matosi pro viršutinius langus.

– Teisingai, – pasakė Bilas. – Jei tik mes būtume buvę ten vakar, gal būtume ką nors matę. Bet mūsų ten nebuvo.

– Mes buvome kine, – pasakė Tedas.

– Ar ten buvo pirštų atspaudų? – pasiteiravo Bilas.

– Jie nelabai mums padėjo. Ar jūs iš viso vakar buvote sode?

– Na, taip, su pertraukomis, – atsakė Bilas. – Buvome visą rytą. Tačiau nieko nematėme ir negirdėjome.

– Jei būtume buvę ten po pietų, gal būtume girdėję riksmus, – pasakė Tedas ilgesingai. – Tai buvo siaubingi

riksmai.

– Ar iš matymo pažįstate panelę Pebmarš, kuriai priklauso tas namas?

Berniukai pasižiūrėjo vienas į kitą ir linktelėjo.

– Ji akla, – pasakė Tedas, – bet ji puikiai vaikšto po sodą. Jai visai nereikia lazdelės ar dar ko nors. Vieną kartą ji mums permetė kamuolį iš savo sodo ir buvo visai miela.

– Ar jūs ją iš viso vakar matėte?

Berniukai papurtė galvas.

– Mes nematome jos ryte. Jos niekada nebūna namie, – paaiškino Bilas. – Paprastai ji išeina į sodą po to, kai išgeria arbatą.

Kolinas tyrinėjo žarną vandeniui laistyti, kuri buvo pritvirtinta prie čiaupo name. Ji driekėsi palei sodo takelį ir buvo padėta kampe prie kriaušės.

– Nežinojau, kad kriaušes reikia laistyti, – pastebėjo jis.

– Ak, tai, – pasakė Bilas. Jis atrodė truputį susigėdęs.

– Antra vertus, – pasakė Kolinas, – jei jūs užsikartumėt ant medžio... – Jis pasižiūrėjo į berniukus ir staiga nusišypsojo. – Galėtumėt žaisti su katėmis, nutaikydami į jas čiurkšlę vandens, ar ne?

Abu berniukai kojomis kapstė žvyrą ir žvelgė ne į Koliną, o visai į kitą pusę.

– Tai štai ką jūs čia veikiate, – pastebėjo Kolinas.

– Na, gerai, – ištarė Bilas, – juk joms neskauda. Tai ne taip, – pasakė jis išdidžiai, – kaip katapulta.

– Numanau, kad jūs ja naudojotės.

– Nelabai tinkamai, – tarė Tedas. – Niekada nematėme, kad į ką nors pataikytume.

– Tačiau kartais pasismaginate su ta žarna, – pasakė Kolinas, – o tada prisistato ponia Heming ir skundžiasi?

– Ji visada skundžiasi, – paaiškino Bilas.

– Ar kada buvote pralindę pro tą tvorą?

– Ne pro tas vielas, – neapdairiai prasitarė Tedas.

– Tačiau kartais jūs įsmunkate į jos sodą, teisybė? Kaip tai padarote?

– Na, galima perlipti per tvorą į panelės Pebmarš

sodą. Tada reikia paėjėti į dešinę ir pro gyvatvorę galima prasiskverbti į ponios Heming sodą. Ten yra skylė tarp vielų.

– Gal užsičiauptum, tu, kvaily, – pasakė Bilas.

– Įtariu, kad jūs apieškojote vietovę, tikėdamiesi išsiaiškinti paslaptį po žmogžudystės, – pareiškė Hardkastlis

Berniukai susižvalgė.

– Lažinuosi, kad grįžę iš kino ir sužinoję, kas nutiko, jūs perlipote tvorą ir labai gerai apieškojote 19-to namo sodą.

– Na... – Bilas apdairiai stabtelėjo.

– Gali būti, – rimtai pasakė Hardkastlis, – kad jūs suradote ką nors, ką mes pražiopsojome. Jei jūs turite, – na, tą ką nors, aš būčiau jums labai dėkingas, jei man parodytumėte.

Bilas apsisprendė.

– Atnešk juos, Tedai, – paliepė jis.

Tedas paklusniai nubėgo.

– Bijau, kad mes tikrai nieko gero neradome, – pripažino Bilas. – Mes tik... mes tik įsivaizdavome.

Jis susirūpinęs pažvelgė į Hardkastlį.

– Visiškai suprantu, – pasakė inspektorius. – Didelė policijos darbo dalis taip ir atrodo. Dažnai tenka nusivilti.

Bilui, atrodo, palengvėjo.

Tedas sugrįžo bėgte. Jis perdavė purviną mazgu užmegztą nosinę, kurioje kažkas žvangtelėjo. Hardkastlis, apsuptas berniukų iš abiejų pusių, ją atrišo ir išdėliojo jos turinį.

Čia buvo atskilusi nuo puodelio rankenėlė, aprūdijusi šakutė, porcelianinė šukė su kažkokiu piešiniu, moneta, baltinių spaustukas, atskilęs keičiančio spalvas stiklo gabalėlis ir viena žirklių pusė.

– Gana įdomus rinkinys, – rimtai ištarė inspektorius.

Jis pasigailėjo nekantraujančių berniukų ir paėmė stiklo gabalėlį.

– Aš paimsiu šitą. Gali būti, jis prie ko nors tiks.

Kolinas apžiūrinėjo monetą.

– Ji ne angliška, – pratarė Tedas.

– Tikrai, – pasakė Kolinas. – Ji ne angliška. – Jis pasižiūrėjo į Hardkastlį. – Mums vertėtų ir ją pasiimti, – pasiūlė jis.

– Niekam apie tai neprasitarkite, – pasakė Hardkastlis paslaptingu balsu.

Berniukai noriai sutiko.

11 SKYRIUS

– Ramzėjus, – užsigalvojęs ištarė Kolinas .

– O ką Ramzėjus?

– Man patinka, kaip visa tai skamba, tik tiek. Jis važiuoja į užsienį – tuoj pat, iš anksto neįspėjęs. Jo žmona sako, kad jis inžinierius konstruktorius, tačiau, atrodo, kad tai viskas, ką ji apie jį žino.

– Ji maloni moteris, – pasakė Hardkastlis.

– Taip, ir ne pati laimingiausia.

– Pavargusi, ir tiek. Vaikai labai vargina.

– Manau, kad čia kažkas slypi.

– Be abejo, toks asmuo, kokio ieškai tu, neapsikrautų žmona ir dviem sūnumis, – skeptiškai pastebėjo Hardkastlis.

– Niekada negali žinoti, – pasakė Kolinas. – Nustebtum sužinojęs, ką daro kai kurie vaikinai, norėdami užsimaskuoti. Sunkioje padėtyje atsidūrusi našlė su pora vaikų noriai sutiktų taip gyventi.

– Negalvoju, kad ji galėtų priklausyti tokiam moterų tipui, – pasakė Hardkastlis.

– Aš nekalbu apie gyvenimą nuodėmėje, mano mielas bičiuli. Turiu omenyje, kad ji sutiktų būti ponia Ramzei ir sudaryti foną. Žinoma, jis pripasakotų jai nebūtų istorijų. Tarkim, jis šnipinėja mūsų naudai. Viskas labai patriotiška.

Hardkastlis papurtė galvą.

– Tu gyveni keistame pasaulyje, Kolinai, – tepasakė jis.

– Taip, tiesa. Manau, kad tu supranti, jog vieną dieną turėsiu iš jo pasitraukti... Tame pasaulyje pradedi pamiršti, kas yra kas. Pusė tų žmonių dirba abiem šalims ir galiausiai nebežino kieno pusėje jie yra iš tikrųjų. Kartais standartai išsiplečia... Na, gerai... verčiau tęskime tavo reikalus.

– Aplankykime Maknautonus, – pasakė Hardkastlis, sustodamas prie 63-čio namo vartų. – Jų sodo kraštelis ribojasi su 19-to namo sodų, taip pat kaip ir Blandų.

– Ką tu žinai apie Maknautonus?

– Nedaug – jie atsikraustė čia maždaug prieš metus. Pagyvenę žmonės, manau, kad jis profesorius, jau pensijoje. Užsiima sodininkyste.

Prie paradinių durų žydėjo rožių krūmai, o po langais augo rudeniniai krokai.

Linksma jauna moteris, apsirengusi ryškiu gėlėtu kombinezonu atidarė jiems duris ir paklausė:

– Jūs norite? Taip?

– Pagaliau pagalbininkė iš užsienio, – sumurmėjo Hardkastlis ir įteikė jai savo kortelę.

– Policija, – ištarė jaunoji moteris. Ji žengė žingsnį ar du atgal ir pažvelgė į Hardkastlį, lyg tai būtų pats šėtonas.

– Ponia Maknauton? – pasiteiravo Hardkastlis.

– Ponia Maknauton čia.

Ji įleido juos į svetainę, pro kurios langus matėsi galinis sodas. Jis buvo tuščias.

– Ji viršuje yra, – pasakė jaunoji moteris jau nebe taip linksmai. Ji išėjo į holą ir sušuko:

– Ponia Maknauton, ponia Maknauton!

Iš toli atsklido balsas:

– Taip. Kas atsitiko, Greta?

– Tai policija, dvi policijos. Aš juos padėjau į svetainę.

Viršuje pasigirdo silpnas garsas, lyg kas būtų bėgęs, ir žemyn atsklido žodžiai:

– O Dieve. O Dieve, kas dar?

Tada pasigirdo trepenimas, ir į kambarį susirūpinusi įėjo Maknauton. Hardkastlis gana greitai nutarė, kad ponia Maknauton visada būdavo susirūpinusi.

– O Dieve, – tarė ji vėl, – o Dieve. Inspektoriau, – koks jūsų vardas, ak, taip, – Hardkastlis. Kodėl gi jūs norite mus pamatyti? Mes nieko apie tai nežinome. Aš turiu omenyje... aš galvoju... jūs čia dėl tos žmogžudystės, ar ne taip? Tai juk ne dėl licenzijos televizijai?

Hardkastlis užtikrino, kad taip nėra.

– Viskas atrodo taip neįtikėtina, ar ne? – pasakė ponia Maknauton pralinksmėjusi. – Beveik vidurdienį. Toks keistas laikas įsilaužti į namus. Tačiau dabar gali perskaityti ir apie tokius dalykus. Viskas vyksta dienos šviesoje. Vieni mūsų draugai, jie buvo išėję pietų, prie jų namo privažiavo baldus vežiojantis furgonas, į vidų įsilaužė kažkokie vyrai ir išnešė visus baldus. Visi matė, kas dedasi, bet, aišku, niekas nepagalvojo, kad vyksta kas nors negero. Žinote, man tikrai atrodo, kad aš vakar girdėjau kažką rėkiant, bet Angus sakė, jog tai buvo tie siaubingi ponios Ramzei berniukai. Jie laksto po sodą keldami triukšmą kaip kosminiai lėktuvai, žinote, ar kaip raketos, ar atominės bombos. Kartais tai tikrai gana baisu.

Dar vieną kartą Hardkastlis išsitraukė tą pačią fotografiją.

– Ar jūs kada nors matėte šitą vyrą, ponia Maknauton?

Ponia Maknauton godžiai pažvelgė į ją.

– Esu beveik įsitikinusi, kad jį mačiau. Taip. Taip. Aš praktiškai tikra. Na, kur tai galėjo būti? Ar tai buvo tas vyras, kuris buvo atėjęs ir klausė gal norėčiau pirkti naują keturiolikos tomų enciklopediją? O gal tai buvo tas vyras, kuris norėjo parduoti naujo modelio dulkių siurblį? Aš nebūčiau su juo prasidėjusi, ir jis išėjo ir gaišino mano vyrą sode. Angus sodino svogūnėlius ir nenorėjo, kad jam kas trukdytų, o tas vyras kalbėjo ir kalbėjo apie tai, ką galima daryti su tuo daiktu. Žinote, kaip jis gali siurbti dulkes iš užuolaidų, kaip jo pagalba galima valyti laiptus, pagalvėles ir taip toliau. Viską, sakė jis, absoliučiai viską. Tada Angus pažvelgė į jį ir paklausė: "Ar jis gali pasodinti svogūnėlius?" Turiu jums pasakyti, kad aš juokiausi, nes tas vyras labai nustebo ir išėjo.

– Ir jūs tikrai galvojate, kad tai buvo tas vyras, kuris yra šioje fotografijoje?

– Na, ne, aš iš tikro taip nemanau, – pasakė ponia Maknauton, – nes anas buvo daug jaunesnis, kaip dabar apie tai galvoju. Tačiau aš vis tiek galvoju, kad mačiau šį veidą prieš tai. Taip. Kuo daugiau žiūriu į šitą nuotrauką, tuo tikresnė darausi, kad jis buvo čia ir prašė manęs ką nors pirkti.

– Gal draudimo polisą?

– Ne ne, ne draudimo polisą. Mano vyras rūpinasi visais šiais dalykais. Mes esame pilnai apsidraudę, bet kokiems atvejams. Ne. Tačiau vis tiek... taip, kuo daugiau žiūriu į šią nuotrauką...

Hardkastlį nelabai pradžiugino tokie jos samprotavimai. Vadovaudamasis patirtimi, Hardkastlis įtraukė ponią Maknauton į sąrašą tokių moterų, kurios trokšta padėti dėl jaudulio, kylančio iš to, kad matė ką nors susijusio su žmogžudyste. Kuo daugiau ji žiūrės į nuotrauką, tuo tikresnė ji bus, kad atsimena kokį nors labai panašų žmogų.

Jis atsiduso.

– Aš manau, jis vairavo furgoną, – pasakė ponia Maknauton. Tačiau kada aš jį mačiau, negaliu prisiminti. Galvoju, kad tai buvo kepėjo furgonas.

– Jūs juk nematėte jo vakar, o gal matėte, ponia Maknauton?

Ponios Maknauton veidas ištyso. Ji atstūmė nuo kaktos gana netvarkingų žilų banguotų plaukų sruogą.

– Ne. Ne, ne vakar, – pasakė ji. – Bent jau... – ji stabtelėjo. – Aš taip nemanau. – Tada ji truputį pagyvėjo. – Galbūt mano vyras prisimins.

– Ar jis namie?

– Ak, jis sode. – Ji mostelėjo lango pusėn, pro kurį tuo metu galima buvo matyti pagyvenusį vyrą, stumiantį karutį takeliu.

– Gal mums vertėtų išeiti į sodą ir šnektelti su juo?

– Žinoma. Eikite paskui mane.

Ji palydėjo juos iki durų, vedančių į sodą. Ponas Maknautonas atrodė suplukęs.

– Šie džentelmenai iš policijos, Angus, – tarė jo žmona, negalėdama atgauti kvapo. – Atėjo pasiteirauti apie žmogžudystę, įvykusią panelės Pebmarš name. Jie turi nužudytojo fotografiją. Ką tu manai, aš tai esu tikra, kad kažkur jį mačiau. Gal tai tas vyras, kuris buvo užsukęs praėjusią savaitę ir teiravosi, ar neturime nereikalingų senų daiktų, kaip manai?

– Nagi, leiskite žvilgtelėti, – pasakė ponas Maknautonas. – Gal galėtumėte ją palaikyti, – paprašė jis Hardkastlio. – Mano rankos per daug žemėtos, kad ką nors lies-

čiau.

– Jis trumpai pažvelgė į nuotrauką ir pastebėjo:

– Nesu matęs to vyruko savo gyvenime.

– Jūsų kaimynai pasakojo, kad labai mėgstate sodininkauti, – pasakė Hardkastlis.

– Kas jums tai pasakė – tik jau ne ponia Ramzei.

– Ne. Ponas Blandas.

Angus Maknautonas prunkštelėjo.

– Blandas neturi supratimo, ką reiškia sodininkystė, – pratarė jis. – Susodina viską į lysves, ir tiek. Sukiša begonijas, snapučius ir iš kraštų pasodina lobelijas. Aš visai ne tai vadinu sodininkyste. Taip pat sėkmingai galėtų gyventi viešajame parke. Ar jūs iš viso domitės krūmynais, inspektoriau? Savaime aišku, dabar netinkamas metų laikas, tačiau aš turiu keletą krūmų, kuriuos, – jūs nustebtumėte sužinoję, – pats išauginau. Tokius krūmus, kurie, sakoma, auga tik Devone ar Kornvelyje.

– Bijau, kad negalėčiau pretenduoti į tikro sodininko vardą, – pasakė Hardkastlis.

Maknautonas pasižiūrėjo į jį tokiu žvilgsniu, kokiu menininkai žvelgia į žmones, sakančius, kad nieko nenusimano apie meną, tačiau žino, kas jiems patinka.

– Apgailestauju, kad trukdau jus dėl ne tokios įdomios priežasties, – tarė Hardkastlis.

– Suprantama. Tas vakarykštis įvykis. Aš buvau sode, suprantate, kai tai atsitiko.

– Tikrai?

– Na, turiu omenyje, aš buvau sode, kai išgirdau merginos riksmą.

– Ką jūs darėte?

– Na, – gana droviai pasakė ponas Maknautonas, – aš nieko nedariau. Tiesą sakant, aš pagalvojau, kad tai Ramzei smarkuoliai. Amžiais rėkia, klykia ir kelia triukšmą.

– Betgi tas triukšmas sklido visai iš kitos pusės.

– Lyg tie berniūkščiai kada nors būtų tik savo sode. Jūs gi žinote, taip nebūna. Jie perlipa tvoras ar gyvatvores. Jie po visur gainiojasi vargšus ponios Heming katinus. Bėda ta, kad niekas rimtai jų nesudraudžia. Jų mama per daug jiems leidžia. Žinoma, ko ir norėti, kai namie nėra vy-

ro.

– Kaip suprantu ponas Ramzėjus gana dažnai būna išvykęs.

– Man atrodo, jis – inžinierius konstruktorius, – neaiškiai numykė ponas Maknautonas.– Amžinai kažkur išvažiavęs. Na, žinote, užtvankos. Turiu omenyje darbą, susijusį su nafta, naftotiekiais ir panašiai. Aš nelabai žinau. Prieš mėnesį jis turėjo staiga išvykti į Švediją. Taigi berniukų motina liko pati viena – valgio ruošimas, namų tvarkymas. Nieko nuostabaus, kad jie liko be priežiūros. Tačiau jie nėra blogi vaikai, turėkite galvoje, jiems tereikia šiek tiek disciplinos.

– Ar jūs pats nieko nematėte, turiu omenyje, be to, kad girdėjote šūksmą? Tarp kitko, kada tai buvo?

– Neturiu supratimo, – pasakė ponas Maknautonas.– Visada nusiimu laikrodį eidamas dirbti į sodą. Kažkada laistydamas užpyliau ant jo vandens ir turėjau problemų, kol jį pataisė. Kada tai buvo brangioji? Juk tu tai girdėjai, ar ne?

– Tai turėjo būti galbūt pusė trijų, na, bent jau tai buvo už kokio pusvalandžio, kai mes pabaigėme valgyti.

– Supratau. Kada jūs valgote priešpiečius?

– Pusę dviejų, – pasakė ponas Maknautonas, – jei mums pasiseka. Mūsų mergina iš Danijos. Ji visai nesiorientuoja laike.

– O po to... ar jūs einate po to snūstelėti?

– Kartais. Šiandien nėjau. Norėjau pabaigti, ką esu pradėjęs. Tvarkiausi sode, vežiau įvairius daiktus į komposto krūvą.

– Nuostabus dalykas, tas kompostas, – rimtai pareiškė Hardkastlis.

Ponas Maknautonas iš karto pagyvėjo.

– Absoliučiai. Nėra nieko geresnio! Ak, kiek žmonių aš jau įtikinau! Naudoti visas tas chemines trąšas! Savižudybė! Leiskite, aš jums parodysiu.

Jis entuziastingai pagriebė Hardkastlį už rankos ir, stumdamas karutį, nusivedė jį takeliu link tvoros, skyrusios jo sodą nuo 19-to namo sodo. Paslėpta už alyvų krūmų buvo komposto krūva visoje savo puikybėje. Ponas Maknautonas nuvairavo karutį į nedidukę, šalimais stovinčią pašiū-

rę. Pašiūrės viduje buvo tvarkingai sudėti įrankiai.

– Pas jus viskas taip puikiai prižiūrima, – pastebėjo Hardkastlis.

– Savo įrankius reikia prižiūrėti, – tepasakė Maknautonas.

Hardkastlis susimąstęs nukreipė žvilgsnį į 19-tą namą. Kitoje tvoros pusėje matėsi vijokliniais augalais apaugusi alėja, vedanti į namą.

– Ar nematėte ko nors 19-to namo sode, kai buvote prie savo komposto krūvos? Gal kas nors pasižiūrėjo pro langą?

Maknautonas papurtė galvą.

– Visai nieko nemačiau, – pasakė jis, – Dovanokite, kad negaliu jums padėti, inspektoriau.

– Žinai, Angus, – pasakė jo žmona, – manau, kad 19-to namo sode mačiau kažką lindint.

– Nemanau, kad tu ką nors matei, brangioji, – tvirtai pasakė jai vyras. – O taip pat ir aš.

– Ta moteris pasakytų, kad matė bet ką, – bambėjo Hardkastlis, kai jie jau buvo automobilyje.

– Tu nemanai, kad ji pažino vyrą nuotraukoje?

Hardkastlis papurtė galvą.

– Abejoju. Ji tiesiog nori galvoti, kad matė. Per daug gerai pažįstu tokio plauko liudininkus. Kai prirėmiau ją prie sienos, nieko nebegalėjo man pasakyti, ar gi ne?

– Tiesa.

– Savaime aišku, ji galėjo sėdėti priešais jį autobuse, ar kas nors panašaus. Su tuo galiu sutikti. Bet jei jau manęs paklausei, ji tik norėtų, kad taip būtų. Ką tu pats manai?

– Aš pritariu.

– Nedaug ką sužinojome, – atsiduso Hardkastlis.– Žinoma, yra dalykų, atrodančių keistai. Pavyzdžiui, beveik neįtikėtina, kad ponia Heming, kad ir kaip užsiėmusi ji būtų savo katėmis, taip mažai žinotų apie savo kaimynę, panelę Pebmarš. O be to, labai keista, kad jos visiškai nedomina ta žmogžudystė.

– Ji tiesiog išsiblaškiusi moteris.

– Lengvai pamišusi, – pasakė Hardkastlis. – Priešais pat jos nosį gali vykti vagystės, gaisrai, žmogžudystės

– ji nieko nepastebės.

– Jos tvoros su vieliniu tinklu, ir tie visi krūmokšniai nelabai ką jai leidžia matyti.

Jie sugrįžo į policijos nuovadą. Hardkastlis šyptelėjo savo draugui ir tarė:

– Na, seržante Lambai, galiu atleisti tave nuo pareigų.

– Daugiau nėra ko aplankyti?

– Ne dabar. Aš turiu dar kai ką aplankyti vėliau, tačiau tavęs aš nesivesiu.

– Ką gi, ačiū už šį rytą. Gal kas nors galėtų atspausdinti man tas pastabas? – Jis įteikė jas. – Sakei, kad tardymas vyks poryt? Kelintą valandą?

– Vienuoliktą.

– Gerai. Aš prisistatysiu.

– Tai tu išvyksti?

– Rytoj turiu vykti į Londoną, reikia peržiūrėti savo ataskaitą.

– Galiu spėti kam tu raportuoji.

– Niekas tavęs neklausia.

Hardkastlis šyptelėjo.

– Perduok jam labų dienų.

– Aš taip pat galiu susiruošti aplankyti specialistą, – pasakė Kolinas.

– Specialistą? Kodėl? Ar tau kas nors negerai?

– Nieko – tu bukagalvi. Aš kalbu apie kitos rūšies specialistą. Tavo srities specialistą.

– Skotlant Jarde?

– Ne. Privatų detektyvą – mano tėvo draugą, o taip pat ir mano. Šis neįtikėtinas reikalas jam labai patiks. Tai jį pradžiugins. Aš įtariu, kad jį reikia pralinksminti.

– Kas jis toks?

– Erkiulis Puaro.

– Esu apie jį girdėjęs. Galvojau, kad jis jau miręs.

– Ne, jis nėra miręs. Tačiau jaučiu, kad jis nuobodžiauja. O tai jau daug blogiau.

Hardkastlis pasižiūrėjo į jį susidomėjęs.

– Tu esi keistas vyrukas, Kolinai. Turi neįtikėtinų draugų.

– Įskaitant tave, – pasakė Kolinas ir nusišypsojo.

12 SKYRIUS

Atsisveikinęs su Kolinu, inspektorius Hardkastlis pasižiūrėjo į adresą, tvarkingai užrašytą jo užrašų knygelėje, ir linktelėjo galva. Tada jis įsidėjo knygelę atgal į kišenę ir ėmėsi susikaupusių įprastinių reikalų.

Tai buvo užimta diena. Jis paprašė, kad jam būtų pristatyti sumuštiniai ir kava, perskaitė seržanto Krejo ataskaitas, tačiau neaptiko jokio siūlo galo. Niekas nei geležinkelio stotyje, nei autobusuose neatpažino pono Kario fotografijos. Laboratorijos ataskaitos apie drabužius buvo vertos nulio. Kostiumas buvo siūtas gero siuvėjo, tačiau etiketės su siuvėjo pavarde buvo nuimtos. Gal ponas Karis troško būti neatpažintas? O gal to norėjo žudikas? Dantų gydymo detalės buvo išplatintos tinkamose vietose ir greičiausiai jos galėjo suteikti daugiausiai informacijos. Tai užima šiek tiek laiko, bet galų gale visada duoda rezultatus. Nebent ponas Karis buvo užsienietis. Hardkastlis apsvarstė ir šią mintį. Galimybė, kad miręs vyras yra prancūzas, – tikėtina, tačiau akivaizdu, kad jo drabužiai nebuvo prancūziški. Skalbyklų žymės taip pat kol kas nepadėjo.

Hardkastlis buvo kantrus. Identifikacija gana dažnai yra lėtas procesas. Bet galų gale atsiranda kas nors, pasiruošęs padėti. Skalbykla, dantistas, gydytojas ar buto savininkė. Nužudyto vyro nuotrauka bus išplatinta policijos nuovadose, išspausdinta laikraštyje. Anksčiau ar vėliau bus sužinota tikroji pono Kario tapatybė.

Šiuo metu reikėjo dirbti darbą ir ne tik darbą, susijusį su Kario byla. Hardkastlis dirbo be pertraukos iki pusės šešių. Jis vėl pažvelgė į laikrodį ir nutarė, kad pribrendo laikas planuotam vizitui.

Seržantas Krejis pranešė, kad Šeila Veb baigė darbą Kavendišo biure. Nuo penktos valandos ji turėjo dirbti su profesoriumi Pardžiu viešbutyje “Curlew”, ir nepanašu,

kad būtų baigusi anksčiau nei gerokai po šešių.

Kokia buvo jos tetos pavardė? Lauton – ponia Lauton. Palmerston Roudas 14. Jis neėmė policijos automobilio, nes nutarė paėjėti tokį trumpą atstumą.

Palmerston Roudas buvo niūri gatvė, kuri, kaip sakoma, matė ir geresnių dienų. Namai, kaip pastebėjo Hardkastlis, daugiausia buvo perstatyti į didesnius ar mažesnius butus. Jam pasukus už kampo, mergina, artėjusi link jo šaligatviu, akimirką stabtelėjo. Nors inspektoriaus mintys buvo užsiėmusios byla, minutėlę jis pagalvojo, kad mergina paklaus jo kelio. Tačiau, jei ji ir buvo tai numačiusi, apsigalvojo ir praėjo pro jį. Jis stebėjosi, kodėl staiga prisiminė batus. Batai... Ne, vienas batas. Merginos veidas atrodė inspektoriui lyg pažįstamas. Kas ji tokia? Kažkas, ką jis matė visai nesenai. O gal ji atpažino inspektorių ir norėjo su juo šnektelėti?

Jis stabtelėjo akimirką ir atsisuko pasižiūrėti į ją. Dabar ji ėjo gana greitai. Bėda ta, pagalvojo inspektorius, kad ji turi vieną tų neapibrėžiamų veidų, kuriuos labai sunku atpažinti, ypač jei tam nėra jokios ypatingos priežasties. Mėlynos akys, šviesi veido spalva, vos vos pravira burna. Burna. Tai taip pat kažką priminė. Ji kažką darė su savo burna. Kalbėjo? Dažėsi lūpas? Ne. Jis susierzino. Hardkastlis didžiavosi, kad atpažįsta veidus. Jis buvo linkęs sakyti, kad niekada nepamirš veido, kurį matė kaltinamųjų suole ar liudytojo vietoje. Tačiau galų gale buvo ir kitokių susitikimo vietų. Jis tikrai neatsimintų, pavyzdžiui, visų jį kada nors aptarnavusių padavėjų veidų. Jis neatsimintų visų autobusų kontrolierių. Inspektorius nutarė nebekvaršinti sau galvos.

Jis atėjo iki 14-to namo. Durys buvo praviros, o šone matėsi keturi skambučiai su pavardėmis. Jis pamatė, kad ponios Lauton butas yra pirmame aukšte. Jis įėjo į namą ir, radęs duris holo kairėje, paspaudė skambutį. Praėjo kelios akimirkos, kol pasigirdo žingsniai viduje, ir duris atidarė aukšta liekna moteris, išsidraikiusiais tamsiais plaukais. Ji dėvėjo kombinezoną ir buvo truputį uždususi. Iš tos pusės, kur akivaizdžiai turėjo būti virtuvė, sklido svogūnų kvapas.

– Ponia Lauton?

– Taip. – Ji abejodama ir susierzinusi žvelgė į jį.

Ji buvo, pagalvojo inspektorius, kokių keturiasdešimt penkerių metų. Jos išvaizdoje buvo šio to čigoniško.

– Kas atsitiko?

– Būčiau labai laimingas, jei galėtumėte man paaukoti kelias minutes.

– Na, o dėl ko? Aš tikrai dabar esu labai užsiėmusi... – Jūs nesate reporteris, ar ne? – griežtai paklausė ji.

– Be abejo, – tarė Hardkastlis užjausdamas, – numanau, kaip jums atsibodo visi tie reporteriai.

– Tikrai. Beldžiasi į duris, skambina ir klausinėja visokiausių kvailiausių dalykų.

– Aš žinau – tai labai erzina, – pasakė inspektorius. – Labai norėčiau jus nuo to apsaugoti, ponia Lauton. Tarp kitko, aš esu detektyvas inspektorius Hardkastlis ir aš vadovauju tai bylai, dėl kurios jus erzina reporteriai. Jei galėtume, mes tikrai sustabdytume juos, tačiau, jūs žinote, mes esame bejėgiai. Spauda turi savo teises.

– Tiesiog gėda taip įgristi privatiems asmenims, – tarė ponia Lauton, – ir dar sakyti, kad jie turi pateikti visuomenei naujienas. Vienintelis dalykas, ką aš pastebėjau apie jų naujienas, – jie spausdina vien tik melą nuo pradžios iki pabaigos. Man atrodo, kad jie viską sukuria, tačiau užeikite į vidų.

Ji žengtelėjo atgal ir, inspektoriui praėjus pro duris, jas uždarė. Ant kilimėlio gulėjo keli nukritę laiškai. Ponia Lauton palinko jų pakelti, tačiau inspektorius mandagiai ją aplenkė. Jis nužvelgė vokus kelias akimirkas, prieš perduodamas juos jai, svarbiausia stengdamasis pamatyti adresus.

– Dėkoju.

Ji padėjo juos ant stalelio hole.

– Gal užeikite į svetainę? Bent jau... gal jūs galėtumėte ten nueiti ir palaukti manęs kelias minutes. Manau, kažkas bėga per kraštus.

Ji greitai nuskubėjo į virtuvę. Inspektorius Hardkastlis dar kartą pasižiūrėjo į laiškus Vienas jų buvo adresuotas poniai Lauton, o du kiti – panelei R.Š.Veb. Tada jis nuėjo į nurodytą kambarį. Tai buvo mažas, gana netvarkingas, skurdžiai apstatytas kambarys, tačiau jame buvo kele-

tas įdomių daiktų. Gražus ir turbūt brangus spalvoto Venecijos stiklo abstrakčios formos liejinys, dvi ryškios aksominės pagalvėlės ir keramikinė užjūrio kriauklelių lėkštė. Arba teta, arba jos duktерėčia, – pagalvojo inspektorius, – turėjo originalų skonį.

Grįžo ponia Lauton, dar labiau uždususi nei prieš tai.

– Manau, kad dabar viskas bus tvarkoj, – nelabai tvirtai pasakė ji.

Inspektorius dar kartą atsiprašė.

– Atleiskite, jei aš atėjau netinkamu laiku, – pasakė jis, – tačiau aš buvau netoliese ir norėjau patikslinti keletą dalykų, susijusių su tuo reikalu, į kurį taip nesėkmingai įsipainiojo jūsų dukterėčia. Tikiuosi, ji jaučiasi geriau? Tai turėjo būti tikras šokas bet kokiai merginai.

– Taip, tikrai, – atsakė ponia Lauton. – Šeila grįžo namo labai sukrėsta. Tačiau šiandien iš ryto ji jautėsi geriau ir išėjo į darbą.

– Ak, taip, aš žinau, – pasakė inspektorius. – Tačiau man sakė, kad ji dirba kažkokiam klientui, o aš nenorėjau trukdyti. Pagalvojau, kad aš geriau užeisiu į namus ir pasikalbėsiu su ja įprastoje aplinkoje. Ar ji dar negrįžo?

– Šį vakarą ji gali grįžti gana vėlai, – tarė ponia Lauton.– Ji dirba su profesoriumi Pardžiu, ir iš to, ką ji pasakojo, aš manau, kad jis visiškai nejaučia laiko. Visada sako: “Tai neužims daugiau nei dar dešimt minučių, todėl galvoju, kad mes galime pabaigti.” Tačiau, žinoma, viskas trunka tris ketvirčius valandos. Jis labai malonus žmogus ir visada apgailestauja. Kelis kartus jis primygtinai prašė ją likti vakarienės ir buvo labai susirūpinęs, kad pralaikė ją daug ilgiau, nei galvojo. Vis dėlto kartais tai erzina. Gal aš galėčiau jums kuo padėti, inspektoriau? Tuo atveju, jei Šeila užtruks ilgiau.

– Na, nelabai, – tarė inspektorius šypsodamasis. – Žinoma, aną dieną mes užsirašėme tik kelias menkas detales, ir aš net nesu tikras, ar viską pasižymėjau teisingai. – Jis apsimetė, kad ieško informacijos savo užrašuose. – Palaukite. Šeila Veb – ar tai jos pilnas vardas, ar ji turi dar vieną vardą? Mums reikalinga žinoti labai tiksliai. Suprantate, tai reikalinga kvotos protokolams.

– Kvota bus poryt, ar ne? Ji gavo šaukimą.

– Taip, bet jai nereikia dėl to nerimauti, – pasakė Hardkastlis. – Jai tereikės savais žodžiais papasakoti, kaip ji rado kūną.

– Ar jūs dar nežinote, kas buvo tas vyras?

– Ne. Bijau, kad tai dar per anksti. Jo kišenėje buvo kortelė, ir iš pradžių mes galvojome, jog jis yra koks nors draudimo agentas. Tačiau dabar atrodo panašiau, kad jam kažkas buvo davęs tą kortelę. Galbūt jis pats galvojo apsidrausti.

– Štai kaip, suprantu, – ponia Lauton neatrodė labai susidomėjusi.

– Dabar norėčiau teisingai užsirašyti vardus, – tarė inspektorius. – Aš užsirašiau Šeila Veb, o gal Šeila R. Veb. Tiesiog nebegaliu atsiminti, koks buvo tas kitas vardas. Ar tai Rozali?

– Rozmeri, – pasakė ponia Lauton, – ji buvo pakrikštyta Rozmeri Šeila, tačiau Šeila visada galvojo, kad Rozmeri skamba per daug kaprizingai ir visada save vadino tik Šeila.

– Supratau. – Hardkastlio tone nebuvo nieko, galėjusio išduoti, kad jis yra patenkintas, jog jo nuojauta pasitvirtino. Jis pastebėjo ir kitą dalyką. Rozmeri vardas nekėlė poniai Lauton jokio skausmo. Jai Rozmeri tebuvo krikšto vardas, kurio jos dukterėčia nenaudojo.

– Dabar užsirašiau kaip reikiant, – pasakė šypsodamasis inspektorius. – Kiek žinau, jūsų dukterėčia atvažiavo iš Londono ir dirba Kavendišo biure dešimt mėnesių ar panašiai. Jūs turbūt nežinote tikslios datos?

– Na, aš tikrai negalėčiau dabar pasakyti. Tai buvo kažkuriuo metu praėjusį lapkritį. Galvoju, gal arčiau jo pabaigos.

– Visai teisingai. Tai nėra labai svarbu. Ar, prieš pradėdama dirbti Kavendišo biure, ji gyveno su jumis?

– Ne. Prieš tai ji gyveno Londone.

– Ar turite jos Londono adresą?

– Na, aš turėčiau jį kur nors turėti, – ponia Lauton apsižvalgė aplinkui, nematydama nuolatinės netvarkos. – Mano tokia trumpa atmintis, – pasakė ji. – Kažkas panašaus į Olington Grouvą, aš manau tai buvo šalia Falham

Roudo. Ji nuomojosi butą su dar dviem merginomis. Siaubingai brangūs kambariai Londone.

– Ar atsimenate firmos, kurioje ji dirbo, pavadinimą?

– Na, taip. "Hopgood and Trent". Nekilnojamojo turto agentai. Jų firma yra Falham Roude.

– Ačiū. Viskas atrodo labai aišku. Ar aš teisingai supratau, kad panelė Veb yra našlaitė?

– Taip, – pasakė ponia Lauton. Ji sunerimo. Jos akys nukrypo į duris. – Ar jūs nieko prieš, jei aš vėl nueisiu į virtuvę?

– Žinoma, eikite.

Jis atidarė jai duris. Ji išėjo. Hardkastlis norėjo žinoti, ar jis buvo teisus, ar ne, galvodamas, kad jo paskutinis klausimas sudrumstė ponios Lauton ramybę. Iki tol ji atsakinėjo visai noriai ir be vargo. Jis mąstė apie tai, kol ponia Lauton sugrįžo.

– Aš atsiprašau, – pasakė ji apgailestaudama, – bet jūs žinote, kaip yra, kai gamini valgį. Dabar viskas tvarkoj... Ar norėtumėte dar ko nors manęs paklausti? Tarp kitko, aš prisiminiau: tai nebuvo Olington Grouvas. Tai buvo Karington Grouvas, o namo numeris – 17.

– Dėkoju, – tarė inspektorius. – Man atrodo, kad aš jūsų klausiau, ar panelė Veb yra našlaitė?

– Taip, ji – našlaitė. Jos tėvai yra mirę.

– Ar seniai?

– Jie mirė, kai ji buvo dar vaikas.

Jos balse girdėjosi vos suvokiamas nenoras atsakinėti.

– Ar ji jūsų sesers, ar brolio vaikas?

– Mano sesers.

– Štai kaip. Kokia buvo pono Vebo profesija?

Ponia Lauton sudvejojo akimirką prieš atsakydama. Ji kandžiojo lūpas ir galiausiai pasakė:

– Nežinau.

– Jūs nežinote?

– Aš turiu omeny, kad neatsimenu, tai buvo taip seniai.

Hardkastlis laukė, žinodamas, kad ji vėl prabils. Taip ir buvo.

– Gal galėčiau paklausti, kaip visa tai yra susiję su žmogžudyste. Aš turiu galvoj, argi svarbu, kas buvo jos tėvas ir motina, ką jos tėvas veikė, iš kur jis buvo kilęs ir panašiai?

– Manau, kad iš tikro tai nėra svarbu, ponia Lauton, tai yra jūsų požiūriu tai nesvarbu. Tačiau, suprantate, aplinkybės yra labai neįprastos.

– Ką jūs norite tuo pasakyti – neįprastos aplinkybės?

– Na, mes turime priežasčių tikėti, kad panelė Veb vakar ėjo į tą namą todėl, kad, paskambinus į Kavendišo biurą, buvo prašyta atsiųsti specialiai ją. Atrodo, kažkas tyčia sutvarkė taip, kad ji ten būtų. Galbūt kažkas, – jis dvejojo, – griežiantis ant jos dantį.

– Negaliu įsivaizduoti, kad kas nors griežtų dantį ant Šeilos. Ji labai miela mergina. Maloni ir draugiška mergina.

– Taip, – pasakė Hardkastlis švelniai. – Būtent taip man ir atrodo.

– Man nepatiktų, jei kas nors darytų priešingas užuominas, – karingai pasakė ponia Lauton.

– Kaip tik taip, – Hardkastlis ir toliau šypsojosi, norėdamas sušvelninti padėtį, – tačiau jūs turite suprasti, ponia Lauton, kad viskas atrodo taip, lyg jūsų dukterėčia tyčia buvo padaryta auka. Ji buvo, kaip sakoma filmuose, pakišta. Kažkas taip viską sutvarkė, kad ji ateitų į namą, kuriame buvo miręs vyras, o tas vyras buvo miręs visai neseniai. Sprendžiant iš išorės, tai atrodo labai piktavališkas veiksmas.

– Jūs norite... jūs norite pasakyti, kad kažkas stengėsi viską padaryti taip, kad atrodytų, jog Šeila jį užmušė? O ne, aš negaliu tuo patikėti.

– Gana sunku tuo patikėti, – pritarė inspektorius, – tačiau mes turime viską išsiaiškinti ir būti visiškai tikri. Gal yra, pavyzdžiui, koks nors jaunuolis, galbūt kas nors įsimylėjęs jūsų dukterėčią, kas nors, jai visai nerūpintis? Vaikinai kartais padaro labai piktų ir kerštingų dalykų, ypač jei jie netenka pusiausvyros.

– Nemanau, kad galėtų būti kas nors panašaus, – pasakė ponia Lauton sumišusi ir susimąsčiusi suraukė anta-

kius. – Šeila draugavo su vienu ar dviem vaikinais, tačiau nebuvo nieko rimto. Nieko pastovaus.

– Gal tai galėjo atsitikti, kai ji gyveno Londone? – pakišo mintį inspektorius. – Galų gale aš nemanau, kad daug ką žinote apie jos tenykščius draugus.

– Ne ne, greičiausiai ne... Na, jūs pats turite jos apie tai paklausti, inspektoriau Hardkastli. Tačiau aš niekada negirdėjau apie tokias problemas.

– O gal tai galėtų būti kita mergina, – iškėlė prielaidą Hardkastlis. – Gal viena iš merginų, su kuria kartu gyveno, jai pavydėjo?

– Aš manau, – abejodama ištarė ponia Lauton, – kad gali atsirasti mergina, linkinti jai bloga, bet kad įsipainiotų į žmogžudystę, tai jau ne.

Tai buvo įžvalgus vertinimas, ir Hardkastlis pagalvojo, kad ponia Lauton jokiu būdu nebuvo kvaila. Jis greitai pasakė:

– Aš suprantu, kad visa tai skamba visiškai neįtikėtinai, tačiau visas šis reikalas yra neįtikėtinas.

– Tai turėjo būti kas nors išprotėjęs, – pasakė ponia Lauton.

– Net beprotybėje, – ištarė Hardkastlis, – yra kas nors racionalaus. Dėl to aš, – tęsė jis, – ir klausinėju jūsų apie Šeilos Veb tėvą ir motiną. Jūs nustebtumėte sužinojusi, kaip dažnai motyvų priežastys savo šaknis turi praeityje. Kadangi Šeilos Veb tėvas ir motina mirė, kai ji buvo maža, ji nieko apie juos negali papasakoti. Štai dėl ko aš kreipiuosi į jus.

– Taip, aš suprantu, tačiau...

Jis pastebėjo, kad rūpestis ir neryžtingumas vėl atsirado jos balse.

– Ar jie žuvo tuo pačiu metu kokiame nors nelaimingame atsitikime?

– Ne, nebuvo jokio nelaimingo atsitikimo.

– Tai jie mirė natūralia mirtimi?

– Aš... na, taip, aš turiu omenyje... aš tikrai nežinau.

– Galvoju, kad jūs žinote gerokai daugiau, nei man sakote, ponia Lauton. – Jis rizikavo spėti:

– Gal jie buvo išsiskyrę, ar kas nors panašaus?

– Ne, jie nebuvo išsiskyrę.

– Na jau, ponia Lauton. Jūs gi žinote... jūs turite žinoti, nuo ko mirė jūsų sesuo.

– Aš nesuprantu... na, aš turiu omenyje, aš negaliu pasakyti... viskas labai sudėtinga. Vėl atgaivinti senus prisiminimus. Geriau jau jų neatgaivinti. – Jos žvilgsnyje atsispindėjo beviltiškas suglumimas.

Hardkastlis nukreipė į ją skvarbų žvilgsnį. Tada jis švelniai paklausė:

– O galbūt Šeila Veb yra... nesantuokinis vaikas?

Jis tuoj pat pamatė jos veide siaubą ir palengvėjimą.

– Ji nėra mano vaikas, – pasakė ji.

– Ar ji jūsų sesers nesantuokinis vaikas?

– Taip, bet Šeila to nežino. Aš jai niekada nesakiau. Aš jai papasakojau, kad jos tėvai mirė jauni. Tai štai kodėl... na, jūs suprantate...

– Ak, taip, aš suprantu, – pasakė inspektorius, – ir užtikrinu jus, kad man nėra jokio reikalo klausinėti Šeilą Veb apie tai, nebent apklausiant teisme iškiltų ypatingų su tuo susijusių problemų.

– Sakote, kad nėra reikalo jai tai pranešti?

– Ne, nebent tai būtų susiję su byla, o tai, galiu pasakyti, yra abejotina. Tačiau man reikia visų faktų, kuriuos jūs žinote, ponia Lauton. Užtikrinu, aš padarysiu viską, ką galiu, kad viskas, ką man pasakysite, liktų tarp mūsų.

– Tai nebuvo labai malonus įvykis, – pasakė ponia Lauton, – ir galiu jums pasakyti, kad tai man sukėlė daug sielvarto. Suprantate, mano sesuo visada buvo protingiausia šeimoje. Ji buvo mokytoja, ir jai labai gerai sekėsi. Ji buvo labai gerbiama, ir visa kita. Tai buvo žmogus, iš kurio mažiausiai galėjai tikėtis...

– Na, – taktiškai pasakė inspektorius, – dažniausiai taip ir nutinka. Ji turėjo pažinoti tą vyrą – tą Vebą...

– Aš taip niekada ir nesužinojau, kokia buvo jo pavardė, – pasakė ponia Lauton. – Niekada nebuvau jo sutikusi. Ji atkeliavo pas mane ir pasakė, kas atsitiko. Papasakojo, kad ji laukiasi ir kad vyras negali ar nenori, – aš niekada nesužinojau – jos vesti. Ji buvo ambicinga, ir jei viskas būtų išaiškėję, ji būtų turėjusi atsisakyti savo darbo.

Taigi, žinoma, aš... aš pasakiau, kad padėsiu.

– Kur dabar jūsų sesuo, ponia Lauton?

– Neturiu supratimo. Absoliučiai jokio supratimo, – pabrėžė ji.

– Tačiau ji gyva?

– Tikiuosi.

– Jūs nepalaikėte jokio ryšio?

– Ji taip norėjo. Ji galvojo, kad taip bus geriausia ir jai, ir vaikui. Viskas taip ir buvo sutvarkyta. Mama mums buvo palikusi nedidelį palikimą. Eni atidavė man savo dalį, kad ji būtų panaudota vaiko auginimui ir išlaikymui. Ji sakė, kad ir toliau dirbs mokytoja, bet pakeis mokyklą. Man atrodo, jog buvo kažkokia mintis apie apsikeitimą mokytojais. Reikėjo vykti į Australiją ar kur kitur. Tai viskas, ką aš žinau, inspektoriau Hardkastli, ir tai viskas, ką galiu jums papasakoti.

Jis susimąstęs žiūrėjo į ją. Ar tai iš tiesų buvo viskas, ką ji žinojo? Tai buvo sudėtingas klausimas, į kurį atsakyti apskritai buvo sunku. Tačiau tai neabejotinai buvo viskas, ką ji ketino jam papasakoti. Tai taip pat puikiai galėjo būti viskas, ką ji žinojo. Iš tų silpnų užuominų Hardkastliui susidarė įspūdis, kad ponios Lauton sesuo buvo stipri, nuožmi ir pikta asmenybė. Moteris, nusistačiusi neleisti vienai klaidai sugriauti jos gyvenimo. Šaltai ir praktiškai ji pasirūpino savo vaiko išlaikymu ir tariama laime. Nuo tos akimirkos ji nutraukė visus ryšius ir vėl pradėjo savarankišką gyvenimą.

Galima suvokti, pagalvojo jis, kad ji taip galėjo jaustis dėl vaiko. Tačiau kaip su seserimi? Jis tarė švelniai:

– Atrodo keista, kad ji net nepalaikė ryšio su jumis laiškais, nenorėjo žinoti, kaip auga vaikas. -

Ponia Lauton papurtė galvą.

– Tai neatrodytų keista, jei pažinotumėte Eni, – pasakė ji. – Ji visada būdavo labai ryžtinga. O be to, mes nebuvome labai artimos. Aš buvau už ją gerokai jaunesnė – dvylika metų. Kaip jau sakiau, mes niekada nebuvome labai artimos.

– O kaip į tai reagavo jūsų vyras ?

– Tada aš jau buvau našlė, – tarė ponia Lauton.– Aš ištekėjau jauna, o mano vyras žuvo kare. Tuo laiku aš

turėjau nedidelę konditerijos parduotuvę.

– Kur visa tai buvo? Ar čia, Krodene?

– Ne. Tuomet mes gyvenome Linkolnšyre. Aš vieną kartą atvažiavau čia atostogauti, ir man taip viskas patiko, kad aš pardaviau parduotuvę ir persikrausčiau čia gyventi. Vėliau, kai Šeila paaugo ir pradėjo eiti į mokyklą, aš pradėjau dirbti "Roscoe and West", didelėje medžiagų parduotuvėje čia, na, jūs ją žinote. Aš vis dar dirbu ten. Jie labai malonūs žmonės.

– Ką gi, – tarė Hardkastlis stodamasis, – esu labai jums dėkingas, ponia Lauton, už jūsų atvirą pasakojimą.

– Juk jūs nepasakysite nė žodžio apie tai Šeilai?

– Ne, nebent tai taptų būtina, o tai gali atsitikti tik tuomet, jei paaiškėtų, kad kokios praeities aplinkybės yra susijusios su žmogžudyste Vilbraham Kresento 19-tame name. O tai, man atrodo, yra visai neįtikėtina. – Iš kišenės jis išsitraukė nuotrauką, kurią jau buvo rodęs daugeliui, ir ištiesė ją poniai Lauton.– Gal numanote, kas šis vyras?

– Jie jau rodė man tą nuotrauką, – pasakė ponia Lauton.

Ji paėmė nuotrauką ir atidžiai ją apžiūrėjo.

– Ne, aš esu visai tikra... aš niekada nesu mačiusi to vyro. Nemanau, kad jis būtų čia gyvenęs, nes aš jį prisiminčiau. Žinoma... – ji dar kartą atidžiai pasižiūrėjo. Ji sekundėlę sudvejojo prieš prabildama ir pridėjo gana netikėtai: – Mano nuomone, jis atrodo malonus vyras. Sakyčiau, džentelmenas, ar ne?

Inspektoriui tai pasirodė gana pasenęs terminas, tačiau ponios Lauton lūpose tai nuskambėjo labai natūraliai. "Užaugo kaime, – pagalvojo jis. – Jie vis dar mąsto anų laikų sąvokomis". Jis vėl pasižiūrėjo į fotografiją ir pagalvojęs nustebo, kad jis taip negalvojo apie mirusį vyrą. Ar jis buvo malonus žmogus? Jis manė kaip tik priešingai. Galbūt jis taip manė nesąmoningai, veikiamas fakto, kad vyro kišenėje buvo kortelė su pavarde ir adresu, kurie akivaizdžiai buvo suklastoti. Tačiau paaiškinimas, kurį jis tik ką pateikė poniai Lauton, galėjo būti teisingas. Galėjo būti, kad kortelė priklausė kokiam nors tariamam draudimo agentui, o jis ją primetė mirusiam vyrui. O tai, – pagalvojo inspektorius, apimtas prieštaringų jausmų, – dar labiau

komplikuoja visą šį reikalą.

– Neturėčiau ilgiau trukdyti jums gaminti maistą, – pasakė jis, – kadangi jūsų dukterėčios nėra namie...

Ponia Lauton savo ruožtu pasižiūrėjo į laikrodį ant židinio.

"Dėkui Dievui, tik vienas laikrodis šiame kambaryje", – pats sau pagalvojo inspektorius.

– Taip, ji vėluoja, – pastebėjo ponia Lauton. – Tikrai stebėtina. Gerai, kad Edna jos nelaukė.

Pamačiusi nustebusią inspektoriaus Hardkastlio veido išraišką, ji paaiškino:

– Tai viena iš jos bendradarbių. Ji atėjo šį vakarą pasimatyti su Šeila, tačiau, truputį palaukusi, pasakė, kad daugiau laukti nebegali. Ji turėjo pasimatymą su kažkuo. Pasakė, kad pasikalbės su Šeila rytoj ar kurią kitą dieną.

Inspektorių lyg kažkas apšvietė. Mergina, su kuria jis prasilenkė gatvėje. Dabar jis jau suprato, kodėl pagalvojo apie batus, ją pamatęs. Žinoma. Tai buvo ta mergina, kuri pasitiko juos Kavendišo biure ir, kuri, jam išeinant, laikė rankoje batelį su nulūžusia aukšta pakulne ir nelaiminga svarstė, kaip, po galais, ji pareis namo. Nenusakomos išvaizdos mergina, prisiminė jis, nelabai patraukli, kalbėdama čiulpė saldainį. Ji pažino jį, eidama gatve, bet jis nepažino jos. Ji taip pat dvejojo, lyg norėdama su juo pasikalbėti. Jis visai tuščiai svarstė, ką ji jam norėjo pasakyti. Ar ji norėjo paaiškinti jam, kodėl ji buvo užėjusi pas Šeilą Veb? O gal ji tikėjosi, kad jis jai ką nors pasakys? Jis paklausė:

– Ar ji gera jūsų dukterėčios draugė?

– Ne, neypatingai, – pasakė ponia Lauton.– Turiu galvoje, jos dirba kartu, tačiau ji gana nuobodi. Ji nėra labai protinga, ir Šeila su ja artimai nedraugauja. Iš tikrųjų aš nustebau, kodėl ji taip karštai troško pamatyti Šeilą šį vakarą. Ji sakė, kad yra kažkas, ko ji nesupranta, ir norėjo apie tai pasikalbėti su Šeila.

– Ar ji jums nepasakė, kas tai galėtų būti?

– Ji pasakė, kad tai gali palaukti, nes nėra labai svarbu.

– Suprantu. Na, man jau metas.

– Keista, – pasakė ponia Lauton, – kad Šeila nepa-

skambino. Ji paprastai skambina, jei vėluoja, nes profesorius kartais pakviečia ją vakarienės. Ką gi, tikiuosi, ji tuoj sugrįš. Kartais šalia viešbučio "Curlew"susidaro ilgos autobusų eilės. Ar jūs nenorėtumėte nieko perduoti Šeilai, jokios žinutės?

– Manau, kad ne, – pasakė inspektorius.

Jau išeidamas jis paklausė:

– Tarp kitko, kas parinko jūsų dukterėčiai krikšto vardus Rozmeri ir Šeila? Jūsų sesuo ar jūs pati?

– Šeila buvo mūsų mamos vardas. Rozmeri išrinko mano sesuo. Iš tikro keistas vardas. Įnoringas. O mano sesuo jokiu būdu nebuvo nei sentimentali, nei įnoringa.

– Viso gero, ponia Lauton.

Kai inspektorius išėjo iš namo į gatvę, jis galvojo:

– Rozmeri – hm... Rozmeri – atsiminimas. Romantiškas atsiminimas? Ar kas nors visiškai priešingo?

13 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Aš pakilau Čering Kros Roudu ir pasukau į gatvių labirintą, kurios vingiuoja tarp Nju Oksfordo gatvės ir Kovent Gardeno. Čia buvo visokiausių netikėčiausių parduotuvių: antikvarinė parduotuvė, lėlių ligoninė, baleto batelių parduotuvė, užsienietiškų delikatesų parduotuvės.

Aš atsispyriau lėlių ligoninės su įvairiausiomis mėlynomis ir rudomis stiklinėmis akimis vilionėms ir galiausiai pasiekiau savo tikslą. Tai buvo mažas niūrus knygynas nuošalioje gatvėje, netoli nuo Britų muziejaus. Gatvėje, kaip įprasta, buvo išdėstytos knygos. Seni romanai, vadovėliai, visokiausių rūšių atsitiktinės knygos, pažymėtos: 3 pensai, 6 pensai, 1 šilingas. Tarp jų buvo ir tokių knygų, kurios turėjo beveik visus puslapius, o kartais net ir sveikus viršelius.

Aš prasispraudžiau pro duris. Kitaip praeiti buvo neįmanoma, nes bet kaip išdėliojamos knygos kiekvieną dieną vis labiau kėsinosi užtverti praėjimą iš gatvės. Įėjus į vidų, darėsi aišku, kad knygynas priklausė knygoms, o ne atvirkščiai. Jos buvo visur, užėmusios visas įmanomas vietas, atrodė, kad jos veisiasi ir dauginasi, ir joms tikrai trūksta tvirtos rankos, galinčios jas suvaldyti. Atstumas tarp knygų lentynų buvo toks siauras, kad vos galima buvo pralįsti. Knygų krūvos užėmė visas lentynas ir stalus. Ant taburetės kampe, apsuptas knygų, sėdėjo senis dideliu plokščiu, lyg prikimštos žuvies veidu, užsimaukšlinęs skrybėlę plokščiu dugnu ir užlenktais kraštais. Jis atrodė taip, lyg būtų atsisakęs dalyvauti nelygioje kovoje. Kažkada jis bandė valdyti knygas, tačiau, akivaizdu, kad joms pasisekė

labiau. Jis buvo knygų pasaulio karalius Kanutas*, atsitraukiantis prieš knygų potvynį. Jei jis būtų įsakęs potvyniui atsitraukti, būtų beviltiškai aišku, jog knygos nebūtų jo klausiusios. Tai buvo ponas Saliamonas, knygyno savininkas. Jis – pažino mane, blausus žvilgsnis praskaidrėjo, ir jis linktelėjo.

– Ar turite ką nors, kas mane domina? – paklausiau.

– Turite nueiti ir patikrinti, pone Lambai. Vis dar domitės jūros dumbliais ir panašiais dalykais?

– Teisingai.

– Na, jūs žinote, kur tai sudėta. Jūrų biologija, suakmenėjusios iškasenos, Antarktida – viskas antrame aukšte. Užvakar gavau naują siuntą. Pradėjau jas pakuoti, tačiau tinkamai dar nesutvarkiau. Jūs rasite jas ten, kampe.

Aš linktelėjau ir, pasisukęs šonu, stengiausi praeiti iki tos vietos, kur buvo menki, išklerę ir labai purvini laiptai, vedantys į viršų. Pirmame aukšte buvo orientalistika, meno knygos, medicina ir prancūzų klasikinė literatūra. Šioje patalpoje buvo gana įdomus užuolaida uždengtas paprastai publikai neprieinamas kampelis, apie kurio egzistavimą žinojo tik ekspertai. Jame ilsėjosi tokie tomai, kurie paprastai yra vadinami "keistais" arba "neįprastais". Aš praėjau pro juos ir užlipau į antrą aukštą.

Archeologijos, gamtos istorijos ir kiti gerbtini tomai čia buvo visai netinkamai surūšiuoti. Aš išlaviravau tarp studentų, pagyvenusių pulkininkų bei dvasininkų, pasukau už knygų lentynos kampo, peržengiau įvairiausius praplyšusius knygų pakus, gulinčius ant žemės, ir pamačiau, kad mano tolimesnį kelią užstoja du pasauliui nebeegzistuojantys apsikabinę priešingų lyčių studentai. Jie stovėjo, linguodami pirmyn ir atgal. Aš pasakiau:

– Atsiprašau, – tvirtai juos stumtelėjau į šoną, pakėliau užuolaidą, dengiančią duris, ir, išsiėmęs iš kišenės raktą, atsirakinau spyną ir įėjau vidun. Aš atsidūriau visai su knygyno netvarka nesiderinančiame vestibiulyje švariai

---

* Anglijos, Danijos karalius XIa. pradžioje, nuo 1018m. *(vert. past.)*

nudažytomis sienomis, ant kurių kabojo Škotijos raguočių reprodukcijos. Priešais mane matėsi durys su nepriekaištingai nublizgintu plaktuku. Aš atsargiai pasibeldžiau, ir duris atidarė pagyvenusi moteris pražilusiais plaukais, ypatingai senamadiškais akiniais, juodu sijonu ir gana neįprastu žalsvais dryžiais išmargintu džemperiu.

– Tai jūs, – pasakė ji be jokio pasisveikinimo. – Jis tik vakar teiravosi apie jus. Nebuvo labai patenkintas. – Ji papurtė galvą lyg guvernantė, baranti neklaužadą. – Turite pasistengti, – pridūrė ji.

– Ak, aukle, baikite, – pasakiau aš.

– Ir nevadinkite manęs aukle, – pasakė dama. – Tai įžūlu. Jau sakiau tai jums prieš tai.

– Tai jūsų pačios kaltė. Neturėtumėte kalbėti su manim, lyg aš būčiau mažas berniukas.

– Laikas suaugti. Geriau eikite į vidų ir užbaikite šį reikalą.

Ji paspaudė mygtuką, pakėlė telefono ragelį ir pranešė:

– Ponas Kolinas... Taip, siunčiu jį pas jus. – Ji padėjo ragelį ir linktelėjo man.

Aš įėjau pro kambario gale buvusias duris į kitą kambarį, kuriame buvo tiek cigaro dūmų, kad vargiai galima buvo ką nors įžiūrėti. Kai akyse šiek tiek prašviesėjo, aš pastebėjau savo šefą, didžiulių proporcijų vyrą, sėdintį sename nutriušusiame krėsle. Šalia krėslo atramos stovėjo sukamasis senamadiškas skaitymo ir rašymo stalas.

Pulkininkas Bekas nusiėmė akinius, pastūmė į šalį stalą, ant kurio gulėjo didžiulė knyga, ir nepalankiai pažvelgė į mane.

– Pagaliau tai tu, – pasakė jis.

– Taip, sere, – ištariau aš.

– Ar turi ką nors?

– Ne, sere.

– Aha. Ką gi, Kolinai, taip nieko nebus, ar girdi? Nieko nebus. Pusmėnuliai. Iš tikrųjų!

– Aš vis dar galvoju, – pradėjau aš.

– Gerai. Tu vis dar galvoji. Bet mes negalime laukti amžinybę, kol tu galvosi.

– Sutinku, tai buvo tik nuojauta, – pratariau.

– Tame nėra nieko blogo, – pasakė pulkininkas Bekas.

Jis buvo prieštaringas žmogus.

– Geriausia, ką aš esu padaręs, padariau vadovaudamasis nuojauta. Tik neatrodo, kad ta tavo nuojauta pasitvirtintų. Ar baigei tikrinti alines?

– Taip, sere. Kaip jau sakiau, dabar pradėjau tikrinti pusmėnulius. Turiu omenyje namus gatvėse tokiais pavadinimais.

– Tikiuosi, kad neturi omenyje kepyklų, kuriose parduoda prancūziškas bandeles, nors, kai gerai pagalvoji, neturėtum jų aplenkti. Kai kurios tų kepyklų sakosi kepančios tikrus prancūziškus kruazantus*, kurie visai nėra prancūziški. Laiko juos užšaldytus, kaip ir viską dabar. Štai kodėl viskas dabar yra be jokio skonio.

Aš laukiau, kol jis pradės plėtoti šią temą. Tai buvo vienas iš jo mėgstamiausių dalykų. Tačiau pamatęs, kad aš to tikiuosi, pulkininkas Bekas susilaikė.

– Ar viską aplinkui iškratei? – pareikalavo jis atsakymo.

– Beveik. Tačiau dar turiu truputį vilties.

– Tau reikia daugiau laiko, ar taip?

– Man reikia daugiau laiko, taip, – pasakiau. – Bet šiuo metu aš nenoriu ieškoti kitur. Pasitaikė šioks toks sutapimas, kuris gali, – tik gali, – ką nors reikšti.

– Nepaistyk niekų. Man reikia faktų.

– Tyrimo objektas – Vilbraham Kresentas.

– Ir tu ištraukei tuščią bilietą. O gal ne?

– Nesu visai tikras.

– Kalbėk kalbėk, vaikine.

– Sutapimas, kad Vilbraham Kresente buvo nužudytas vyras.

– Kas buvo nužudytas?

– Iki šiol jis neatpažintas. Kišenėje jis turėjo kortelę su pavarde ir adresu, tačiau ji buvo fiktyvi.

– Hm. Taip. Kelia minčių. Ar tai galima su kuo

---

* prancūziška pusmėnulio formos sviesto bandelė *(vert. past.)*

nors susieti?

– Kol kas nematau su kuo, sere, bet nepaisant to...

– Žinau žinau. Nepaisant to... Na, tai ko tu atvažiavai? Gauti leidimo ir toliau šniukštinėti Vilbraham Kresentą. Kur yra ta absurdiškai skambanti vieta?

– Ta vieta vadinasi Krodenas. Ji – už dešimties mylių nuo Portlebario.

– Taip taip. Labai gera vieta. Tačiau ko tu čia atvykai? Paprastai tu neklausi leidimo. Viską mėgsti užsispyręs daryti, kaip tau pačiam patinka, argi ne?

– Teisybė, sere. Bijau, kad aš taip elgiuosi.

– Na, tai kas per dalykas?

– Yra keletas žmonių, kuriuos aš norėčiau patikrinti.

Atsiduses pulkininkas Bekas prisitraukė stalą atgal, iš kišenės išsitraukė šratinuką, pūstelėjo į jį ir pasižiūrėjo į mane.

– Na?

– Namas vadinasi "Dianos namu". Faktiškai tai Vilbraham Kresento 20-tas numeris. Jame gyvena ponia Heming ir apie aštuoniolika kačių.

– Diana? Hm, – ištarė pulkininkas Bekas. – Mėnulio deivė. "Dianos namas". Gerai. Ką ji veikia, ta ponia Heming?

– Nieko, – pasakiau aš, – ją yra užvaldę katinai.

– Velnioniškai gera priedanga, drįsčiau teigti, – vertinamai ištarė Bekas. – Žinoma, galėtų būti. Ar tai viskas?

– Ne, – pasakiau aš. – Yra toks vyras, pavarde Ramzėjus. Gyvena Vilbraham Kresento 62-rame name. Žmonės šneka, kad jis inžinierius konstruktorius ar kas nors panašaus. Labai dažnai vyksta į užsienį.

– Man patinka, kaip tai skamba, – tarė pulkininkas Bekas. – Man tai labai patinka. Nori sužinoti apie jį? Gerai.

– Jis turi žmoną, – pasakiau aš. – Gana malonią žmoną ir du nesuvaldomus vaikus – berniukus.

– Na, jis gali turėti, – atsakė pulkininkas Bekas. – Taip jau yra buvę. Ar atsimeni Pendletoną? Jis turėjo žmoną ir vaikų. Labai puikią žmoną. Kvailiausia moteris, kokią tik buvau sutikęs. Net neįtarė, kad jos vyras nebuvo garbin-

gumo įsikūnijimas, besiverčiantis rytietiškomis knygomis. Kai geriau pagalvojau, prisiminiau, kad Pendletonas turėjo žmoną Vokietijoje ir dvi dukras. Jis taip pat sėkmingai buvo vedęs ir Šveicarijoje. Net nežinau, kam jos jam buvo reikalingos – egoizmui tenkinti ar tarnavo kaip priedanga. Jis, savaime suprantama, sakė, kad jos buvo priedanga. Na, šiaip ar taip, tau rūpi ponas Ramzėjus. Dar kas nors?

– Nesu visai tikras. 63-čiame name gyvena pora. Profesorius, pensininkas. Pavarde Maknautonas. Škotas, pagyvenęs. Visą laiką užsiėmęs sodininkyste. Jokios priežasties manyti, kad su juo ir jo žmona kažkas ne taip, bet...

– Gerai. Mes patikrinsime. Perleisime juos pro mašiną, kad būtume tikri. Tarp kitko, kas jie tokie, visi šie žmonės?

– Tai – žmonės, kurių sodai susisiekia arba ribojasi su namo, kuriame buvo įvykdyta žmogžudystė, sodu.

– Skamba kaip tikras rebusas, – pasakė Bekas. – Kur yra mano negyvo dėdės kūnas? Mano tetos pusbrolio sode. O kas gyvena 19-tame name?

– Jame gyvena akla moteris, buvusi mokytoja. Ji dirba aklųjų institute, jos bylą visapusiškai ištyrė vietinė policija.

– Ar ji gyvena viena?

– Taip.

– Tai ką tu manai apie tuos kitus žmones?

– Mano nuomone, – pasakiau, – jei žmogžudystę būtų įvykdęs kas nors iš tų žmonių, gyvenančių tuose namuose, tai būtų buvę visiškai lengva, nors ir rizikinga, pernešti lavoną į 19-tą namą patogiu dienos metu. Tai tik galimybė, daugiau nieko. O čia kai kas, ką norėčiau jums parodyti. Štai.

Bekas paėmė žemėmis suteptą monetą, kurią jam ištiesiau.

– Čekiška? Kur tu ją radai?

– Ją radau ne aš. Bet ji buvo rasta 19-to namo galiniame sode.

– Įdomu. Galų gale tu gal ką ir rasi užsispyrusiai tyrinėdamas tuos pusmėnulius ir tekančius mėnulius. Tada jis užsigalvojęs pridūrė:

– Gretimoje gatvėje yra alinė, kuri vadinasi "Te-

kantis mėnulis". Kodėl gi tau nenuėjus ten ir nepabandžius laimės?

– Aš ten jau buvau, – atsakiau aš.

– Tu visada turi paruoštą atsakymą, ar ne? – pasakė pulkininkas Bekas. – Gal cigarą?

Aš papurčiau galvą.

– Dėkui, šiandien neturiu laiko.

– Ar grįžti į Krodeną?

– Taip. Reikia dalyvauti tardyme.

– Tiktai jis bus perkeltas. Ar tikrai grįžti ne dėl kokios nors merginos, paskui kurią lakstai Krodene?

– Žinoma, ne, – atsakiau kandžiai.

Netikėtai pulkininkas Bekas pradėjo kikenti.

– Žiūrėk, kur eini, mano berniuk. Kaip visada – dailioji lytis. Ar seniai ją pažįsti?

– Nėra jokios... aš turiu omeny... na... buvo mergina, kuri atrado kūną.

– Ką ji darė, kai rado kūną?

– Rėkė.

– Labai šaunu, – pasakė pulkininkas. – Ji pripuolė prie tavęs, paverkė ant tavo peties ir tau apie tai papasakojo. Ar taip viskas buvo?

– Nežinau, apie ką čia kalbate, – pasakiau šaltai. – Pažiūrėkite į nuotraukas.

Aš padaviau jam policijos padarytas fotografijas.

– Kas čia? – griežtai paklausė pulkininkas Bekas.

– Miręs vyras.

– Statau dešimt prieš vieną, kad mergina, kurios tu taip trokšti, nužudė jį. Visa istorija man skamba labai įtartinai.

– Jūs dar net negirdėjote jos, – ištariau. – Aš jums jos nepasakojau.

– Man nereikia jos pasakoti, – pulkininkas Bekas pamojavo cigaru. – Važiuok į tą savo tardymą, mano berniuk, ir saugokis tos merginos. Koks jos vardas? Diana, Artemidė, o gal kas nors panašaus į mėnulį?

– Nieko panašaus.

– Visgi atsimink, kad taip gali būti.

14 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Jau gana seniai nesilankiau Vaitheveno namuose. Prieš keletą metų tai buvo išskirtinis modernių butų pastatas. Dabar buvo pristatyta dar įspūdingesnių ir net dar modernesnių namų masyvų, susisiekiančių su juo iš abiejų pusių. Viduje, pastebėjau, pastatas buvo atnaujintas. Jis buvo perdažytas blankiai geltonais ir žaliais atspalviais.

Į viršų pakilau liftu ir paspaudžiau 203-čio buto skambutį. Duris atidarė nepriekaištingasis Džordžas. Jo veidą nušvietė pasisveikinimo šypsena.

– Pone Kolinai. Tiek daug laiko praėjo nuo tada, kai jus čia matėme.

– Taip, žinau. Kaip jūs laikotės, Džordžai?

– Mano sveikata puiki, dėkoju, sere.

Aš paklausiau tyliau:

– O kaip jis?

Džordžas taip pat pradėjo kalbėti tyliau, nors tai ir nebuvo būtina, kadangi jo tonas buvo labai diskretiškas nuo pat mūsų pokalbio pradžios.

– Man atrodo, sere, kad kartais jis būna truputį prislėgtas.

Aš užjaučiamai palingavau galva.

– Jei jūs eitumėte paskui mane, sere... – Jis paėmė mano skrybėlę.

– Pristatykite mane, prašau, kaip Koliną Lambą .

– Puiku, sere. – Jis atidarė duris ir prabilo aiškiu balsu:

– Ponas Kolinas Lambas pas jus, sere.

Jis atsitraukė atgal, leisdamas man praeiti, ir aš įėjau į kambarį.

Mano draugas Erkiulis Puaro sėdėjo įprastame di-

džiūliame kvadratiniame krėsle, priešais židinį. Pastebėjau, kad vienas stačiakampio elektrinio židinio strypas buvo įkaitęs iki raudonumo. Tebuvo ankstyvas rugsėjis, oras buvo šiltas, tačiau Puaro buvo vienas iš pirmųjų, atpažįstančių rudens vėsumą, ir jis visada imdavosi atsargumo priemonių. Iš abiejų pusių, šalia jo, gulėjo krūvos knygų. Dar daugiau knygų buvo padėta ant stalo, jo kairėje. Dešinėje stovėjo puodelis, nuo kurio kilo garas. Ramunėlių arbata, įtariau aš. Jis labai mėgo ramunėlių arbatą ir primygtinai skatino mane jos paragauti. Arbatos skonis mane pykino, o kvapas buvo aitrus.

– Nesistokite, – pasakiau aš, – tačiau Puaro jau buvo ant kojų. Jis ėjo link manęs ištiestomis rankomis, apsiavęs tviskančiais lakuotos odos batais.

– Aha, taigi tai jūs, tai jūs, mano drauge. Mano jaunasis draugas Kolinas. Tačiau kodėl vadinate save Lambo* pavarde? Leiskite man pagalvoti. Yra tokia patarlė ar posakis. Kažkas apie avį ėriuko kailyje. Ne. Tai sakoma apie pagyvenusias damas, kurios stengiasi atrodyti jaunesnės, nei iš tikro yra. Tai jums netinka. Aha, atsiminiau. Jūs esate vilkas avies kailiu. Ar ne?

– Netinka net ir šitas, – pasakiau aš. – Tiesiog aš pagalvojau, kad mano pavardė veikloje, kuria aš užsiimu, gali būti per daug siejama su mano tėvo pavarde, o tai būtų gana klaidinga. Vadinasi, – Lambas. Trumpas, paprastas, jį lengva įsiminti. Jis tinka, galvoju su pasitenkinimu, mano asmenybei.

– Dėl to negaliu būti tikras, – atsakė Puaro. – O kaip laikosi mano gerasis bičiulis, jūsų tėvas?

– Senis laikosi puikiai, – pasakiau aš. – Labai užsiėmęs savo paprastosiomis piliarožėmis, o gal – chrizantemomis? Metų laikai taip greitai keičiasi, jog aš niekaip neatsimenu, kas turėtų būti šiuo metu.

– Vadinasi, jis užsiėmęs sodininkyste?

– Atrodo, kad visi galų gale tuo užsiima, – pasakiau aš.

– Tik ne aš, – pasakė Erkiulis Puaro. – Jei jau rei-

---

* lamb *(angl.)* – ėriukas *(vert. past.)*

kia geriausių gėlių, tai kodėl nenuėjus į gėlių parduotuvę? Aš galvojau, – gerasis policijos inspektorius rašys memuarus.

– Jis pradėjo, – pasakiau, – bet suprato, kad reikia labai daug ką praleisti, ir galiausiai priėjo prie išvados, jog tai, kas liks parašyta, bus taip nuobodu, kad net neverta pradėti.

– Tikrai, kartais reikia būti diskretiškam. Labai gaila, – pasakė Puaro, – nes jūsų tėvelis galėjo papasakoti labai įdomių dalykų. Aš juo labai žaviuosi. Jo metodai labai mane domino. Jis buvo toks tiesus. Jis mėgdavo paspęsti tokius akivaizdžius spąstus, kad žmonės, kuriuos jis norėdavo sugauti, sakydavo: "Tai per daug akivaizdu. Tai negali būti tikra". Ir taip jie papuldavo. Jūsų tėvas naudojosi šiuo metodu, kaip niekas prieš tai.

Aš nusijuokiau.

– Na, – tariau, – šiomis dienomis nepopuliaru žavėtis savo tėvais. Daugelis iš jų, atrodo, išlieja visą savo apmaudą, aprašydami visokią bjaurastį, kokią tik gali prisiminti, ir jie tai daro su aiškiu pasitenkinimu. Tačiau asmeniškai aš jaučiu didžiulę pagarbą savo seniui. Tikiuosi, kad aš būsiu vertas tiek pagarbos, kiek nusipelnė jis. Nesvarbu, kad aš užsiimu ne visai tuo, ką darė jis.

– Bet tai juk susiję, – tarė Puaro. – Tai labai artimai susiję, nors jūs ir turite veikti užkulisiuose, o jis to nedarė. – Jis delikačiai krenkštelėjo:

– Manau, kad vertėtų jus pasveikinti su tokiu įspūdingu laimėjimu Larkino byloje.

– Taip, reikalai klostosi gana gerai, – pasakiau. – Tačiau aš norėčiau turėti gerokai daugiau informacijos, kad galima būtų tinkamai užbaigti šią bylą. Vis dėlto iš tikrųjų aš atėjau kalbėtis ne apie tai.

– Savaime aišku, ne, aišku, ne, – pasakė Puaro. Jis parodė man kėdę ir pasiūlė ramunėlių arbatos, kurios aš iš karto atsisakiau.

Džordžas, nešinas viskio grafinu, stikline ir sifonu, įėjo tinkamu momentu. Jis viską padėjo šalia manęs.

– Ir ką gi jūs veikiate šiomis dienomis? – paklausiau aš Puaro.

Nukreipęs žvilgsnį į įvairias knygas, kurios gulėjo

aplink jį, aš pasakiau:

– Atrodo, lyg kažką tirtumėte.

Puaro atsiduso.

– Galima ir taip tai vadinti. Taip, turbūt iš dalies tai tiesa. Pastaruoju metu man labai trūksta kokios nors problemos. Nesvarbu, – sakiau aš sau, – kokia ta problema būtų. Tai galėtų būti senas geras Šerlokas Holmsas ar kaip giliai į sviestą gali nugrimzti petražolės. Svarbu, kad būtų problema. Suprantate, aš turiu mankštinti ne raumenis, o smegenų ląsteles.

– Tiesiog norite išlaikyti gerą formą. Suprantu.

– Būtent taip, kaip jūs sakote. – Jis atsiduso. – Tačiau, mon cher*, problemas ne taip paprasta prisivilioti. Praėjusį ketvirtadienį viena prisistatė pati. Nepateisinamas trijų sudžiūvusių apelsino žievelių atsiradimas mano skėčių stove. Kaip jos ten pateko? Kaip jos galėjo ten patekti? Aš pats nevalgau apelsinų. Džordžas niekada nepadėtų senų apelsinų žievelių į skėčių stovą. Nepanašu, kad koks lankytojas atsineštų su savimi tris apelsino žieveles. Taip, tai buvo rimta problema.

– Tačiau jūs ją išsprendėte?

– Aš ją išsprendžiau, – atsakė Puaro.

Jis kalbėjo daugiau melancholiškai nei didžiuodamasis.

– Galų gale – nebuvo labai įdomu. Tai problema, susijusi su įprastos tvarkančios mano namus moteriškės pakeitimu nauja, kuri, visai nepaisydama nurodymų, atsivedė vieną iš savo vaikų. Nors tai ir neatrodo įdomu, tačiau reikėjo nepalaužiamo proto aštrumo, norint atskleisi melagystes, maskavimą ir visus kitus dalykus. Tai buvo, galima tarti, malonu, bet nesvarbu.

– Tai jus nuvylė, – pakišau jam mintį.

– Enfin**, – pasakė Puaro, – aš esu kuklus. Tačiau nebūtinai reikia naudoti rapyrą, norint perpjauti ryšulio virvelę.

Aš rimtai palingavau galvą. Puaro tęsė:

---

* mano mielas *(pranc.)*

** na, pagaliau *(pranc.)*

– Pastaruoju metu aš leidžiu laiką, skaitydamas apie įvairias neatskleistas tikro gyvenimo paslaptis. Aš taikau joms savo sprendimus.

– Ar kalbate apie Bravo bylą, Adelaidės Bartlet ir visas kitas bylas?

– Tikrai taip. Jokiu būdu tai nebuvo lengva. Aš visiškai neabejoju, kas nužudė Čarlzą Bravo. Jo kompanionė galėjo būti įsipainiojusi, tačiau neabejotinai ne ji buvo šio reikalo įkvėpėja. Be to, ten dar buvo ta jauna nelaiminga mergina, Konstancija Kent. Tikrasis motyvas, dėl ko ji pasmaugė savo mažąjį broliuką, kurį ji tikrai mylėjo, iki šiol yra mįslė. Tačiau ne man. Tai buvo aišku, kai tik perskaičiau apie bylą. Kalbant apie Lizi Borden, tegalima trokšti, jog būtų įmanoma užduoti keletą reikalingų klausimų įvairiems su byla susijusiems asmenims. Aš pats esu visai tikras, kokie būtų atsakymai. Deja, bijau, kad jie visi jau mirę.

Aš pagalvojau, kaip dažnai galvodavau ir prieš tai, kad kuklumas, aišku, nebuvo stiprioji Erkiulio Puaro pusė.

– Ir ką gi aš dariau po to? – tęsė Puaro.

Spėjau, kad jau kurį laiką jis nelabai turėjo su kuo pasišnekėti ir dabar mėgavosi savo balso skambesiu.

– Palikęs tikrą gyvenimą, aš ėmiausi grožinės literatūros. Matote mane čia apsuptą įvairiomis kriminalinėmis istorijomis. Štai, – jis paėmė tomą, kurį padėjo ant krėslo atkaltės, man įėjus, – čia, mano mielas Kolinai, yra “Levenvorto byla”. – Jis padavė man knygą.

– Tai parašyta labai seniai, – tariau. – Manau, kad mano tėvas minėjo ją skaitęs, kai dar buvo mažas berniukas. Man atrodo, kad ir aš pats ją kažkada skaičiau. Šiandien ji atrodo gana senamadiška.

– Tai žavinga knyga, – pasakė Puaro. – Pasigėrėtinai sukurta epochos atmosfera, kruopščiai apgalvota melodrama. Puikūs ir gausūs auksaplaukės gražuolės Eleonoros ir mėnesienos nutvieksto Meri grožio aprašymai.

– Turiu ją vėl perskaityti, – tariau aš. – Visai pamiršau tas vietas, kur aprašomas merginų grožis.

– Ten taip pat yra ir kambarinė, Hana, tikslus visų kambarinių prototipas, o be to, ir žudikė. Puiki psichologinė studija.

Aš suvokiau, kad paskaita prasidėjo, ir susikau-

piau.

– O jei paimtume "Arseno Lupeno nuotykius", – tęsė Puaro. – Kaip fantastiška, kaip nerealu. Vis dėlto tame slypi didelė gyvybinė jėga ir energija, tai pats gyvenimas! Tie nuotykiai absurdiški, tačiau jie aprašyti tokiu žavingai nuostabiu ir lengvu stiliumi. Be to, tie nuotykiai yra linksmi.

Jis padėjo "Arseno Lupeno nuotykius" ir paėmė kitą knygą.

– Štai čia – "Geltonojo kambario paslaptis". Tai – o, tai tikra klasika! Man ji patiko nuo pradžios iki galo. Koks logiškas požiūris! Knyga buvo kritikuojama, aš atsimenu, kaip neobjektyvi. Tačiau taip nėra, mano mielas Kolinai. Ne ne. Galbūt labai arti neobjektyvumo, bet jokiu būdu taip nėra. Tai skiriasi per plauką, bet skiriasi. Viskas, kas aprašyta, yra teisybė, paslėpta, tiksliai ir gudriai parenkant žodžius. Viskas turi būti aišku tą svarbiausią akimirką, kada vyrai susitinka ten, kur susikerta trys koridoriai.

Jis pagarbiai padėjo knygą ir pasakė:

– Neabejotinas šedevras ir, man atrodo, šiandien beveik pamirštas.

Puaro praleido kokius dvidešimt metų, kad galėtų aptarti vėlesnių autorių kūrybą.

– Aš taip pat perskaičiau, – pasakė jis, – kelis ankstyvuosius ponios Ariadnės Oliver kūrinius. – Tarp kitko, ji gi yra mano ir jūsų pažįstama. Turėkite galvoje, kad aš ne visai pritariu jos kūrybai. Tai, kas vyksta jos knygose, yra visai nepanašu į tiesą. Sutapimai jos knygose yra taip laisvai naudojami, kad jie tampa neįmanomi. Tuo metu, būdama jauna, ji buvo pakankamai kvaila ir padarė savo detektyvą suomiu. Visiškai aišku, kad ji nieko nenutuokia apie Suomiją ar suomius, nebent žino keletą Sibelijaus kūrinių. Tačiau jos minčių dėstymas yra originalus, kartais ji pateikia sumanias išvadas, o pastaraisiais metais ji daug ką sužinojo apie tokius dalykus, apie kuriuos anksčiau neturėjo menkiausio supratimo. Pavyzdžiui, policijos procedūras. Ja dabar galima labiau pasikliauti, kai ji rašo apie šaunamuosius ginklus. Dar daugiau – greičiausiai ji įsigijo kokį draugą advokatą, dirbantį žemesniame ar aukštesniame teisme, kuris jai išaiškina visas įstatymų subtilybes.

Jis padėjo į šoną ponios Ariadnės Oliver ir paėmė kitą knygą.

– Štai čia – ponas Sirilas Kveinas. Tas ponas Kveinas yra tikras alibi meistras.

– Jis mirtinai nuobodus rašytojas, jei aš gerai prisimenu, – pasakiau aš.

– Teisybė, – patvirtino Puaro, – jo knygose nevyksta nieko ypatingai įdomaus. Ten, žinoma, visada yra lavonas. Kartais net daugiau nei vienas. Tačiau visa esmė yra alibi – traukinių judėjimo tvarkaraštis, autobusų maršrutai, kelių žemėlapiai. Prisipažįstu, aš gėriuosi jo painiai sukurtais alibi. Man patinka bandyti prigriebti poną Sirilą Kveiną.

– Tikiuosi jums visada pavyksta, – pasakiau.

Puaro buvo atviras.

– Ne visada, – prisipažino jis. – Ne visada. Suprantama, po tam tikro laiko galima susiprasti, kad jo knygos yra visiškai vienodos. Alibi kiekvieną sykį primena viena kitą, nors ir nėra visiškai vienodos. Žinai, mon cher Kolinai, aš įsivaizduoju tą Sirilą Kveiną, sėdintį savo kambaryje, rūkantį pypkę, – taip jis visada atrodo nuotraukose, – apsuptą elementorių, kontinente vykstančių šou bukletų, oro linijų brošiūrų, visokiausių rūšių tvarkaraščių, net ir keleivinių laivų. Sakykite, ką norite, Kolinai, pono Sirilo Kveino kūryboje galima įžvelgti tvarką ir sistemą.

Jis padėjo Kveino knygą ir pasiėmė kitą.

– O dabar – ponas Garis Gregsonas, nuostabusis trilerių autorius. Kaip supratau, jis yra parašęs bent jau šešiasdešimt keturis. Jis yra beveik visiška priešingybė ponui Kveinui. Pono Kveino knygose beveik nėra veiksmo, Gario Gregsono kūriniuose visko atsitinka per daug. Viskas vyksta visiškoje sumaištyje ir yra absoliučiai neįtikėtina. Tačiau viskas labai spalvinga. Tai sutirštinta melodrama. Kraujo praliejimas – kūnai – užuominos – sensacijos – viskas vienu metu ir viskas perdėtai išpūsta. Viskas grėsminga ir visiškai nepanašu į gyvenimą. Jis ne visai, kaip sakoma, mano skonio. Tiksliau, jis visai ne mano skonio. Jis panašus į vieną tų neaiškios kilmės amerikietiškų kokteilių, kurio sudėtinės dalys yra labai įtartinos.

Puaro stabtelėjo, atsiduso ir tęsė savo paskaitą:

– Dabar galime keliauti į Ameriką.

Jis ištraukė knygą iš krūvos, gulėjusios jam iš kairės.

– Florensa Elks. Jos kūryboje yra tvarka ir sistema. Spalvingi įvykiai, tačiau juose galime įžvelgti prasmę. Linksma ir gyva. Ji turi sąmojo, ši dama, nors galbūt ją, kaip ir daugelį amerikiečių rašytojų, apnikusi gėrimo manija. Aš esu, kaip jūs žinote, mon ami*, vynų žinovas. Man visada malonu knygoje aptikti tinkamai pristatytą klaretą** ar burgundiškąjį vyną su tinkamai nurodyta data. Tačiau tikslus viskio ar burbono kiekis, kurį kas antrame puslapyje suvartoja detektyvas amerikietiškame trileryje, manęs visai nedomina. Man neatrodo, jog tai, ar jis išgeria pintą, ar pusę pintos, kurią visada nešiojasi su savimi, kaip nors gali įtakoti veiksmą.

– O kaipgi tvirta mokykla? – paklausiau aš.

Puaro taip sumojavo rankomis, lyg būtų baidęs musę ar moskitą.

– Smurtas smurto vardan? Nuo kada tai tapo įdomu? Aš mačiau pakankamai smurto savo karjeros pradžioje, kai dirbau policijoje. Fui. Taip pat sėkmingai galite skaityti medicinos vadovėlį. Tout de meme***, amerikiečių detektyviniai romanai apskritai yra gana geri. Manau, kad jie yra išradingesni ir vaizdingesni nei angliški kūriniai. Jie ne taip perkrauti aplinkos aprašymais kaip prancūziški detektyvai. Paimkime, kad ir Luizą O'Melei.

– Koks subtilus moksliško stiliaus pavyzdys. Jos kūriniai kelia skaitytojui jaudulį ir sukuria įtampą. Enfin****, kas tie rudo akmens namai Niujorke? Neturiu supratimo apie tai. Tie pirmaklasiai butai, sentimentalus snobizmas, o po visu tuo vyksta gilūs, tamsūs, netikėti nusikaltimai. Kažkas gali atsitikti ir kažkas atsitinka. Ji labai gera, ta Luiza O'Melei, ji tikrai puiki.

Jis atsiduso, atsirėmė krėsle, palingavo galvą ir

---

* mano drauge *(pranc.)*

** raudonas vynas iš Bordo *(vert. past.)*

*** vis dėlto *(pranc.)*

**** na *(pranc.)*

gurkštelėjo ramunėlių arbatos.

– O, be to, visada lieka mėgstamiausi rašytojai.

Jis vėl pasilenkė pasiimti knygos.

"Šerloko Holmso nuotykiai", – meiliai sumurmėjo jis ir netgi pagarbiai ištarė: – Maitre![*]

– Šerlokas Holmsas? – paklausiau aš.

– Ak, ne ne, tik ne Šerlokas Holmsas! Aš atiduodu pagarbą autoriui – Serui Artūrui Konan Doiliui. Tie Šerloko Holmso pasakojimai iš tikrųjų yra nerealūs, pilni klaidingų argumentacijų ir labai dirbtinai sumanyti. Tačiau rašymo menas – tai jau visai kitas reikalas. Kalbos grožis ir puikiai sukurtas daktaro Vatsono tipas. Ak, tai iš tiesų buvo triumfas.

Jis atsiduso, palingavo galvą ir prabilo, akivaizdžiai remdamasis idėjų panašumu:

– Ce cher[**] Hastingsas. Mano draugas Hastingsas, apie kurį taip dažnai girdėjote mane kalbant. Jau seniai negirdėjau iš jo jokių naujienų. Kokia absurdiška mintis palaidoti save Pietų Amerikoje, ten, kur ištisai vyksta revoliucijos.

– Tai neapsiriboja Pietų Amerika, – nurodžiau aš. – Dabar revoliucijos vyksta visame pasaulyje.

– Tik jau nesvarstykime bombos, – pasakė Erkiulis Puaro. – Jei jau taip turi būti, – tebūnie, tačiau nediskutuokime apie ją.

– Iš tikrųjų , – pasakiau aš, – aš atvažiavau aptarti su jumis visiškai kitokią problemą.

– Aha! Jūs ruošiatės vesti, ar ne? Aš sužavėtas, mon cher, sužavėtas.

– Kas, po galais, įkalė jums tai į galvą, Puaro? – paklausiau aš. – Nieko panašaus.

– Tai atsitinka, – pasakė Puaro, – tai vyksta kiekvieną dieną.

– Galimas daiktas, – tvirtai tariau, – bet ne man. Iš tikro aš atvykau papasakoti jums, kad susidūriau su gana didele problemėle žmogžudystėje.

---

[*] mokytojas *(pranc.)*

[**] tas brangusis *(pranc.)*

– Nejaugi? Sakote problema žmogžudystėje? Ir jūs norite pateikti ją man? Kodėl?

– Na, – aš pasijutau gana sumišęs. – Aš... aš maniau, jūs apsidžiaugsite, – pasakiau.

Puaro susimąstęs pažvelgė į mane. Jis meiliai paglostė savo ūsus ir tada prabilo:

– Šeimininkas, – tarė jis, – dažnai yra geras savo šuniui. Jis veda jį pasivaikščioti ir žaidžia su juo. Šuo taip pat sugeba būti geras savo šeimininkui. Jis paskerdžia triušį ar žiurkę, atneša savo šeimininkui ir padeda jam po kojom. Ir ką jis daro paskui? Jis vizgina uodegą.

Prieš savo valią aš pradėjau juoktis.

– Aš ... aš vizginu uodegą?

– Manau, kad taip, mano drauge. Taip, manau, kad vizginate.

– Gerai, – tariau aš. – O ką sako šeimininkas? Ar jis nori pamatyti šunelio sugautą žiurkę? Ar jis nori žinoti, kaip tai nutiko?

– Savaime suprantama. Žinoma. Ar tai toks nusikaltimas, kuris mane sudomins? Ar taip?

– Visa esmė, – pasakiau aš ,– kad tame nusikaltime nėra jokios prasmės.

– Tai neįmanoma, – tarė Puaro. – Viskas turi prasmę. Viskas.

– Ką gi, pabandykite įžvelgti čia prasmę. Aš jos nematau. Nors tai visai su manim nesusiję. Aš tiesiog ėjau pro šalį. Perspėju, tai gali būti visai nesudėtinga, kai bus identifikuotas nužudytasis.

– Jūs kalbate be jokios sistemos ir tvarkos, – pasakė Puaro griežtai. – Maldauju, pateikite faktus. Sakėte, kad tai – žmogžudystė. Teisingai?

– Tai – žmogžudystė, – patikinau aš jį.

Aš smulkiai atpasakojau jam įvykius, nutikusius Vilbraham Kresento 19-tame name. Erkiulis Puaro atsilošė savo krėsle. Jis užsimerkė ir, klausydamasis mano pasakojimo, švelniai tapšnojo smiliumi krėslo atramą. Kai pagaliau aš baigiau, jis minutėlę patylėjo. Tada, neatmerkdamas akių, pasiteiravo:

– Sans blague*?

– Ak, žinoma, ne, – tariau aš.

– Epatant**, – pasakė Erkiulis Puaro. Jis gardžiavosi to žodžio skambesiu ir todėl pakartojo jį paskiemeniui:

– E–pa-tant.

Jis toliau tapšnojo pirštu per krėslo atkaltę, o po to linktelėjo.

– Na, – tariau nekantriai, palaukęs dar kelias minutes. – Ką galite pasakyti?

– O ką jūs norite, kad aš pasakyčiau?

– Aš noriu, kad jūs man pateiktumėte sprendimą. Iš jūsų kalbų aš susidariau vaizdą, kad įmanoma rasti atsakymą, gulint krėsle, tik galvojant apie nusikaltimą. Nėra jokio reikalo apklausti žmones ir lakstyti, ieškant užuominų.

– Aš visada tai tvirtinau.

– Na, metu jums iššūkį, – pasakiau aš. – Aš jums pateikiau faktus ir dabar noriu atsakymo.

– Taip paprastai? Tačiau reikia sužinoti dar daugybę dalykų, mon ami. Mes tik pradėjome rinkti faktus. Argi ne?

– Aš vis tiek noriu, kad jūs ką nors sugalvotumėte.

– Suprantu. – Jis minutėlę susimąstė. – Vienas dalykas yra aiškus, – pranešė Puaro, – tai turi būti labai paprastas nusikaltimas.

– Paprastas? – nustebau aš.

– Be jokios abejonės.

– Kodėl jis turi būti paprastas?

– Dėl to, kad jis atrodo toks komplikuotas. Jei jau jis būtinai turi atrodyti sudėtingas, jis turi būti paprastas. Ar suvokiate?

– Iš tikrųjų nežinau.

– Keista, – susimąstė Puaro, – iš to, ką jūs man papasakojote, kažkas, taip, kažkas man atrodo pažįstama. Na, ir kur, ar kada aš buvau su tuo susidūręs? – Jis stabtelėjo.

---

* be juokų? *(pranc.)*

** nuostabu *(pranc.)*

– Jūsų atmintis, – pasakiau, – turėtų būti beribis nusikaltimų rezervuaras. Tačiau juk neįmanoma jų visų atsiminti, ar ne?

– Nelaimei, ne, – pasakė Puaro, – tačiau kartas nuo karto tie atsiminimai padeda. Aš atsimenu vieną muilo gamintoją Lježe. Jis nunuodijo savo žmoną, kad galėtų vesti blondinę stenografistę. Tas nusikaltimas tapo modeliu. Vėliau, daug vėliau, jis pasikartojo. Aš jį pažinau. Tada tai buvo reikalas, susijęs su pagrobtu pekino veislės šuneliu, tačiau modelis buvo tas pats. Aš ieškojau blondinės stenografistės ir muilo gamintojo atitikmenų, ir voila!* Taip jau nutinka. Jūsų papasakotoje istorijoje yra kažkas pažįstamo.

– Laikrodžiai? – vildamasis pasiūliau jam mintį. – Apsimetę draudimo agentai?

– Ne ne, – Puaro papurtė galvą.

– Akla moteris?

– Ne, ne ne. Netrikdykite manęs.

– Aš nusivyliau jumis, Puaro, – pasakiau jam. – Aš galvojau, kad jūs man pasakysite atsakymą tuoj pat.

– Tačiau, mano drauge, kol kas jūs man tepateikėte modelį. Reikia išsiaiškinti dar daugelį dalykų. Tarkime, to vyro tapatybė bus nustatyta. Tuo atžvilgiu policija dirba puikiai. Jie turi nusikaltimų duomenis, jie gali skelbti to žmogaus nuotraukas, jie turi dingusių asmenų sąrašus, o kur dar mokslinė mirusio vyro drabužių ekspertizė ir taip toliau, ir panašiai. Savo dispozicijoje jie turi dar šimtus būdų ir priemonių. Be jokios abejonės, tas vyras bus identifikuotas.

– Taigi dabar nėra ką veikti. Ar jūs taip galvojate?

– Visada yra ką veikti, – griežtai pasakė Puaro.

– Ką?

Jis pabrėžtinai pamojavo man smiliumi.

– Pasikalbėkite su kaimynais, – pasakė jis.

– Jau pasikalbėjau, – atsakiau aš. – Aš aplankiau juos kartu su Hardkastliu. Jie nežino nieko naudingo.

– Cha cha, tai jums taip atrodo. Tačiau užtikrinu jus, taip nėra. Nuėję pas juos, jūs klausiate: "Ar nematėte

---

* štai! *(pranc.)*

ko nors įtartino?, jie atsako: "Ne", ir jums atrodo, kad tai jau viskas. Bet aš turiu omeny visai ne tai, kai sakau, pašnekėkite su kaimynais. Aš sakau: pašnekėkite. Leiskite jiems kalbėti, o iš to, ką jie papasakos, jūs visada rasite kur nors kokią nors užuominą. Jie gali kalbėti apie savo sodus, savo augintinius, savo kirpėjus ar siuvėjus, o gal apie savo draugus arba apie maistą, kurį mėgsta. Visada pasitaikys žodis, skleidžiantis šviesą. Sakote, kad tuose pokalbiuose nebuvo nieko naudingo, o aš sakau, kad taip negali būti. Jei jūs man galėtumėte juos pažodžiui pakartoti...

– Na, praktiškai aš tai galiu padaryti, – pasakiau. – Aš stenografavau viską, kas buvo sakoma, apsimesdamas Hardkastlio padėjėju. Užrašai yra iššifruoti ir atspausdinti. Aš jums juos atvežiau.

– Ak, jūs esate geras berniukas, jus iš tiesų esate labai geras berniukas. Tai, ką jūs padarėte, yra labai teisinga. Je vous remercie infiniment*.

Aš jaučiausi gana sutrikęs.

– Ar neturite daugiau jokių patarimų?

– Taip, aš visada turiu patarimų.Yra ta mergina. Jūs galite su ja pasikalbėti. Aplankykite ją. Jūs juk tapote draugais, ar ne? Argi ne jūs laikėte ją apkabinęs po to, kai ji išsigandusi išlėkė iš namo?

– Jus paveikė Gario Gregsono knygos, – pasakiau jam. – Jūs užsikrėtėte melodramos stiliumi.

– Galbūt jūs teisus, – pripažino Puaro. – Teisybė, skaitomų kūrinių stilius yra užkrečiamas.

– O kalbant apie merginą... – pasakiau aš ir stabtelėjau.

Puaro klausiamai pažiūrėjo į mane.

– Taip?

– Man nepatiktų... aš nenorėčiau...

– Na, va. Mintyse, jūs galvojate, kad ji yra kažkaip susijusi su šia byla.

– Ne, man taip neatrodo. Tai buvo grynas atsitiktinumas, kad ji atsirado tame name.

– Ne ne, mon ami, tai nebuvo grynas atsitiktinu-

---

* be galo jums dėkingas *(pranc.)*

mas. Ir jūs pats tai labai gerai žinote. Jūs man taip sakėte. Ji buvo pakviesta telefonu ten būti. Specialiai paprašyta.

– Tačiau ji nežino – kodėl.

– Jūs negalite būti tikras, kad ji nežino. Labai galimas dalykas, jog ji žino, kodėl buvo pakviesta, tačiau slepia tą faktą.

– Aš taip nemanau, – užsispyręs pakartojau aš.

– Įmanoma, kad jūs galite sužinoti – kodėl, pasikalbėjęs su ja, net jei ji pati nesuvokia tiesos.

– Nelabai suprantu – kaip... na, aš turiu omenyje... aš vos ją pažįstu.

Erkiulis Puaro vėl užsimerkė.

– Yra toks laiko tarpas, – pasakė jis, – kai du priešingos lyties asmenys traukia vienas kitą, ir tada šis teiginys būtų teisingas. Tikiuosi, ji patraukli mergina?

– Na... taip, – atsakiau. – Labai patraukli.

– Jūs pasišnekėsite su ja, – paliepė Puaro, – nes jūs jau esate draugai. Kokiu nors pretekstu aplankysite aklą moterį bei pasikalbėsite su ja. Taip pat apsilankysite mašininkių biure, galbūt prisidengęs dingstimi, kad jums reikia atspausdinti kokį nors rankraštį. Jūs, galimas daiktas, susidraugausite su kokia nors mergina, kuri ten dirba. Pasikalbėsite su visais tais žmonėmis, o tada aplankysite mane ir papasakosite viską, ką jie jums pasakė.

– Pasigailėkite, – ištariau aš.

– Jokiu būdu, – pasakė Puaro, – jums tai patiks.

– Jūs, atrodo, nesuprantate, kad aš turiu ir savo darbą.

– Jūs dirbsite dar geriau, jei turėsite laiko atsipalaiduoti, – užtikrino mane Puaro.

Aš atsistojau ir nusijuokiau.

– Na, – pasakiau, – jūs – daktaras. Ar dar turite išminties perlų? Ką jūs manote apie laikrodžius?

Puaro vėl atsilošė savo krėsle ir užmerkė akis.

Žodžiai, kuriuos jis ištarė, buvo labai netikėti:

"Pats laikas, – tarė joms Vėplys, –
Pasikalbėt šį tą:
Apie kopūstus, karalius,
Laivus, kurie greta.
Nuspręst, kam kiaulės su sparnais

Ir jūra ko karšta."*

Jis vėl atmerkė akis ir linktelėjo galvą.

– Ar supratote? – paklausė.

– Citata iš "Jūrų vėplio ir Dailidės", "Alisa stebuklų šalyje".

– Tiksliai taip. Šiuo metu tai geriausia, ką galiu jums pasiūlyti, mon cher. Apmąstykite tai.

* L.Karol "Alisa stebuklų šalyje", vertė J.Vaičiūnaitė

15 SKYRIUS

Tardymas buvo viešas. Sujaudinti jų aplinkoje įvykusios žmogžudystės, Krodeno gyventojai susirinko teisme, nekantriai laukdami sensacingo demaskavimo. Tačiau, kaip ir reikėjo tikėtis, visa procedūra buvo nuobodi. Šeilai Veb nereikėjo baimintis dėl sunkaus išbandymo – po kelių minučių viskas buvo baigta.

Kavendišo biuras telefonu gavo žinutę, nurodančią jai atvykti į 19-tą Vilbraham Kresente namą. Ji ten nuėjo ir, kaip jai buvo liepta, įėjo į svetainę. Ten ji atrado mirusį vyrą ir rėkdama išlėkė iš namo pakviesti pagalbos. Neiškilo jokių klausimų ar patikslinimų. Panelė Martindeil, kuri taip pat davė parodymus, buvo apklausta dar greičiau. Ji sulaukė neva panelės Pebmarš žinutės, prašančios atsiųsti jai stenografistę, geriau Šeilą Veb, į Vilbraham Kresento 19-tą namą. Panelė Pebmarš taip pat paliko kai kuriuos nurodymus. Panelė Martindeil pasižymėjo tikslų laiką, kada jai skambino, tai buvo 1.49. Tuo reikalai su panele Martindeil buvo baigti.

Panelė Pebmarš, kuri buvo apklausiama po to, kategoriškai paneigė tą dieną skambinusi į Kavendišo biurą ir prašiusi atsiųsti kokią nors stenografistę. Detektyvo inspektoriaus Hardkastlio pareiškimas buvo trumpas ir bejausmis. Sulaukęs telefono skambučio, jis nuvyko į Vilbraham Kresento 19-tą namą, kur rado vyro lavoną. Tada tardytojas, tiriantis bylas, susijusias su galima smurtine mirtimi, paklausė:

– Ar jūs identifikavote mirusį vyrą?

– Dar ne, sere. Ir dėl tos priežasties aš norėčiau paprašyti šį tardymą atidėti.

– Visai teisingai.

Tada sekė gydytojų parodymai. Daktaras Rigas, policijos gydytojas, kaip jis pats prisistatė, papasakojo apie

savo atvykimą į Vilbraham Kresento 19-tą namą ir lavono ištyrimą.

– Ar galite mums pateikti apytikslią mirties valandą, daktare?

– Aš tyriau lavoną pusę keturių. Sakyčiau, kad mirtis jį ištiko tarp pusės dviejų ir pusės trijų.

– Ar negalite pasakyti tiksliau?

– Norėčiau to nedaryti. Galiu tik spėti, kad greičiausiai jis mirė apie antrą valandą, o gal truputį anksčiau, tačiau reikia atsižvelgti į daugelį faktorių. Vyro amžių, sveikatos būklę, ir panašiai.

– Ar jūs atlikote skrodimą?

– Taip.

– Ir kokia yra mirties priežastis?

– Vyras buvo nudurtas plonu, aštriu peiliu. Jis galėtų būti panašus į prancūzišką virtuvinį peilį smailėjančiais ašmenimis. Peilis įėjo... – Daktaras išaiškino technines detales apie tai, kurioje tiksliai vietoje peilis įėjo į širdį.

– Ar mirtis ištiko akimirksniu?

– Jis turėjo mirti per kelias minutes.

– Ar jis nebūtų šaukęs ar priešinęsis?

– Tik ne tada, kai jam buvo smogta.

– Gal galėtumėte paaiškinti mums, daktare, ką jūs turite omenyje?

– Aš ištyriau kai kuriuos organus ir atlikau kai kuriuos testus. Sakyčiau, kad tuo metu, kai jam buvo smogta peiliu, jis buvo komos būsenoje dėl suvartotų nuodų.

– Ar galite pasakyti, kokie tai buvo nuodai, daktare?

– Taip. Tai buvo chloro hidratas.

– Ar galite pasakyti, kokiu būdu jie buvo pavartoti?

– Drįsčiau teigti, kad jie buvo suvartoti kartu su kokios nors rūšies alkoholiu. Chloro hidratas veikia labai greitai.

– Man atrodo, kai kuriuose sluoksniuose tas tirpa-

las vadinamas Mickey Finn*, – sumurmėjo tardytojas.

– Visiškai teisingai, – pasakė daktaras Rigas. – Jis išgertų alkoholį nieko neįtardamas, o po kelių akimirkų pradėtų svirduliuoti ir parkristų be sąmonės.

– Tai, jūsų nuomone, jam buvo smogta peiliu, kai jis buvo be sąmonės?

– Aš manau, taip. Tai galėtų paaiškinti, kodėl nebuvo matyti pasipriešinimo ženklų, o ir jis pats atrodė labai ramus.

– Ar greitai po to, kai prarado sąmonę, jis buvo nužudytas?

– Aš negaliu šito tiksliai pasakyti. Tai vėlgi priklauso nuo asmeninių aukos savybių. Jis tikrai negalėjo atsigauti greičiau nei per pusę valandos, bet tai galėjo užtrukti ir gerokai ilgiau.

– Dėkoju jums, daktare Rigai. Ar jūs turite kokių įrodymų, kada paskutinį kartą tas žmogus valgė?

– Jis nebuvo valgęs priešpiečių, jei jūs tai norite žinoti. Jis nebuvo valgęs jokio kieto maisto bent jau keturias valandas.

– Ačiū, daktare Rigai. Manau, kad tai viskas.

Tardytojas apsižvalgė ir tarė:

– Tardymas atidedamas dviem savaitėms, iki 28-tos rugsėjo.

Tardymas baigėsi, ir žmonės pradėjo skirstytis iš teismo salės. Edna Brend, kuri kaip ir daugelis Kavendišo biuro merginų dalyvavo procese, išėjusi pro duris akimirką dvejojo. Kavendišo sekretorių biuras šį rytą nedirbo. Viena iš merginų, Morina Vest, kreipėsi į ją:

– Ką manai, Edna? Gal nueikime į "Mėlynąją paukštę" užkasti? Mes turime krūvą laiko. Bet kokiu atveju, tu turi.

– Aš neturiu daugiau laiko nei tu, – įsižeidusi pasakė Edna. – Katė Sendė sakė, kad aš geriau pietaučiau anksčiau. Labai nedora iš jos pusės. Aš galvojau, kad turė-

---

* alkoholinis gėrinas, į kurį paslapčiomis yra įdėta nuodų. Išgėręs jį, nieko neįtariantis asmuo praranda sąmonę *(vert. past.)*

siu papildomo laiko apsipirkti ir dar kai kam.

– Tokia jau ta Katė Sendė, – tarė Morina. – Velniškai niekšiška, ar ne? Mes pradedame dirbti nuo dviejų, ir visos turėjome čia būti. Ar tu ieškai ko nors?

– Tik Šeilos. Nemačiau jos išeinant.

– Ji išėjo anksčiau, – pasakė Morina, – po to, kai ji davė parodymus. Ji išėjo su vyru, bet aš nežinau, kas jis toks. Ar tu eini?

Edna vis dar svyravo. Ji pasakė:

– Tu eik, aš vis tiek turiu eiti apsipirkti.

Morina ir kita mergina išėjo kartu. Edna delsė. Pagaliau ji įsidrąsino ir kreipėsi į jauną šviesiaplaukį policininką, stovėjusį prie įėjimo:

– Ar galėčiau aš vėl įeiti? – sumurmėjo ji droviai, – ir pasišnekėti su... su tuo, kuris buvo atėjęs į mūsų biurą... inspektoriumi... aš neprisimenu jo pavardės.

– Inspektoriumi Hardkastliu?

– Teisingai. Jis šį rytą davė parodymus.

– Na, – jaunasis policininkas pasižiūrėjo į teismo salę ir pamatė, kad inspektorius įsitraukęs kažką svarstė su tardytoju ir vyriausiu grafystės konstebliu.

– Atrodo, kad jis šiuo metu užsiėmęs, panele, – pasakė jis.– Gal užsuktumėte į nuovadą vėliau, o gal norėtumėte, kad aš ką nors perduočiau inspektoriui... Ar tai svarbu?

– Ak, tai tikrai nesvarbu, – pasakė Edna. – Na, aš tik nesuprantu, kaip tai, ką ji pasakė, gali būti tiesa, todėl, kad, matote, aš... – Ji suglumusi nusisuko.

Ji nuklydo nuo Kornmarketo ir ėjo Haijo gatvę. Ji vis dar buvo suglumusi ir stengėsi susikaupti. Tačiau galvojimas niekada nebuvo Ednos stiprioji pusė. Kuo labiau susikaupusi ji stengėsi viską apsvarstyti, tuo didesnė painiava kilo jos galvoj.

Ji net garsiai ištarė:

– Tačiau taip negalėjo būti... Negalėjo taip būti, kaip ji sakė...

Staiga kaip žmogus, ryžtingai nutaręs veikti, ji pasuko iš Haijo gatvės ir, eidama Olbani Roudu, nužingsniavo link Vilbraham Kresento.

Nuo tada, kai spauda paskelbė, jog Vilbraham

Kresento 19-tame name buvo įvykdyta žmogžudystė, prie namo būriuodavosi krūvos žmonių, norėdami geriau jį apžiūrėti. Tikra paslaptis, kaip gali kai kuriom aplinkybėm užburti visuomenę paprastos plytos ir skardinė dėžutė. Pirmas dvidešimt keturias valandas prie namo stovėjo policininkas ir reguliavo žmonių srautą. Nuo tada susidomėjimas nuslūgo, tačiau visiškai nepranyko. Prekiautojų furgonai, pristatantys įvairiausius daiktus į namus, sumažindavo greitį pravažiuodami, moterys, stumiančios vežimėlius su vaikais, sustodavo keturioms ar penkioms minutėms priešingoje gatvės pusėje ir įdėmiai apžiūrinėdavo panelės Pebmarš rezidenciją. Namų šeimininkės, išėjusios apsipirkti, godžiai apžiūrėdavo namą ir būtinai stabtelėdavo pasiklausyti gandų.

– Štai tas namas – tas, ana, va...

– Kūnas buvo svetainėje... Ne, man atrodo svetainės langai išeina į gatvę, ten, kairėje...

– O bakalėjininkas man sakė, kad kambarys yra dešinėje.

– Na, žinoma, gali būti. Aš buvau 10-tame name šitoje gatvėje ir tiksliai atsimenu, kad valgomasis buvo dešinėje, o svetainė kairėje...

– Visai neatrodo, kad tame name būtų buvusi įvykdyta žmogžudystė, argi ne?

– Man atrodo, kad iš namo išlėkė mergina, šaukdama iš siaubo...

– Sako, kad nuo tada jai ne viskas tvarkoj... Siaubingas sukrėtimas, savaime aišku...

– Sako, kad jis įsilaužė pro galinį langą. Jis krovėsi sidabrą, kai atėjo ta mergina ir jį pamatė...

– Vargšė šio namo šeimininkė, ji akla. Taigi, žinoma, ji negalėjo žinoti, kas vyksta.

– Betgi jos ten tada nebuvo...

– O aš galvojau, kad buvo. Aš maniau, kad ji buvo viršuje ir išgirdo jį. Ak, Dieve, man reikia skubėti į parduotuves.

Tokios ir panašios kalbos girdėjosi aplink visą laiką. Traukiama lyg magneto, Vilbraham Kresente rinkosi neįtikėtinai įvairi publika. Žmonės stoviniuodavo, stebėdavo ir tada, lyg patenkinę kažkokį vidinį poreikį, nueida-

vo.

Vis dar sumišusi Edna Brend stumdėsi kartu su dar penkiais ar šešiais žmonėmis, maloniai leidžiančiais laiką šalia nusikaltimo vietos.

Edna, kaip visada pasiduodanti įtakai, taip pat įsistebeilijo į namą.

Tai štai koks tas namas, kur nutiko tai. Languose – tinklinės užuolaidos. Atrodo labai gražiai. Tačiau ten buvo nužudytas žmogus. Nudurtas virtuviniu peiliu. Paprastu virtuviniu peiliu. Beveik kiekvienas turi virtuvinį peilį...

Užhipnotizuota aplink ją esančių žmonių elgesio, Edna taip pat įdėmiai žiūrėjo į namą ir liovėsi mąsčiusi...

Ji beveik pamiršo, dėl ko čia atėjo...

Ji krūptelėjo, išgirdusi balsą prie savo ausies.

Ji atsisuko nustebusi, atpažinusi tą balsą.

16 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Aš pastebėjau, kaip Šeila Veb tyliai išspruko iš teismo salės. Savo parodymus ji pateikė puikiai. Ji atrodė susijaudinusi, tačiau neperdėtai. Iš tikrųjų tiesiog natūraliai. (Ką pasakytų Bekas? " Labai vykęs spektaklis." Girdėjau jį taip sakant).

Aš nustebęs išklausiau daktaro Rigo parodymus (Dikas Hardkastlis man nebuvo to minėjęs, tačiau jis turėjo apie tai žinoti) ir tada išėjau paskui ją.

– Galų gale visai nebuvo baisu, – pasakiau ją pasivijęs.

– Ne. Tai buvo tikrai visai lengva. Tardytojas buvo labai mielas. – Ji svyravo. – O kas bus dabar?

– Jis atidės kvotą, – kol bus surinkta daugiau įrodymų. Turbūt dviem savaitėms, arba kol policija nustatys to vyro tapatybę.

– Manote, kad jie jį identifikuos?

– Na, žinoma, – atsakiau. – Jį būtinai identifikuos. Neverta dėl to abejoti.

Ji sudrebėjo.

– Šiandien vėsu.

Nebuvo ypatingai vėsu. Iš tikrųjų aš galvojau, kad buvo gana šilta.

– Gal papietautume anksčiau, – pasiūliau aš. – Juk jums nereikia grįžti į biurą?

– Ne. Jis uždarytas iki antros valandos.

– Tada eime. Kaip jums patinka kinų maistas? Ten toliau kaip tik matau kinų restoranėlį.

Atrodo, kad ji nesiryžo.

– Man tikrai reiktų apsipirkti.

– Jūs spėsite apsipirkti vėliau.

– Ne, aš negalėsiu – kai kurios parduotuvės užsidaro tarp pirmos ir dviejų.

– Gerai. Tai gal susitikime ten po pusvalandžio. Ką manote?

Ji pasakė, kad ateis.

Aš nuėjau link jūros ir prisėdau užuovėjoje.

Aš norėjau pagalvoti. Visada siutina, kai kiti žmonės žino apie tave daugiau, nei tu pats suvoki. Senasis Bekas, Erkiulis Puaro ir Dikas Hardkastlis – jie visi aiškiai matė tai, ką dabar buvau priverstas pripažinti ir aš.

Man rūpėjo ta mergina ir ji man rūpėjo kaip nė viena mergina anksčiau.

Tai ne dėl jos grožio, nors ji buvo žavi, neįprastai žavi, ne daugiau. Tai ne dėl fizinio potraukio – su tuo buvau susidūręs gana dažnai, tiesą sakant, buvau praėjęs visą kursą.

Tiesiog iš pat pradžių aš supratau, kad ji yra mano mergina.

O aš apie ją nė velnio nežinojau.

Buvo kelios minutės po dviejų, kai aš įėjau į nuovadą ir pasiteiravau, kur galiu rasti Diką. Aš radau jį prie jo rašomojo stalo, sklaidančio kažkokius popierius. Jis pažvelgė į mane ir paklausė, ką aš manau apie tardymą.

Aš pasakiau, jog, mano nuomone, viskas buvo labai puikiai ir džentelmeniškai atlikta.

– Mes tiesiog puikiai mokame tvarkyti tokius reikalus šitoje šalyje.

– Ką tu galvoji apie gydytojo parodymus?

– Man jie buvo gana netikėti. Kodėl man nieko apie tai nesakei?

– Tavęs nebuvo. Ar pasitarei su savo specialistu?

– Taip, pasitariau.

– Man atrodo, kad aš jį šiek tiek atsimenu. Daug ūsų.

– Marios, – sutikau aš. – Jis jais labai didžiuojasi.

– Jis turėtų būti gana senas.

– Senas, bet nenukvakęs, – pasakiau.

– Kodėl iš tikrųjų tu buvai pas jį? Ar tai tebuvo užuojauta?

– Na, ir įtarus tavo policininko protas, Dikai. Aš tikrai norėjau jį pralinksminti. Tačiau, prisipažįstu, man buvo smalsu. Aš norėjau sužinoti, ką jis gali pasakyti apie mūsų bylą. Matai, jis visada didžiavosi, kad sėdėdamas kėdėje, užsimerkęs ir simetriškai sudėjęs pirštų galus, tik mąstydamas, gali išspręsti bet kokią bylą. Aš norėjau jį patikrinti.

– Ar jis tau suvaidino visą procesą?

– Taip ir padarė.

– O ką jis pasakė? – smalsiai paklausė Dikas.

– Jis sakė, – perdaviau Dikui, – kad tai turi būti labai paprasta žmogžudystė.

– Paprasta, o Dieve! – pasakė Hardkastlis stodamasis. – Kodėl paprasta?

– Kiek aš supratau, – paaiškinau, – todėl, kad nusikaltimo struktūra labai sudėtinga.

Hardkastlis pakraipė galvą.

– Nesuprantu, – pasakė jis. – Tai skamba, kaip viena tų protingų minčių, kurias išsako jaunuoliai Čelsyje, tačiau aš jų nesuprantu. Gal dar kas nors?

– Na, jis man sakė pasikalbėti su kaimynais. Aš užtikrinau jį, kad mes taip ir padarėme.

– Kaimynų parodymai dabar darosi dar svarbesni, atsižvelgiant į medikų parodymus.

– Taigi prielaida tokia, kad jis buvo apsvaigintas kažkur kitur, o po to atgabentas į 19-tą namą, kad būtų nužudytas.

Kažkas pažįstamo buvo šiame žodžių derinyje.

– Tai daugiau ar mažiau panašu į tai, ką pasakė ponia Koks–jos–vardas, katinų šeimininkė. Jau tada man dingtelėjo į galvą, kad jos pastaba labai įdomi.

– Katės, – pasakė Dikas ir nusipurtė. Tada tęsė toliau: – Tarp kitko, mes radome ginklą. Vakar.

– Radote? Kur?

– Krūmuose. Matyt, jį ten išmetė žudikas, padaręs nusikaltimą.

– Turbūt nėra jokių pirštų atspaudų?

– Kruopščiai nuvalyta. Tai gali būti bet kieno peilis... nedaug naudotas... nesenai išgaląstas.

– Taigi viskas vyko taip: jis buvo apsvaigintas, o

tada atgabentas į 19-tą namą. Mašinoje? O gal kaip kitaip?

– Jis galėjo būti atneštas iš kaimyninio namo.

– Būtų buvę gana rizikinga.

– Būtų prireikę įžūlumo, – sutiko Hardkastlis, – ir labai gerų žinių apie kaimynų įpročius. Panašiau, kad jis buvo atgabentas automobiliu.

– Tai taip pat rizikinga. Žmonės paprastai pastebi mašinas.

– Niekas nepastebėjo. Tačiau sutinku, žudikas negalėjo žinoti, kad niekas nepastebės automobilio. Praeiviai būtų pastebėję automobilį prie 19-to namo tą dieną...

– Gal ir nebūtų kreipę į jį dėmesio, – pasakiau aš. – Visi pripratę prie automobilių. Nebent, žinoma, tai būtų buvęs ypatingas automobilis, kažkas nepaprasto, tačiau nepanašu...

– O, be to, tai buvo priešpiečių metas. Ar suvoki, Kolinai, kad panelė Milisenta Pebmarš tampa pagrindine veikėja? Nepanašu, kad akla moteris galėtų nudurti sveiką vyrą, bet jei jis buvo apsvaigęs...

– Kitais žodžiais tariant, "jis atėjo, kad būtų nužudytas", kaip sakė mūsų ponia Heming. Susitaręs ir nieko neįtardamas jis atvyksta į 19-tą namą, jam pasiūloma taurė chereso, o gal kokteilis, tada "Mickey Finn" pradeda veikti, o panelė Pebmarš griebiasi darbo. Po to ji išplauna taurę, sutvarko kūną ant grindų, numeta peilį į kaimynų sodą, ir kaip įprasta, išeina iš namų.

– Pakeliui paskambina į Kavendišo sekretorių biurą...

– Bet kodėl ji taip turėtų daryti? O, be to, specialiai prašytų atsiųsti Šeilą Veb?

– Norėčiau žinoti, – Hardkastlis pažiūrėjo į mane, – ar ji žino? Turiu omenyje merginą.

– Ji sako, kad ne.

– Ji sako, kad ne, – abejingai pakartojo Hardkastlis. – Aš klausiu, ką tu apie tai galvoji?

Akimirką aš tylėjau. Ką aš galvojau? Aš dabar pats turėjau nuspręsti savo veiksmų eigą. Teisybė galų gale išaiškės. Šeilai Veb nepakenks, jei ji buvo tokia, kaip aš galvojau.

Šiurkščiu judesiu iš kišenės išsitraukęs atviruką, aš

perdaviau per stalą Hardkastliui.

– Šeila gavo jį paštu.

Hardkastlis rūpestingai jį ištyrė. Tai buvo atvirukas iš serijos, vaizduojančios Londono pastatus. Jame buvo pavaizduotas Londono centrinis baudžiamasis teismas. Hardkastlis apvertė atviruką. Dešinėje buvo dailiai atspausdintas adresas: R.Š.Veb, Palmerston Roudas 14, Krodenas, Saseksas. Kairėje – taip pat atspausdintas – buvo vienintelis žodis ATSIMINK ir žemiau – 4.13.

– 4.13, – pasakė Hardkastlis. Tai laikas, kurį tą dieną rodė laikrodžiai. Jis papurtė galvą. – "Old Bailey"* atvirukas, žodis "atsimink" ir laikas – 4.13. Tai turi būti su kažkuo susiję.

– Ji sako, kad nežino, ką tai reiškia. – Aš dar pridūriau: – Aš ja tikiu.

Hardkastlis linktelėjo.

– Aš pasilieku atviruką. Gal galima ką nors iš jo išpešti.

– Tikiuosi, jog tau pavyks.

Tarp mūsų tvyrojo įtampa. Kad sumažinčiau ją, pasakiau:

– Tu iki ausų apsikrovęs popieriais.

– Vis tas pats. Dauguma iš jų nieko verti. Nėra jokių duomenų apie mirusiojo nusikalstamą praeitį, jo pirštų atspaudų nėra bylose. Praktiškai visas šis šlamštas – tai prisipažinimai, kad jį atpažino. Jis pradėjo skaityti:

"Brangus sere, sprendžiant iš nuotraukos, išspausdintos laikraštyje, aš esu beveik tikra, kad prieš kelias dienas jis vos spėjo į traukinį Vilesden Džankšno stotyje. Jis kažką murmėjo sau po nosim ir atrodė labai susijaudinęs ir įsiaudrinęs. Kai jį pamačiau, pagalvojau, kad jam kažkas negerai."

"Brangus sere, aš galvoju, kad tas vyras atrodo labai panašus į mano vyro sūnėną Džoną. Jis yra išvykęs į Pietų Afriką, bet gali būti, kad jis grįžo. Išvykdamas jis turėjo ūsus, tačiau, žinoma, jis juos galėjo nusiskusti."

"Brangus sere, Praėjusį vakarą aš mačiau metro

* Londono centrinis baudžiamasis teismas *(vert. past.)*

vyrą, kurio nuotrauka yra laikraštyje. Tada pagalvojau, kad jis atrodo kažkaip keistai."

– Ir, aišku, visos moterys, atpažinusios savo vyrus. Tikriausiai jos visai nežino, kaip atrodo jų vyrai. Taip pat yra motinų, besitikinčių, kad tai gali būti jų sūnūs, kuriuos matė prieš dvidešimt metų.

– O čia – dingusių asmenų sąrašas. Nieko panašaus, kas galėtų mums padėti. "Džordžas Barlou, 65–erių metų, išėjo iš namų. Žmona mano, kad jis galėjo prarasti atmintį." Ir prierašas apačioje "Skolingas krūvą pinigų. Buvo pastebėtas su raudonplauke moterimi. Beveik garantuotai pabėgo."

– Dar vienas: " Profesorius Hargreivsas, turėjo skaityti paskaitą praėjusį antradienį. Nepasirodė, neatsiuntė telegramos ar žinutės, kad neatvyks."

Hardkastlis nelabai rimtai vertino profesorių.

– Pagalvojo, kad paskaita turėjo būti prieš savaitę arba po savaitės, – pasakė jis. – Turbūt galvoja, kad pasakė savo namų šeimininkei, kur jis vyksta, bet taip nepadarė. Dažnai pasitaiko.

Ant Hardkastlio stalo suskambo telefonas. Jis pakėlė ragelį.

– Taip... Ką?... Kas ją rado? Ar ji pasakė savo pavardę?... Supratau. Tęskite. – Jis padėjo ragelį. Kai atsisuko į mane, jo veidas buvo persimainęs. Jo išraiška buvo rūsti, beveik kerštinga.

– Vilbraham Kresente, telefono būdelėje, rasta negyva mergina, – pasakė jis.

– Nužudyta? – įsistebeilijau į jį. – Kaip?

– Pasmaugta. Jos pačios šaliku.

Staiga aš pajutau šaltį.

– Kokia mergina? Ar tai ne...

Hardkastlis nužvelgė mane šaltu vertinančiu žvilgsniu, kurio aš nemėgau.

– Tai ne tavo mergina, – pasakė jis, – jei tu to bijojai. Atrodo, kad konsteblis žino, kas ji tokia. Jis sako, kad ta mergina dirbo kartu su Šeila Veb. Ji vardu Edna Brent.

– Kas ją rado? Konsteblis?

– Ją rado panelė Voterhauz iš 18-to namo. Atrodo, kad ji ėjo paskambinti, kadangi jos telefonas nedirbo. Ji ra-

do susmukusią merginą.

Atsidarė durys, ir policijos konsteblis pranešė:

– Skambino daktaras Rigas. Jis jau važiuoja, sere. Jis lauks jūsų Vilbraham Kresente.

17 SKYRIUS

Po pusantros valandos detektyvas inspektorius Hardkastlis sėdėjo prie savo darbo stalo ir su palengvėjimu gėrė tarnybinį puodelį arbatos. Jo veidas vis dar buvo niūrus ir piktas.

– Atleiskite, sere, Pirsas norėtų tarti jums keletą žodžių.

Hardkastlis pakilo.

– Pirsas? Ką gi. Tegu užeina.

Įėjo Pirsas, susijaudinęs jaunas konsteblis.

– Atleiskite, sere, aš pagalvojau, kad turbūt turiu jums papasakoti.

– Taip? Ką man papasakoti?

– Tai nutiko po kvotos, sere. Aš budėjau prie durų. Ta mergina..., ta, kuri buvo nužudyta. Ji... ji kalbėjosi su manimi.

– Kalbėjosi su jumis? Ką ji pasakė?

– Ji norėjo pasikalbėti su jumis, sere.

Hardkastlis suklusęs atsisėdo.

– Ji norėjo su manim pasikalbėti? Ar ji sakė – kodėl?

– Ne visai, sere. Aš apgailestauju, sere, jei... jei aš pasielgiau neprideramai. Aš pasiūliau jai ateiti į nuovadą vėliau arba pranešti man, ką norėjo jums pasakyti. Suprantate, jūs tuo metu buvote užsiėmęs su vyriausiuoju konstebliu ir tardytoju, todėl aš pagalvojau...

– Prakeikimas, – tyliai pratarė Hardkastlis. – Ar negalėjote jai tiesiog pasakyti, kad palauktų, kol aš atsilaisvinsiu?

– Man labai gaila, sere. – Jaunasis policininkas išraudo. – Manau, kad jei būčiau numanęs, taip būčiau ir padaręs. Bet aš negalvojau, kad tai kas nors svarbaus. Man neatrodo, jog ji galvojo, kad tai svarbu. Tai buvo kažkas,

dėl ko ji nerimavo.

– Nerimavo? – paklausė Hardkastlis. Jis kurį laiką tylėjo, mintyse perkratinėdamas tam tikrus faktus. Tai buvo ta pati mergina, su kuria jis prasilenkė gatvėje, eidamas į ponios Lauton namus, mergina, kuri norėjo pasikalbėti su Šeila Veb. Ta mergina pažino jį, jiems prasilenkiant, ir minutėlę svyravo, lyg nebūtų tikra, – užkalbinti jį ar ne. Kažkas nedavė jai ramybės. Taip, tikrai. Kažkas jai nedavė ramybės. O jis suklydo, jis prarado budrumą. Užsiėmęs sau užsibrėžtu tikslu, – surinkti daugiau informacijos apie Šeilą Veb, – jis pražiopsojo esminį dalyką. Mergina buvo susirūpinusi. Kodėl? Dabar greičiausiai jis niekada nebesužinos.

– Tęskite, Pirsai, – pasakė jis, – papasakokite man viską, ką atsimenate. – Ir pridėjo, nes buvo teisingas žmogus:

– Jūs negalėjote žinoti, ar tai buvo svarbu.

Hardkastlis žinojo, kad negerai lieti pyktį ir nusivylimą ant jaunuolio. Iš kur jis galėjo žinoti? Jis buvo išmokytas laikytis disciplinos ir užtikrinti, kad į vyresnybę būtų kreipiamasi tik tinkamu laiku ir tinkamose vietose. Jei mergina būtų pasakiusi, kad tai svarbu arba skubu, tada būtų buvę kitaip. Tačiau ji buvo, pagalvojo jis, prisimindamas jų pirmą susitikimą biure, ne tokia mergina. Lėtapėdė. Tai buvo mergina, galimas daiktas, nelabai pasitikinti savo pačios protiniais sugebėjimais.

– Ar galite tiksliai prisiminti, kas atsitiko ir ką ji jums sakė, Pirsai? – paklausė Hardkastlis.

Pirsas su karštu dėkingumu pasižiūrėjo į inspektorių.

– Tai štai, sere, ji priėjo prie manęs, kai visi skirstėsi. Ji delsė kelias sekundes ir dairėsi aplinkui, lyg ko ieškotų. Ne jūsų, sere, aš taip negalvoju. Kažko kito. Tada ji priėjo prie manęs ir pasakė, kad norėtų pasikalbėti su policijos pareigūnu, su tuo, kuris davė parodymus. Taigi, kaip jau sakiau, aš pamačiau, kad jūs esate užsiėmęs su vyriausiu konstebliu, ir paaiškinau jai, kad dabar jūs negalite su ja kalbėtis. Aš jos pasiteiravau, ar ji negali ateiti į nuovadą vėliau arba gal nori, kad aš jums ką perduočiau. Man atrodo, kad ji pasakė, jog nieko tokio. Tada aš jos paklausiau, ar atsitiko kas nors ypatingo...

– Taip? – Hardkastlis palinko į priekį.

– Ji pasakė, kad ne. Ji pasakė, kad yra kažkas, ko ji nesupranta, kaip galėjo būti taip, kaip ji pasakojo.

– Ji nesuprato, kaip galėjo būti taip, kaip ji sakė? – pakartojo Hardkastlis.

– Tikrai taip, sere. Aš nesu ·garantuotas, kokius tiksliai žodžius ji pavartojo. Gal ji pasakė: "Aš nesuprantu, kaip tai, ką ji sakė, gali būti tiesa." Ji buvo susirūpinusi ir sumišusi. Tačiau kai aš jos paklausiau, ji pasakė, kad tai iš tikro nebuvo svarbu.

Iš tiesų nesvarbu, – pasakė mergina. Ta pati mergina, kuri netrukus buvo rasta telefono būdelėje pasmaugta.

– Ar kas nors buvo netoliese, kai jūs su ja kalbėjotės? – paklausė Hardkastlis.

– Na, aplinkui buvo pilna žmonių, sere, visi ėjo iš salės.Tardyme dalyvavo daugybė žmonių. Ta žmogžudystė sukėlė tikrą sensaciją, o ir spauda sukėlė tikrą sąmyšį.

– Tai neatsimenate nieko konkrečiai, kas buvo tuo metu netoliese? Gal kas nors, kas davė parodymus?

– Bijau, sere, kad negaliu atsiminti nieko ypatingo.

– Na, – pasakė inspektorius, – nieko nepadarysi. Viskas gerai, Pirsai. Jei jūs atsiminsite dar ką nors, nedelsdamas man apie tai praneškite.

Likęs vienas, jis pasistengė numalšinti kylantį pyktį ir nepasitenkinimą savimi. Ta mergina, ta bailiai atrodanti mergina kažką žinojo. Ne, greičiausiai negalime siekti taip toli, ji ką nors matė arba girdėjo. Kažką, kas nedavė jai ramybės. Jos nerimas išaugo po tardymo. Kas tai galėjo būti? Kažkas parodymuose? Labai galimas daiktas, kažkas Šeilos Veb parodymuose. Ar prieš dvi dienas ji lankėsi Šeilos tetos namuose, norėdama pasikalbėti su Šeila? Tačiau juk ji galėjo pasikalbėti su Šeila darbe. Kodėl ji norėjo pamatyti ją konfidencialiai? Ar ji žinojo ką nors apie Šeilą Veb, kas ją glumino? Ar ji norėjo, kad Šeila jai kažką paaiškintų, kur nors privačiai, negirdint kitoms merginoms? Atrodo, taip. Atrodo, kad taip ir buvo.

Jis atleido Pirsą. Tada davė kelis nurodymus seržantui Krejui.

– Kaip jūs galvojate, kodėl ji ėjo į Vilbraham Kre-

sentą? – paklausė seržantas Krejis.

– Aš ir pats stebiuosi, – atsakė Hardkastlis.– Aišku, gali būti, kad jai buvo smalsu, gal norėjo pamatyti, kaip atrodo ta vieta. Nieko keisto dėl to nėra, atrodo, kad pusė Krodeno gyventojų jaučia tą patį.

– Tai jau tikrai, – emocingai pasakė seržantas Krejis.

– Kita vertus, – lėtai dėstė mintis Hardkastlis, – ji galėjo nueiti aplankyti ko nors, kas ten gyvena.

Kai seržantas Krejis išėjo, Hardkastlis ant savo rašalo dėmėmis išmarginto bloknoto užsirašė tris skaičius.

Jis parašė "20" ir padėjo klaustuką. Jis dar parašė "19?" ir "18?". Šalia skaičių jis parašė atitinkamas pavardes: Heming, Pebmarš, Voterhauz. Šie namai buvo aukštutinėje pusmėnulio dalyje. Jei Edna Brend norėjo aplankyti vieną iš jų, jai nebuvo jokio reikalo eiti apatine pusmėnulio dalimi.

Hardkastlis studijavo tris galimybes.

Jis pradėjo nuo 20-to namo. Žmogžudystei panaudotas ginklas buvo rastas čia. Atrodė panašiausia, kad peilis galėjo būti numestas iš 19-to namo sodo, tačiau neaišku, ar taip buvo. Į krūmus jį įkišti galėjo ir pati 20-to namo šeimininkė. Vienintelė ponios Heming reakcija, kai ją apklausė pareigūnai, buvo pasipiktinimas. "Labai nedora mesti tą bjaurų peilį į mano katinus!", – pasakė ji. Kaip ponia Heming gali būti susijusi su Edna Brend? Niekaip, – nusprendė inspektorius Hardkastlis. Jis tęsė toliau ir pradėjo svarstyti panelės Pebmarš variantą.

Ar Edna Brend ėjo į Vilbraham Kresentą aplankyti panelės Pebmarš? Panelė Pebmarš davė parodymus teisme. Ar ji pasakė ką nors, kas sukėlė Ednos įtarimą? Tačiau ji nerimavo jau prieš tardymą. Ar ji galėjo ką nors žinoti apie panelę Pebmarš? Gal ji žinojo, kad tarp panelės Pebmarš ir Šeilos Veb egzistuoja koks nors ryšys? Tai atitiktų Pirso pasakytus žodžius. "Ką ji sako, negali būti tiesa."

– Spėlionės, visa tai spėlionės, – piktai pagalvojo jis.

18-tas namas. Panelė Voterhauz rado kūną. Inspektorius Hardkastlis, kaip profesionalas, iš anksto buvo nepalankiai nusiteikęs prieš žmones, kurie randa kūnus.

Kūno radimas padeda žudikui išvengti visokiausių sunkumų: nereikia rizikuoti kuriant alibi, galima lengvai pasiteisinti dėl per neapsižiūrėjimą paliktų pirštų atspaudų. Daugeliu atveju tai yra labai tvirta pozicija, su viena išlyga, žinoma. Neturi būti jokio akivaizdaus motyvo. Be abejo, nebuvo jokios aiškios priežasties, dėl kurios panelei Voterhauz reikėtų atsikratyti vargše Edna Brend. Panelė Voterhauz nedavė parodymų tardyme. Tačiau ji ten galėjo būti. Gal Edna Brend dėl kokios nors priežasties žinojo ar manė, kad panelė Voterhauz pamėgdžiojo Pebmarš, kalbėdama telefonu ir prašydama atsiųsti stenografistę į 19-tą namą?

Vėlgi tik spėlionės.

Tačiau dar buvo likusi pati Šeila Veb...

Hardkastlis ištiesė ranką link telefono. Jis susisiekė su viešbučiu, kuriame buvo apsistojęs Kolinas Lambas, ir buvo su juo sujungtas.

– Čia Hardkastlis. Kokiu laiku tu šiandien valgei priešpiečius su Šeila Veb?

Prieš atsakydamas Kolinas patylėjo.

– Iš kur tu žinai, kad mes drauge valgėm priešpiečius?

– Velniškai geras spėjimas. Tai tu valgei, ar ne?

– Kodėl negalėčiau su ja valgyti?

– Neturi jokios priežasties to nedaryti. Aš tenoriu sužinoti laiką. Ar nuėjote priešpiečių iš karto po tardymo?

– Ne. Jai reikėjo apsipirkti. Mes susitikome kinų restorane Marketo gatvėje pirmą valandą.

– Supratau.

Hardkastlis pasitikrino savo užrašus. Edna Brend mirė tarp 12.30 ir pirmos valandos.

– Ar nenori sužinoti, ką mes valgėme?

– Nepyk. Aš tik norėjau sužinoti tikslų laiką. Protokolui.

– Supratau. Tik tiek, ar ne?

Pauzė užsitęsė. Siekdamas sumažinti įtampą, Hardkastlis paklausė:

– Jei šį vakarą nieko neveiki...

Balsas kitame gale jį nutraukė:

– Aš išvykstu. Dabar kaip tik kraunuosi daiktus. Radau manęs laukusį pranešimą. Aš turiu vykti į užsienį.

– Kada grįši?

– Nebandau net spėlioti. Greičiausiai po savaitės, gal vėliau, o gal – niekada.

– Na ir sekasi.

– Nesu tikras, – pasakė Kolinas ir padėjo ragelį.

18 SKYRIUS

Hardkastlis atvyko į Vilbraham Kresento 19-tą namą kaip tik tuo metu, kai panelė Pebmarš ruošėsi išeiti.

– Ar galėtumėte man skirti minutėlę, panele Pebmarš?

– Ar tai jūs, detektyve inspektoriau Hardkastli?

– Taip. Gal galėčiau pasikalbėti su jumis?

– Nenorėčiau pavėluoti į institutą. Ar tai truks ilgai?

– Užtikrinu jus, kokias tris keturias minutes.

Ji sugrįžo į namą, ir jis nusekė iš paskos.

– Ar girdėjote, kas įvyko šiandien po pietų? – paklausė jis.

– Ar kas nors atsitiko?

– Aš galvojau, jūs jau žinote. Jūsų gatvėje, telefono būdelėje, buvo nužudyta mergina.

– Nužudyta? Kada?

– Prieš dvi valandas ir tris ketvirčius, – pasakė jis, žiūrėdamas į kurantus.

– Aš nieko apie tai negirdėjau. Nieko, – pasakė panelė Pebmarš. Jos balse nuskambėjo pyktis, lyg jai būtų buvusi priminta jos negalia ir priminta ypatingai skaudžiu būdu. – Nužudyta mergina. Kokia mergina?

– Jos vardas Edna Brend, ji dirbo Kavendišo sekretorių biure.

– Dar viena mergina iš biuro! Ar ir ji buvo atsiųsta, kaip ir ta Šeila, kokia ten jos pavardė?

– Ne, nemanau, – atsakė inspektorius. – Ar ji nebuvo užsukusi pas jus, į jūsų namus?

– Pas mane? Ne. Žinoma, ne.

– Ar ji būtų radusi jus namie, jei būtų užsukusi?

– Nesu tikra. Kokiu laiku?

– Apytiksliai apie pusę pirmos, gal šiek tiek vė-

liau.

– Taip, – atsakė panelė Pebmarš. – Tuo metu aš buvau namie.

– Kur jūs nuėjote po tardymo?

– Aš grįžau tiesiai namo. – Ji stabtelėjo ir tada paklausė: – Kodėl jūs manote, kad ta mergina ėjo pas mane?

– Na, šį rytą ji buvo tardyme ir matė jus tenai. Ji galėjo turėti kokią nors priežastį apsilankyti Vilbraham Kresente. Kiek mums žinoma, ji neturėjo pažįstamų šioje gatvėje.

– Tačiau kodėl ji turėtų eiti pasimatyti su manimi, jei jau matė mane tardyme?

– Na, – inspektorius nusišypsojo ir skubiai pabandė kalbėti taip, kad šypsena atsispindėtų jo balse, suvokęs, kad panelė Pebmarš negali pastebėti nuginkluojančios jos galios.– Niekada negali suprasti tų merginų. Gal ji tiesiog norėjo jūsų autografo ar ko nors panašiai.

– Autografo! – panelės Pebmarš balse nuskambėjo paniekos gaidelė. – Taip... Taip, manau, kad jūs teisus. Tokių dalykų nutinka, – ištarė ji. Tada gyvai papurtė galvą ir pridėjo: – Galiu visiškai užtikrinti jus, inspektoriau Hardkastli, kad šiandien niekas nebuvo atėjęs. Niekas nebuvo atėjęs po to, kai aš grįžau iš tardymo.

– Ką gi, dėkoju jums, panele Pebmarš. – Mes manome, kad turime patikrinti kiekvieną galimybę.

– Kokio amžiaus ji buvo? – paklausė panelė Pebmarš.

– Man atrodo – devyniolikos.

– Devyniolikos? Labai jauna. – Jos balsas vos vos pasikeitė. – Labai jauna... vargšas vaikas. Ir kas norėtų žudyti tokio amžiaus merginą?

– Taip jau būna, – pasakė Hardkastlis.

– Ar ji buvo graži, patraukli, seksuali?

– Ne, – atsakė Hardkastlis. – Ji svajojo tokia būti, tačiau nebuvo.

– Taigi ne dėl to nužudyta, – tarė panelė Pebmarš ir vėl pakraipė galvą. – Apgailestauju. Labai apgailestauju, inspektoriau, kad negaliu jums padėti.

Jis išėjo, veikiamas, kaip nutikdavo kiekvieną kartą su ja susitikus, panelės Pebmarš asmenybės.

II

Panelė Voterhauz taip pat buvo namie. Ji atidarė duris staigiu judesiu, lyg norėdama sučiupti ką nors krečiantį šunybes.

– Ak, tai jūs, – pasakė ji. – Iš tikrųjų aš jau pasakiau jūsų žmonėms viską, ką žinau.

– Aš esu tikras, kad jūs atsakėte į visus klausimus, kuriuos jums uždavė, – pasakė Hardkastlis, – tačiau, suprantate, kad ne viską galima išsiaiškinti vienu metu. Mums reikia aptarti dar keletą smulkmenų.

– Nesuprantu – kodėl. Visas šitas reikalas yra siaubingas sukrėtimas, – pasakė panelė Voterhauz, žiūrėdama į jį griežtai, lyg visa tai būtų jo kaltė. – Užeikite į vidų, juk negalite kiaurą dieną stovėti tarpdury. Eikite į vidų, atsisėskite ir uždavinėkite tuos savo klausimus, nors aš tikrai nesuprantu, kas dar jums neaišku. Kaip jau sakiau, aš išėjau paskambinti. Atidariau būdelės duris, o ten buvo mergina. Gyvenime nebuvau taip sukrėsta. Aš nuskubėjau gatve ir pakviečiau policijos konsteblį. O po to, jei jau norite žinoti, aš grįžau namo ir įsipyliau gydomąją dozę brendžio. Gydomąją, – piktai pasakė panelė Voterhauz.

– Labai protingai pasielgėte, panele, – pasakė inspektorius Hardkastlis.

– Štai taip, – lyg baigdama pokalbį, pasakė panelė Voterhauz.

– Aš norėjau paklausti, ar jūs esate tikra, kad niekada prieš tai nematėte tos merginos?

– Gal ir mačiau ją tuziną kartų, – tarė panelė Voterhauz, bet neatsimenu. – Turiu omenyje, ji galėjo aptarnauti mane "Woolworth", o gal sėdėjo šalia autobuse arba pardavė bilietus į kiną.

– Ji dirbo stenografiste Kavendišo biure.

– Nemanau, kad kokia nors proga būčiau naudojusis stenografistės paslaugomis. Gal ji dirbo mano brolio biure "Gainsford and Swettenham". Ar ten jūs lenkiate?

– Ak, ne, – atsakė inspektorius Hardkastlis, – tarp to nėra jokio ryšio. Aš tik norėjau sužinoti, ar ji nebuvo užsukusi pas jus šį rytą, prieš tai, kai buvo nužudyta?

– Užsukusi pas mane? Ne, žinoma ne. Kodėl ji turėtų?

– Na, to mes negalime žinoti, – pasakė inspektorius Hardkastlis, – tačiau ar jūs pasakytumėte, kad kas nors, matęs ją šiandien prie jūsų namo vartų, klysta? – Jis pažvelgė į ją nekaltomis akimis.

– Kažkas matė ją prie mano namo? Nesąmonė, – pasakė panelė Voterhauz. Ji sudvejojo:

– Nebent...

– Taip, – sukluso Hardkastlis, bet stengėsi neparodyti savo susidomėjimo.

– Na, aš manau, ji galėjo pakišti reklaminį lapelį po durimis... Aš jį radau pietų metu. Man rodosi, kažkas apie susirinkimą dėl atominio nusiginklavimo. Kiekvieną dieną ką nors gali rasti. Man atrodo, įmanoma, kad ji buvo prie mano namo ir ką nors įmetė į pašto dėžutę. Jūs gi negalite manęs dėl to kaltinti.

– Aišku, ne. Dabar pakalbėkime apie telefono skambutį – jūs sakėte, kad jūsų telefonas neveikė, tačiau centrinė telefonų stotis sako, kad jis veikė.

– Telefonų stotis gali sakyti, ką nori. Aš surinkdavau telefono numerį ir išgirsdavau labai keistą signalą, visai ne tokį, koks būna sujungus. Todėl ir ėjau į telefoną automatą.

Hardkastlis atsistojo.

– Atleiskite, panele Voterhauz, kad aš jus trukdau, tačiau mums atrodo, kad ta mergina buvo atėjusi kažko aplankyti šioje gatvėje ir kad ji buvo name, esančiame šalia jūsų.

– Tai jūs turite apklausti visus, gyvenančius mūsų gatvėje? – paklausė panelė Voterhauz.– Man atrodo, kad greičiausiai ji buvo gretimame name, turiu omenyje panelę Pebmarš.

– Kodėl jūs taip manote?

– Jūs sakėte, kad ji stenografistė iš Kavendišo biuro. Jei aš gerai atsimenu, laikraščiai rašė, kad panelė Pebmarš skambino į biurą ir paprašė stenografistės ateiti į jos namus tą dieną, kai buvo nužudytas tas vyras.

– Jie taip rašė, tačiau ji pati tai neigia.

– Na, jei jau manęs klausiate, – pasakė panelė Vo-

terhauz, – galiu pasakyti, kad ji šiek tiek trenkta, na, ta panelė Pebmarš. Tačiau manęs niekas niekada neklauso, kol nepasidaro per vėlu. Man atrodo, kad ji skambino į biurą ir prašė atsiųsti stenografistę. Po to ji greičiausiai viską pamiršo.

– Tačiau juk jūs nemanote, kad ji galėjo nužudyti?

– Niekada net minties tokios neturėjau. Žinau, kad jos name buvo nužudytas vyras, tačiau niekada nesakiau, kad panelė Pebmarš gali būti su tuo susijusi. Man tik atrodo, kad ji turi vieną tų keistų fiksacijų, na, jūs suprantate. Sykį aš pažinojau moterį, kuri ištisai skambindavo į konditerijos parduotuvę ir užsisakydavo tuziną merengų. Ji visai jų nenorėdavo, ir kai jai pristatydavo užsakymą, pasakydavo, kad ji jų neužsakė.

– Žinoma, viskas yra įmanoma, – pasakė Hardkastlis. Jis atsisveikino su panele Voterhauz ir išėjo.

Jis pagalvojo, kad panelė Voterhauz pasirodė ne iš gražiausios pusės, išdėstydama paskutinį teiginį. Tačiau iš kitos pusės, jei ji tikrai patikėjo, kad kažkas matė merginą einančią į jos namus, tada ji, atsižvelgiant į aplinkybes, gana gudriai išsisuko, pakišdama mintį, kad mergina buvo 19-tame name.

Hardkastlis žvilgtelėjo į savo laikrodį ir nutarė, kad jis dar turi laiko imtis Kavendišo sekretorių biuro. Jis žinojo, kad jis vėl atsidarė antrą valandą po pietų. Gal merginos iš biuro suteiks kokios nors informacijos. Jis ten taip pat galės susitikti su Šeila Veb.

III

Viena iš merginų pakilo, kai jis įėjo į biurą.

– Jūs detektyvas inspektorius Hardkastlis? – paklausė ji. – Panelė Martindeil jūsų laukia.

Ji palydėjo jį iki jos kabineto. Panelė Martindeil užsipuolė jį nedelsdama.

– Gėda, inspektoriau Hardkastli, baisi gėda! Jūs turite išsiaiškinti. Jūs tuoj pat turite viską išsiaiškinti. Daugiau delsti nebegalima. Policija privalo saugoti, o mums kaip tik to ir reikia šiame biure. Apsaugos. Aš noriu, kad mano merginos būtų apsaugotos, ir aš ketinu tą apsaugą

gauti.

– Aš esu tikras, panele Martindeil, kad...

– Ar jūs ruošiatės neigti, kad dvi mano merginos... dvi merginos tapo aukomis? Aišku, kad laisvėje vaikštinėja kažkokia neatsakinga persona, kuri turi kažkokią, kaip tai dabar yra vadinama, – fiksaciją ar kompleksą, susijusį su stenografistėmis ar sekretorių biurais. Apgalvotai yra kankinami tokios institucijos darbuotojai. Pirmiausiai kažkas iškrėtė begėdišką išdaigą Šeilai Veb, kuri buvo iškviesta tam, kad atrastų lavoną. Toks dalykas silpnesnių nervų merginą galėjo išvesti iš proto, o dabar... štai... maloniausia, nekalčiausia mergina nužudyta telefono būdelėje. Inspektoriau, jūs turite išsiaiškinti esmę.

– Nieko daugiau taip netrokštu, kaip išsiaiškinti esmę, panele Martindeil. Aš atėjau paprašyti jūsų pagalbos.

– Pagalbos! Kokią pagalbą aš galiu jums suteikti? Ar galvojate, kad jei žinočiau, kaip galiu padėti, nebūčiau atlėkusi pas jus jau prieš tai? Jūs privalote išsiaiškinti, kas nužudė vargšelę Edną Brend ir kas taip beširdiškai pajuokavo su Šeila. Aš esu griežta savo mergaitėms, inspektoriau, verčiu jas dirbti ir neleidžiu vėluoti ar apsileisti. Tačiau aš nepakęsiu jų kankinimo, o juo labiau – žudymo. Aš ketinu jas ginti ir ketinu priversti žmones, kuriems moka valstybė, atlikti savo pareigą. – Ji pažvelgė į jį kaip įniršusi tigrė.

– Duokite mums laiko, panele Martindeil, – pasakė jis.

– Laiko? Įsivaizduojate, kad jei jau tas silpnas vaikas buvo nužudytas, tai jūs turite marias laiko? Artimiausiu metu, matyt, bus nužudyta dar viena mano mergina.

– Nemanau, kad jūs turėtumėte to baimintis, panele Martindeil.

– Man neatrodo, kad jūs galvojote, kad ta mergina bus nužudyta, kai pabudote šį rytą, inspektoriau. Jei ir pagalvojote, tai ėmėtės per mažai atsargumo priemonių, kad ji būtų apsaugota. O kai dar viena mano mergina bus nužudyta ar pateks į kokią kompromituojančią situaciją, jūs ir vėl būsite nustebęs. Visas šitas reikalas yra nepaprastai beprotiškas. Turite pripažinti, viskas atrodo absoliučiai beprotiškai. Tai yra jei tai, ką rašo laikraščiai, tiesa. Pavyz-

džiui, visi tie laikrodžiai. Jie nebuvo paminėti tardyme. Aš pastebėjau.

– Panele Martindeil, šiame tardyme buvo minimi tik reikšmingiausi dalykai. Suprantate, tardymą vis tiek reikėjo atidėti.

– Aš tenoriu pasakyti, – pasakė panelė Martindeil ir vėl įniršusi pažvelgė į jį, – jūs turite ką nors daryti.

– Ar tikrai negalite man nieko pasakyti, gal kokią užuominą, kurią girdėjote iš Ednos? Ar ji neatrodė dėl ko nors susirūpinusi? Ar nenorėjo su jumis pasitarti?

– Nemanau, kad ji būtų norėjusi pasitarti su manimi, jei ir būtų sunerimusi, – pasakė panelė Martindeil. – Tačiau kas jai kėlė rūpestį?

Tai buvo klausimas, kurio atsakymą inspektorius norėjo pats žinoti. Buvo aišku, kad iš panelės Martindeil atsakymo jis nesulauks, todėl pasakė:

– Norėčiau pasikalbėti su kaip galima daugiau dabar čia esančių merginų. Suprantu, kad su jumis Edna nebūtų dalinusis savo nerimu ir nuogąstavimais, tačiau apie tai ji galėjo pasikalbėti su savo bendradarbėmis.

– Manau, kad tai įmanoma, – pasakė panelė Martindeil. – Jos ištisai mala liežuviais. Tik išgirdusios mano žingsnius, jos pradeda tarškinti mašinėlėmis. Kaip manote, ką jos veikė prieš tai? Plepėjo, tauškė niekus! – Truputį apsiraminusi, ji pratarė:

– Šiuo metu darbe yra tik trys merginos. Ar norite pasikalbėti su jomis, kol jos čia? Kitos yra išėjusios dirbti kitur. Aš galiu pasakyti jų vardus ir adresus, jei jūs norite.

– Dėkoju, panele Martindeil.

– Aš manau, jūs norėsite pasikalbėti su jomis pats vienas, – pasakė panelė Martindeil.– Jos jausis mažiau suvaržytos, jei manęs čia nebus. Matote, jos turės pripažinti, kad švaisto laiką plepalams.

Ji pakilo nuo kėdės ir atidarė kabineto duris.

– Mergaitės, – pasakė ji, – Detektyvas inspektorius Hardkastlis nori aptarti su jumis keletą dalykų. Galite padaryti pertrauką. Pasistenkite papasakoti jam viską, kas galėtų padėti išsiaiškinti, kas nužudė Edną Brend.

Ji sugrįžo į savo kabinetą ir ryžtingai užtrenkė duris. Trys išgąsdinti jauni veidai žvelgė į inspektorių. Jis pa-

viršutiniškai apžvelgė jas, bet to pakako, kad susidarytų nuomonę apie tai, su kuo turės reikalų. Viena jų buvo šviesiaplaukė, tvirtai atrodanti mergina su akiniais. Patikima, pagalvojo jis, tačiau ne ypatingo proto. Kita – gana dabitiškai atrodanti brunetė, su tokia šukuosena, kad atrodė, lyg ji ką tik būtų papuolusi į pūgą. Galbūt ji ir pastebėdavo tai, kas vykdavo biure, bet greičiausiai buvo visai nepatikima, kalbant apie kitus įvykius. Tačiau ją galima buvo tinkamai užvesti ant kelio. Trečioji buvo gimusi kvatoklė, kuri, jis buvo tikras, sutiks su viskuo, kas bus pasakyta.

Hardkastlis prabilo tyliai ir neoficialiai.

– Manau, jūs jau žinote, kas nutiko Ednai Brend, kuri dirbo su jumis.

Visos trys galvos įnirtingai linktelėjo.

– Tarp kitko, kaip jūs sužinojote?

Jos susižvalgė, tarsi norėdamos nuspręsti, kas turėtų kalbėti. Kitoms tylint, pradėjo kalbėti šviesiaplaukė, kurios vardas, pasirodė, yra Džaneta.

– Edna negrįžo į darbą antrą valandą, kaip turėjo, – paaiškino ji.

– Tai labai suerzino Katę Sendę, – pradėjo tamsiaplaukė mergina, Morina, ir greitai nutilo. – Aš turiu omeny panelę Martindeil.

Trečioji mergina pradėjo kikenti: – Mes ją vadiname Kate Sende, – paaiškino ji.

– Ne toks jau blogas vardas, – pagalvojo sau inspektorius.

– Kartais ji būna siaubinga, – pasakė Morina. – Dažnai užsipuola mus. Ji paklausė, ar Edna ką nors sakė apie tai, kad neateis į darbą po pietų ir kad ji bent jau galėjo atsiprašyti.

Šviesiaplaukė pridėjo:

– Aš pasakiau panelei Martindeil, kad ji buvo tardyme kartu su mumis, tačiau mes po to jos nematėme ir nežinome, kur ji nuėjo.

– Ar tai tiesa?– paklausė Hardkastlis. – Jūs tikrai neturite supratimo, kur ji nuėjo po tardymo?

– Aš pasiūliau jai užkąsti kartu su manimi, – pasakė Morina, – tačiau ji turėjo kažkokių kitų reikalų. Ji pasakė, kad nesivargins su priešpiečiais, o nusipirks ką nors ir

užkąs biure.

– Taigi ji galvojo sugrįžti į biurą?

– Na, taip, be abejo. Mes visos žinojome, kad mums reikia grįžti.

– Ar kuri nors iš jūsų nepastebėjo ko nors neįprasto Ednos Brend elgesyje pastarosiomis dienomis? Ar ji jums neatrodė dėl ko nors sunerimusi, o gal užsigalvojusi? Ar ji jums ką nors apie tai sakė? Jei tik yra kas nors, ką žinote, labai prašau jūsų, pasakykite.

Jos susižvalgė, tačiau ne taip, lyg norėtų ką nors nuslėpti.

– Ji visada buvo dėl ko nors susirūpinusi, – pasakė Morina. – Ji amžiais viską supainiodavo ir darydavo klaidas. Ji gana lėtai galvodavo.

– Jai visada kas nors nutikdavo, – pasakė kvatoklė. – Ar atsimenate, kaip jai nulūžo kulniukas prieš kelias dienas? Tik jai taip galėjo nutikti.

– Aš atsimenu, – pasakė inspektorius.

Jis prisiminė, kaip apgailėtinai ji atrodė žiūrėdama į batelį.

– Žinote, o aš nujaučiau, kad atsitiko kažkas baisaus, kai Edna negrįžo į biurą antrą valandą, – pranešė Džaneta, nutaisiusi rimtą veidą.

Hardkastlis pažvelgė į ją niekinančiu žvilgsniu. Jam niekada nepatiko žmonės, kurie būdavo labai protingi, kai šaukštai jau po pietų. Jis buvo visiškai tikras, kad ji negalvojo nieko panašaus. Panašiau, pagalvojo jis pats sau, kad ji pasakė: "Edna užsidirbs nuo Katės Sendės, kai sugrįš".

– Kada jūs sužinojote apie tai, kas nutiko? – vėl paklausė jis.

Jos susižvalgė. Kvatoklė kaltai paraudo. Jos akys greitai pažvelgė į panelės Martindeil kabineto duris.

– Na, aš, kaip čia pasakius, minutėlei išsprukau, – tarė ji. –Aš norėjau nusipirkti namo pyragaičių ir žinojau, kad jų jau nebebus, kai mes baigsime darbą. Kai aš nuėjau į parduotuvę, – ji yra ant kampo, jie mane pažįsta – moteris pasakė: "Ji juk dirbo kartu su jumis, ar ne, širdele?", o aš pasakiau: "Ką jūs turite omenyje?". Ir tada ji pasakė: "Jie ką tik rado tą mergaitę negyvą telefono būdelėje." Tai buvo

taip netikėta! Taigi aš parbėgau atgal ir papasakojau kitoms, ir galų gale, kai mes nusprendėme viską pasakyti panelei Martindeil, ji su triukšmu išlėkė iš savo kabineto ir tarė mums: "Na, ir ką gi jūs čia dabar veikiate? Nė viena mašinėlė nedirba."

Pasakojimą pratęsė šviesiaplaukė.

– Aš pasakiau: "Tai tikrai ne mūsų kaltė. Mes išgirdome baisią naujieną apie Edną, panele Martindeil."

– O ką sakė ar darė panelė Martindeil?

– Na, iš pradžių ji netikėjo, – pasakė tamsiaplaukė. – Ji pasakė: "Nesąmonės. Tiesiog prisiklausėte parduotuvėje visokių kvailų plepalų. Tai greičiausiai kokia kita mergina. Kodėl tai turėtų būti Edna?" Ji nužygiavo į savo kabinetą, paskambino į policijos nuovadą ir sužinojo, kad viskas yra tiesa.

– Bet aš nesuprantu, – užsisvajojusi ištarė Džaneta, – aš nesuprantu, kodėl kas nors norėjo nužudyti Edną.

– Juk ji neturėjo jokio vaikino, – pasakė brunetė.

Visos trys su viltimi žvelgė į Hardkastlį, tarytum jis galėtų išspręsti šią problemą. Jis atsiduso. Jis ir vėl nieko nepešė. Gal kitos merginos žino ką nors daugiau. O, be to, dar buvo likusi Šeila Veb.

– Ar Šeila Veb ir Edna Brend buvo geros draugės?

Jos vėl susižvalgė.

– Ne, nemanau, kad ypatingai.

– Tarp kitko, kur yra panelė Šeila Veb?

Jam pasakė, kad Šeila Veb yra viešbutyje "Curlew", dirba su profesoriumi Pardžiu.

19 SKYRIUS

Profesoriaus Pardžio balsas, kai jis pakėlė telefono ragelį, buvo suirzęs, nes jam teko nutraukti diktavimą.

– Kas? Ką? Sakote, kad jis yra jau čia? Paklauskite, gal galėtume tai atidėti iki rytojaus?.. Na, ką gi... puiku puiku... Pasakykite, kad gali užeiti.

– Amžinai kas nors atsitinka, – apmaudžiai ištarė jis.– Kaip galima tikėtis nuveikti ką nors rimto, kai tau ištisai yra trukdoma. – Jis nepatenkintas pažvelgė į Šeilą Veb ir paklausė: – Tai kur mes sustojome, mieloji?

Šeila ruošėsi atsakyti, kai pasigirdo beldimas. Profesorius Pardis pasistengė sugrįžti į realybę iš kokių trijų tūkstančių metų senumo įvykių.

– Taip, – irzliai ištarė jis, – užeikite, kas atsitiko? Aš juk prašiau, kad manęs niekas netrukdytų šią popietę.

– Dovanokite, sere, aš tikrai labai apgailestauju, tačiau tai labai svarbu. Labas vakaras, panele Veb.

Šeila Veb atsistojo ir padėjo savo bloknotą į šalį. Hardkastliui buvo įdomu, ar jis tik įsivaizdavo, ar iš tikro pamatė jos akyse baimę.

– Na, tai kas atsitiko? – griežtai paklausė profesorius.

– Aš esu detektyvas inspektorius Hardkastlis, panelė Veb gali jums tai patvirtinti.

– Gerai, – pasakė profesorius. – Žinoma.

– Iš tikrųjų aš norėčiau šnektelėti su panele Veb.

– Ar negalite palaukti? Šiuo momentu tai yra labai nepatogu. Labai nepatogu. Mes kaip tik pasiekėme svarbiausią vietą. Panelė Veb bus laisva po ketvirčio valandos, na, gal po pusvalandžio. Na, beveik... O Dieve, negi jau šešios valandos?

– Aš labai apgailestauju, profesoriau, – Hardkastlis buvo nusiteikęs ryžtingai.

– Na, nieko nepadarysi. Kas atsitiko? Turbūt pažeidėte eismo taisykles? Tie eismo reguliuotojai yra labai įkyrūs. Aną dieną vienas iš jų tvirtino, kad aš palikau savo automobilį keturioms su puse valandos, o susimokėjau tik už pusvalandį. Aš esu įsitikinęs, kad taip jokiu būdu negalėjo atsitikti.

– Tai truputį rimčiau, sere.

– Ak, štai kaip. O juk jūs ir neturite automobilio, mieloji, ar ne? – Jis išsiblaškęs pasižiūrėjo į Šeilą Veb. – Teisingai, aš prisiminiau, jūs atvažiuojate čia autobusu... Tai kas per reikalas, inspektoriau?

– Aš čia dėl merginos, pavarde Edna Brend. – Jis pasisuko į Šeilą Veb. – Tikiuosi, jūs jau girdėjote.

Ji nustebusi žiūrėjo į jį. Rugiagėlių mėlynumo akys. Ta spalva jam kažką priminė.

– Jūs pasakėte: Edna Brend? – Ji pakėlė antakius. – Na, žinoma, aš ją pažįstu. Ar kas nors atsitiko?

– Kaip matau, naujienos dar nepasiekė jūsų. Kur jūs valgėte priešpiečius, panele Veb?

Jos skruostus nutvieskė raudonis.

– Aš valgiau kartu su draugu "Ho Tung" restorane, tačiau nemanau, kad tai jūsų reikalas.

– Ar po to jūs negrįžote į biurą?

– Turite galvoje Kavendišo biurą? Aš paskambinau, ir man pranešė, kad turiu eiti tiesiai pas profesorių Pardį ir būti pas jį pusę trijų.

– Teisingai, – pasakė profesorius, linktelėjęs galva. – Pusę trijų. Ir nuo tada mes dirbome. Nuo pat tos minutės. O varge, aš turėjau užsakyti arbatos. Dovanokite, panele Veb, apgailestauju, kad jūs praleidote arbatos laiką. Jums derėjo man priminti.

– Ak, tai nesvarbu, profesoriau Pardi, tai visai nesvarbu.

– Aš toks neatidus, – pasakė profesorius, – labai neatidus. Tačiau aš neturėčiau trukdyti, kadangi inspektorius nori užduoti keletą klausimų.

– Taigi jūs nežinote, kas atsitiko Ednai Brend?

– Atsitiko? – greitai paklausė Šeila Veb kylančiu balsu. – Jai? Atsitiko? Ką jūs turite omenyje? Įvyko nelaimingas atsitikimas ar... ar ją pervažiavo?

– Greitas važinėjimas yra labai pavojingas, – įterpė savo trigrašį profesorius.

– Taip, – pasakė Hardkastlis, – šis tas atsitiko. – Jis stabtelėjo ir po to kiek galima šiurkščiau ištarė:

– Ji buvo pasmaugta telefono būdelėje apie pusę pirmos.

– Telefono būdelėje? – iš susidomėjimo profesorius net pakilo.

Šeila Veb nepratarė nė žodžio. Ji įsistebeilijusi žvelgė į inspektorių. Ji vos vos prasižiojo, o akys išsiplėtė. "Arba tu tai išgirdai tik dabar, arba esi velnioniškai puiki aktorė", – pagalvojo sau inspektorius.

– Vaje vaje, – ištarė profesorius. – Pasmaugta telefono būdelėje. Man tai atrodo labai neįprasta. Labai keista. Tai visai ne tokia vieta, kokią aš pats rinkčiausi. Na, turiu omenyje, jei jau norėčiau tai padaryti, tikrai ne. Taip taip. Vargšė mergaitė. Jai labai nepasisekė.

– Edna... nužudyta? Bet kodėl?

– Ar žinote, panele Veb, kad Edna Brend užvakar labai troško su jumis susitikti, kad ji buvo užsukusi pas jūsų tetą ir laukė jūsų grįžtant?

– Mano aplaidumas, – kaltai prisipažino profesorius. – Aš prisimenu, kad labai ilgai laikiau panelę Veb tą vakarą. Tikrai labai ilgai. Aš vis dar jaučiuosi dėl to kaltas. Jūs visada turite man priminti laiką, brangioji. Tiesiog privalote.

– Teta man sakė, – tarė Šeila, – bet aš nežinojau, kad tai kažkas ypatingo. Ar tai buvo kažkas ypatingo? Ar Edna papuolė į kokią bėdą?

– Mes nežinome, – atsakė inspektorius. – Ir greičiausiai niekada nesužinosime. Nebent jūs mums pasakysite.

– Aš jums pasakysiu? Iš kur aš galiu žinoti?

– Galimas dalykas, jūs numanote, dėl ko Edna Brend norėjo su jumis pasimatyti.

Ji papurtė galvą.

– Aš neturiu nė menkiausio supratimo.

– Ar ji net neužsiminė jums darbe apie tai, kas ją trikdė?

– Ne. Ne, tikrai ji neužsiminė, o aš... o manęs iš

viso vakar nebuvo darbe. Man reikėjo važiuoti į Landis Bejį pas vieną mūsų rašytoją visai dienai.

– Ar jums neatrodė, kad pastarosiomis dienomis ji buvo susirūpinusi?

– Edna visada atrodė susirūpinusi arba sumišusi. Ji, na, kaip čia geriau pasakius, nepasitikėjo savimi, visada dėl visko abejojo. Noriu pasakyti, kad ji niekad nebuvo tikra, ar tai, ką ji daro, yra teisinga ar ne. Vieną kartą ji praleido ištisus du puslapius, spausdindama Armando Levino knygą. Ji labai dėl to nerimavo ir nežinojo, ką daryti, nes suprato tai tik tada, kai jau jam viską buvo atidavusi.

– Suprantu. Ir ji prašė jūsų patarimo, kaip jai elgtis?

– Taip. Aš patariau greitai parašyti jam laiškelį, nes žmonės ne visada iš karto pradeda skaityti mašinraščius. Ji galėjo jam paaiškinti, kas atsitiko, ir paprašyti nesiskųsti panelei Martindeil. Bet ji pasakė, kad jai nelabai patinka ta mintis.

– Ar ji paprastai ateidavo prašyti jūsų patarimo, kai iškildavo kokia problema?

– O taip, visada. Tačiau problema tokia, kad mes ne visada sutardavome dėl to, kaip jai reikia elgtis. O tada ji ir vėl atsidurdavo keblioje padėtyje.

– Vadinasi, būtų visai natūralu, jei ji kreiptųsi į vieną iš jūsų, kai jai kiltų kokių problemų? Ar taip nutikdavo dažnai?

– Taip. Taip, gana dažnai.

– Ar negalvojate, kad šį kartą ji galėjo turėti rimtesnių problemų?

– Man taip neatrodo. Neturiu supratimo, kas tai galėtų būti?

“Ar tikrai Šeila Veb jautėsi taip laisvai, – stebėjosi inspektorius, – kaip ji stengėsi pasirodyti?”

– Aš nežinau, apie ką ji norėjo su manimi pasikalbėti, – tęsė ji dar greičiau, vos atgaudama kvapą. – Aš neturiu supratimo. Visiškai negaliu įsivaizduoti, kodėl ji atėjo į tetos namus ir norėjo kažką aptarti būtent tenai.

– Atrodo, kad ji norėjo aptarti kažką, apie ką nenorėjo kalbėtis Kavendišo biure. Galbūt apie kažką, kas turėjo išlikti tik tarp jūsų? Ar galėtų taip būti?

– Mažai tikėtina. Aš visai tikra, kad taip negalėjo būti. – Jos kvėpavimas tapo greitesnis.

– Taigi jūs negalite man padėti, panele Veb?

– Ne. Man labai gaila. Aš tikrai labai apgailestauju dėl to, kas įvyko, bet aš nežinau nieko, kas galėtų jums padėti.

– Nieko, kas būtų susiję su tuo, kas nutiko rugsėjo 9 dieną?

– Kalbate apie... apie tą vyrą... apie tą vyrą Vilbraham Kresente?

– Būtent tai turėjau omenyje.

– Kaip tai gali būti susiję? Ką Edna apie tai galėjo žinoti?

– Galbūt nieko svarbaus, – pasakė inspektorius, – tačiau kažką. O mums dabar padėtų bet kas. Bet kas, nors ir visai nereikšmingo. – Jis stabtelėjo. – Telefono būdelė, kurioje ji buvo nužudyta, yra Vilbraham Kresente. Ar tai jums nieko nesako, panele Veb?

– Visiškai nieko.

– Ar jūs pati šiandien buvote Vilbraham Kresente?

– Ne, aš ten nebuvau, – pasakė ji karštai. – Aš niekada nebuvau net arti tos vietos. Pradedu jausti, kad tai siaubinga vieta. Kaip norėčiau, kad aš iš viso ten nebūčiau buvusi ir niekada nebūčiau į visa tai įsipainiojusi. Kodėl kažkas prašė atsiųsti specialiai mane? Kodėl Edna buvo nužudyta netoli tos vietos? Jūs privalote išsiaiškinti, inspektoriau, jūs tiesiog privalote!

– Mes ketiname išsiaiškinti, panele Veb, – pasakė inspektorius. Jo balse pasigirdo vos juntamas grasinimas, kai jis pridūrė: – Galiu jus užtikrinti.

– Jūs visa drebate, mieloji, – ištarė profesorius Pardis. – Man atrodo, aš tikrai manau, kad jums reikia išgerti taurelę chereso.

20 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Tik grįžęs į Londoną, iš karto prisistačiau Bekui. Jis pasveikino mane mojuodamas cigaru.

– Toje tavo idiotiškoje idėjoje apie pusmėnulius gali šis tas slypėti, – pripažino jis.

– Ar kas nors iškilo į paviršių?

– Na, taip toli aš nesiekčiau, bet, sakyčiau, kas nors gali paaiškėti. Mūsų inžinierius konstruktorius ponas Ramzėjus iš 62-ro Vilbraham Kresente namo yra visai ne tas, kuo dedasi. Pastaruoju metu jis ėmėsi labai keistų darbų. Tikros firmos, tačiau jos visai naujos, o jei ne naujos, tai labai neįprastos. Maždaug prieš penkias savaites Ramzėjus, iš anksto neįspėjęs, išvyko. Jis išvyko į Rumuniją.

– Savo žmonai jis sakė ką kitą.

– Gali būti, tačiau jis išvyko į Rumuniją. Ir ten yra dabar. Norėtume išsiaiškinti apie jį šį tą daugiau. Taigi, bernužėli, krutink kojas ir ruoškis kelionei. Aš gavau visas reikalingas vizas ir puikų naują pasą. Šį kartą būsi Naidželu Trenču. Pasuk galvą ir atsimink viską, ką žinai apie retuosius augalus Balkanuose. Tu esi botanikas.

– Ar turite kokių ypatingų nurodymų?

– Ne. Asmuo, su kuriuo turi palaikyti kontaktą, tau bus nurodytas, kai pasiimsi dokumentus. Sužinok viską, ką gali, apie poną Ramzėjų.– Jis kiaurai pervėrė mane žvilgsniu. – Neatrodai toks laimingas, koks turėtum būti. – Jis žvelgė pro cigaro dūmus.

– Visada malonu, kai nuojauta neapgauna, – pasakiau išsisukinėdamas.

– Teisingas pusmėnulis, neteisingas namas. 61-mame name gyvena visiškai nepriekaištingas statybininkas. Tai yra nepriekaištingas mūsų atžvilgiu. Vargšas Hanbaris

neteisingai suprato numerį, tačiau jis buvo arti.

– Ar sužinojote ką nors apie kitus? Ar patikrinote tik Ramzėjų?

– Atrodo, kad "Dianos namas" tyras kaip pati Diana. Sena meilė katėms. Maknautonai – nelabai įdomūs. Kaip žinai jis – pensininkas. Matematikas. Atrodo, kad puikus. Atsistatydino gana staiga, dėl ligos. Manau, kad tai gali būti tiesa, nors dabar jis atrodo visai tvirtas ir žvalus. Atrodo, kad jis nutraukė santykius su visais savo senais draugais, o tai – labai keista.

– Bėda ta, – pasakiau aš, – kad mes esame įpratę galvoti, jog viskas, ką daro kiti žmonės, yra labai įtartina.

– Tai teisybė, – pasakė pulkininkas Bekas. – Kai kada aš įtariu tave, Kolinai, kad tu perėjai į kitą pusę. Kai kada aš įtariu pats save, kad perėjau į kitą pusę, o kai kada, – kad vėl sugrįžau pas mūsiškius. Viskas labai susipainioję.

Mano lėktuvas turėjo išskristi dešimtą vakare. Pirmiausiai aš nuėjau aplankyti Erkiulio Puaro. Šį kartą jis gėrė sirop de cassis* (mums tai tik – juodųjų serbentų sirupas). Jo pasiūlė ir man. Aš atsisakiau. Džordžas atnešė man viskio. Viskas vyko įprasta tvarka.

– Jūs atrodote prislėgtas, – pasakė Puaro.

– Visai ne. Aš tiesiog išvykstu.

Jis pasižiūrėjo į mane. Aš linktelėjau.

– Vadinasi, tik tiek?

– Taip, tik tiek.

– Linkiu jums visokeriopos sėkmės.

– Dėkoju. O kaip sekasi jums Puaro? Kaip sekasi namų darbai?

– Pardon?**

– Ką galite pasakyti apie žmogžudystę Krodene? Ar atsirėmėte krėsle, užmerkėte akis ir sužinojote visus atsakymus?

– Aš labai susidomėjęs perskaičiau tai, ką man palikote, – atsakė Puaro.

– Nelabai kas, ar ne? Juk sakiau, kad tie kaimynai

---

* juodųjų serbentų likeris *(pranc.)*

** dovanokite? *(pranc.)*

buvo nieko verti...

– Priešingai. Bent jau du kaimynai pareiškė labai nušviečiančias reikalo esmę pastabas.

– Kas jas ištarė? Kokios tai buvo pastabos?

Ypatingai erzinančia maniera Puaro pasakė, kad aš turiu atidžiai perskaityti savo užrašus.

– Tada jūs pats suprasite – tai tiesiog krenta į akis. Dabar reikėtų pakalbėti su kitais kaimynais.

– Daugiau kaimynų nėra.

– Turi būti. Visada yra kas nors, kas kažką matė. Tai aksioma.

– Tai gali būti aksioma, tik ne šiuo atveju. Aš turiu jums dar daugiau smulkmenų. Įvykdyta dar viena žmogžudystė.

– Tikrai? Taip greitai? Tai įdomu. Papasakokite man.

Aš jam papasakojau. Jis apklausė mane labai nuodugniai, kol išsiaiškino visas smulkmenas. Aš jam taip pat papasakojau ir apie atviruką, kurį buvau atidavęs Hardkastliui.

– Atsiminkite – keturi vienas trys arba keturi trylika, – jis pakartojo. – Taip, tai tas pats modelis.

– Ką norite tuo pasakyti?

Puaro užmerkė akis.

– Atviruke trūksta vienintelio dalyko – kruvino piršto atspaudo.

Aš abejodamas žiūrėjau į jį.

– Ką jūs iš tikro galvojate apie šį reikalą?

– Darosi daug aiškiau: kaip visada, žudikas negalėjo visko taip palikti.

– O kas yra žudikas?

Puaro sumaniai išsisuko nuo atsakymo.

– Kol jūs būsite išvykęs, su jūsų leidimu norėčiau atlikti keletą tyrimų.

– Kokių tyrimų?

– Rytoj aš nurodysiu panelei Lemon parašyti laišką mano senam draugui, advokatui ponui Enderbiui. Aš taip pat paprašysiu jos pasidomėti santuokos registracijos įrašais Somerseto rotušėje. Jai taip pat teks išsiųsti telegramą į užjūrį.

– Man neatrodo, kad tai sąžininga, – paprieštaravau aš. – Jūs ne tik sėdite ir galvojate.

– Tai yra tiksliai tai, ką aš darau! Panelei Lemon tereikia sutikrinti atsakymus, kuriuos aš jau žinau. Aš neprašau informacijos, aš prašau patvirtinimo.

– Netikiu, kad jūs ką nors žinote, Puaro! Visa tai tėra blefas. Niekas iki šiol nežino, kas yra nužudytasis...

– Aš žinau.

– Koks jo vardas?

– Neturiu supratimo. Šiuo atveju jo vardas nėra svarbus. Aš žinau, jei jūs galite tai suvokti, ne koks jo vardas, bet kas jis toks.

– Šantažuotojas?

Puaro užmerkė akis.

– Privatus detektyvas?

Puaro atmerkė akis.

Aš pasakysiu jums trumpą citatą. Kaip ir praėjusį sykį. O po to aš daugiau nieko nesakysiu.

Be galo rimtai jis padeklamavo:

"Tili, tili, tili – ateik ir būsi nužudytas".

21 SKYRIUS

Detektyvas inspektorius Hardkastlis pasižiūrėjo į kalendorių, stovėjusį ant jo stalo. Rugsėjo dvidešimtoji. Praėjo daugiau nei dešimt dienų. Jie nesugebėjo pasistūmėti į priekį tiek toli, kiek norėjo inspektorius, nes jie dar nebuvo išsprendę pradinės problemos – lavonas nebuvo identifikuotas. Viskas užtruko ilgiau, nei jis galvojo. Visas prielaidas teko atmesti. Laboratorinė drabužių ekspertizė nepateikė nieko ypatingai naudingo. Patys drabužiai irgi negalėjo padėti išaiškinti paslapties. Tai buvo geros kokybės drabužiai, jie buvo užsienietiški, nenauji, tačiau gerai prižiūrėti. Stomatologai nepadėjo, kaip nepadėjo skalbyklos ir valyklos. Miręs vyras vis dar buvo paslaptis. Tačiau Hardkastlis jautė, kad jis nebuvo tikra paslaptis. Tas vyras nebuvo kuo nors ypatingas. Jis tebuvo žmogus, kurio niekas nepasigedo ir dėl tos priežasties – neatpažino. Hardkastlis atsiduso prisiminęs visus telefono skambučius ir laiškus, kurie pasipylė po to, kai spaudoje buvo išspausdinta jo nuotrauka su užrašu po ja: AR JŪS PAŽĮSTATE ŠĮ VYRĄ? Stulbinantis kiekis žmonių galvojo, kad jie pažįsta tą vyrą. Dukterys, tuščiai besivildamos, rašė apie tėvus, nuo kurių buvo atskirtos prieš daugelį metų. Devyniasdešimtmetė senutė buvo tikra, kad tai jos sūnus, išėjęs iš namų prieš trisdešimt metų. Nesuskaičiuojamos žmonos buvo įsitikinusios, jog tai jų prapuolę vyrai. Seserys ne taip troško pripažinti jį savo broliu. Galbūt jos nebuvo kupinos vilčių. Ir, žinoma, didžiulis kiekis žmonių, kurie matė tą vyrą Linkolnšyre, Niukastlyje, Devone, Londone, metro, autobuse, besislapstantį prieplaukoje, kaip piktą ženklą stovintį ant gatvės kampo, besistengiantį paslėpti veidą išeinant iš kino teatro. Šimtai kažkur vedančių kelių. Daugiausiai žadantys buvo kantriai patikrinti, tačiau tai nedavė jokių rezultatų.

Šiandien inspektorius jautėsi pakiliau. Jis vėl pasižiūrėjo į laišką, gulintį ant jo stalo. Merlina Raivl. Jam nelabai patiko jos krikšto vardas. Niekas, turėdamas sveiką protą, nekrikštytų savo vaiko tokiu vardu. Be jokios abejonės, tai buvo išgalvotas vardas, kuriuo pasinaudojo dama. Tačiau jam patiko pats laiškas. Jis nebuvo parašytas ekstravagantiškai ar per daug pasitikint. Jame tebuvo pasakyta, jog, autorės nuomone, nuotraukoje pavaizduotas vyras galėjo būti jos vyras, su kuriuo ji nebegyveno keletą metų. Ji turėjo būti nuovadoje šį rytą. Jis paspaudė skambutį, ir į kabinetą įėjo seržantas Krejis.

– Ar ta ponia Raivl dar neatvyko?

– Kaip tik šią mintutę, – atsakė Krejis. – Aš ruošiausi jums pranešti.

– Kaip ji atrodo?

– Truputį teatrališkai, – pasakė Krejis, minutę pagalvojęs. – Smarkiai išsidažiusi, tačiau nelabai tvarkingai. Apskritai paėmus, sakyčiau, kad atrodo gana patikimai.

– Ar ji atrodo prislėgta?

– Ne. Bent jau aš nepastebėjau.

– Gerai, – tarė Hardkastlis, – tegul užeina.

Krejis išėjo ir netrukus sugrįžo. Jis pranešė:

– Ponia Raivl, sere.

Inspektorius atsistojo ir paspaudė jai ranką. Apie penkiasdešimt, nusprendė jis, tačiau iš toli, iš labai toli, ji galėjo pasirodyti ir trisdešimties. Pažvelgus iš arčiau, matėsi nerūpestingai atliktas makiažas, dėl to ji atrodė vyresnė nei penkiasdešimties, tačiau apskritai inspektorius nutarė, kad ji yra penkiasdešimties. Tamsūs plaukai – dažyti. Be skrybėlaitės, vidutinio ūgio ir kūno sudėjimo, apsirengusi tamsiu apsiaustu ir sijonu bei balta palaidine. Su savimi ji turėjo didelį languotą vilnonį krepšį. Žvanganti apyrankė, o gal kelios, keletas žiedų. Bendrai paėmus, pagalvojo jis, spręsdamas iš savo patirties, gana puiki moteris. Greičiausiai ne per daug skrupulinga, tačiau su tokia paprasta gyventi, nuosaikiai kilni ir turbūt gera. Patikima? Dėl to galima buvo suabejoti. Jis nepuoselėtų dėl to ypatingų vilčių, tačiau, šiaip ar taip, jis ir negalėjo sau to leisti.

– Labai malonu jus matyti, ponia Raivl, – pasakė jis, – labai tikiuosi, kad jūs galėsite mums padėti.

– Žinoma, aš nesu visiškai tikra, – pasakė ponia Raivl. Ji kalbėjo atsiprašinėdama. – Tačiau toje nuotraukoje jis panašus į Harį. Labai panašus. Aišku, aš esu susitaikiusi su mintimi, kad tai ne jis, ir tikiuosi, kad negaišinsiu veltui jūsų laiko. – Jos balsas skambėjo labai atsiprašančiai.

– Bet kuriuo atveju jums nevertėtų taip jaustis, – pasakė inspektorius. – Mums verkiant reikia pagalbos .

– Taip. Suprantu. Tikiuosi, kad galėsiu atpažinti neabejodama. Suprantate, aš jį mačiau gana seniai.

– Gal galite pasakyti kai kuriuos faktus, kurie galėtų mums padėti? Kada jūs paskutinį kartą matėte savo vyrą?

– Aš bandžiau tiksliai prisiminti, – pasakė ponia Raivl, – visą kelią, kol važiavau traukiniu. Tiesiog baisu, kaip gali apgauti atmintis, kai kalbama apie laiką. Man atrodo, jog laiške rašiau jums, kad tai buvo prieš dešimt metų, tačiau tai buvo seniau. Žinote, man atrodo, tai buvo beveik prieš penkiolika metų. Laikas taip greitai lekia. Manau, – pridūrė ji sumaniai, – kad mes stengiamės galvoti, jog praėjo mažiau laiko, nes dėl to jaučiamės jaunesni. Ar jums taip neatrodo?

– Labai galimas daiktas, – pasakė inspektorius. – Kaip ten bebūtų, jūs galvojate, kad matėte jį apytikriai prieš penkiolika metų. Kada jūs susituokėte?

– Maždaug prieš trejus metus iki išsiskyrimo, – atsakė ponia Raivl.

– Kur jūs tada gyvenote?

– Ta vietovė vadinasi Šipton Bo, ji yra Safolke. Gražus miestelis. Jame būna turgus. Gana mažas.

– Kuo užsiėmė jūsų vyras?

– Jis buvo draudimo agentas. Bent jau... – ji stabtelėjo, – jis pats taip sakė.

Inspektorius staiga pakėlė į ją akis.

– Ar jūs sužinojote, kad tai netiesa?

– Na, ne visai taip... Ne tada. Tiesiog man dabar atrodo, kad tai galėjo būti melas. Vyrui taip meluoti labai patogu.

– Tam tikromis aplinkybėmis, manau, taip.

– Turiu omenyje, kad tai geras pasiteisinimas, dėl

ko jo nėra namie.

– Jūsų vyras dažnai išvykdavo, ponia Raivl?

– Taip. Tačiau iš pradžių aš apie tai nesusimąsčiau.

– O vėliau?

Ji ne iš karto atsakė.

– Ar mums būtinai reikia apie tai kalbėtis. Galų gale, jei tai ne Haris...

Jam buvo įdomu, ką ji iš tikro galvoja. Jos balse girdėjosi įtampa, gal tai buvo emocijos. Jis nebuvo tikras.

– Galiu suprasti, – pasakė Hardkastlis, – kad jūs norite greičiau tai užbaigti. Eikime.

Jis atsistojo ir palydėjo ją į laukiantį automobilį. Jos susijaudinimas, kai jie atėjo ten, kur ir ėjo, buvo ne didesnis nei kitų žmonių, kuriuos inspektorius buvo čia atlydėjęs. Jis ištarė įprastus, raminančius žodžius:

– Viskas bus gerai. Tai neturėtų sukelti kančių. Viskas užtruks tik kelias minutes.

Iš šaldymo kameros buvo ištrauktas padėklas, ir patarnautojas pakėlė paklodę. Kelias akimirkas ji įdėmiai žiūrėjo į mirusiojo veidą, jos kvėpavimas patankėjo, ji silpnai atsiduso ir tada staiga nusisuko. Ji pasakė:

– Tai – Haris. Taip. Jis daug vyresnis ir atrodo kitaip... Tačiau tai – Haris.

Inspektorius linktelėjo patarnautojui, paėmė ją už parankės ir išsivedė atgal į mašiną, su kuria jie grįžo į nuovadą. Jis nieko nesakė. Davė jai laiko suimti save į rankas. Jiems sugrįžus, į inspektoriaus kabinetą beveik tuoj pat prisistatė konsteblis, nešinas arbata.

– Štai, ponia Raivl. Išgerkite puodelį, tai jums padės susitvardyti. Po to mudu pasišnekėsime.

– Dėkoju.

Ji įsidėjo į arbatą cukraus, gana daug, ir greitai ją išgėrė.

– Jau geriau, – tarė ji. – Nepasakyčiau, kad man tikrai rūpėtų. Tik... tik tai vis tiek kažkiek sujaudina.

– Ar manote, kad tas žmogus tikrai yra jūsų vyras?

– Esu įsitikinusi. Aišku, jis pasenęs, tačiau iš tikro jis nelabai pasikeitęs. Jis visada atrodė... na, labai tvarkingai. Skoningai, suprantate, aukštos klasės.

Tikrai, pagalvojo Hardkastlis, tai buvo gana neblogas apibūdinimas. Aukšta klasė. Matyt, Haris atrodė daug geriau, nei buvo iš tikro. Kai kurie vyrai taip atrodo, ir tai labai padeda jiems gyvenime.

Ponia Raivl tarė:

– Jis visada buvo labai išrankus drabužiams ir visam kitam. Dėl to, aš manau, jis taip lengvai jas patraukdavo. Jos niekada nieko neįtarė.

– Ką jis taip lengvai patraukdavo, ponia Raivl? – Hardkastlio balsas buvo švelnus ir užjaučiantis.

– Moteris, – atsakė ponia Raivl. – Moteris. Su jomis jis praleisdavo daug laiko.

– Supratau. Ir jūs apie tai sužinojote.

– Na, aš... aš įtariau. Toks jau jis buvo žmogus. Aišku, aš žinojau, kokie būna vyrai. Aš galvojau, gal kartais jis ir turi kokią merginą. Tačiau jokios naudos klausinėti vyrus apie tai. Jie viską neigs, ir tiek. Aš tik negalvojau, aš tikrai neįsivaizdavau, kad toks buvo jo gyvenimo būdas.

– O ar jis toks buvo?

Ji linktelėjo:

– Manau, kad taip.

– Kaip jūs sužinojote?

Ji patraukė pečiais.

– Jis grįžo iš kelionės. Sakė, kad buvo Niukastlyje. Šiaip ar taip, jis grįžo ir pareiškė, kad turi skubiai dingti. Pasakė, kad žaidimas baigtas. Buvo kažkokia moteris, kuri dėl jo pateko į bėdą. Jis sakė, kad ji – mokytoja ir kad gali pridaryti nemalonumų. Tada aš pradėjau klausinėti. Jis visai noriai man viską papasakojo. Greičiausiai galvojo, kad aš daug ką žinau. Jis visoms patikdavo, ir jos lengvai jam pasiduodavo, kaip ir aš. Jis dovanodavo žiedą, jie susižadėdavo, ir tada jis pasakydavo, kad norėtų investuoti kokią sumą jų bendram gyvenimui. Paprastai jos lengvai jam atiduodavo pinigus.

– Ar jis bandė tą patį padaryti ir su jumis?

– Iš tiesų bandė, tačiau aš jam nedaviau pinigų.

– Kodėl ne? Nejaugi net tada juo nepasitikėjote?

– Na, aš nesu iš tų, kurie visais pasitiki. Turiu šiek tiek taip vadinamos patirties. Aš pažįstu vyrus, taip pat ir

išvirkščiąją gyvenimo pusę. Bet kuriuo atveju, nenorėjau, kad jis investuotų mano pinigus. Tiek, kiek aš jų turėjau, galėjau investuoti ir pati. Niekada nereikia paleisti pinigų iš rankų, tada visada žinosite, kad juos turite! Aš mačiau labai daug apsikvailinusių moterų ir merginų.

– Kada jis pasisiūlė investuoti jūsų pinigus? Ar prieš jums susituokiant, ar po to?

– Man atrodo, kad jis užsiminė apie kažką dar prieš vedybas, tačiau aš niekaip nereagavau, ir jis daugiau apie tai neužsiminė. Kai mes susituokėme, jis man pasakojo apie kažkokią nuostabią pasitaikiusią galimybę, bet aš pasakiau jam, kad nieko iš to nebus. Visai ne dėl to, kad juo nepasitikėjau. Tiesiog labai dažnai girdėjau, kaip vyrai ruošėsi atlikti ką nors nepaprasto, o iš viso to išeidavo šnipštas.

– Ar jūsų vyras turėjo kokių nors reikalų su policija?

– Žinoma, ne, – pasakė ponia Raivl. – Moterys nenori, jog visas pasaulis žinotų, kad jos buvo apgautos. Tačiau aną sykį galėjo būti kitaip. Ta mergina ar moteris buvo išsilavinusi. Nebūtų buvę taip paprasta ją apmauti kaip kitas.

– Ar ji laukėsi?

– Taip.

– Ar taip buvo atsitikę ir dar kada nors?

– Manyčiau, taip. – Tada ji pridūrė: – Dorai net nežinau, kas jį skatino taip elgtis. Ar tai buvo vien tik pinigai – gal jis taip užsidirbdavo pragyvenimui, o gal jis buvo toks vyras – negalėjo gyventi be krūvos moterų ir nematė jokios priežasties, kodėl jos neturėtų mokėti už jį. – Jos balse nesijautė kartėlio.

Hardkastlis atsargiai paklausė:

– Ponia Raivl, ar jūs jį mylėjote?

– Nežinau. Atvirai pasakius, nežinau. Manau, jis man patiko, kitaip nebūčiau už jo tekėjusi...

– Ar jūs buvote – atleiskite man už klausimą – ištekėjusi už jo?

– Aš net nesu visiškai tikra, – atvirai prisipažino ponia Raivl. – Mes susituokėme. Taip pat ir bažnyčioje, bet aš nežinau, ar jis nebuvo susituokęs su kitomis moterimis.

Jis galėjo naudotis skirtingomis pavardėmis. Kai tekėjau, jis vadinosi Kasltonu. Nemanau, kad tai buvo jo tikroji pavardė.

– Haris Kasltonas. Teisingai?

– Taip.

– Kiek laiko jūs gyvenote Šipton Bo kaip vyras ir žmona?

– Mes ten gyvenome apie dvejus metus. Prieš tai mes gyvenome šalia Donkasterio. Nesakau, kad aš iš tikrųjų buvau nustebusi, kai jis grįžo tą dieną ir viską man papasakojo. Man atrodo, jau kurį laiką jaučiau kažką negero. Tiesiog negalėjau tuo patikėti todėl, kad, suprantate, jis visą laiką atrodė labai garbingas. Tikras džentelmenas.

– Kas įvyko po to?

– Jis pasakė, kad turi kuo skubiau dingti. Aš pasakiau, kad viso šito nepakęsiu, ir palinkėjau jam laimingos kelionės. – Ji susimąstė ir pridūrė: – Aš daviau jam dešimt svarų. Tai buvo viskas, ką turėjau namie. Jis sakė, kad visai neturi pinigų... Nuo tada jo nemačiau ir nieko apie jį negirdėjau. Iki šios dienos. Tiksliau, kol nepamačiau nuotraukos laikraštyje.

– Ar jis neturėjo kokių nors ypatingų žymių? Randų? Gal jam buvo daryta operacija, kas nors lūžę, ar panašiai?

Ji papurtė galvą.

– Nemanau.

– Ar jis kada nors naudojosi Kario pavarde?

– Kario? Ne, neprisimenu. Bet kokiu atveju, nežinau.

Hardkastlis pastūmėjo link jos kortelę.

– Ji buvo jo kišenėje, – paaiškino jis.

– Draudimo agentas iki šiol, – pastebėjo ji. – Taip ir maniau, kad jis naudojasi, turiu omenyje, naudojosi skirtingomis pavardėmis.

– Sakote, kad nesulaukėte iš jo jokių žinių per pastaruosius penkiolika metų?

– Jis nė karto neatsiuntė man Kalėdinio pasveikinimo, jei jūs apie tai kalbate, – staiga ponia Raivl suspindėjo humoru. – Nemanau, kad jis būtų žinojęs, kur mane rasti. Aš vėl grįžau į sceną, kai mes išsiskyrėme. Daugiausia

važinėjau. Vėl pasivadinau Merlina Raivl, nes Kaslton ne daug ką tereiškė.

– Merlina turbūt... hm... nėra jūsų tikras vardas?

Ji papurtė galvą. Jos veide pasirodė silpna, linksma šypsena.

– Aš jį išgalvojau, Neįprastas. Mano tikrasis vardas yra Flosi Gap. Greičiausiai buvau pakrikštyta Florensa, tačiau visi visada mane vadino Flosi arba Flo. Flosi Gap. Nelabai romantiškai skamba, tiesa?

– Kuo jūs užsiimate dabar? Ar vis dar vaidinate, ponia Raivl?

– Retkarčiais, – atsakė ponia Raivl šiek tiek santūrokai. – Galima sakyti atsitiktinai.

Hardkastlis buvo taktiškas.

– Suprantu, – teištarė jis.

– Aš imuosi atsitiktinių darbų, – pasakė ji. – Padedu vakarėliuose, pabūnu šeimininke ir panašiai. Ne toks jau blogas gyvenimas. Šiaip ar taip, susipažįsti su žmonėmis.

– Tai jūs niekada nesulaukėte žinių iš Hario Kasltono ar apie jį nuo tada kai išsiskyrėt?

– Nė vieno žodžio. Aš galvojau, kad jis galbūt išvyko į užsienį arba mirė.

– Norėčiau užduoti jums dar vieną klausimą, ponia Raivl. Gal numanote, kodėl Haris Kasltonas galėjo lankytis tame rajone?

– Ne. Aš neturiu nė menkiausio supratimo. Aš net nenumanau, ką jis veikė visus tuos metus.

– Ar gali būti, jog jis pardavinėtų ką nors panašaus į apgavikišką draudimą?

– Aš absoliučiai nenutuokiu. Man tai neatrodo panašu į jį. Jis visada buvo labai atsargus. Nebūtų rizikavęs, jei už tai jį galima būtu patraukti atsakomybėn. Aš linkus galvoti, kad tai galėjo būti triukšmas dėl moterų.

– Kaip jums atrodo, ponia Raivl, gal tai galėjo būti šantažas?

– Na, aš nežinau...Gal ir galėjo. Galbūt kokia moteris, kuri nenorėjo, kad jos praeitis būtų atgaivinta. Manau, kad dėl to jis būtų jautęsis gana saugus. Žinokite, aš nesakau, kad taip buvo, bet galėjo būti. Negalvoju, kad jis būtų norėjęs didelės sumos. Jis nebūtų nieko stūmęs į ne-

viltį, tiesiog prašęs nedidelės sumelės. – Lyg patvirtindama tai, ką pasakė, ji linktelėjo ir pridūrė: – Taip.

– Jis patiko moterims, tiesa?

– Tikrai. Jis lengvai jas užkariaudavo. Daugiausia dėl to, kad atrodė toks respektabilus. Jos didžiavosi galėdamos užkariauti tokį vyrą. Jos tikėjosi gražios ir saugios ateities kartu su juo. Turbūt taip galėčiau pasakyti. Aš pati taip jaučiausi, – pridūrė ji nuoširdžiai.

– Dar viena smulkmena, – Hardkastlis kreipėsi į savo pavaldinį. – Atneškite, prašau, laikrodžius.

Jie buvo atnešti ant padėklo, uždengti audeklu. Hardkastlis nuėmė audeklą ir leido poniai Raivl juos apžiūrėti. Ji apžiūrėjo juos nuoširdžiai susidomėjusi.

– Dailūs. Man patinka šis, – pasakė ji ir palietė paauksuota bronza papuoštą laikrodį.

– Ar nė vieno iš jų nesate mačiusi? Ar jie jums nieko neprimena?

– Negaliu tvirtinti. O ar jie turėtų man ką priminti?

– Ar galite įsivaizduoti kokį nors ryšį tarp jūsų vyro ir vardo Rozmeri?

– Rozmeri? Leiskite pagalvoti. Buvo tokia raudonplaukė... Ne, jos vardas buvo Rozali. Nedrįstu ką nors sakyti. Aš vis tiek nebūčiau žinojusi, tiesa? Haris slėpė savo meilės ryšius.

– Jei pamatytumėte laikrodį, kurio rodyklės rodo keturias valandas trylika minučių... – Hardkastlis stabtelėjo.

Ponia Raivl tyliai sukikeno.

– Aš pagalvočiau, kad laikas gerti arbatą.

Hardkastlis atsiduso.

– Ką gi, ponia Raivl, – pasakė jis, – mes jums labai dėkingi. Tardymas, kuris buvo atidėtas, kaip jau minėjau, įvyks poryt. Ar jūs nieko prieš duoti parodymus, susijusius su identifikacija?

– Ne. Viskas tvarkoj. Ar man tereikės pasakyti, kas jis toks? Ar man nereikės gilintis į smulkmenas? Aš nenorėčiau aptarinėti jo gyvenimo.

– Nebus jokio reikalo. Jums tereikės prisiekti, kad tas žmogus yra Haris Kasltonas ir jūs buvote už jo ištekėjusi. Tiksli data turėtų būti užregistruota Somerseto rotušėje

saugomuose dokumentuose. Kur jūs susituokėte? Ar atsimenate?

– Ta vieta vadinasi Donbrukas. Man atrodo, tai buvo Šv. Mykolo bažnyčia. Tikiuosi, kad tai nebuvo seniau nei prieš dvidešimt metų. Jei taip, jausčiausi jau viena koja karste, – pasakė ponia Raivl.

Ji atsistojo ir ištiesė ranką. Hardkastlis atsisveikino. Jis grįžo prie stalo ir atsisėdo. Pasiėmęs pieštuką, pradėjo barbenti juo į stalą. Netrukus į kabinetą įėjo seržantas Krejis.

– Įtikinama?

– Atrodo, taip, – tarė inspektorius. – Greičiausiai Haris Kasltonas – prasimanytas vardas. Pažiūrėsim, ką galime sužinoti apie vaikiną. Panašu, jog daugiau nei viena moteris turėjo priežasčių trokšti keršto.

– O atrodo taip respektabiliai, – pasakė Krejis.

– Tai, – tarė Hardkastlis, – atrodo, buvo jo pagrindinis ginklas.

Jis vėl pagalvojo apie laikrodį su užrašu Rozmeri. Ar tai buvo dovana atminimui?

22 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

– Taigi jūs sugrįžote, – pasakė Erkiulis Puaro.

Jis rūpestingai pasidėjo žymelę, kad prisimintų kurioje knygos vietoje skaitė. Šį kartą po ranka jam stovėjo puodelis karšto šokolado. Akivaizdu, jog Puaro turėjo siaubingą skonį gėrimams! Nors kartą jis nepasiūlė man prisijungti.

– Kaip laikotės? – paklausiau aš.

– Jie drumsčia mano ramybę. Tai tiesiog baisu. Jie rekonstruoja pastatą, pradėjo namo apdailos darbus ir taip toliau, ir panašiai.

– Argi nuo to nebus geriau?

– Jie pagerins butus, teisingai... tačiau man tai bus pats nemaloniausias dalykas. Visiška dezorganizacija! Visur bus juntamas dažų kvapas! – Jis žiūrėjo į mane taip, lyg kas nors būtų kėsinęsis pažeisti jo teises.

Tada, rankos mostu nuvijęs šalin rūpesčius, jis pasidomėjo:

– Ar jums pavyko?

Aš lėtai atsakiau:

– Nežinau.

– Štai kaip.

– Aš sužinojau ką reikėjo. Tačiau neradau to vyro. Aš ir pats nežinau, ką tiksliai turėjau atlikti. Gauti informaciją ar rasti kūną?

– Jei jau prakalbom apie kūnus, tai aš skaičiau perkeltojo tardymo Krodene ataskaitą. Joje sakoma, kad tai tyčinė vieno ar kelių nežinomų asmenų įvykdyta žmogžudystė. Ir pagaliau jūsų kūnas gavo vardą.

Aš linktelėjau galvą.

– Haris Kasltonas, kas jis toks bebūtų.

– Jį identifikavo žmona. Ar jūs buvote Krodene?

– Dar ne. Maniau nuvykti rytoj.

– Nejaugi turite laisvo laiko?

– Dar ne. Vis dar dirbu. Tačiau turiu ten vykti darbo reikalais... aš akimirką stabtelėjau ir tada pridūriau: – Nelabai žinau, kas įvyko, kol manęs nebuvo. Man težinomas faktas, kad kūnas buvo identifikuotas. Ką jūs manote apie tai?

Puaro patraukė pečiais.

– To ir reikėjo tikėtis.

– Tikrai... policija puikiai padirbėjo...

– O žmonos buvo tokios paslaugios.

– Ponia Merlina Raivl! Nieko sau vardas!

– Jis kažką man primena, – pasakė Puaro. – Na, ką gi jis man primena?

Jis susimąstęs žiūrėjo į mane, tačiau aš negalėjau jam padėti. Pažįstant Puaro, tas vardas jam galėjo priminti bet ką.

– Apsilankymą pas draugą, sodyboje, – garsiai galvojo Puaro. – Ne, tai buvo taip senai.

– Kai sugrįšiu į Londoną, aplankysiu jus ir papasakosiu viską, ką sužinosiu iš Hardkastlio apie ponią Merliną Raivl, – pažadėjau jam.

Puaro pamojavo ranka ir pasakė:

– Tai nebūtina.

– Sakote, kad viską apie ją jau žinote?

– Ne. Noriu pasakyti, kad manęs ji nedomina...

– Nedomina... bet – kodėl? Nieko nesuprantu. – Aš papurčiau galvą.

– Reikia susikaupti ties esminiais dalykais. Geriau papasakokite man apie merginą, vardu Edna... kuri mirė Vilbraham Kresente, telefono būdelėje.

– Nieko daugiau, ką jau jums sakiau, negaliu pridurti. Nieko nežinau apie tą merginą.

– Taigi viskas, ką jūs žinote, – pradėjo kaltindamas mane Puaro, – arba viskas, ką jūs man galite pasakyti, yra tai, kad mergina buvo tikra vargšelė. Jūs ją matėte mašininkių biure, kai ji buvo nusilaužusi kulniuką, kai jis įstrigo grotelėse, – jis staiga sustojo. – Beje, o kur buvo tos grotelės?

– Iš tikrųjų, Puaro, iš kur aš galiu žinoti?

– Būtumėte žinojęs, jei būtumėte paklausęs. Kaip jūs tikitės ką nors sužinoti, jei jūs neužduodate tinkamų klausimų?

– Argi svarbu, kurioje vietoje jai nulūžo kulniukas?

– Gal ir nesvarbu. Tačiau, antrą vertus, mums reikėtų žinoti tikslią vietą, kur buvo ta mergina. Tai galima būtų susieti su asmeniu, kurį ji ten galėjo matyti arba su kokiu nors ten atsitikusiu įvykiu.

– Na, jau šį kartą užgriebėte per toli. Šiaip ar taip, aš žinau, kad tai turėjo būti gana arti biuro. Ji pati taip sakė ir dar ji sakė, kad nusipirko bandelę ir paršlubavo į darbą be vieno bato, kad galėtų ją suvalgyti. Visą pasakojimą ji pabaigė dejuodama apie tai, kaip ji, po galais, parsiras namo.

– O kaip ji parsirado namo? – susidomėjęs paklausė Puaro.

Aš įsistebeilijau į jį.

– Neturiu supratimo.

– Ak... tai tiesiog neįmanoma, jūs niekada neužduodate teisingo klausimo! Užtai jūs nieko nežinote apie tai, kas svarbu.

– Geriau jau pats atvažiuokite į Krodeną ir pats pateikite savo klausimus, – pasakiau aš supykęs.

– Šiuo metu tai neįmanoma. Kitą savaitę vyks labai įdomus rašytojų rankraščių pardavimas...

– Iki šiol tuo domitės?

– Na, aišku, žinoma, – jo žvilgsnis pagyvėjo. – Paimkime, kad ir Džono Diksono Karo, ar Karterio Diksono, kaip jis pats kartais save vadina, darbus...

Aš išsigelbėjau jam dar nepradėjus įsivažiuoti, pasiteisindamas skubiu pasimatymu. Neturėjau nuotaikos klausytis paskaitų apie praėjusių laikų detektyvinių romanų meistrus.

II

Kitą vakarą aš sėdėjau ant laiptelių, prie paradinių Hardkastlio namų durų, ir pakilau iš tamsos, norėdamas jį

pasveikinti.

– Sveikas, Kolinai? Ar tai tu? Vėl pasirodai kaip perkūnas iš žydro dangaus.

– Geriau jau sakytum: kaip iš raudono, tai man labiau tiktų.

– Ar seniai sėdi prie mano durų?

– Na, gal kokį pusvalandį.

– Apgailestauju, kad negalėjai įeiti į vidų.

– Puikiausiai galėjau įsibrauti į vidų, – pasakiau pasipiktinęs. – Tu nežinai, ką aš moku!

– Tai kodėl neįėjai?

– Jokiu būdu nenorėčiau žeminti tavo prestižo, – paaiškinau jam. – Policijos inspektorius prarastų reputaciją, jei į jo namus būtų buvę taip paprastai įsilaužta.

Hardkastlis išsitraukė iš kišenės raktus ir atrakino laukujes duris.

– Eik į vidų, – pasakė jis, – ir nekalbėk nesąmonių.

Jis nusivedė mane į svetainę ir nuėjo paruošti gėrimų.

– Sakyk, kada užtenka.

Aš pasakiau – ne per daug greitai, ir mes patogiai įsitaisėme su taurėmis.

– Pagaliau reikalai pajudėjo iš vietos, – pasakė Hardkastlis. – Mes identifikavom lavoną.

– Žinau. Aš peržiūrėjau laikraščius. Kas toks tas Haris Kasltonas?

– Neabejotinos ir didžiausios pagarbos vertas vyras, kuris pragyvenimui lyg ir susituokdavo arba susižadėdavo su pasiturinčia lengvatike. Jos patikėdavo jam savo santaupas, nes būdavo sužavėtos jo ypatingų finansinių žinių. Labai greitai jis dingdavo.

– Jis neatrodė tokio tipo vyras, – pasakiau aš, stengdamasis atsiminti, kaip jis atrodė.

– Tai buvo jo pagrindinis verslas.

– Ar jis niekada nebuvo įkliuvęs?

– Ne. Mes teiravomės, tačiau informaciją surinkti nėra lengva. Jis gana dažnai keisdavo pavardes. Ir nors jie Jarde galvoja, kad Haris Kasltonas, Raimondas Bleiras, Lorencas Daltonas, Rodžeris Baironas yra vienas ir tas

pats asmuo, jie niekada negalės to įrodyti. Supranti, moterys nepasakys. Jos jau geriau praras savo pinigus. Tas vyras iš tikrųjų buvo lyg pavardė, netikėtai pasirodanti tai vienoje, tai kitoje vietoje. Visą laiką tas pats modelis, tačiau jis mokėdavo neįtikėtinai išsisukti. Tarkim, Rodžeris Baironas pradingsta iš Saudendo, o vyras pavarde Lorencas Daltonas pradeda darbą Niukastlyje prie Taino. Jis drovėjosi fotografuotis – išvengdavo savo draugių troškimo padaryti jo momentinę nuotrauką. Visa tai vyko gana seniai – prieš penkiolika ar dvidešimt metų. Atrodo, kad tuo laiku jis iš tikrųjų pradingo. Sklido gandai, kad jis mirė, tačiau kiti žmonės kalbėjo, jog jis išvyko į užsienį...

– Ir apie jį nieko nebuvo girdėti iki pat to laiko, kol jis atsirado negyvas ant panelės Pebmarš svetainės kilimo? – paklausiau aš.

– Būtent taip.

– Tai, be jokios abejonės, atveria galimybes.

– Tai jau tikrai.

– Paniekinta moteris, kuri niekada nepamiršo? – iškėliau prielaidą.

– Tai nutinka. Yra moterų, kurios viską prisimena ir nepamiršta...

– O jei tokia moteris dar ir apako... dar vienas sielvarto šaltinis...

– Tai tik spėlionės. Kol kas nėra nieko, ką galima būtu neginčijamai įrodyti.

– Kaip atrodė žmona... ponia... kokia jos pavardė? – Merlina Raivl? Na ir vardelis! Negali būti, kad tai jos tikra pavardė.

– Jos tikroji pavardė – Flosi Gap. Tą kitą ji išgalvojo. Tinkamesnis jos gyvenimo būdui.

– Kas ji? Prostitutė?

– Ne profesionalė.

– Tada taktiškai ją galima būtų pavadinti lengvo elgesio dama?

– Sakyčiau, kad ji buvo gero būdo moteris, noriai daranti paslaugas draugams. Save apibūdino kaip buvusią aktorę. Retkarčiais dirbo “namų šeimininke”. Gana maloni.

– Patikima?

– Tiek pat, kiek ir visos kitos. Ji neabejodama jį

pažino. Nedelsdama.

– Kokia laimė.

– Tikrai. Aš jau buvau nustojęs vilties. Kad tu būtum matęs visas tas žmonas. Aš pradėjau galvoti, kad tik protinga moteris gali atpažinti savo vyrą. Mano nuomone, ponia Raivl gali žinoti apie savo vyrą daugiau, nei pasako.

– Ar ji buvo įsipainiojusi į kokius nusikalstamus veiksmus?

– Nieko nėra užregistruota. Tačiau man atrodo, kad ji turėjo, o gal ir dabar tebeturi abejotinų draugužių. Nieko rimto – kokie nors apgavikai.

– O kaip laikrodžiai?

– Nieko jai nereiškė. Manau, kad ji kalbėjo tiesą. Mes susekėme, iš kur jie atsirado, – Portobelo turgus. Paauksuota bronza puoštas laikrodis ir Drezdeno porceliano laikrodis... iš ten. Menka paguoda! Pats žinai, kas ten dedasi šeštadieniais. Kiosko šeimininkui atrodo, kad juos nusipirko amerikietė, bet aš sakyčiau, kad tai gali būti tik spėjimas. Portobelo turguje pilna turistų iš Amerikos. Jo žmona sako, kad juos nupirko vyras. Ji neprisimena, kaip jis atrodė. Sidabrinis laikrodis buvo įsigytas pas sidabrakalį Bornmute. Aukšta moteris pirko jį savo mažajai dukrelei dovanų! Viskas, ką apie ją gali pasakyti, – ji dėvėjo pilką skrybėlę.

– O ketvirtasis laikrodis? Tas, kuris dingo?

– Jokių komentarų, – pasakė Hardkastlis.

Aš tiksliai žinojau, ką jis tuo norėjo pasakyti.

23 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Viešbutis, kuriame aš apsistojau, buvo skurdi vieta šalia stoties. Vienintelis teigiamas dalykas jame buvo puikus kepsnys ir, suprantama, jis buvo pigus.

Kitą rytą, dešimtą valandą, aš paskambinau į Kavendišo sekretorių biurą ir pasakiau, kad man reikia stenografistės, kuri galėtų užrašyti mano diktuojamus laiškus ir parašyti verslo sutartį. Aš prisistačiau Duglo Vederbio pavarde ir pasakiau, kad esu apsistojęs viešbutyje "Clarendon". Paklausiau, ar panelė Šeila Veb yra laisva, nes mano draugas minėjo, kad ji labai kvalifikuota.

Man pasisekė. Šeila galėjo prisistatyti iš karto. Tačiau ji turėjo kitą susitikimą dvyliktą valandą. Aš pasakiau, jog iki to laiko mes suspėsime viską pabaigti, kadangi aš pats turiu susitikimą.

Aš laukiau prie "Clarendon" durų, kai pasirodė Šeila. Žengiau žingsnį į priekį.

– Ponas Duglas Vederbis jūsų paslaugoms, – tariau jai.

– Tai jūs skambinote į biurą?

– Taip, tai buvau aš.

– Jūs negalite taip elgtis, – ji buvo pasipiktinusi.

– Kodėl ne? Aš pasiruošęs sumokėti Kavendišo biurui už jūsų paslaugas. Argi svarbu, kaip mes praleisime jūsų vertingą ir brangiai apmokamą laiką – "Vėdrynų" kavinėje, kitoje gatvės pusėje, ar dirbdami darbą? Eime, išgerkime kavos ramioje aplinkoje.

"Vėdrynų" kavinė buvo verta savo pavadinimo – ji buvo labai, tiesiog agresyviai geltona. Laminuoti stalviršiai, pagalvėlės, puodeliai ir lėkštelės – viskas buvo kanarėlių geltonumo spalvos.

Aš užsakiau po puodelį kavos ir po pyragėlį. Buvo gana anksti, ir kavinėje mes buvome vos ne vieninteliai lankytojai.

Kai padavėja, priėmusi užsakymą, pasišalino, mes pažvelgėme per stalą vienas į kitą.

– Ar jūs gerai jaučiatės, Šeila?

– Ką norite tuo pasakyti?

Jos paakiai buvo pajuodę, o akys atrodė labiau violetinės nei mėlynos.

– Ar jus kažkas slegia?

– Taip... ne... aš nežinau. Aš galvojau, kad jūs išvažiavote.

– Aš buvau išvažiavęs, bet sugrįžau.

– Kodėl?

– Jūs pati žinote.

Ji nuleido akis.

– Aš jo bijau, – pasakė ji pratylėjusi kokią minutę.

– Ko jūs bijote?

– To jūsų draugo – inspektoriaus. Jis galvoja... jis mano, kad aš nužudžiau tą vyrą, o po to ir Edna...

– O ne, toks jau jo būdas, – raminau aš ją. – Jis visada atrodo taip, lyg visus įtartų.

– Ne, Kolinai, tai visai ne taip. Jūs tik norite mane pralinksminti. Jis galvoja, kad aš su tuo susijusi jau iš pat pradžių.

– Mano miela mergyte, prieš jus nėra jokių įkalčių. Jūs tebuvote tą dieną toje vietoje tik dėl to, kad kažkas to norėjo...

Ji nutraukė mane.

– Jis galvoja, kad aš pati tai padariau. Jam atrodo, kad aš išgalvojau visą istoriją ir Edna kažkaip apie tai sužinojo. Jis galvoja, kad Edna pažino mano balsą, kai aš skambinau apsimetusi panele Pebmarš.

– O jūs skambinote?

– Na, žinoma, ne. Aš tikrai neskambinau. Visada jums tai sakiau.

– Klausykite, Šeila, – pasakiau aš. – Ką jūs pasakotumėte kitiems, – nesvarbu. Man jūs turite pasakyti teisybę.

– Tai jūs netikite nė vienu mano žodžiu!

– Aš tikiu. Jūs galėjote tą dieną skambinti dėl visai nekaltos priežasties. Kas nors galėjo jūsų paprašyti paskambinti, galbūt paaiškino, kad tai yra pokštas. Tačiau po to jūs išsigandote ir sumelavote, o pradėjusi meluoti, ir toliau turėjote laikytis savo istorijos. Ar aš teisus?

– Ne, ne, ne. Kiek dar kartų turėsiu jums tai kartoti?

– Gerai, Šeila, tačiau yra kažkas, ko jūs man nepasakote. Aš noriu, kad jūs pasitikėtumėte manimi. Jei Hardkastlis žino ką nors, ko nepasakė man...

Ji vėl nutraukė mane.

– Negi jūs tikitės, kad jis jums viską papasakos?

– Na, nežinau jokios priežasties, kodėl jis nepapasakotų. Mes beveik kolegos.

Tuo metu padavėja atnešė mūsų užsakymą. Kava buvo dabar madingiausios audinės spalvos blankumo.

– Aš nežinojau, kad jūs esate susijęs su policija, – pasakė Šeila, lėtai maišydama kavą.

– Tai ne visai policija. Tai visai kita šaka. Tačiau aš norėjau pasakyti, kad jei Dikas ir nesako man ko nors, ką jis žino apie jus, tai todėl, kad jis galvoja, jog aš jumis domiuosi. Tiesą sakant, taip ir yra. Netgi dar daugiau. Aš jus ginsiu, Šeila, kad ir ką jūs būtumėte padariusi. Tą dieną jūs išbėgote iš to namo, mirtinai išgąsdinta. Jūs tikrai buvote išsigandusi, o ne apsimetinėjote. Jūs negalėjote taip puikiai suvaidinti.

– Savaime aišku, aš buvau išsigandusi. Tai buvo siaubinga.

– Ar jus išgąsdino lavonas? Gal ten buvo dar kas nors?

– O kas dar ten galėjo būti?

Aš įsidrąsinau:

– Kodėl jūs pavogėte laikrodį su užrašu "Rozmeri"?

– Apie ką jūs kalbate? Kodėl aš jį turėjau vogti?

– Aš klausiu, kodėl jūs jį pavogėte.

– Aš jo net neliečiau.

– Jūs grįžote į kambarį, nes, kaip sakėte, buvote pamiršusi pirštines. Tą dieną jūs neturėjote pirštinių. Tai buvo graži rugsėjo diena, ir aš nemačiau jūsų su pirštinė-

mis. Jūs sugrįžote į kambarį ir paėmėte laikrodį. Nemeluokite man. Juk jūs tai padarėte.

Kelias akimirkas ji tylėjo, trupindama pyragėlį lėkštėje.

– Gerai, – ištarė ji beveik pašnibždomis. – Gerai. Aš tai padariau. Aš paėmiau jį ir įkišau į rankinę, o po to išėjau.

– Kodėl jūs taip pasielgėte?

– Dėl vardo. Rozmeri yra mano vardas.

– Jūsų vardas ne Šeila, o Rozmeri?

– Aš turiu du vardus – Rozmeri ir Šeila.

– Ir tik dėl to? Dėl paprasčiausio fakto, kad ant laikrodžio buvo parašytas toks pat vardas, kaip jūsų?

Ji suprato, kad aš nepatikėjau, tačiau laikėsi savo.

– Sakau jums – aš buvau išsigandusi.

Aš žiūrėjau į ją. Šeila buvo mano mergina... mergina, kurios man reikėjo ir kurią norėjau turėti amžinai. Tačiau nebuvo jokios prasmės kurti iliuzijas. Ji buvo melagė ir greičiausiai visada tokia liks. Tai buvo jos būdas kovoti dėl išlikimo – greitas, paprastas, sklandus neigimas. Tai buvo vaikiškas ginklas, galimas daiktas, ji niekada jo neatsisakys. Jei man reikėjo Šeilos, aš turėjau priimti ją tokią, kokia ji buvo, paremti ją silpnumo akimirkomis. Mes visi turime silpnybių. Mano silpnybės buvo kitokios nei Šeilos, tačiau ir aš jų turėjau.

Aš apsisprendžiau ir nutariau pereiti į puolimą. Tai buvo vienintelis būdas.

– Tai buvo jūsų laikrodis, tiesa?, – paklausiau aš. – Jis priklausė jums.

Jai pritrūko oro.

– Iš kur jūs žinote?

– Papasakokite man apie tai.

Istorija, kurią ji papasakojo, buvo pakrika. Ji turėjo tą laikrodį beveik visą gyvenimą. Kol jai suėjo šešeri metai, ją visuomet vadino Rozmeri, tačiau ji nekentė to vardo ir užsispyrė, kad ją vadintų Šeila. Pastaruoju metu laikrodis pradėjo blogai eiti. Ji nešė jį į laikrodžių taisyklą, esančią netoli biuro. Tačiau kažkur jį paliko – gal autobuse, o gal pieno bare, kuriame buvo per pietų pertrauką.

– Ar tai atsitiko prieš pat žmogžudystę 19-tame

Vilbraham Kresento name?

Jai atrodė, kad prieš kokią savaitę. Tačiau ji per daug dėl to nesisielojo, nes laikrodis buvo senas ir visada blogai ėjo. Reikėjo įsigyti naują, ir tiek.

Tada ji pridūrė:

– Iš pradžių aš jo nemačiau. Nepastebėjau jo, kai įėjau į kambarį. Tada... tada aš pamačiau lavoną, ir mane lyg paralyžiavo. Aš išsitiesiau po to, kai paliečiau jį, ir pamačiau ant židinio atbrailos į mane atgręžtą mano laikrodį. Mano ranka buvo kruvina, o tada į kambarį įėjo ji, ir aš viską pamiršau, nes ji vos ant jo neužlipo. Tada aš... aš paprasčiausiai išlėkiau. Aš tiesiog norėjau pabėgti.

Aš linktelėjau.

– O vėliau?

– Aš pradėjau galvoti. Ji sakė, kad neskambino į biurą. Tai kas tada, kas skambino ir prašė, kad aš ateičiau, ir dar padėjo mano laikrodį? Aš... aš pasakiau, kad palikau pirštines ir, grįžusi į kambarį, pasiėmiau laikrodį. Manau, tai buvo... tai buvo kvaila.

– Nieko kvailesnio padaryti negalėjote, – pasakiau jai. – Kai kuriais atvejais, Šeila, jūs visai neturite sveiko proto.

– Bet juk kažkas stengėsi mane ten įvelti. Prisiminkite atviruką. Jį turėjo išsiųsti kas nors, žinojęs, kad aš pasiėmiau laikrodį. O ką jau bekalbėti apie patį atviruką – "Old Bailey", lyg mano tėvas būtų koks nusikaltėlis...

– Ką jūs žinote apie savo tėvus?

– Mano tėvai žuvo nelaimingo atsitikimo metu, kai aš buvau kūdikis. Taip man pasakojo teta ir visi kiti. Tačiau ji niekada apie juos nekalba ir niekada nieko man apie juos nepasakoja. Kelis kartus ji papasakojo tokių dalykų, kurie skiriasi nuo to, ką girdėjau anksčiau. Suprantate, aš visada žinojau, kad ten kažkas slypi.

– Tęskite.

– Taigi, aš manau, gal mano tėvas buvo nusikaltėlis, o gal net žudikas. O gal tai buvo mano motina. Paprastai žmonės nesako, kad tavo tėvai mirę ir negali arba nenori nieko apie juos pasakoti, nebent tikroji priežastis yra kita... matyt, yra kažkas, ką, jų nuomone, jums sužinoti būtų baisu.

– Vadinasi, susikūrėte visą istoriją. Tačiau viskas gali būti daug paprasčiau. Jūs tiesiog galėjote būti nesantuokinis vaikas.

– Apie tai taip pat galvojau. Kartais tai stengiamasi nuo vaikų nuslėpti. Labai kvaila. Geriau būtų paprasčiausiai pasakyti tiesą. Šiandien tai juk nebe taip svarbu. Tačiau, suprantate, visa esmė ta, kad aš nežinau. Aš nežinau, kas po visu tuo slypi. Kodėl mane pavadino Rozmeri? Tai nėra šeimos vardas. Jis reiškia: atminimas, ar ne taip?

– Puiki reikšmė, – pastebėjau aš.

– Taip, gal... Tačiau negalvoju, kad taip buvo. Šiaip ar taip, kai inspektorius mane klausinėjo tą dieną, aš susimąsčiau. Kodėl kažkam reikėjo, kad aš ten būčiau? Kam reikėjo, kad atsirasčiau vienoje vietoje su nepažįstamu mirusiu vyru? O gal tas vyras norėjo ten su manimi susitikti? Gal jis buvo mano tėvas ir norėjo, kad aš jam ką nors padaryčiau? O tada kažkas atėjo ir jį nužudė. O gal kas nors suplanavo taip, kad atrodytų, jog aš žudikė? Aš taip susipainiojau ir buvau tokia išsigandusi. Viskas atrodė taip, lyg būtų nukreipta į mane. Kažkas privertė mane ten atvykti, ten gulėjo negyvas vyras, stovėjo mano laikrodis su mano vardu, kuris ten visai neturėjo būti. Taigi aš puoliau į paniką ir padariau, kaip jūs sakėte, kvailą dalyką.

Aš pakračiau galvą.

– Jūs skaitote arba rašote mašinėle per daug trilerių ir detektyvinių romanų, – tariau kaltindamas ją. – O kaip su Edna? Ar visai nenumanote, ką ji buvo įsikalusi į galvą apie jus? Kodėl ji atėjo iki pat jūsų namų, kad galėtų pasikalbėti, jei jūs kiekvieną dieną matotės darbe?

– Neturiu supratimo. Ji negalėjo galvoti, kad aš galiu būti susijusi su žmogžudyste. Jokiu būdu.

– Gal ji ką nors nugirdo ir klaidingai suprato?

– Sakau jums, nebuvo ką nugirsti.

Aš stebėjausi. Aš negalėjau nustoti stebėjęsis... Net ir dabar aš netikėjau, kad Šeila sako teisybę.

– Ar turite kokių nors asmeninių priešų? Nepatenkintų vaikinų, pavydžių panelių, kokių nors pažįstamų, nusistačiusių prieš jus?

Man kalbant, visa tai skambėjo labai neįtikinamai.

– Žinoma, ne.

Tai štai. Net ir dabar aš nebuvau įsitikinęs dėl laikrodžio. Tai buvo fantastiška istorija. 413. Ką reiškė tie skaičiai? Kodėl reikėjo juo užrašyti ant atviruko kartu su žodžiu ATSIMINK? Jie turėtų ką nors reikšti asmeniui, kuriam buvo adresuotas atvirukas.

Aš atsidusau, apmokėjau sąskaitą ir atsistojau.

– Nesijaudinkite, – pasakiau jai. (Be abejonės, patys beprasmiškiausi žodžiai anglų ir visose kitose kalbose.) – Kolino Lambo asmeninė tarnyba ėmėsi darbo. Viskas bus gerai, mes susituoksime, o po to ilgai ir laimingai gyvensime. Beje, – tariau, nes nesugebėjau sustoti, nors žinojau, kad būtų buvę geriau baigti romantiška gaida, tačiau mane vertė Kolino Lambo asmeninis smalsumas, – ką jūs iš tikro padarėte su laikrodžiu? Paslėpėte jį tarp kojinių?

– Aš išmečiau jį į šiukšlių dėžę prie kaimyninio namo.

Man tai padarė įspūdį. Tai buvo paprasta ir greičiausiai efektyvu. Ji pasielgė labai išmintingai. Galimas daiktas, aš nepakankamai vertinau Šeilą.

24 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Šeilai išėjus, aš perėjau per gatvę į "Clarendon", susipakavau daiktus ir palikau juos pas portjė. Paprastai tokių viešbučių administracija yra labai smulkmeniška ir nori, kad visi išsiregistruotų iki dvyliktos.

Tada aš iškeliavau. Mano maršrutas vedė pro policijos nuovadą, ir truputį padvejojęs, aš nutariau užsukti. Pasiteiravau Hardkastlio – jis buvo vietoje. Jis nepatenkintas žvelgė į laišką, kurį laikė rankoje.

– Dikai, aš vėl išvykstu šį vakarą, – pasakiau. – Atgal į Londoną.

Jis užsigalvojęs pažvelgė į mane.

– Ar norėtum gauti patarimą?

– Ne, – nedelsdamas atsakiau.

Jis nekreipė jokio dėmesio. Žmonės visada taip elgiasi, kai nori ką nors patarti.

– Aš išvykčiau ir daugiau čia nesirodyčiau. Tai būtų daug geriau tau pačiam.

– Niekas negali spręsti, kas geriausia kitam.

– Abejoju.

– Štai ką aš tau pasakysiu, Dikai. Kai tik susitvarkysiu su šia užduotimi, aš mesiu tarnybą. Bent jau taip galvoju.

– Kodėl?

– Aš esu panašus į senamadišką Viktorijos laikų dvasininką. Aš abejoju.

– Duok sau šiek tiek laiko.

Nebuvau tikras, ką jis tuo norėjo pasakyti. Paklausiau, dėl ko jis atrodė taip susirūpinęs.

– Perskaityk, – pasakė jis ir padavė man laišką, kurį nagrinėjo.

“Brangus sere,

Aš kai ką prisiminiau. Jūs teiravotės, ar mano vyras turėjo kokių nors žymių, ir aš pasakiau, kad jis neturėjo. Tačiau aš klydau. Iš tiesų jis turėjo nedidelį randą už kairiosios ausies. Jis įsipjovė, kai ant jo užšoko šuo, kurį mes tada auginome. Jam reikėjo susiūti žaizdą. Ta žaizda labai maža ir nesvarbi, ir aš tiesiog nepagalvojau apie ją.

Jums atsidavusi,
Merlina Raivl”

– Jos braižas energingas ir įmantrus, – pasakiau, – nors man niekada nepatiko violetinis rašalas. Ar velionis turi randą?

– Taip. Tiksliai toje vietoje, kaip ji sako.

– Ar ji jo nematė, kai jai buvo parodytas kūnas?

Hardkastlis papurtė galvą.

– Randą dengia ausis. Jis matosi tik palenkus ausį.

– Tada viskas gerai. Puikus bendradarbiavimo pavyzdys. Kas tau kelia nerimą?

Hardkastlis niūriai pasakė, kad ši byla jam įgriso iki gyvo kaulo. Jis paklausė, ar matysiuosi Londone su savo draugu prancūzu ar belgu.

– Galbūt. Kodėl klausi?

– Aš užsiminiau apie jį policijos viršininkui, o jis jį labai gerai prisimena iš Gel Gaid žmogžudystės bylos Aš turiu parodyti jam nuoširdžiausią svetingumą, jei jis mus aplankys.

– Tik jau ne jis, – atsakiau aš. – Jis kaip moliuskas tvirtai įsikibęs į savo gyvenamąją vietą.

II

Penkiolika po dvylikos aš paskambinau prie 62-ro Vilbraham Kresente namo durų. Ponia Ramzei atidarė duris. Ji net nebandė pasižiūrėti į mane.

– Kas atsitiko?

– Gal galėčiau pasikalbėti su jumis kelias minutes? Aš buvau čia prieš dešimt dienų. Galbūt jūs manęs neprisimenate.

Ji pakėlė akis, kad galėtų pažvelgti į mane, ir suraukė antakius.

– Jūs buvote... jūs buvote kartu su policijos inspektoriumi?

– Visiškai teisingai, ponia Ramzei. Ar galėčiau užeiti?

– Jei jau norite. Negalima atsakyti pareigūnui. Nekokią nuomonę apie mane susidarytumėte.

Ji nusivedė mane į svetainę, gana šiurkščiai parodė į kėdę ir atsisėdo priešais mane. Jos balse galima buvo pajusti griežtumą, tačiau jos manieros tapo apatiškos, o to aš nebuvau anksčiau pastebėjęs.

Aš pasakiau:

– Šiandien čia atrodo tylu... Turbūt jūsų berniukai grįžo į mokyklą.

– Taip, viskas tikrai atrodo kitaip. – Ji tęsė toliau: – Manau, kad jūs norite paklausti keleto dalykų apie paskutinę žmogžudystę. Apie tą merginą, kuri buvo nužudyta telefono būdelėje.

– Ne visai taip. Suprantate, iš tiesų aš nesu susijęs su policija.

Ji atrodė truputį nustebusi.

– Aš galvojau, kad jūs seržantas... Lambas.

– Mano pavardė Lambas, tai tiesa. Tačiau aš dirbu visai kitame skyriuje.

Abejingumas pranyko. Ji griežtai pažvelgė į mane.

– Na, – tarė ji, – koks reikalas?

– Ar jūsų vyras dar negrįžo?

– Dar ne.

– Jis jau išvykęs gana seniai, ar ne ponia Ramzei? Ir gana toli.

– Ką jūs apie tai žinote?

– Na, kad jis išvyko už Geležinės uždangos, tiesa?

Ji patylėjo kelias akimirkas ir po to tyliu, abejingu balsu tarė:

– Taip. Taip, tai tiesa

– Ar jūs apie tai žinojote?

– Apytikriai, – ji stabtelėjo ir pridūrė: – Jis norėjo, kad aš prisidėčiau prie jo ten.

– Ar jis jau seniai apie tai galvojo?

– Manau, kad taip. Bet man jis nieko nesakė iki pat išvykimo.

– Jūs nepritariate jo idėjoms?

– Turbūt kažkada pritariau. Tačiau jūs juk viską jau žinote... Tokius dalykus jūs nuodugniai ir kruopščiai tikrinate. Knisatės praeityje, aiškinatės, kas ką veikė ar buvo partijos narys, ir panašius dalykus.

– Jūs galėtumėte suteikti mums labai naudingos informacijos, – pasakiau aš.

Ji pakratė galvą.

– Ne. To padaryti aš negaliu. Ne todėl, kad nenorėčiau. Suprantate, jis niekada nepasakojo man nieko apibrėžto. Aš nenorėjau žinoti. Aš buvau pervargusi nuo tokio gyvenimo. Kai Maiklas pasakė, kad jis palieka šalį, išnyksta ir keliauja į Maskvą, manęs tai neapstulbino. Aš tik turėjau nutarti, ką noriu daryti.

– Ir jūs nutarėte, kad nepakankamai pritariate savo vyro siekiams?

– Ne, aš taip nesakyčiau. Mano požiūris grynai asmeniškas. Man atrodo, kad galų gale taip nutinka visoms moterims, jei, žinoma, jos nėra fanatikės. Nors moterys tikrai gali būti fanatiškos, tačiau aš nebuvau tokia. Aš visada tebuvau tik šiek tiek kairiųjų pažiūrų.

– Ar jūsų vyras buvo įsivėlęs į Larkino reikalą?

– Nežinau. Manau, galėjo būti. Jis niekada apie tai su manimi nekalbėjo, net neužsiminė.

Staiga ji pažvelgė į mane gyviau.

– Geriau išsiaiškinkime iki galo, pone Lambai. O gal pone Vilke avelės kailyje, ar kas jūs toks esate. Aš mylėjau savo vyrą. Mylėjau pakankamai stipriai, kad būčiau važiavusi paskui jį į Maskvą, nesvarbu, ar pritariau jo politinėms pažiūroms. Jis norėjo, kad pasiimčiau ir berniukus. Aš nenorėjau vežtis vaikų! Nusprendžiau, kad aš turiu su jais likti. Visai paprasta. Aš nežinau, ar kada pamatysiu Maiklą. Jis turėjo pasirinkti, ir aš turėjau pasirinkti, bet aš tvirtai žinojau vieną dalyką. Po to, kai jis su manimi pasišnekėjo. Aš norėjau, kad berniukai augtų savo šalyje. Jie – anglai, ir aš norėjau, kad jie augtų kaip paprasti Anglijos berniukai.

– Suprantu.

– Tai ir visa istorija, – atsistodama pasakė ponia Ramzei.

Jos judesiuose atsirado ryžto.

– Tai turėjo būti nelengvas apsisprendimas, – švelniai pasakiau aš. – Aš labai apgailestauju.

Man tikrai buvo gaila. Tikriausiai mano žodžiuose ji pajuto tikrą užuojautą. Ji vos vos šyptelėjo.

– Galbūt jūs ir apgailestaujate... Manau, jūsų profesijos žmonės turi pasistengti daugiau ar mažiau suprasti žmones, žinoti, ką jie jaučia ir ką galvoja. Tai buvo lyg nokautas, tačiau blogiausia jau praėjo. Dabar aš turiu suplanuoti ateitį, sugalvoti, ką mes veiksime, kur gyvensime, ar liksime čia, ar kur nors važiuosime. Man reikės susirasti darbą. Kažkada aš dirbau sekretore. Matyt, reikės pakartotinai mokytis stenografijos ir rašymo mašinėle.

– Tik jau neikite dirbti į Kavendišo biurą, – tariau aš.

– Kodėl gi?

– Atrodo, kad ten dirbančioms merginoms nutinka gana netikėtų ir nelaimingų dalykų.

– Jei galvojate, kad aš ką nors apie tai žinau, jūs klystate. Nieko apie tai nenutuokiu.

Aš palinkėjau jai sėkmės ir išėjau. Iš jos nieko nesužinojau. Iš tikrųjų aš nieko ir nesitikėjau. Tiesiog kas nors turi užrišti palaidus galus.

III

Eidamas pro vartelius, aš vos nesusidūriau su ponia Maknauton. Ji nešėsi pirkinių krepšį ir atrodė, kad vos pastovi ant kojų.

– Leiskite man, – tariau aš ir paėmiau iš jos krepšį. Iš pradžių ji taikėsi jį iš manęs išplėšti, tačiau po to ji iš arčiau pasižiūrėjo į mane ir atleido ranką.

– Jūs gi tas jaunuolis iš policijos, – pasakė ji. – Aš ne iš karto jus pažinau.

Aš nunešiau pirkinius iki jos paradinių durų, o ji atsvyravo paskui mane. Krepšys buvo neįtikėtinai sunkus, ir aš spėliojau, kas galėjo būti jame. Bulvės?

– Neskambinkite, – pasakė ji. – Durys neuždarytos.

Atrodo, kad Vilbraham Kresente niekas nerakino

durų.

– Kokiais rezultatais galite pasigirti? – norėdama paplepėti, paklausė ji. – Atrodo, kad jis vedė žemesnės klasės moterį.

Neturėjau supratimo, apie ką ji kalba.

– Matote, aš buvau išvykęs. Kas ką vedė? – pasiteiravau aš.

– Štai kaip. Aš kalbu apie tą neaiškią moterį, ponią Raivl. Aš buvau tardyme. Tokia vulgari moteris. Sakyčiau, ji nebuvo labai nusiminusi dėl vyro mirties.

– Ji jo nematė penkiolika metų, – paaiškinau aš.

– Angus ir aš esame susituokę jau dvidešimt metų, – atsiduso ji. – Tai ilgas laiko tarpas. O dabar, kai jau nebedirba universitete, jis ištisai užsiėmęs tuo savo sodu. Tiesiog nežinai, žmogau, ką veikti kiauromis dienomis.

Tuo metu iš už namo kampo išniro ponas Maknautonas su kastuvu rankoje.

– Jau sugrįžai, brangioji. Leisk man tau padėti...

– Palikite viską virtuvėje, – greitai tarė man ponia Maknauton ir bakstelėjo alkūne. – Tik kukurūzų dribsniai, kiaušiniai ir melionas, – meiliai besišypsodama, paaiškino ji vyrui.

Aš pastačiau krepšį virtuvėje ant stalo. Jame kažkas suskambėjo.

Kukurūzų dribsniai, nesąmonė! Mano žvalgo instinktai nugalėjo. Gerai užmaskuoti želatino lapais gulėjo trys viskio buteliai.

Supratau, kodėl ponia Maknauton kartais būdavo tokia gyva ir plepi ir kodėl retkarčiais nelabai tvirtai laikydavosi ant kojų. Greičiausiai dėl to Maknautonas ir atsistatydino.

Tai buvo rytas, kai gali sutikti visus kaimynus. Eidamas link Olbani Roudo, aš sutikau poną Blandą, kuris atrodė puikiai nusiteikęs. Jis iš karto mane pažino.

– Kaip laikotės? Kaip nusikaltimai? Skaičiau, kad buvo nustatyta to vyro tapatybė. Atrodo, su savo žmona jis elgėsi ne kažin kaip. Beje, dovanokite, bet man atrodo, kad jūs ne vietinis.

Aš numykiau, kad atvykau iš Londono.

– Vadinasi, Jardas taip pat susidomėjo?

– Na... – nutęsiau aš išsisukinėdamas.

– Suprantu. Negalite atskleisti savo paslapčių. Pastebėjau, kad jūsų nebuvo tardyme.

Aš jam paaiškinau, kad buvau išvykęs į užsienį.

– Aš taip pat, drauguži. Aš taip pat! – Jis mirktelėjo man.

– Linksmasis Paryžius?

– Norėčiau! Deja, tik vienos dienos išvyka į Bolonę.

Jis niūktelėjo man alkūne (Dievaži, visai kaip ponia Maknauton!).

– Žmonos su savimi neėmiau. Susipažinau su labai simpatiška mažyle. Blondine. Gana karšta.

– Dalykinė kelionė? – paklausiau aš, ir mes abu nusijuokėme, kaip vyrai, turintys didžiulę gyvenimo patirtį.

Jis nužingsniavo link 61-mo namo, o aš pasukau link Olbani Roudo.

Aš buvau nepatenkintas savimi. Kaip sakė Puaro, turėjo būti kas nors daugiau, ką būtų galima išgauti iš kaimynų. Buvo visiškai neįtikėtina, kad niekas nieko nematė! Gal Hardkastlis uždavė netinkamus klausimus? Bet ar galėčiau aš sugalvoti geresnius? Pasukęs į Olbani Roudą, mintyse aš turėjau klausimų sąrašą. Jie skambėjo maždaug taip:

Ponas Karis (Kasltonas) buvo apsvaigintas – kada?

Jis buvo nužudytas – kur?

Ponas Karis (Kasltonas) buvo atgabentas į 19-tą namą – kaip?

Kas nors turėjo ką nors matyti – kas? ką?

Aš vėl pasukau į kairę. Dabar aš ėjau Vilbraham Kresentu ta pačia kryptimi, kaip ir rugsėjo devintąja dieną. Gal vertėtų užeiti pas panelę Pebmarš? Paskambinti prie durų ir pasakyti..., ką gi aš jai galėčiau pasakyti?

Gal užeiti pas panelę Voterhauz? Bet ko, po galais, aš galėčiau jos paklausti?

Gal ponia Heming? Nedaug prasmės jai ką nors sakyti. Ji vis tiek nesiklauso. Nors ji gali prišnekėti kokių nors atsitiktinių beprasmių dalykų, kurie gali ką nors reikšti.

Aš ėjau gatve, mintyse skaičiuodamas namų nu-

merius, kaip ir aną dieną. Ar ir velionis ponas Karis irgi ėjo gatve, skaičiuodamas numerius, kol pasiekė tą namą, kuriame ketino apsilankyti?

Vilbraham Kresentas niekada neatrodė gražiau. Aš vos nesušukau iš pasigėrėjimo Viktorijos laikų dvasia: "Ak, jei tie akmenys prabiltų!". Atrodo, šiomis dienomis tai buvo visų mėgstamiausia citata. Tačiau akmenys nekalba, kaip nekalba plytos, statybinis skiedinys, gipsas bei tinkas. Vilbraham Kresentas tylėjo. Jis buvo senamadiškas, abejingas, gana apšepęs ir nenusiteikęs pokalbiams. Aš buvau įsitikinęs, kad jis nepalankiai vertino klajojančius bastūnus, kurie patys nežinojo, ko ieško.

Aplinkui matėsi keletas žmonių – mane pralenkė du berniukai su dviračiais ir dvi pirkiniais apsikrovusios moteriškės. Namai atrodė lyg balzamuotos mumijos, be jokių gyvybės ženklų. Aš supratau, kodėl taip buvo. Buvo beveik pirma valanda. Šventa valanda, kuri, laikantis angliškų tradicijų, turėjo būti pašvęsta vidurdienio valgiui. Keliuose namuose, pro užuolaidomis neuždengtus langus aš galėjau įžiūrėti žmones, susirinkusius prie stalo, tačiau tai buvo retas atvejis. Dauguma langų buvo diskretiškai uždengti nailoniniu tinkleliu, kuris dabar buvo madingesnis nei kažkada populiarus Notingemo tiulis. O dar greičiau visi, kas valgė priešpiečius namie, buvo susirinkę "modernioje" virtuvėje – tai buvo 1960-ųjų tradicija.

Aš pagalvojau, kad tai buvo tobula valanda žmogžudystei. Man buvo įdomu žinoti, ar žudikas irgi susimąstė apie tai. Gal tai buvo jo plano dalis? Pagaliau aš pasiekiau 19-tą namą.

Kaip ir dauguma idiotų, aš sustojau prie namo ir įsispoksojau į jį. Šiuo metu aplinkui nebuvo nė gyvos dvasios. "Jokių kaimynų, – liūdnai pagalvojau aš, – jokių supratingų stebėtojų".

Staiga aš pajutau aštrų skausmą petyje. Pasirodo, aš klydau. Vienas kaimynas buvo, labai naudingas kaimynas, jei jis būtų galėjęs kalbėti. Aš buvau atsirėmęs į 20-to namo vartų stulpą, o ant jo tupėjo tas pats didelis oranžinis katinas, kurį mačiau toje pačioje vietoje ir aną nelemtą dieną. Aš stabtelėjau, kad galėčiau pasikeisti su juo keliais žodžiais, tačiau pirmiausiai nuėmiau nuo peties jo žaismingą

letenėlę.

– Jei tik katinai mokėtų kalbėti, – tokia buvo mano jam pasiūlyta tema.

Oranžinis katinas išsižiojo ir garsiai bei melodingai ištarė "miau".

– Aš žinau, kad tu moki, – pasakiau aš. – Aš žinau, kad tu moki kalbėti ne prasčiau už mane. Tačiau tu nemoki manosios kalbos. Ar tu sėdėjai čia tą dieną? Ar matei, kas įėjo į tą namą ir kas išėjo? Ar viską žinai apie tai, kas nutiko? Panašu į tai, kad tu viską žinai.

Jam tai nepatiko. Jis nusisuko nuo manęs ir pradėjo mojuoti uodega.

– Atleiskite, jūsų Didenybe, – pasakiau aš.

Jis šaltai pažvelgė į mane per petį ir pradėjo stropiai praustis. Na, ir kaimynai, nusivyliau aš. Kaimynai Vilbraham Kresente buvo visai niekam tikę. Man, kaip ir Hardkastliui, reikėjo kokios nors neturinčios ką veikti, smalsios, spoksančios pro langą, mėgstančios gandus ir skandalus bei viską žinančios mielos senos ponios. Deja, atrodė, kad tokios damos yra išnykusios. Jos visos buvo susirinkusios senelių prieglaudose, kuriose buvo visi seno amžiaus žmonėms reikalingi patogumai, arba gulėjo ligoninėse, kur ligoniai buvo atidžiai prižiūrimi. Šlubi, raiši ir seni jau nebegyveno savo namuose, kur juos galėjo prižiūrėti ištikimieji namiškiai ar kvaišeliai neturtingi giminaičiai, laimingi turėdami pastogę. Tai buvo rimta kliūtis, tiriant nusikaltimus.

Aš pažvelgiau į kitą gatvės pusę. Kodėl ten negalėtų būti kaimynų? Kodėl ten, vietoj to didelio, betoninio, nežmoniškai atrodančio pastato, negalėtų būti tvarkingų namelių eilė? Tai buvo žmogiška bičių avilio atmaina. Be jokios abejonės, jame gyveno darbščiosios bitelės, kurios dirbdavo visą dieną ir grįždavo namo tik vakare – nusiprausti ir apsitvarkyti, kad galėtų eiti į pasimatymus su savo vaikinais. Paveiktas to betoninio pastato nežmoniškumo, aš pajutau švelnius jausmus blėstančiai Viktorijos laikų Vilbraham Kresento elegancijai.

Staiga aš pastebėjau kažką žybčiojant pastate. Tai suglumino mane. Aš įdėmiau pasižiūrėjau į tą vietą ir vėl pamačiau blykstelėjimą. Kažkas buvo atsidaręs langą ir

dairėsi pro jį. Ten matėsi veidas, kurio kontūras buvo iškreiptas kažkokio objekto. Mane vėl apakino šviesos blyksnis. Aš įkišau ranką į kišenę. Kišenėse aš nešiojuosi įvairiausių daiktų, daiktų, kurie gali būti naudingi. Nustebtumėte sužinoję, kas kartais gali praversti. Nedidelis lipnios juostos ritinėlis. Keli labai nekaltai atrodantys instrumentai, su kuriais galima atidaryti daugumą užrakintų durų, pilkų miltelių skardinė, ant kurios užklijuota visai kita etiketė, bei dar keli nedideli daikčiukai, kurie, daugumos žmonių nuomone, turėjo visai neaiškią paskirtį. Tarp tų visų daiktų aš turėjau ir kišeninį paukščių stebėjimo įtaisą. Jis nebuvo labai galingas, tačiau tinkamas naudojimui. Aš išsitraukiau jį ir pridėjau prie akies.

Prie lango stovėjo vaikas. Aš įžiūrėjau kasą, permestą per petį. Ji turėjo teatrinį binoklį ir su pasitenkinimu stebėjo mane. Šioje gatvėje šią valandą daugiau nebuvo ko stebėti, todėl ji tenkinosi vieninteliu objektu. Tačiau tuo metu gatvėje atsirado dar viena pramoga.

Gatve žemyn, vairuojamas labai pagyvenusio pono, didingai leidosi senas Rols Roisas. Vairuotojas buvo orus, tačiau pasibjaurėjęs gyvenimu. Jis pralenkė mane, lyg būtų važiavęs automobilių procesijos priekyje. Mažoji stebėtoja, pamačiau aš, dabar bandė savo binoklius, sekdama jį. Aš stovėjau ir galvojau.

Aš visada tikėjau, kad jei ilgai lauksi, sėkmė visada nusišypsos. Įvyks kas nors, ko negalėjai tikėtis, apie ką niekada net nepagalvojai. Ar įmanoma, kad šį kartą man pasisekė? Aš vėl pažvelgiau į didelį kampuotą pastatą, tiksliai nustačiau mane dominusio lango vietą trečiame aukšte ir perėjau per gatvę. Palei namą, sukdama už kampo, ėjo plati gatvė, kurios kraštas buvo tvarkingai apsodintas gėlėmis.

Aš įsitikinau, kad visada reikia atlikti visus tinkamus veiksmus, ir todėl, perėjęs gatvę, priėjau arčiau prie namo, pažvelgiau, lyg būčiau apstulbęs, į viršų, pasilenkiau prie žolės, apsimečiau, kad kažko ieškau, tada atsistojau ir, kad visi matytų, kažką įsidėjau į kišenę. Tada aš apėjau aplink namą, kol pasiekiau įėjimą.

Bet kuriuo dienos metu hole turėjo būti portjė, tačiau šią šventą valandą, tarp pirmos ir dviejų, holas buvo

tuščias. Vienoje vietoje pastebėjau užrašą PORTJĖ ir apačioje esantį skambutį, bet aš neskambinau. Name buvo automatinis liftas, ir, nuėjęs į jį, aš paspaudžiau trečio aukšto mygtuką. Turėjau veikti labai atidžiai.

Iš išorės viskas atrodė gana paprastai, tačiau pastato viduje nustatyti konkretų butą buvo gana sudėtinga. Tačiau tokiuose dalykuose aš buvau gana patyręs ir buvau visiškai įsitikinęs, kad radau teisingas duris. Laimei ar nelaimei, buto numeris buvo 77. ”Na, – pagalvojau aš, – septyniukės yra laimingas skaičius”. Paspaudžiau skambutį ir laukiau, kas bus toliau.

25 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Man teko palaukti kelias minutes, kol atsidarė durys.

Aukšta šviesiaplaukė skandinavė paraudusiu veidu, ryškiais rūbais klausiamai žiūrėjo į mane. Ji buvo spėjusi nusišluostyti rankas, tačiau ant jų dar matėsi miltų pėdsakai, o, be to, miltais ji buvo išsitepusi ir nosį. Man nesunku buvo atspėti, ką ji veikė.

– Dovanokite, – ištariau, – man atrodo, kad čia gyvena maža mergaitė, kuri kai ką išmetė pro langą.

Ji padrąsinančiai nusišypsojo. Anglų kalbos žiniomis ji dar negalėjo pasigirti.

– Aš atsiprašau... ką jūs sakėte?

– Vaikas – maža mergaitė.

– Taip taip, – ji linktelėjo galva.

– Išmetė kai ką – pro langą.

Aš jai pabandžiau tai pavaizduoti gestais.

– Aš tai pakėliau ir atnešiau jai.

Aš ištiesiau ranką ir parodžiau jai sidabrinį peiliuką pjaustyti vaisiams. Ji žiūrėjo į jį, negalėdama pažinti.

– Aš nemanau... aš nemačiau...

– Jūs kažką verdate, – užjaučiamai pasakiau aš.

– Taip taip, aš verdu. Taip, – ji energingai sulinksėjo galva.

– Nenoriu jūsų trukdyti, – tariau aš. – Gal jūs galėtumėte leisti man jai tai perduoti?

– Atsiprašau?

Pagaliau ji, atrodo, suprato, ką sakau. Ji nusivedė mane holu ir atidarė duris į jaukiai atrodančią svetainę. Prie lango buvo pritraukta sofa, ir ant jos, sugipsuota koja, sėdėjo devynerių ar dešimties metų mergaitė.

– Tas ponas... jis sako, tu... tu išmetei...

Tą akimirką, mano laimei, iš virtuvės atsklido svilėsių kvapas. Mano gidė kažką išsigandusi sumurmėjo.

– Atleiskite, prašau, atleiskite.

– Jūs geriau eikite, – pasakiau jai nuoširdžiai. – Aš susidorosiu.

Ji gyvai nulėkė į virtuvę, o aš įėjau į kambarį, uždariau paskui save duris ir prisiartinau prie sofos.

– Sveika, – tariau aš.

– Sveikas, – pasisveikino ji ir toliau tyrė mane skvarbiu žvilgsniu, kuris beveik atėmė man drąsą. Ji buvo paprasta mergaitė, pilkais, į dvi kasas supintais plaukais, iškilia kakta, smailiu smakru ir labai protingomis pilkomis akimis.

– Aš esu Kolinas Lambas, – pasakiau. – O kuo tu vardu?

Ji nedelsdama suteikė man informaciją:

– Džeraldina Meri Aleksandra Braun.

– Vaje, – tariau, – tiek vardų. O kaip tave vadina?

– Džeraldina. Kartais Džeri, bet man tai nepatinka, o, be to, ir tėtis nepritaria tokiems trumpinimams.

Vienas iš didžiausių bendravimo su vaikais privalumų yra tas, kad jie vadovaujasi jų pačių logika. Bet koks suaugęs žmogus būtų iš karto paklausęs, ko aš noriu. Džeraldina buvo pasiruošusi užmegzti pokalbį, neuždavinėdama kvailų klausimų.Ji buvo viena, jai viskas buvo įgrisę, ir todėl bet kokio lankytojo pasirodymas buvo maloni naujiena. Kol aš nepasirodysiu nuobodus ir nelinksmas tipas, ji mielai su manimi bendraus.

– Turbūt tavo tėčio nėra namie, – pasakiau aš.

Jos atsakymas buvo greitas ir išsamus, kaip ir prieš tai:

– "Cartingrave" inžineriniai darbai, Biverbridže, – pasakė ji. – Nuo čia iki ten yra lygiai keturiolika ir trys ketvirtadaliai mylių.

– O kur tavo mama?

– Mano mama mirusi, – pasakė Džeraldina nė kiek nenuliūdusi. – Ji mirė, kai aš buvau dviejų mėnesių kūdikis. Ji skrido lėktuvu iš Prancūzijos. Lėktuvas nukrito. Visi žuvo. – Ji kalbėjo su tam tikru pasitenkinimu, ir aš suvokiau,

kad vaikui, kurio motina yra mirusi, žuvimas viską niokojančioje katastrofoje teikia garbės.

– Supratau, – tariau aš. – Taigi tu... – aš pasižiūrėjau į duris.

– Tai Ingrida. Ji atvažiavo iš Norvegijos. Ji čia tik dvi savaitės. Dar negali kalbėti angliškai. Aš ją mokau.

– O ji tave moko norvegiškai?

– Nedaug, – pasakė Džeraldina.

– Ar tau ji patinka?

– Taip. Ji visai nieko. Maistas, kurį ji pagamina, kartais būna gana keistas. Žinai, ji mėgsta valgyti žalią žuvį.

– Aš irgi valgiau žalią žuvį, kai buvau Norvegijoje, – pasakiau. – Kartais ji būna labai skani.

Atrodo, kad Džeraldina stipriai tuo abejojo.

– Šiandien ji bando iškepti vaisinį pyragą, – paaiškino man.

– Man tai patinka.

– Man irgi, aš mėgstu vaisinį pyragą, – pasakė ji ir mandagiai pridūrė: – Ar jūs atėjote priešpiečių?

– Ne visai taip. Iš tiesų tai aš ėjau gatve, ir man atrodo, kad tau kai kas iškrito pro langą.

– Man?

– Taip. Aš ištiesiau jai peiliuką.

Džeraldina pažvelgė į jį, iš pradžių įtariai, o vėliau – palankiau.

– Gana dailus, – pastebėjo ji. – Kas tai?

– Tai peiliukas vaisiams.

Aš jį atidariau.

– Aha, supratau. Tai sakote su juo galima nusilupti obuolį, ir panašiai.

– Taip.

Džeraldina atsiduso.

– Jis ne mano. Aš jo neišmečiau. Kodėl galvojote, kad jis iškrito man?

– Na, tu žiūrėjai pro langą ir...

– Aš dažnai žiūriu pro langą, – pasakė Džeraldina. – Aš nukritau ir susilaužiau koją.

– Nepasisekė.

– Tai jau taip. Bet aš ją susilaužiau visai neįdo-

miai. Lipau iš autobuso, o jis staiga pajudėjo. Iš pradžių truputį skaudėjo, bet dabar jau nebe.

– Tau turbūt labai nuobodu? – pasiteiravau jos.

– Taip. Tačiau tėtis atneša man visokių daiktų. Na, žinote, plastilino, knygų, spalvotų kreidelių, mozaikų ir visokių kitų, bet nuo to pavargsti, ir todėl aš praleidžiu daugiausia laiko, žiūrėdama pro langą su šitais.

Nepaprastai didžiuodamasi, ji parodė man teatrinį binoklį.

– Ar galėčiau pasižiūrėti? – paklausiau aš.

Aš paėmiau jį, pritaikiau savo akims ir pasižiūrėjau pro langą.

– Jis nuostabiai geras, – įvertindamas pasakiau aš.

Jis iš tikrųjų buvo puikus. Džeraldinos tėvas, jei tai jis jį pirko, nepagailėjo pinigų.Tiesiog neįtikėtina, kaip aiškiai matėsi 19-tas Vilbraham Kresento namas ir kaimyniniai pastatai. Aš grąžinau jį mergaitei.

– Jis puikus, – pasakiau aš. – Aukščiausios klasės.

– Jis yra tikras, – išdidžiai pasakė Džeraldina. – Ne kūdikiams ar žaidimams.

– Taip ... iš karto matosi.

– Aš rašau dienoraštį, – pasakė Džeraldina.

Ji parodė jį man.

– Užsirašau, kas vyksta ir kuriuo laiku. Tai lyg traukinių žymėjimas, – pridūrė ji. – Aš turiu pusbrolį, vardu Dikas, jis taip pat žymi traukinius. Mes taip pat sekame ir automobilių numerius. Na, žinote, pradedate vienetu ir žiūrite, ar daug suskaičiuosite.

– Visai neblogas užsiėmimas, – pasakiau aš.

– Taip, tikrai. Deja, ta gatve pravažiuoja nedaug mašinų, taigi dabar aš jų jau nebeskaičiuoju.

– Numanau, kad tu žinai viską apie tuos apačioje esančius namus, kas juose gyvena, ir panašius dalykus.

Aš tai pasakiau gana nerūpestingai, tačiau Džeraldina reagavo labai greitai.

– Na, taip. Aišku, aš nežinau jų tikrųjų pavardžių, todėl turėjau juos sugalvoti.

– Turbūt buvo smagu, – pasakiau aš.

– Štai ten gyvena Karabaso markizė, – rodydama pirštu, pasakė Džeraldina. – Tame name su netvarkingu so-

du. Na, žinote, kaip iš "Batuoto katino" pasakos. Ji turi daugybę kačių.

– Aš tik ką kalbėjausi su vienu, – pasakiau jai, – oranžiniu.

– Aš jus mačiau, – pasakė Džeraldina.

– Tu turbūt labai pastabi, – tariau aš, – manau, kad ne daug kas prasprūsta pro tavo žvilgsnį nepastebėtas.

Pamaloninta Džeraldina nusišypsojo. Tuo metu į kambarį įpuolė uždususi Ingrida.

– Viskas gerai, taip?

– Viskas gerai, – tvirtai ištarė Džeraldina. – Tau nėra dėl ko jaudintis, Ingrida.

Ji linktelėjo galva ir pradėjo gestikuliuoti rankomis.

– Gali eiti į virtuvę ir daryti valgyti.

– Labai gerai, aš einu. Kaip gerai, kad tu turi lankytoją.

– Ji pradeda nervintis, kai gamina valgį, – paaiškino Džeraldina, – na, turiu omenyje, kai ji bando pagaminti ką nors naujo. Dėl to kartais mes valgome labai vėlai. Aš džiaugiuosi, kad jūs atėjote. Jūs mane išblaškėte, ir aš nebegalvoju, kad noriu valgyti.

– Papasakok man ką nors dar apie žmones iš tų namų, – paprašiau aš, – ir ką tu matai. Kas gyvena gretimame name – tame tvarkingame?

– Tame name gyvena akla moteris. Ir nors ji visai akla, vaikšto taip, lyg viską matytų. Apie tai man papasakojo portjė Haris. Jis labai mielas, tikrai. Jis man pripasakoja įvairiausių dalykų. Jis man papasakojo apie žmogžudystę.

– Žmogžudystę? – paklausiau aš kiek galėdamas labiau nustebusiu balsu.

Džeraldina linktelėjo galva. Jos akys sublizgėjo iš nekantrumo kuo greičiau atskleisti šia svarbią informaciją.

– Tame name buvo įvykdyta žmogžudystė. Aš praktiškai ją mačiau.

– Kaip įdomu!

– Tikrai. Niekada dar nebuvau mačiusi žmogžudystės. Na, kalbu, kad aš niekada nemačiau tokios vietos, kur kas nors būtų nužudytas.

– Tai ką gi tu matei?

– Tą dieną buvo nelabai daug įvykių. Žinote, tuo metu gatvės būna tuščios. Pati įdomiausia akimirka buvo tada, kai kažkas klykdamas išlėkė iš namo. Aš iš karto supratau, kad kas nors atsitiko.

– Kas rėkė?

– Moteris. Ji buvo jauna ir gana graži, tikrai. Ji išlėkė pro duris ir rėkė visą laiką. Gatve ėjo vyriškis. Ji išlėkė pro vartelius ir vos jo nepartrenkė, – štai taip, – ji pavaizdavo rankomis. Staiga ji žvilgtelėjo į mane:

– Jis buvo labai panašus į jus.

– Turbūt turiu antrininką, – pasakiau aš. – O kas buvo po to? Tai nepaprastai įdomu.

– Na, jis lyg ir pliumptelėjo ją ant žemės, šalia namo, o pats nuėjo į vidų. O Imperatorius – oranžinis katinas, aš jį taip vadinu, nes jis yra labai išdidus, – baigė praustis ir dairėsi gana nustebęs. Iš 18-to namo išlindo panelė Kartis ir, atsistojusi ant laiptelių, spoksojo į 19-tą namą.

– Panelė Kartis?

– Aš vadinu ją Kartimi, nes ji tokia aukšta. O be to, ji turi brolį ir amžiais jam komanduoja.

– Pasakok toliau, – pasakiau susidomėjęs.

– Tada prasidėjo įvairiausi dalykai. Tas vyras išėjo iš namo – ar ten tikrai buvote ne jūs?

– Aš labai paprastai atrodantis vaikinas, – kukliai pasakiau, – tokių kaip aš – šimtai.

– Turbūt jūsų tiesa, – pasakė Džeraldina, dar kartą mane įdėmiai nužvelgusi. – Na, šiaip ar taip, tas vyras nuėjo iki telefono automato paskambinti. Netrukus atvažiavo policija. – Jos akyse žybtelėjo ugnelės. – Daugybė policininkų. Jie išvežė lavoną tokia panašia į greitąją mašina. Tuo laiku aplink namą jau buvo prisirinkę daug žmonių. Aš mačiau, kad Haris ten irgi buvo. Jisai šio namo portjė. Po to jis man viską papasakojo.

– Ar jis pasakė, kas buvo nužudytas?

– Jis tik pasakė, kad tai vyras. Niekas nežinojo jo pavardės.

– Viskas labai įdomu, – pasakiau aš.

Aš karštai meldžiausi, kad Ingrida nesugalvotų ateiti su taip trokštamu vaisiniu pyragu ar kokiu kitu skanėstu.

– Gal grįžkime truputį atgal. Papasakok man, kas atsitiko prieš tai. Ar matei, kaip tas vyras, tas, kuris buvo nužudytas, atėjo į tą namą?

– Ne, nemačiau. Manau, jis ten jau buvo.

– Nori pasakyti: jis ten gyvena?

– Ne, ten gyvena tik panelė Pebmarš.

– Aha, taigi tu žinai jos tikrąją pavardę!

– Aišku, ji buvo laikraščiuose. Kai rašė apie žmogžudystę. Tos rėkiančios panelės pavardė – Šeila Veb. Haris sakė, kad nužudyto vyro pavardė buvo Karis. Keista pavardė, kaip tas daiktas, kurį gali valgyti. Ir žinote – buvo dar viena žmogžudystė. Ne tą pačią dieną, vėliau. Telefono būdelėje, gatvėje. Aš galiu ją matyti pro langą, jei gerokai išlendu. Bet aš nemačiau tos žmogžudystės. Suprantate, aš nežinojau, kad ji įvyks ir užtai nežiūrėjau. Jei būčiau žinojusi, kad ji įvyks, būtinai būčiau žiūrėjusi. Tą rytą prie namo buvo krūva žmonių. Jie tik stovėjo ir žiopsojo. Man atrodo, tai visai kvaila, argi ne?

– Taip, – sutikau aš, – labai kvaila.

Ingrida vėl pasirodė:

– Aš greitai ateisiu, – raminančiai pasakė ji. – Dabar jau tikrai greitai.

Ji vėl išėjo, o Džeraldina pasakė:

– Iš tikro tai mums jos nereikia. Ji taip nerimauja dėl maisto. Ji gamina dar ir pusryčius. Vakare tėvelis nusileidžia į restoraną ir atsiunčia iš ten man ką nors. Žuvies ar dar ko. Netikrus pietus. – Jos balsas skambėjo ilgesingai.

– Kokiu metu tu paprastai valgai priešpiečius, Džeraldina?

– Turite omenyje mano pietus? Aš dabar valgau pietus. Vakare aš valgau ne pietus, o vakarienę. Na, iš tiesų tai aš pietauju bet kuriuo metu, kai tik Ingridai pasiseka ką nors pagaminti. Ji gana keistai skaičiuoja laiką. Tik pusryčius ji turi paruošti tinkamu laiku, nes tėtis labai pyksta, o vidurdienio pietus mes valgome bet kada. Kai kada tai būna dvyliktą valandą, o kartais aš būnu alkana iki dviejų. Ingrida sako, kad maistas valgomas ne kažkokią ypatingą valandą, o tada, kai jis paruošiamas.

– Visai nebloga mintis, – pasakiau aš. – O kokiu metu tu valgei priešpiečius, turiu omenyje pietus, tą dieną,

kai įvyko žmogžudystė?

– Tai buvo viena iš dvyliktos valandos pietų dienų. Suprantate, tą dieną Ingrida turi išeiginę. Ji eina į filmą ar į kirpyklą, o pas mane ateina ponia Peri. Ji – siaubinga. Ji tapšnoja.

– Tapšnoja? – paklausiau aš nustebęs.

– Na, suprantate, per galvą ar skruostą ir sako: maža gera mergaitė. Ji ne toks žmogus, su kuria galima normaliai pasišnekėti. Bet ji atneša man saldainių, pyragėlių ir kitko.

– Džeraldina, kiek tau metų?

– Dešimt. Dešimt ir trys mėnesiai.

– Tau labai gerai sekasi palaikyti protingą pokalbį, – pasakiau aš.

– Tai todėl, kad aš daug kalbuosi su tėčiu, – rimtai tarė ji.

– Taigi žmogžudystės dieną tu pietavai anksti.

– Taip, kad Ingrida spėtų suplauti indus ir iš karto po pirmos galėtų eiti.

– Tai tą dieną žiūrėjai pro langą, stebėjai žmones?

– Taip, bet ne visą laiką. Anksčiau, apie dešimtą, aš sprendžiau kryžiažodį.

– Įdomu, ar tu negalėjai matyti ateinančio pono Kario?

Džeraldina papurtė galvą.

– Ne, aš nemačiau. Sutinku, kad tai keista.

– Na, gal jis ten atėjo anksti iš ryto?

– Jis nebuvo priėjęs prie paradinių durų ir neskambino. Aš būčiau mačiusi.

– Gal jis atėjo iš sodo pusės? Na, iš kitos namo pusės?

– Na, jau ne, – pasakė Džeraldina. – Tie sodai ribojasi. Nė vienas kaimynas nenorėtų, kad kas nors vaikščiotų pro jų sodą.

– Tikrai, jie turbūt nenorėtų.

– O, kad aš žinočiau, kaip jis atrodė, – tarė Džeraldina.

– Jis buvo nelabai jaunas. Apie šešiasdešimt. Jis buvo švariai nusiskutęs ir dėvėjo pilką kostiumą.

Džeraldina palingavo galvą.

– Skamba labai jau paprastai, – smerkiančiai ištarė ji.

– Kaip ten bebūtų, tau turbūt sunku atskirti vieną dieną nuo kitos, kai kiekvieną dieną viską stebi.

– Visai nesunku, – ji priėmė iššūkį. – Galiu pasakyti viską apie tą rytą. Aš žinau, kada atėjo ponia Krabienė ir kada ji išėjo.

– Taip tu vadini moteriškę, kuri ateina tvarkyti namų?

– Taip. Ji blaškosi kaip tikras krabas. Ji turi mažą berniuką. Kartais ji atsiveda ir jį, bet tą dieną ji buvo viena. Panelė Pebmarš išeina apie dešimtą. Ji eina mokyti vaikų į aklųjų mokyklą. Ponia Krabienė išeina apie dvyliktą. Kartais ji su savimi išsineša nedidelį ryšulėlį, kurio neturėjo ateidama. Turbūt pasiima truputį sviesto ir sūrio, nes panelė Pebmarš negali pamatyti. Aš puikiausiai žinau, kas vyko tą dieną, nes mes su Ingrida buvom truputį apsipykusios, ir ji su manimi nesikalbėjo. Aš ją mokau anglų kalbos ir ji norėjo sužinoti, kaip pasakyti: "iki kito susitikimo". Ji turėjo man tai pasakyti vokiškai. Auf Wiedersehen. Aš tai suprantu, nes buvau Šveicarijoje, ir žmonės ten taip sakė.

– Tai ką tu pasakei Ingridai, kaip reikia tai pasakyti?

Džeraldina pradėjo piktdžiugiškai kikenti. Ji bandė kalbėti, bet iš juoko negalėjo pratarti nė žodžio, pagaliau ji ištarė:

– Aš pasakiau jai, kad reikia sakyti "Get the hell out of here"*. Ji taip ir pasakė mūsų kaimynei poniai Balstrod, o toji pasiuto. Ingrida sužinojo, ką tai reiškia, ir labai ant manęs supyko. Mes susitaikėme tik kitą dieną, kai gėrėme arbatą.

Aš virškinau informaciją.

– Taigi tu neturėjai ką veikti ir viską stebėjai su savo žiūronais.

Džeraldina linktelėjo.

– Taigi aš žinau, kad ponas Karis neįėjo pro paradines duris. Aš galvoju, kad gal jis kažkaip įsibrovė naktį ir

---

* eik po velnių *(angl.)*

pasislėpė mansardoje. Kaip manote, ar taip galėjo būti?

– Manau, kad galėjo būti ir taip, – pasakiau aš, – tačiau tai skamba nelabai įtikinamai.

– Turbūt ne, – pasakė Džeraldina, – jis būtų išalkęs. Juk nebūtų galėjęs paprašyti pusryčių panelės Pebmarš, jei nuo jos slėpėsi.

– Ar niekas nebuvo užėjęs į tą namą, – paklausiau aš. – Visai niekas? Gal kas nors atvažiavo automobiliu – koks nors prekeivis ar dar kas?

– Bakalėjininkas ateina pirmadieniais ir trečiadieniais, – pasakė Džeraldina, – pieną atneša pusę devynių ryte.

Ta mergaitė buvo tikra enciklopedija.

– Žiedinius kopūstus ir kitus daiktus panelė Pebmarš perka pati. Niekas nebuvo užėjęs, išskyrus žmones, kurie pristato skalbinius. Jie buvo iš naujos skalbyklos, – pridūrė ji.

– Iš naujos skalbyklos?

– Taip. Paprastai atvažiuoja iš "Southern Downs" skalbyklos. Dauguma žmonių naudojasi ja. O tą dieną buvo nauja skalbykla – "Snowflake" skalbykla. Niekada nemačiau tokios skalbyklos. Ji turbūt tik ką pradėjo dirbti.

Aš kovojau, kad tik mano balse nepasigirstų netinkamo susidomėjimo. Nenorėjau, kad ji pradėtų fantazuoti.

– Ar tie žmonės pristatė skalbinius, ar atvažiavo jų paimti? – pasiteiravau.

– Jie pristatė skalbinius. Labai dideliame krepšyje. Daug didesniame nei paprastai.

– Ar panelė Pebmarš priėmė tuos skalbinius?

– Aišku, ne. Ji jau vėl buvo išėjusi.

– Kokiu metu tai buvo, Džeraldina?

– Lygiai 1.35, – atsakė Džeraldina. – Aš užsirašiau, – išdidžiai pridūrė ji.

Ji palinko prie mažo bloknoto, atsivertė jį ir gana purvinu smiliumi parodė užrašą. 1.35 atvyko skalbiniai, 19-tas namas.

– Tu turėtum dirbti Skotlant Jarde, – pasakiau aš.

– Ar jie turi detektyvių moterų? Man tai visai patiktų. Tik jau ne policininke. Man atrodo, kad policininkės yra kvailos.

– Tu nepapasakojai man, kas tiksliai atsitiko, kai buvo pristatyti skalbiniai.

– Nieko neįvyko, – pasakė Džeraldina. – Iš furgono išlipo vairuotojas, atidarė duris, ištraukė tą krepšį ir svirduliuodamas nuvilko jį aplink namą prie galinių durų. Manau, kad jis negalėjo įeiti. Greičiausiai panelė Pebmarš jas rakina, taigi jis turbūt paliko viską ten ir grįžo atgal.

– Kaip jis atrodė?

– Labai paprastai, – atsakė Džeraldina.

– Kaip aš? – paklausiau.

– Ne, daug senesnis už jus, – pasakė Džeraldina, – tačiau aš negalėjau jo kaip reikiant matyti, nes jis privažiavo prie namo ta puse. – Ji parodė į dešinę. – Jis privažiavo prie 19-to namo, nors ir buvo kitoje kelio pusėje. Tačiau tokioje gatvėje kaip ši, tai nesvarbu. Kai jis išėjo, aš mačiau tik jo pakaušį, jis valėsi veidą. Manau, jis sukaito tempdamas tą sunkų krepšį.

– O tada jis nuvažiavo?

– Taip. Kodėl jus tai taip domina?

– Na, nežinau, – pasakiau aš. – Tiesiog pagalvojau, kad jis galėjo matyti ką nors įdomaus.

Tuo metu Ingrida atidarė duris. Ji stūmė stalelį su ratukais.

– Mes valgysim pietus dabar, – pasakė ji linksmai linktelėdama.

– Puikumėlis, – tarė Džeraldina, – aš išbadėjusi.

Aš atsistojau.

– Man jau reikia eiti, – pasakiau. – Viso gero, Džeraldina.

– Viso gero. O ką darysime su tuo daikčiuku? – Ji paėmė peiliuką. – Jis ne mano. – Jos balsas tapo ilgesingas. – Norėčiau, kad jis būtų mano.

– Atrodo, kad jis niekam nepriklauso, argi ne?

– Ar tai neatrodys kaip svetimo turto pasisavinimas?

– Kažkas panašaus, – pasakiau aš. – Gal tu geriau šiek tiek palauk. Palauk, kol kas nors jo pasiges. Tačiau aš nemanau, – pasakiau aš, – kad kas nors jo pasigestų.

– Paduok man obuolį, Ingrida, – pasakė Džeraldina.

– Obuolį?
– Pomme! Apfel!*
Ji bandė savo lingvistines žinias. Aš išėjau.

---

* obuolys *(pranc. ir vok.)*

26 SKYRIUS

Ponia Raivl pastūmė “Peacock Arms” duris ir gana netvirtai nužingsniavo link baro. Ji buvo dažna šios smuklės lankytoja, ir todėl barmenas gana meiliai pasisveikino su ja.

– Kaip einasi, Flo?, – paklausė jis, – Kaip tavo pokštas?

– Tai neteisinga, – pasakė ponia Raivl. – Tai nedora. Ne, tai blogai. Aš žinau, ką kalbu, Fredai, ir aš sakau tau, tai neteisinga.

– Žinoma, tai neteisinga, – ramindamas pasakė Fredas. – Norėčiau žinoti, kas? Kaip paprastai, mieloji?

Ponia Raivl pritariamai linktelėjo. Ji susimokėjo ir pradėjo po truputį gurkšnoti iš taurės. Fredas nuėjo aptarnauti kito kliento. Gėrimas truputį pralinksmino ponią Raivl. Ji vis dar kažką tyliai murmėjo, tačiau buvo nusiteikusi jau geriau. Kai Fredas priartėjo prie jos, ji kreipėsi į jį jau švelniau:

– Nepaisant to, aš nežadu su tuo taikstytis, – pasakė ji. – Tik jau ne aš. Vieno dalyko tai aš tikrai nekenčiu – apgaulės. Niekada nekenčiau melo ir dabar nesiruošiu kęsti.

– Teisingai, – pasakė Fredas.

Jis apžiūrėjo ją patyrusia akimi. “Kelias jau truktelėjo, – pagalvojo jis sau. – Tačiau, tikiuosi, dar porą atlaikys. Kažkas ją slegia.”

– Apgavystė, – ištarė ponia Raivl. – Išsi... išsi... išsisu... na, tu supranti, ką aš turiu omeny.

– Puikiai, – pasakė Fredas.

Jis nusisuko pasisveikinti su kitu pažįstamu. Smuklėje buvo aptariamas netinkamas kai kurių šunų elgesys, o ponia Raivl ir toliau murmėjo sau po nosimi.

– Man tai nepatinka, ir aš to nepakęsiu. Taip ir pa-

sakysiu. Žmonės negali elgtis su manimi, kaip tik jiems šauna į galvą. Jie tikrai negali. Tai neteisinga, ir jei jau pats negali savimi pasirūpinti, tai kas dar tavim pasirūpins? Duok man dar vieną, drauguži, – pridūrė ji jau garsiau.

Fredas patenkino jos norą.

– Tavo vietoje po šios jau eičiau namo, – patarė jis.

Jis nusistebėjo, kas galėjo taip stipriai nuliūdinti Flo. Paprastai ji būdavo gana rami. Draugiška. Su ja buvo smagu.

– Tai užtrauks man nelaimę, Fredai, pamatysi, – tarė ji. – Kai žmonės prašo tavęs ką nors padaryti, jie turi viską apie tai papasakoti. Jie turi pasakyti, ką tai reiškia ir ką yra sumanę. Melagiai. Purvini melagiai, štai ką pasakysiu. Šito aš nepakęsiu.

– Aš jau traukčiau namo tavo vietoj, – patarė Fredas, pamatęs ašarą, plaunančią tušu nudažytą blakstieną. – Greitai gali pradėti lyti, gana stipriai. Sugadins tavo gražiąją skrybėlaitę.

Ponia Raivl dėkinga nusišypsojo.

– Man visada patiko rugiagėlės, – pasakė ji. – O Dieve, aš tikrai nežinau, ką man daryti.

– Aš eičiau namo ir gerai išsimiegočiau, – švelniai tarė jai barmenas.

– Na, gal ir taip, bet...

– Na jau, juk nenori sugadinti tos skrybėlės.

– Visiškai teisingai, – pasakė ponia Raivl. – Visai teisingai. Tai labai išmon... išmoninga... ne, aš ne tai norėjau pasakyti... Ką aš norėjau pasakyti? Ak štai... tavo pastaba, Fredai... labai išmintinga... Labai ačiū.

– Prašom, – pasakė Fredas.

Ponia Raivl nuslydo nuo aukštos kėdės ir nelabai tvirtu žingsniu pasuko link durų.

– Atrodo, kažkas šį vakarą slegią draugužę Flo, – pastebėjo vienas lankytojas.

– Paprastai ji būna tokia linksma... tačiau mums visiems pasitaiko pakilimų ir nusileidimų, – ištarė kitas vyras, niūriai atrodantis individas.

– Jei kas man būtų pasakęs, – vėl prabilo pirmasis, kad Džeris Džindžeris bus penktas, gerokai atsilikęs nuo

Karalienės Karolinos, nebūčiau patikėjęs. Jei norite žinoti mano nuomonę, tai buvo kažkokia apgaulė. Dabar arklių lenktynės jau nebebūna sąžiningos. Apsvaigina arklius narkotikais, tikrai. Visus.

Ponia Raivl išėjo iš "Peacock Arms" ir abejodama pasižiūrėjo į dangų. Taip, turbūt lis. Ji paskubomis nuėjo gatve, pasuko į dešinę ir sustojo prieš gana nutriušusį namą. Jai išsitraukus raktus ir besiruošiant lipti laiptais, iš apačios pasigirdo balsas, o vėliau iš už durų kampo išlindo ir galva:

– Viršuje jūsų laukia džentelmenas.

– Manęs?

Ponia Raivl, atrodo, nustebo.

– Na, jei jį galima pavadinti džentelmenu. Tvarkingai apsirengęs ir visa kìta, tačiau, sakyčiau, ne visai lordas Alžeronas Vere de Vere.

Pagaliau poniai Raivl pavyko rasti rakto skylutę. Ji atsirakino duris ir įėjo.

Name kvepėjo kopūstais, žuvimi ir eukaliptu. Pastarasis kvapas buvo, galima sakyti, pastovus šio namo kvapas. Ponios Raivl namo savininkė tvirtai tikėjo, kad reikia rūpintis plaučiais žiemos metu ir pradėdavo tai daryti rugsėjo vidury. Ponia Raivl užlipo laiptais, pasilaikydama turėklų. Ji pastūmė antrojo aukšto duris, praėjo pro jas, apstulbusi stabtelėjo ir žengė žingsnį atgal.

– Ak, – pasakė ji, – tai jūs.

Detektyvas inspektorius Hardkastlis pakilo nuo kėdės, kurioje sėdėjo.

– Labas vakaras, ponia Raivl.

– Ko jums reikia?, – paklausė ponia Raivl ne taip rafinuotai, kaip būtų paklaususi paprastai.

– Na, aš atvykau į Londoną darbo reikalais, – pasakė inspektorius Hardkastlis, – ir yra keletas dalykų, kuriuos norėčiau su jumis išsiaiškinti, taigi nutariau ateiti čia ir palaukti. Ta moteris apačioje galvojo, kad jūs turėtumėte netrukus grįžti.

– Štai kaip, – pasakė ponia Raivl. – Bet aš nesuprantu...

Inspektorius Hardkastlis pastūmėjo jai kėdę.

– Prašom sėstis, – maloniai pasiūlė jis.

Jų padėtys lyg ir pasikeitė, jis buvo šeimininkas, o ji – svečias. Ponia Raivl griežtai žiūrėjo į jį.

– Ką turite omenyje? – paklausė ji.

– Keletą klausimėlių, – pasakė inspektorius Hardkastlis, – keletą iškilusių klausimėlių.

– Kalbate apie Harį?

– Teisingai.

– Klausykite, – ištarė ponia Raivl gana karingai, ir inspektoriaus nosį pasiekė alkoholio kvapas. – Su Hariu viskas baigta. Aš daugiau nenoriu apie jį galvoti. Aš padėjau jums, kai pamačiau jo nuotrauką laikraštyje, argi ne? Aš atvykau pas jus ir viską papasakojau. Tai buvo labai seniai ir aš nebenoriu to prisiminti. Daugiau nieko jums negaliu pasakyti. Aš papasakojau viską, ką prisimenu, ir daugiau nenoriu apie tai girdėti.

– Tai tik menkas klausimėlis, – pasakė inspektorius Hardkastlis. Jo balsas skambėjo švelniai ir apgailestaujančiai.

– Puiku, – gana šiurkščiai tarė ponia Raivl. – Klauskite.

– Jūs atpažinote tą žmogų kaip savo vyrą arba kaip vyrą, su kuriuo lyg ir buvote susituokusi maždaug prieš penkiolika metų. Teisingai?

– Manau, kad jūs tiksliai išsiaiškinote prieš kiek metų tai buvo.

"O ji irzlesnė, nei aš maniau", – tarė sau inspektorius. Jis tęsė: – Taip, jūs buvote visiškai teisi. Mes tai patikrinome. Jūs susituokėte 1948 metų gegužės penkioliktą dieną.

– Sakoma, kad susituokti gegužę yra blogas ženklas, – niūriai pasakė ponia Raivl. – Man tai tikrai neatnešė laimės.

– Nežiūrint į visus praėjusius metus, jūs gana lengvai atpažinote savo vyrą.

Ponia Raivl sunerimusi pradėjo muistytis kėdėje.

– Jis nelabai paseno, – pasakė ji, – visada prisižiūrėjo.

– Jūs taip pat nurodėte mums keletą papildomų detalių. Man atrodo, jūs parašėte apie randą.

– Teisingai. Jis buvo už kairiosios ausies. Štai čia,

– ji pakėlė ranką ir parodė.

– Už kairiosios ausies? – perklausė Hardkastlis, pabrėždamas žodį: kairė.

– Na, – akimirką atrodė, kad ji pradėjo abejoti, – taip. Na, aš taip manau. Ne, aš esu įsitikinusi. Žinoma, paskubomis niekada negali atskirti kairės nuo dešinės, ar ne? Tačiau, tas randas tikrai buvo kairėje jo kaklo pusėje. Štai čia. – Ji vėl ranka parodė tą pačią vietą.

– Tai atsitiko jam besiskutant?

– Teisingai. Ant jo užšoko šuo. Mes turėjome labai šoklų šunį tuo metu. Jis buvo labai meilus ir prisirišęs. Jis šoko ant Hario, kai jis rankoje turėjo skustuvą, ir Haris įsipjovė. Jis labai kraujavo. Žaizda užgijo, tačiau žymė taip ir liko. – Dabar jos balsas buvo labiau pasitikintis.

– Tai labai svarbus dalykas, ponia Raivl. Galų gale visi vyrai pasidaro panašūs, ypač praėjus tiek daug metų. Tačiau rasti vyrą, kuris būtų taip panašus į jūsų vyrą ir dar turėtų randą toje pačioje vietoje, tai tikrai puiki ir užtikrinta identifikacija. Tai tikrai leidžia mums eiti tolyn.

– Malonu, kad jūs likote patenkintas, – pasakė ponia Raivl.

– Kada įvyko tas nelaimingas atsitikimas su skustuvu?

Ponia Raivl akimirką susimąstė.

– Na, tai turėjo būti maždaug, na, gal praėjus kokiems šešiems mėnesiams po mūsų vedybų. Taip, tikrai. Aš atsimenu, kad tą vasarą mes įsigijome šunį.

– Vadinasi, tai įvyko 1948 metų spalio – lapkričio mėnesiais. Ar taip?

– Taip.

– O kai jūsų vyras paliko jus 1951 metais...

– Sakyčiau, kad ne jis paliko mane, o aš jį išvariau, – išdidžiai pasakė ponia Raivl.

– Žinoma. Jei jūs norite taip vadinti. Bet kuriuo atveju, kai jūs išvarėte savo vyrą 1951 metais, jūs nematėte jo iki to laiko, kol jo nuotrauka buvo išspausdinta laikraštyje?

– Taip. Aš jums jau sakiau.

– Ar jūs esate tuo visiškai tikra, ponia Raivl?

– Žinoma, aš esu įsitikinusi. Nuo tos dienos aš ne-

su mačiusi gyvo Hario Kasltono.

– Suprantate, tai keista, – pasakė inspektorius Hardkastlis, – tai labai keista.

– Kodėl? Apie ką jūs kalbate?

– Žinote, rando audinys yra labai įdomus dalykas. Aišku, jums ar man tai ne daug ką sako. Randas yra randas. Tačiau gydytojai gali pasakyti apie tai įdomių dalykų. Jie gali apytiksliai pasakyti, ar seniai žmogus turi randą.

– Nesuprantu, kur link jūs sukate.

– Na, tai labai paprasta, ponia Raivl. Remiantis policijos gydytojo ir dar vieno gydytojo, su kuriuo mes konsultavomės, nuomone, rando, kuris yra už jūsų vyro kairiosios ausies, audinys rodo, kad jis galėjo atsirasti maždaug prieš penkerius ar šešerius metus.

– Nesąmonė, – pasakė ponia Raivl. – Aš tuo netikiu. Aš... tai yra niekas negali to pasakyti. Šiaip ar taip, tai buvo ne tada...

– Matote, – tęsė Hardkastlis ramiu balsu, – jei tas randas atsirado prieš penkerius ar šešerius metus ir jei tas žmogus buvo jūsų vyras, tai jis neturėjo rando 1951 metais, kai jus paliko.

– Gal ir neturėjo. Bet tai buvo Haris.

– Tačiau jūs jo daugiau nematėte, ponia Raivl, o jei jūs jo nematėte, tai iš kur jūs žinote, kad jis turi randą, atsiradusį prieš penkerius ar šešerius metus?

– Jūs mane supainiojote, – tarė ponia Raivl, – jūs mane visiškai supainiojote. Gal tai buvo vėliau nei 1948 metais. Neįmanoma visko atsiminti. Šiaip ar taip, Haris turėjo tą randą, ir aš jį atsimenu.

– Suprantu, – pasakė inspektorius Hardkastlis ir atsistojo. – Man atrodo, jūs verčiau atidžiai apgalvokite savo pareiškimą, ponia Raivl. Juk jūs nenorite turėti nemalonumų.

– Ką norite tuo pasakyti, kokių nemalonumų?

– Na, – beveik apgailestaudamas pasakė inspektorius, – melagingi parodymai.

– Melagingi parodymai!

– Taip. Jūs žinote, kad tai yra gana rimtas įstatymo pažeidimas. Jūs galite turėti nemalonumų, jums gali grėsti kalėjimas. Žinoma, jūs kol kas neprisiekėte teisme,

tačiau vieną gražią dieną jums gali prireikti prisiekti dėl savo parodymų. Dėl to aš ir noriu, kad jūs, ponia Raivl, labai kruopščiai viską apsvarstytumėte. Gal kas nors pakišo jums mintį papasakoti apie randą?

Ponia Raivl pakilo. Ji išsitiesė, jos akys blizgėjo. Tą akimirką ji atrodė beveik didingai.

– Savo gyvenime dar negirdėjau tokių nesąmonių. Aš atlikau savo pareigą, aš jums padėjau, papasakojau viską, ką atsimenu. Jeigu aš padariau klaidą, tai visai natūralu. Galų gale aš turėjau daugybę draugų, džentelmenų, ir kartais galima apsirikti. Tačiau man neatrodo, kad aš apsirikau. Tas žmogus buvo Haris, o Haris turėjo randą, tuo aš esu visiškai tikra. O dabar, inspektoriau Hardkastli, geriau jau paliktumėte mane, užuot duodamas suprasti, kad aš meluoju.

Inspektorius Hardkastlis buvo pasiruošęs nedelsdamas išeiti.

– Labanaktis, ponia Raivl, – pasakė jis. – Jūs tik viską apgalvokite, ir tiek.

Ponia Raivl atmetė galvą. Hardkastlis išėjo pro duris. Jam išėjus, jos laikysena akimirksniu pasikeitė. Jos iššaukianti laikysena staiga pradingo. Ji atrodė išsigandusi ir sunerimusi.

– Įvėlė mane į tokią makalynę, – murmėjo ji, – į baisią makalynę. Daugiau to nebebus. Aš... aš... aš nesiruošiu spręsti kieno nors problemų. Pasakoti man įvairiausius dalykus, meluoti man, apgaudinėti mane. Tai siaubinga. Tai visiškai siaubinga. Aš taip ir pasakysiu.

Ji nelabai tvirtais žingsniais žingsniavo po kambarį. Pagaliau ji apsisprendė, pasiėmė skėtį ir išėjo. Ji nuėjo iki gatvės galo, šiek tiek padvejojo prie telefono automato ir pasuko į paštą. Pašte ji gavo keletą smulkių monetų ir nuėjo į vieną iš kabinų. Ji paskambino operatorei ir paprašė ją sujungti. Kabinoje ji laukė, kol galės kalbėtis.

– Prašom kalbėti, abonementas laukia.

Ji prabilo.

– Sveiki... ak, tai jūs. Čia Flo. Taip, žinau, kad jūs man sakėte neskambinti, bet aš turėjau. Jūs nebuvote su manimi atviri. Jūs nepasakėte, kur aš galiu įsivelti. Jūs pasakėte, kad būtų nepatogu, jei tas žmogus būtų identifikuo-

tas. Aš net akimirką neįsivaizdavau, kad įsivelsiu į žmogžudystę... Na, jūs tai minėjote, tačiau tai visiškai ne tai, ką man pasakojote...Taip. Aš galvoju, kad jūs esate ten kažkokiu būdu įsipainioję... Sakau jums, aš to nepakęsiu...Taip išeina, lyg aš būčiau priedas... na, jūs žinote tą žodį... prisidėjusi. Nors aš visada galvojau, kad tas žodis vartojamas tik šnekant apie priedus prie drabužių, papuošalus. Na, šiaip ar taip, aš bijau, sakau jums... Kam reikėjo prašyti manęs rašyti apie tą randą? Pasirodo, tas randas atsirado tik prieš kelerius metus, o aš prisiekinėju, kad jis jį turėjo tada, kai mane paliko, prieš daug metų... O tai vadinasi, kad aš daviau melagingus parodymus ir už tai galiu sėsti į kalėjimą. Nieko iš to nebus, jūs manęs neperkalbėsite... Ne... Padaryti paslaugą yra vienas dalykas... Na, aš žinau... Aš žinau, kad jūs man sumokėjote... Tačiau ne taip jau ir daug... Na, gerai, aš paklausysiu jūsų, bet aš nesiruošiu... Gerai gerai, aš patylėsiu... Ką jūs pasakėte?... Kiek?... Tai didelė pinigų suma. Iš kur man žinoti, kad jūs juos turite... Na, taip, suprantama, tai visai kitas reikalas. Tai prisiekiate, kad nieko bendra su tuo neturite? Na, aš kalbu apie žmogžudystę... Taip, aš žinau, kad jūs ne... Na, taip, aš suprantu... Kartais taip atsitinka, kad susipainioji su tokiais žmonėmis, ir jie daro tai, kam jūs nepritariate. Tai ne jūsų kaltė... Jūs mokate įkvėpti pasitikėjimo... Visada taip buvo... Ką gi, gerai, aš viską apsvarstysiu, tačiau reikia veikti greitai... Rytoj? Kokiu laiku?... Taip... taip. Aš atvyksiu, bet jokio čekio... Tikrai, aš net nežinau, ar turėčiau veltis į tokias istorijas, net jei ir ... gerai. Na, jei jūs taip sakote... Aš nenorėjau taip pasakyti... Gerai.

Ji išėjo iš pašto ir linguodama bei šypsodamasi pati sau patraukė namo.

Buvo verta truputėlį rizikuoti dėl tiek pinigų. Tai puikiai padės jai susitvarkyti gyvenimą. Iš tikro tai ne tiek jau daug tos rizikos. Jai tereikia pasakyti, kad ji pamiršo arba negali prisiminti. Daugybė moterų negali prisiminti, kas nutiko prieš metus. Ji pasakys, kad supainiojo Harį su kitu vyru. Ji gali išgalvoti daugybę dalykų.

Poniai Raivl iš prigimties buvo veikli. Jos nuotaika taip pakilo, kiek prieš tai buvo prislėgta. Ji rimtai ir intensyviai pradėjo galvoti, kam ji pirmiausiai išleis pinigus...

27 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

– Atrodo, ne kažin ką išpešei iš tos Ramzei, – pasiskundė pulkininkas Bekas.

– Nelabai buvo ką.

– Ar esi įsitikinęs?

– Taip.

– Ar ji tame nedalyvavo?

– Ne.

Bekas tiriamai pasižiūrėjo į mane.

– Patenkintas?

– Neypatingai.

– Tikėjaisi ko nors daugiau?

– Tai neužpildo spragų.

– Na, tada mes turėsime ieškoti kitur... matyt, reikia baigti su pusmėnuliais, ar ne taip?

– Taip.

– Tu labai neiškalbingas. Gal kankina pagirios?

– Aš netinku šiam darbui, – pasakiau lėtai.

– Nori, kad patapšnočiau tau ramindamas per petį?

Prieš savo valią aš nusijuokiau.

– Tai jau geriau, – pasakė Bekas. – Kas gi tau neduoda ramybės? Merginos?

Aš papurčiau galvą:

– Tai tęsiasi jau kurį laiką.

– Tiesą sakant, aš tai pastebėjau, – netikėtai pasakė Bekas. – Pasaulyje šiandien vyrauja sumaištis. Problemos nebėra tokios aiškios, kokios jos būdavo anksčiau. Jei nebeturi noro, moralė visai pakrinka. Bergždžias reikalas! Jei jau taip, tai tavo paslaugų mums reikia atsisakyti. Darbą tu atlikai puikiai, drauguži. Turėtum būti patenkintas. Grįžk

prie savo jūros dumblių.

Jis sekundėlę patylėjo, o po to paklausė:

– Negi tau iš tikro patinka tie bjaurūs dalykai?

– Visa tai yra pašėlusiai įdomu.

– Man tai atrodo tiesiog atstumiamai. Kokia skonių įvairovė! O kaipgi tavo žmogžudystė? Dedu galvą, kad tai padarė ta mergina.

– Jūs klystate, – pasakiau aš.

Bekas perspėjančiai pagrasino man pirštu.

– Norėčiau pasakyti, kad būtum pasiruošęs. Ir tai sakau ne skautams suprantama prasme.

Giliai susimąstęs, aš nuėjau Čaring Kros Roudu.

Metro stotyje aš nusipirkau laikraštį.

Jame perskaičiau, kad Viktorijos stotyje vakar, spūsties metu, parkrito moteris ir ją nuvežė į ligoninę. Ten paaiškėjo, kad ji buvo nudurta. Ji mirė neatgavusi sąmonės.

Tai buvo ponia Merlina Raivl.

II

Aš paskambinau Hardkastliui.

– Taip, – patvirtino jis. – Viskas buvo taip, kaip ir aprašyta.

Jo balsas skambėjo sunkiai ir karčiai.

– Aš buvau užsukęs pas ją iš vakaro ir pasakiau, kad jos istorija apie randą yra netiksli. Rando audinių tyrimas parodė, kad randas yra atsiradęs palyginti nesenai. Neįtikėtina, kaip paslysta žmonės. Jie tiesiog persistengia. Kažkas jai sumokėjo, kad ji atpažintų tą žmogų kaip savo vyrą, pabėgusį prieš daug metų.

– Ji tai puikiai atliko. Aš visiškai ja patikėjau. O tada kažkas norėjo pasirodyti labai protingas. Jei jai vėliau atėjo į galvą mintis apie nesvarbų mažą randelį, ji skambėjo labai įtikinamai ir tik patvirtino identifikaciją. Jeigu ji būtų papasakojusi apie tai iš karto, tai būtų atrodę truputį per daug sklandu.

– Vadinasi, Merlina Raivl buvo iki kaklo įklimpusi į tą reikalą?

– Žinai, aš labai tuo abejoju. Man atrodo, kad koks nors senas draugas ar pažįstamas atėjo pas ją ir papra-

šė: "Klausyk, aš patekau į keblią padėtį. Draugužis, su kuriuo turėjau šiokių tokių reikalų, buvo nužudytas. Jei policija nustatys jo tapatybę, į paviršių išplauks visi mūsų reikalai, o tai būtų baisi nelaimė. Bet jei galėtum pasakyti, kad tai tavo vyras, Haris Kasltonas, kuris dingo prieš keliolika metų, byla paprasčiausiai baigtųsi."

– Ji turbūt spyriojosi ir sakė, kad tai per daug rizikinga.

– Jei ir taip, tai tas kažkas jai pasakė:" Kokia rizika? Blogiausiu atveju pasakysi, kad tu suklydai. Bet kokia moteris gali suklysti po penkiolikos metų." Galimas daiktas, tuo momentu buvo paminėta apvali sumelė. Ji sutiko. Ji juk tikra draugė!

– Nieko neįtardama?

– Ji nebuvo įtari moteris. Dieve brangus, Kolinai, kiekvieną kartą, kai sučiumpame žudiką, atsiranda gerai jį pažinojusių žmonių, kurie nė už ką netiki, kad tas žmogus galėtų padaryti ką nors panašaus.

– Kas atsitiko, kai tu nuėjai pas ją?

– Aš ją pagąsdinau. Kai išėjau, ji pasielgė, kaip ir tikėjausi, – bandė susisiekti su ją įpainiojusiu į tą reikalą vyru ar moterimi. Aišku, ji buvo sekama. Ji nuėjo į paštą ir paskambino iš telefono automato. Deja, ji skambino ne iš to telefono automato, kuris yra gatvės gale, kaip aš tikėjausi. Jai reikėjo smulkių. Ji išėjo iš kabinos patenkinta savimi. Ji buvo stebima, tačiau nieko įdomaus iki vakar vakaro nenutiko. Ji nuėjo į Viktorijos stotį ir nusipirko bilietą iki Krodeno. Buvo pusė septynių – spūsties valanda. Ji nieko nesisaugojo. Ji galvojo, kad susitiks su tuo asmeniu Krodene. Tačiau klastingas velnias buvo gudresnis už ją. Nėra nieko paprasčiau, kaip užpulti žmogų minioje ir įremti peilį... Nemanyk, kad ji suprato, jog jai buvo smogta. Žmonės niekada nesupranta. Ar atsimeni Bartono bylą Levičio gaujos apiplėšime? Nužingsniavo iki gatvės galo, kol nukrito negyvas. Tik staigus aštrus skausmas – tada vėl viskas gerai. Bet taip nėra. Žmogus jau miręs, net nespėjęs nieko suprasti. Prakeikimas, prakeikimas ir dar kartą prakeikimas, – baigė jis.

– Ar tu jau... ar tu jau ką nors patikrinai?

Aš turėjau paklausti. Tiesiog negalėjau susivaldy-

ti.

Jo atsakymas buvo greitas ir kandus:

– Pebmarš vakar buvo Londone. Ji tvarkė instituto reikalus ir grįžo 7val. 40min. traukiniu. – Jis stabtelėjo: – Šeila Veb buvo nugabenusi į Londoną mašinraščio kopiją autoriui, kuris išvyksta į Niujorką, patikrinimui. Ji išėjo iš viešbučio "Ritz" apie 5.30 ir pati viena prieš grįždama nuėjo į kiną.

– Klausyk, Hardkastli, – pasakiau aš. – Turiu tau šį tą. Matęs tai liudininkas gali patvirtinti. Skalbyklos furgonas rugsėjo 9 dieną privažiavo prie 19-to Vilbraham Kresente namo 1.35. Vyras, vairavęs mašiną, pristatė didelį skalbinių krepšį prie galinių namo durų. Tai buvo ypatingai didelis skalbinių krepšys.

– Skalbyklos? Kokios skalbyklos?

– "Snowflake" skalbyklos. Ar girdėjai tokią?

– Negalėčiau pasakyti iš karto. Naujos skalbyklos dygsta kaip grybai po lietaus. Tai įprastas skalbyklos pavadinimas.

– Na, geriau patikrink. Mašiną vairavo vyras, jis ir pristatė krepšį į namus.

Staiga Hardkastlio balsas tapo įtariai budrus.

– Ar tu visą tai išgalvojai, Kolinai?

– Ne. Juk sakiau, kad turiu liudininką. Patikrink tai, Dikai.

Aš padėjau ragelį, kol jis nepradėjo toliau manęs kamantinėti.

Aš išėjau iš būdelės ir pasižiūrėjau į laikrodį. Turėjau daugybę reikalų ir nenorėjau, kad Hardkastlis man trukdytų, kol juos atliksiu. Aš turėjau susitvarkyti savo ateitį.

28 SKYRIUS

KOLINO LAMBO PASAKOJIMAS

Į Krodeną atvykau vienuoliktą vakaro, po penkių dienų. Nuvykau į viešbutį "Clarendon", pasiėmiau kambarį ir nuėjau miegoti. Aš buvau labai pavargęs, todėl iš ryto pramigau. Prabudau be ketvirčio dešimtą.

Užsisakiau kavos, skrebutį ir laikraštį. Visa tai pristatė drauge su voku, adresuotu man, ant kurio viršutinio kairiojo kampo buvo parašyta "asmeniškai".

Aš susidomėjęs apžiūrėjau jį. Tai buvo netikėta. Popierius buvo storas ir brangus, o raštas – tvarkingas.

Pakankamai pavartęs jį rankose, aš galiausiai ryžausi jį atplėšti.

Viduje buvo popieriaus lapas. Stambiomis raidėmis jame buvo parašyta:

"Curlew" viešbutis 11.30
Kambarys 413
(belsti tris kartus)

Aš spoksojau į jį, po to apverčiau – ką visa tai reiškia?

Aš pastebėjau kambario numerį – 413 – tas pats skaičius, kurį rodė laikrodžiai. Sutapimas? O gal ir ne.

Iš pradžių galvojau, kad reiktų paskambinti į viešbutį "Curlew". Po to pagalvojau paskambinti Dikui Hardkastliui, tačiau nepadariau nei vieno, nei kito.

Mano letargija pradingo. Aš atsikėliau, nusiskutau, nusiprausiau, apsirengiau ir patraukiau į viešbutį "Curlew", į kurį prisistačiau laiku.

Vasaros sezonas jau senokai buvo pasibaigęs. Viešbutyje nebebuvo tiek daug žmonių.

Aš nieko nesiteiravau registratūroje. Liftu pakilau į ketvirtą aukštą ir koridoriumi nuėjau link 413-to nume-

rio.

Kelias akimirkas pastovėjau prie durų ir tada, jausdamasis visišku kvailiu, pabeldžiau tris kartus...

Balsas pratarė:

– Įeikite.

Aš pasukau rankeną, durys nebuvo užrakintos. Įėjau į vidų ir sustingau.

Viduje pamačiau žmogų, kurį mažiausiai tikėjausi čia išvysti.

Erkiulis Puaro sėdėjo veidu į mane. Jis džiugiai šypsojosi.

– Une petite surprise, n'est–ce pas?* – pasakė jis. – Tikiuosi, kad malonus.

– Puaro, jūs sena lape! – sušukau aš. – Kaip jūs čia atsiradote?

– Aš atvažiavau Daimlerio limuzinu – labai patogi kelionė.

– Tačiau ką jūs čia veikiate?

– Visas tas remontas buvo labai erzinantis. Jie primygtinai norėjo pertvarkyti mano butą. Tik įsivaizduokite visus nepatogumus. Kas man beliko veikti? Kur aš galėjau eiti?

– Yra daugybė vietų, – šaltai pasakiau aš.

– Galimas dalykas, tačiau mano gydytojas sakė, kad jūros oras man labai sveikas.

– Vienas iš tų paslaugiųjų gydytojų! Iš pradžių sužino, kur jo pacientas norėtų važiuoti, o po to pataria jam ten vykti! Ar tai jūs man šitą atsiuntėte? – Aš pamojavau gautu laišku.

– Suprantama – kas gi dar?

– Ar tai sutapimas, kad jūsų kambario numeris yra 413?

– Tai nėra sutapimas. Aš specialiai jo prašiau.

– Kodėl?

Jis pakreipė galvą ir mirktelėjo.

– Atrodė, kad jis labai tinka.

– O kaip dėl to beldimosi tris kartus?

---

* nedidelis siurprizas, ar ne? *(pranc.)*

– Negalėjau atsilaikyti. Jei dar būčiau įdėjęs rozmarino šakelę, viskas būtų atrodę dar geriau. Aš galvojau prasipjauti pirštą ir palikti ant durų kruviną piršto atspaudą. Tačiau ko jau gana, tai gana! Galėjau gauti kokią infekciją.

– Manau, kad sugrįžote į vaikystę, – šaltai pastebėjau aš. – Šią popietę nupirksiu jums balioną ir pliušinį triušelį.

– Atrodo, kad nesidžiaugiate mano siurprizu. Nerodote jokio džiaugsmo ir pasitenkinimo, pamatęs mane.

– O ar turėčiau?

– Pourquoi pas?* Tiek to, surimtėkime. Aš jau pasimėgavau savo pokštu. Tikiuosi, kad būsiu naudingas. Aš skambinau policijos viršininkui, jis buvo nepaprastai draugiškas, ir šiuo metu aš laukiu jūsų draugo, detektyvo inspektoriaus Hardkastlio.

– Ir ką gi jūs jam ruošiatės papasakoti?

– Aš manau, kad mes trise galime maloniai pasišnekėti.

Aš pažvelgiau į jį ir nusijuokiau. Jis gali tai vadinti pokalbiu, tačiau labai gerai žinojau, kas kalbės.

Erkiulis Puaro!

II

Atvyko Hardkastlis. Mes pasisveikinome, o jis susipažino su Puaro. Mes susėdome draugiškai nusiteikę, tik Dikas kartkartėmis vogčiomis dirstelėdavo į Puaro, kaip žmogus zoologijos sode apžiūrinėjantis neseniai įgytą ir neįtikėtinai atrodantį padarą. Abejoju, ar savo gyvenime Dikas buvo sutikęs ką nors panašaus į Erkiulį Puaro!

Pagaliau, atidavus duoklę mandagumui, Hardkastlis atsikrenkštė ir prabilo:

– Aš manau, mesjė Puaro, – atsargiai pradėjo jis, – kad jūs norėtumėte apžiūrėti nusikaltimo vietą. Tai nebus labai paprasta, – jis sudvejojo. – Policijos viršininkas sakė man, kad padaryčiau viską, kas įmanoma, tačiau jūs turite suprasti, kad gali atsirasti keblumų. Žmonės gali prieštarau-

---

* kodėl ne? *(pranc.)*

ti ir pateikti įvairiausius klausimus. Tačiau, jei jau jūs specialiai dėl to atvykote...

Puaro gana šaltai nutraukė jį:

– Aš esu čia dėl to, – pasakė jis, – kad mano butas Londone yra pertvarkomas.

Aš garsiai nusijuokiau, ir Puaro metė į mane nepatenkintą žvilgsnį.

– Mesjė Puaro nereikia nieko apžiūrėti, – pasakiau aš. – Jis atkakliai tvirtina, kad viską galima padaryti sėdint krėsle. Tačiau juk tai ne visai taip, ar ne, Puaro? Dėl ko kito jūs būtumėte čia atvykęs?

Puaro oriai atsakė:

– Aš sakiau, kad nebūtina būti medžiokliniu šunimi, lakstančiu pirmyn atgal ir besistengiančiu užuosti pėdsakus. Tačiau aš sutinku, kad sprendžiant bylą, šuo yra reikalingas. Tam reikia gero medžioklinio šuns.

Jis pasisuko į inspektorių. Viena ranka Puaro patenkintas paglostė ūsus.

– Leiskite pasakyti jums, – tarė jis, – kad aš nesu apsėstas minčių apie šunis, kaip dauguma anglų. Asmeniškai aš galiu pragyventi ir be šuns. Nežiūrint į tai, aš pripažįstu jūsų šuns idealą. Žmogus myli ir gerbia savo šunį. Jis juo žavisi, giria jo protą ir nuovokumą. Tačiau gali būti ir priešingai. Šuo myli savo šeimininką. Jis pataikauja savo šeimininkui! Jis taip pat puikuojasi savo šeimininku, jo nuovoka ir protu. Taip, kaip žmogus, kuris keliasi ir veda į lauką šunį, nors pats visai to nenori, bet žino, kad šuniui tai labai patinka, šuo irgi sieks, kad jo šeimininkas gautų to, ko ilgisi.

– Tas pats nutiko ir mano mielam draugui Kolinui. Jis atėjo aplankyti manęs, o ne prašyti pagalbos, sprendžiant problemą. Jis buvo įsitikinęs, kad ir pats gali ją išspręsti ir, kaip aš suprantu, išsprendė. Jis buvo susirūpinęs, kad aš buvau neužsiėmęs ir vienišas, todėl ir pateikė man galvosūkį, kuris, jo nuomone, turėjo mane sudominti ir užimti. Jis metė man iššūkį, norėdamas pamatyti, kaip aš galiu įvykdyti tai, apie ką jam taip dažnai kalbėjau, – sėdėdamas krėsle, tinkamu laiku, išspręsti problemą. Galimas dalykas, bent jau aš įtariu, kad jis turėjo ne visai gražių kėslų. Sakykime, jis norėjo man įrodyti, kad tai nėra taip

paprasta. Mais oui, mon ami*, tai tiesa! Jis norėjo, kad aš apsijuokčiau, – nedaug. Aš jums nepriekaištauju. Tik noriu pasakyti, kad jūs nepažįstate Erkiulio Puaro.

Jis išpūtė krūtinę ir pasuko ūsus.

Aš pažvelgiau į jį ir švelniai šyptelėjau.

– Gerai, – pasakiau. – Pasakykite mums atsakymą, jei jį žinote.

– Be abejo, aš jį žinau!

Hardkastlis skeptiškai žvelgė į jį.

– Norite pasakyti, kad žinote, kas nužudė tą vyrą 19-tame Vilbraham Kresento name?

– Žinoma.

– O taip pat, kas nužudė Edną Brend?

– Suprantama.

– Ar galite nustatyti nužudytojo vyro tapatybę?

– Aš žinau, kas jis turėtų būti.

Hardkastlio veide atsispindėjo abejonė, tačiau, prisimindamas policijos viršininką, jis stengėsi būti mandagus. Jo balse nuskambėjo nepatiklumo gaidelė:

– Dovanokite, mesjė Puaro, jūs teigiate, kad žinote, kas nužudė tris žmones. Gal žinote dėl ko?

– Taip.

– Vadinasi, mes galime baigti bylą?

– Dar ne.

– Jūs tik norite pasakyti, kad jūs kažką įtariate, – piktai pasakiau aš.

– Aš nesiginčysiu su jumis dėl žodžio, mon cher** Kolinai. Aš tenoriu pasakyti, kad aš žinau!

Hardkastlis atsiduso.

– Tačiau, supraskite, mesjė Puaro, man reikia įrodymų.

– Suprantama, tačiau su resursais, kuriuos jūs turite savo dispozicijoje, mano nuomone, tai padaryti bus visai paprasta.

– Aš nebūčiau toks tikras.

– Klausykite, inspektoriau. Jei jūs žinote... tikrai

---

* taip, žinoma, mano drauge *(pranc.)*

** mano mielas *(pranc.)*

žinote, argi tai nėra pirmas žingsnis? Argi nuo to, beveik visada, negalima pradėti?

– Ne visada, – atsidusęs pasakė Hardkastlis. – Laisvėje yra žmonių, kurie turėtų būti kalėjime. Jie tai žino, ir mes tai žinome.

– Tačiau tai labai mažas procentas...

Šioje vietoje aš jį nutraukiau:

– Gerai, jau gerai. Jūs žinote... Leiskite sužinoti ir mums!

– Jaučiu, kad jūs esate nusiteikęs skeptiškai. Tačiau pradžiai leiskite man pasakyti štai ką: būti tikram reiškia, kad kai randamas teisingas sprendimas, – viskas atsistoja į savo vietas. Jūs suvokiate, kad niekaip kitaip ir negalėjo būti.

– Dėl Dievo meilės, – tariau aš, – gal pagaliau pradėsite! Jūs nusipelnėte visų uždirbtų taškų.

Puaro patogiau įsitaisė savo krėsle ir mostelėjo Hardkastliui, kad jis prisipildytų savo taurę.

– Vieną dalyką, mes amis*, reikia aiškiai suprasti. Norint išspręsti problemą, reikia žinoti faktus. Tam tikslui reikalingas šuo, medžioklinis šuo, kuris viską atneša ir padeda...

– Prie šeimininko kojų, – pasakiau aš. – Sutinkame.

– Negalima išsiaiškinti bylos, kai sėdi krėsle, kai apie tai žinai vien tik iš laikraščių. Visi faktai turi būti labai tikslūs, o laikraščiai retai, jei kada nors iš viso, pateikia tikslius faktus. Juose pranešama, kad kas nors nutiko ketvirtą valandą, kai iš tikro tai įvyko penkiolika po keturių. Rašoma, kad vyras turėjo seserį, vardu Elizabeta, kai iš tikro jis turėjo brolienę, vardu Aleksandra. Ir panašiai. Tačiau Kolino asmenyje, galėčiau pasakyti, aš turiu nepaprastų sugebėjimų šunį. Tie sugebėjimai leido jam pakilti karjeros laiptais. Jis visada turėjo nepaprastą atmintį. Jis gali atkartoti pokalbius, kurie vyko prieš keletą dienų. Jis gali juos atkartoti labai tiksliai, nieko nepakeisdamas, kaip darytų daugelis mūsų, atsižvelgdamas į tai, kokį įspūdį jam viskas

---

* mano draugai *(pranc.)*

paliko. Aiškumo dėlei pasakysiu, kad jis niekada nesakys: "Dvidešimt po vienuolikos pristatė paštą". Jis tiksliai atpasakos visą įvykį, būtent beldimą į duris, ką nors įeinantį į vidų su laiškais rankoje. Visa tai labai svarbu. Tai reiškia, kad jis girdėjo, ką būčiau girdėjęs aš, jei būčiau ten buvęs, ir matė, ką būčiau matęs aš.

– Gaila, kad vargšas šuo negali padaryti reikiamų išvadų.

– Taigi, turėdamas faktus, aš viską žinau. Pirmiausiai, kai Kolinas papasakojo man visą istoriją, mane nustebino jos fantastinis charakteris. Keturi laikrodžiai, visi rodantys beveik valanda daugiau, nei yra iš tikro. Visi jie atsirado namie, nieko apie tai nežinant savininkei, arba ji taip tik sakė. Mes niekada neturime tikėti tuo, ką mums sako, kol visko kruopščiai nepatikriname.

– Jūs galvojate lygiai kaip ir aš, – pritariamai pastebėjo Hardkastlis.

– Ant žemės guli negyvas vyras – respektabiliai atrodantis pagyvenęs vyras. Niekas nežino, kas jis toks (arba vėl – tik taip sako). Jo kišenėje yra kortelė su pono R.H.Kario, gyvenančio Denverio gatvėje 7, pavarde. Joje taip pat yra Metropolijos draudimo kompanijos pavadinimas. Tačiau nėra jokios Metropolijos draudimo kompanijos. Nėra Denverio gatvės ir, atrodo, nėra žmogaus Kario pavarde. Tai neigiamas įrodymas, bet tai įrodymas. Galime eiti toliau. Matyt, apie be dešimties dvi į sekretorių agentūrą paskambina, ir kažkokia panelė Pebmarš paprašo atsiųsti trečią valandą į 19-tą Vilbraham Kresente namą stenografistę. Specialiai prašoma atsiųsti panelę Šeilą Veb. Ji ten nusiunčiama. Ji atvyksta be kelių minučių trečią valandą. Vadovaudamasi gautais nurodymais, ji eina į svetainę, ten randą negyvą vyrą ir rėkdama išlekia iš namo. Ji pataiko tiesiai į jauno vyruko rankas.

Puaro sustojo ir pažvelgė į mane. Aš nusilenkiau.

– Į sceną įžengia jaunasis herojus, – pasakiau.

– Matote, – pabrėžė Puaro, – net ir jūs negalite atsispirti absurdiškam melodramatiškam tonui, kai apie tai prabylate. Visa reikalas yra melodramatiškas, fantastiškas ir visiškai nerealus. Tokie dalykai gali nutikti, pavyzdžiui, Gario Gregsono kūriniuose. Galėčiau paminėti, kad kai ma-

no jaunasis bičiulis atvyko su šiuo pasakojimu, aš kaip tik studijavau trilerių rašytojų, užsiimančių tuo darbu pastaruosius šešiasdešimt metų, kūrybą. Labai įdomu. Gali pradėti vertinti tikrus nusikaltimus prasimanymų šviesoje. Tai yra jei aš pastebiu, kad šuo nesulojo tada, kai privalėjo, aš sakau: "Cha! Šerloko Holmso byla!" Panašiai, jei lavonas randamas uždarytame kambaryje, aš, suprantama, sakau: "Tai Diksono Karo byla!" Nepamirškite ir mano draugužės, ponios Oliver. Jei aš pastebėčiau, – tačiau daugiau nė žodžio apie tai. Jūs suprantate, kur aš suku? Šio nusikaltimo aplinkybės yra tokios neįtikėtinos, kad iš karto pajunti: "Ši knyga visai neatitinka gyvenimo. Visa tai yra tikras prasimanymas". Deja, šiuo atveju tai netinka, nes viskas vyksta iš tikrųjų. Tai tikrai įvyko. Tai verčia susimąstyti, ar ne?

Hardkastlis nebūtų taip pasakęs, tačiau jis visiškai sutiko su Puaro požiūriu ir energingai sulinksėjo. Puaro tęsė toliau:

– Visa tai atrodo kaip visiška priešingybė Čestertono teiginiams: "Kur slėptumėte lapą? Miške. Kur slėptumėte vandens nugludintą akmenėlį? Ant kranto". Šioje istorijoje viskas yra nesaikinga! Visko per daug, fantazijos, melodramos! Jei aš savęs, mėgdžiodamas Čestertoną, klausčiau: "Kaip senstanti moteris gali užmaskuoti blėstantį grožį?", nesakyčiau: "Tarp kitų senstančių ir prarandančių grožį veidų". Visai ne. Ji slepiasi už makiažo, už skaistalų ir tušo, apsivyniojusi gražiais kailiais, apsikarsčiusi kaklą papuošalais ir padabinusi ausis auskarais. Ar sekate mano mintį?

– Na... – pasakė inspektorius, – stengdamasis nuslėpti tikrą atsakymą.

– Suprantate, kai ji bus taip pasipuošusi, žmonės žiūrės į kailius, papuošalus, coiffure* bei haute couture** ir nepastebės, kaip atrodo pati moteris! Taigi tariau sau ir tą patį pakartojau savo bičiuliui Kolinui: kadangi ši žmogžudystė turi tiek daug fantastinių detalių, turinčių atitraukti dėmesį, iš tikro ji turi būti labai paprasta. Ar aš taip jums

---

* šukuosena *(pranc.)*

** prabangūs drabužiai *(pranc.)*

nesakiau?

– Jūs tikrai taip sakėte, – tariau aš. – Tačiau aš iki šiol nesuprantu, ar jūs esate teisus.

– To jūs turėsite palaukti. Mes turime atsikratyti papuošalais ir pasistengti įžvelgti esmę. Buvo nužudytas vyras. Kodėl jis buvo nužudytas? Kas jis toks? Atsakymas į pirmą klausimą akivaizdžiai priklausys nuo atsakymo į antrą. Kol negausite teisingo atsakymo į abu klausimus, jūs negalite eiti į priekį. Jis galėjo būti šantažuotojas, apgavikas arba kurios nors vyras, ir jo buvimas yra nemalonus arba pavojingas jo žmonai. Jis galėjo būti bet kas. Kuo daugiau girdėjau, tuo labiau atrodė, jog visi sutinka, kad jis buvo visiškai paprastai atrodantis, pasiturintis, garbingas, pagyvenęs vyras. Ir staiga aš susimąsčiau: "Sakai, kad tai turėtų būti labai paprastas nusikaltimas? Puiku, tegul taip ir būna. Tegul tas vyras ir būna toks, kaip atrodo, – pasiturintis, pagyvenęs vyriškis". Jis pasižiūrėjo į inspektorių: – Suprantate?

– Na... – vėl pratarė inspektorius ir mandagiai nutilo.

– Taigi turime paprastą, malonų pagyvenusį vyrą, kurį kažkam reikia pašalinti. Kam? Štai čia pagaliau mes galime sumažinti paieškų sferą. Mes žinome apie panelę Pebmarš ir jos įpročius, apie Kavendišo sekretorių biurą, apie ten dirbančią panelę vardu Šeilą Veb. Aš sakau draugužiui Kolinui: "Kaimynai. Pasikalbėkite su jais. Sužinokite viską apie juos. Tačiau visų pirma šnekėkitės su jais. Todėl kad šnekėdamiesi jūs ne tik gaunate atsakymus į jums rūpimus klausimus – paprastame pokalbyje praslysta nereikšmingi dalykai. Žmonės būna budrūs, kai kalbama jiems pavojinga tema, tačiau kai paprastame pokalbyje jie atsipalaiduoja, jie pasiduoda pagundai sakyti tiesą, nes sakyti tiesą yra daug lengviau, nei meluoti. Taip jie leidžia prasprūsti vienam mažam dalykėliui, kuris, jiems nežinant, viską pakeičia".

– Puikus išaiškinimas, – pasakiau aš. – Deja, šioje byloje tai nepasitvirtino.

– Tačiau, mon cher, tai pasitvirtino. Vienas trumpas neįkainojamos svarbos sakinukas.

– Kas? – pareikalavau aš atsakymo. – Kas tai pa-

sakė? Kada?

– Viskas savo laiku, mon cher.

– Jūs kalbėjote, mesjė Puaro... – Inspektorius mandagiai grąžino jį atgal prie reikalo.

– Jei jūs nubrėšite ratą aplink 19-tą namą, pamatysite, kad poną Karį galėjo nužudyti bet kas. Ponia Heming, Blandai, Maknautonai, panelė Voterhauz. Tačiau svarbesni yra tie, kurie yra vietoje. Panelė Pebmarš, kuri galėjo nužudyti jį prieš išeidama, apie 1.35, ir panelė Veb, kuri galėjo susitarti su juo susitikti ten, nužudyti jį ir išbėgti iš namo ieškoti pagalbos.

– Aha, – tarė inspektorius. – Pagaliau ruošiatės paaiškinti dalyko esmę.

– Mes negalime pamiršti , – pasisukdamas pasakė Puaro, – ir jūsų, mano mielas Kolinai. Jūs taip pat ten buvote. Jūs ieškojote didelio skaičiaus toje vietoje, kur yra maži skaičiai.

– Na jau, Puaro, – pasipiktinęs tariau aš. – Ką dar sugalvosite?

– Aš... aš galiu sugalvoti bet ką, – didingai pareiškė Puaro.

– Tačiau aš esu tas pats žmogus, kuris jums pateikė šį galvosūkį.

– Žudikai dažnai būna kupini puikybės, – nurodė Puaro. – O gal jūs norėjote pasidaryti pramogą – pasijuokti iš manęs.

– Jei ir toliau taip tęsite, jūs tikrai mane įtikinsite, – pasakiau aš.

Puaro vėl pasisuko į inspektorių Hardkastlį.

– Tai, tariau sau, turi būti paprastas nusikaltimas. Su niekuo nesusijusius laikrodžius, netikslų laiką ir viską, kas tyčia sutvarkyta taip, kad būtų rastas kūnas, reikia atmesti. Tai yra, kaip rašoma nemirtingoje "Alisoje", tik "kopūstai, karaliai, laivai, kurie greta". Esminis dalykas yra tas, kad pagyvenęs vyras yra negyvas ir kad kažkas troško jo mirties. Jei žinotume, kas buvo negyvas vyras, tai nurodytų mums žudiką. Jei jis buvo gerai žinomas šantažuotojas, tada mums reikia ieškoti žmogaus, kurį galima šantažuoti. Jei jis buvo detektyvas, mums reikia ieškoti žmogaus, slepiančio nusikaltimą. Jei jis buvo turtingas žmogus,

mums reikia ieškoti paveldėtojų tarpe. Bet jei mes nežinome, kas jis toks, mes turime daug sunkesnę užduotį ir to, kas turėjo priežastį žudyti, turime ieškoti mūsų apibrėžtame rate.

– Nekalbant apie panelę Pebmarš ir Šeilą Veb, ar buvo tokių, kurie dėjosi tuo, kuo nebuvo? Atsakymas buvo apviliantis. Išimtis tebuvo ponas Ramzėjus, kuris apsimetė kažkuo kitu. – Čia Puaro klausiamai pasižiūrėjo į mane, ir aš linktelėjau galva. – Visų tapatybės buvo tikros. Blandas buvo gerai žinomas vietinis statybininkas. Maknautonas dirbo Kembridže, ponia Heming buvo vietinio išvaržytojo našlė, Voterhauzai buvo gerbiami, žinomi gyventojai. Taigi mes vėl grįžtame prie pono Kario. Iš kur jis atsirado? Kas privertė jį apsilankyti 19-tame Vilbraham Kresento name? Ir tada viena kaimynė, ponia Heming, padarė labai vertingą pastabą. Kai jai buvo paaiškinta, kad tas vyras negyveno 19-tame name, ji tarė: “Štai kaip. Supratau. Tiesiog atėjo čia, kad būtų nužudytas. Labai keista”. Ji turi dovaną, kurią dažnai turi tie, kurie yra per daug užsiėmę savo mintimis. Jie klausosi, ką sako kiti, ir supranta dalyko esmę. Ji apibendrino nusikaltimo esmę. Ponas Karis atėjo į Vilbraham Kresento 19-tą namą, kad būtų nužudytas. Tai buvo taip paprasta.

– Jos pastaba tuomet mane nustebino, – tariau aš.

Puaro visai nekreipė į mane dėmesio.

– “ Tili, tili tili – ateik ir būsi nužudytas “. Ponas Karis atėjo – ir jį nužudė. Tačiau tai buvo ne viskas. Buvo svarbu, kad niekas negalėtų nustatyti jo tapatybės. Jis neturėjo nei piniginės, nei dokumentų, siuvėjo ženklai buvo pašalinti nuo jo drabužių. Bet to dar negana. Spausdinta pono Kario, draudimo agento, kortelė tebuvo tik laikina priemonė. Jeigu norima amžiams nuslėpti žmogaus tapatybę, jam reikia suteikti suklastotą tapatybę. Aš buvau tikras, kad anksčiau ar vėliau atsiras kas nors, kas jį atpažins, ir tai bus visko pabaiga. Brolis, sesuo arba žmona. Šiuo atveju tai buvo žmona. Ponia Raivl – jau pati pavardė gali kelti įtarimą. Somersete yra kaimas Kari Raivlas, aš buvau šalia jo apsistojęs su draugais. Tos pavardės buvo pasirinktos nesąmoningai, nenujaučiant, kodėl jos prašosi būti drauge. Ponas Karis – ponia Raivl.

– Iki šiol planas atrodė aiškus, tačiau mane stebino tai, kad žudikas laikė savaime suprantamu dalyku, jog niekas iš tikro nenustatys velionio asmenybės. Jei vyras neturi šeimos, visada yra namų savininkės, tarnai, verslo partneriai. Tai leido man daryti tokią prielaidą – niekas nežinojo, kad tas vyras yra dingęs. Iš to plaukė prielaida, kad jis buvo ne anglas, jis tik lankėsi šioje šalyje. Tai galima susieti su faktu, kad jo dantų aprašymas neatitiko jokių duomenų.

– Man pradėjo ryškėti neaiškios aukos ir žudiko figūros. Ne daugiau. Nusikaltimas buvo gerai suplanuotas ir protingai įvykdytas. Tačiau štai čia atsitiko tai, ko negali numatyti nė vienas žudikas. Nesėkmė.

– Kas gi tai buvo? – paklausė Hardkastlis.

Netikėtai Puaro atmetė galvą ir teatrališkai padeklamavo:

Ieškodami vinies – pametė pasagą,
Ieškodami pasagos – prarado arklį,
Ieškodami arklio – pralaimėjo mūšį,
Pralaimėję mūšį – prarado karalystę,
Ir visa tai – dėl vinies pasagai.

Jis vėl palinko į priekį.

– Ne vienas žmogus galėjo nužudyti poną Karį. Tačiau tik vienas galėjo nužudyti arba turėti priežastį nužudyti tą mergaitę Edną.

Mes abu su nuostaba žiūrėjome į jį.

– Pakalbėkime apie Kavendišo sekretorių biurą. Ten dirba aštuonios merginos. Rugsėjo devintą dieną keturios iš jų dirbo ne biure. Priešpiečius joms pateikė pas klientus, kuriems jos dirbo. Tai buvo keturios merginos, kurios paprastai turėdavo pertrauką nuo 12.30 iki 1.30. Likusių keturių – Šeilos Veb, Ednos Brend ir dar dviejų merginų – Džanetos ir Morinos – pertrauka tęsėsi nuo 1.30 iki 2.30. Tačiau tą dieną Ednai Brend nutiko nelaimingas atsitikimas. Tik išėjusi iš biuro, ji užkliuvo už grotelių ir nusilaužė kulniuką. Taip ji niekur negalėjo eiti. Ji nusipirko keletą bandelių ir grįžo į biurą.

Puaro pabrėžtinai pamojavo mums pirštu.

– Mes žinome, kad Edna Brend buvo dėl kažko susirūpinusi. Ji bandė susitikti su Šeila Veb ne darbe, bet tai jai nepavyko. Mes nutarėme, kad tai turėjo būti susiję su

Šeila Veb, tačiau neturime jokių įrodymų. Galimas daiktas, ji norėjo pasitarti su Šeila Veb dėl savo abejonių. Jei taip, tai vienas dalykas yra aiškus – ji norėjo apie tai pasikalbėti ne darbe.

– Jos žodžiai, pasakyti konstebliui po tardymo, yra vienintelė užuomina apie tai, kas nedavė jai ramybės. Ji pasakė kažką panašaus: "Aš nesuprantu, kaip tai, ką ji pasakė, gali būti tiesa." Tą rytą parodymus davė trys moterys. Edna galėjo kalbėti apie panelę Pebmarš arba, kaip mes visi kartu nusprendėme, apie Šeilą Veb. Tačiau yra ir trečia galimybė – ji galėjo kalbėti apie panelę Martindeil.

– Panelę Martindeil? Tačiau jos parodymai užtruko tik kelias minutes.

– Būtent. Ji kalbėjo tik apie telefono skambutį, kurio ji neva sulaukė iš panelės Pebmarš.

– Ar jūs manote, kad Edna žinojo, kad skambino visai ne panelė Pebmarš?

– Aš galvoju, kad buvo dar paprasčiau. Mano nuomone, iš viso niekas neskambino.

Puaro kalbėjo toliau:

– Ednos bato kulniukas nulūžo. Grotelės buvo gana arti biuro. Ji sugrįžo į biurą, tačiau panelė Martindeil, kuri buvo savo kabinete, to nežinojo. Jos žiniomis, biure nebuvo daugiau nieko, išskyrus ją. Jai tereikėjo pasakyti, kad 1.49 suskambėjo telefonas. Edna iš pradžių nesupranta, kaip svarbu yra tai, ką ji žino. Panelė Martindeil pasikviečia Šeilą ir nurodo, kur ji turi eiti. Ednai niekas nepasako, kokiu būdu ir kada buvo gautas šis užsakymas. Biurą pasiekia žinia apie žmogžudystę ir po truputį aiškėja visa istorija. Skambino panelė Pebmarš ir paprašė atsiųsti Šeilą Veb. Panelė Pebmarš sako, kad ji neskambino. Tačiau pasakyta, kad skambučio buvo sulaukta be dešimt dvi. Edna žino, kad tai negali būti tiesa. Niekas neskambino tuo metu. Greičiausiai panelė Martindeil suklydo. Tačiau panelė Martindeil, aišku, nedaro klaidų. Kuo daugiau Edna apie tai galvoja, tuo labiau viskas susipainioja. Ji turi apie tai pasikalbėti su Šeila. Šeila žinos atsakymą.

– Tada ateina tardymo diena, ir visos merginos ten dalyvauja. Panelė Martindeil pakartoja savo istoriją apie telefono skambutį, ir dabar Edna jau tiksliai žino, kad pa-

nelės Martindeil aiškūs ir preciziški parodymai apie tikslų laiką yra neteisingi. Tada ji ir kreipiasi į konsteblį, klausdama, ar galėtų pasikalbėti su inspektoriumi. Mano manymu, panelė Martindeil, kartu su minia išeidama iš Kornmarketo, galėjo tai nugirsti. Galimas dalykas, kad ji jau buvo girdėjusi, kaip merginos laido draugiškus juokelius apie nulūžusį Ednos kulniuką, nesuprasdamos, su kuo tai gali būti susiję. Šiaip ar taip, ji nuseka paskui merginą į Vilbraham Kresentą. Norėčiau žinoti, ko ji ten ėjo?

– Manau, kad tiesiog pasižiūrėti į vietą, kurioje įvyko žmogžudystė, – atsidusęs pasakė Hardkastlis. – Tokie jau yra tie žmonės.

– Taip, tikrai. Greičiausiai panelė Martindeil ten su ja užmezga kalbą, jos kartu nueina gatve, ir Edna tiesiai ir atvirai užduoda klausimą. Panelė Martindeil reaguoja greitai. Jos kaip tik šalia telefono būdelės. Ji sako: "Tai labai svarbu. Reikia nedelsiant paskambinti į policiją. Policijos nuovados telefonas toks ir toks. Paskambink ir pasakyk, kad mes abi dabar ten einame." Ednos prigimtis tokia, kad ji daro, kas jai liepta. Ji įeina į būdelę, pakelia ragelį, o panelė Martindeil prieina jai už nugaros, patraukia už jai ant kaklo esančio šaliko ir ją pasmaugia.

– Ir niekas to nematė?

Puaro patraukė pečiais.

– Kas nors galėjo matyti, tačiau nematė! Tai buvo kaip tik pirmą valandą. Priešpiečių metas. Žmonės, kurie buvo gatvėje, užsiėmę spoksojo į 19-tą namą. Tai buvo įžūlu, tokia galimybe pasinaudoti galėjo tik drąsi ir jokių principų neturinti moteris.

Hardkastlis abejodamas purtė galvą.

– Panelė Martindeil? Aš nesuprantu, kaip ji galėjo čia įsivelti.

– Taip. Niekas iš karto to nepastebi. Tačiau kadangi panelė Martindeil, be jokios abejonės, nužudė Edną – taip, tikrai, tik jinai galėjo ją nužudyti – reiškia ji turi būti į tai įsipainiojusi. Aš pradėjau įtarti, kad panelė Martindeil yra šio nusikaltimo ledi Makbet, negailestinga ir neturinti vaizduotės moteris.

– Neturinti vaizduotės? – suabejojo Hardkastlis.

– Taip, visai neturinti vaizduotės. Tačiau labai

veikli. Gera planuotoja.

– Bet kodėl? Kur motyvas?

Erkiulis Puaro pasižiūrėjo į mane. Jis pamojavo pirštu.

– Vadinasi, pokalbiai su kaimynais nedavė jums jokios naudos? Aš radau vieną viską išaiškinantį sakinį. Ar atsimenate, kaip po pokalbio apie gyvenimą užsienyje, ponia Bland pastebėjo, kad jai patinka gyventi Krodene, nes čia gyvena jos sesuo. Bet ponia Bland neturi turėti sesers. Prieš metus ji paveldėjo palikimą iš Kanados, kur gyvena jos senelio brolis, nes ji yra vienintelė likusi tos šeimos narė.

Hardkastlis įsitempė.

– Taigi jūs galvojate...

Puaro atsilošė krėsle ir sudėjo pirštų galiukus. Jis primerkė akis ir užsisvajojęs kalbėjo toliau:

– Tarkim, jūs esate vyras, labai paprastas vyras, ne per daug skrupulingas, o be to, turintis didelių finansinių problemų. Vieną gražią dieną iš advokatų kontoros jūs gaunate laišką, pranešantį, kad jūsų žmona paveldėjo didelį palikimą iš savo senelio brolio, gyvenusio Kanadoje. Laiškas yra adresuotas poniai Bland, tačiau yra vienas keblumas. Ponia Bland, gavusi laišką, nėra ta ponia Bland, kuriai jis adresuotas. Ji yra antroji žmona, o ne pirma. Įsivaizduokite nusivylimą! Įtūžį! Ir tada į galvą šauna mintis. Kas gali sužinoti, kad tai ne ta pati ponia Bland? Niekas Krodene nežino, kad Blandas buvo vedęs prieš tai. Jo pirmos vedybos įvyko karo metu, kai jis buvo užsienyje. Tarkime, jo pirmoji žmona mirė netrukus po to, ir jis beveik iš karto vėl vedė. Jis vis dar turi santuokos liudijimo originalą, įvairius šeimos dokumentus, dabar jau mirusių giminaičių Kanadoje nuotraukas. Atrodė, kad planui įgyvendinti nėra jokių kliūčių. Bet kokiu atveju rizikuoti buvo verta. Jie rizikavo, ir jiems pavyko. Buvo sutvarkyti visi teisiniai formalumai. Ir štai – Blandai turtingi, klestintys, išsprendę finansines problemas...

– O tada, po metų, šis tas nutinka. Kas? Aš įtariu, kad kas nors iš Kanados ruošėsi čia atvykti. Tas kažkas turėjo puikiai pažinoti pirmąją ponią Bland, pažinoti ją taip, kad jo negalima buvo apgauti. Tai galėjo būti šeimos advo-

katas arba artimas šeimos draugas, kas jis toks bebūtų, jis būtų supratęs. Galimas daiktas, jie apgalvojo būdus, kaip išvengti susitikimo. Ponia Bland gali apsimesti serganèia, ji gali išvykti į užsienį, tačiau tai, ar kas nors panašaus, tik sukels įtarimus. Tas žmogus gali primygtinai pareikalauti pasimatyti su moterimi, kurios aplankyti jis atvažiavo...

– Taigi – žmogžudystė?

– Taip. Ir čia, aš įsivaizduoju, ponios Bland sesuo suvaidino lemiamą vaidmenį. Ji viską sugalvojo ir suplanavo.

– Tai jūs manote, kad panelė Martindeil ir ponia Bland – seserys?

– Tik taip galima viską paaiškinti.

– Ponia Bland kažką man priminė, kai ją pamačiau, – pasakė Hardkastlis. – Jos visiškai skirtingo būdo, tačiau, teisybė, panašumo yra. Tačiau kaip jos galvojo išsisukti? To žmogaus būtų pasigedę, būtų prasidėję klausinėjimai...

– Jei tas vyras buvo išvykęs į užsienį, galimas dalykas, savo malonumui, o ne verslo reikalais, jo planai galėjo būti gana migloti. Laiškas iš vienos vietos, atvirukas – iš kitos, praeitų šiek tiek laiko, kol žmonės pradėtų nerimauti, kad nieko apie jį negirdėti. Iki to laiko niekas nebegalėtų susieti vyro, palaidoto Hario Kasltono pavarde, su turtingu turistu iš Kanados, kurio niekas nėra net matęs šioje pasaulio dalyje. Jei aš būčiau žudikas, aš būčiau ištrūkęs trumpai kelionei į Prancūziją ar Belgiją ir atsikratęs mirusio vyro pasu kur nors traukinyje ar tramvajuje, kad jo paieškos prasidėtų visai kitoje šalyje.

Aš nevalingai sukrutėjau, ir Puaro žvilgsnis nukrypo į mane.

– Taip? – paklausė jis.

– Blandas minėjo man, kad visai nesenai buvo trumpam išvykęs į Bolonę su viena blondine, aš supratau...

– Tai būtų visiškai jam įprastas dalykas. Neabejotinai, jis turi tokį įprotį.

– Tačiau tai tik spėliojimai, – paprieštaravo Hardkastlis.

– Jūs galite pradėti tyrimą, – pasakė Puaro.

Iš priešais jį gulėjusios viešbučio rašomojo popie-

riaus krūvelės Puaro ištraukė lapą ir įteikė jį Hardkastliui.

– Jei jūs parašysite ponui Enderbiui, gyvenančiam Enismore Gardense 10, S.V.7, jis prižadėjo man šio to pasiteirauti Kanadoje. Tai gerai žinomas teisininkas.

– O ką jūs manote apie laikrodžius?

– Ak, jau tie garsieji laikrodžiai! – nusišypsojo Puaro. – Manau, jog viską išsiaiškinę, sužinosite, kad tai panelės Martindeil darbas. Kadangi nusikaltimas, kaip jau sakiau, buvo paprastas, jis buvo užmaskuotas, kad atrodytų fantastiškiau. Jei jau kalbėsime apie tą Rozmeri laikrodį, kurį Šeila nešė pataisyti, tai visai neaišku, ar ji jo nepaliko biure. Gal panelė Martindeil panaudojo jį kaip savo painios istorijos pagrindą? Gal iš dalies dėl to laikrodžio ji pasirinko Šeilą Veb, kaip asmenį, turėjusį rasti kūną?..

Staiga pratrūko Hardkastlis:

– Ir dar jūs sakote, kad ta moteris visai neturi vaizduotės! Kada ji visa tai išgalvojo?

– Ji nieko neišgalvojo. Tai ir yra pats įdomiausias dalykas. Viskas jau buvo paruošta, laukė jos. Iš pat pradžių aš aptikau modelį, modelį, kurį aš žinojau. Pažįstamą modelį, nes aš ką tik skaičiau apie tai. Man labai pasisekė. Kaip Kolinas gali jums patvirtinti, šią savaitę aš dalyvavau rašytojų rankraščių pardavime. Tarp visų kitų buvo keli Gario Gregsono rankraščiai. Aš net negalėjau tikėtis. Tačiau sėkmė nuo manęs nenusigręžė. Štai, – kaip koks fokusininkas iš rašomojo stalo stalčiaus jis ištraukė du nudriskusius sąsiuvinius, – viskas aprašyta čia! Tarp daugelio kitų siužetų, pagal kuriuos jis planavo parašyti knygas. Jis nespėjo parašyti šios knygos, tačiau panelė Martindeil, kuri buvo jo sekretorė, viską žinojo. Ji nuplagijavo siužetą, tik pritaikė jį sau.

– Bet juk laikrodžiai turėjo ką nors reikšti, aš kalbu apie originalų Gregsono siužetą.

– Na, taip. Jo laikrodžiai buvo nustatyti vieną minutę po penkių, keturias minutes po penkių ir septynias minutes po penkių. Tai buvo seifo kodas, 515457. Seifas buvo paslėptas po Monos Lizos reprodukcija. Seifo viduje, – tęsė Puaro neslėpdamas antipatijos, – buvo Rusijos caro

šeimos brangenybės. Un tas de betises*, visas siužetas! Aiš-ku, ten buvo ir panaši istorija apie persekiojamą merginą. Jai tereikėjo pasirinkti vietinius veikėjus ir perdirbti siužetą. Kur galėjo nuvesti visos spalvingos užuominos? Ogi visiškai niekur! Tikra tiesa, ji labai veikli moteris. Įdomu, ar jis paliko jai palikimą, ar ne? Būtų gerai sužinoti, kaip ir nuo ko jis mirė.

Hardkastlis atsisakė domėtis senomis istorijomis. Jis susirinko sąsiuvinius ir paėmė man iš rankos viešbučio popieriaus lapą. Paskutines dvi minutes aš spoksojau į jį kaip užburtas. Hardkastli užsirašė Enderbio adresą, net nebandydamas pasukti popieriaus lapo. Viešbučio adresas buvo apatiniame kairiajame kampe.

Žiūrėdamas į popieriaus lapą, supratau, koks aš buvau kvailas.

– Ką gi, dėkoju jums, mesjė Puaro, – pasakė Hardkastlis. – Jūs tikrai suteikėte mums peno apmąstymams. Kad tik kas nors iš to išeitų...

– Aš esu labai patenkintas, jei galėjau jums kuo nors padėti.

Puaro skambėjo kaip kuklumo įsikūnijimas.

– Aš turėsiu daug ką patikrinti...

– Suprantama... suprantama...

Jie atsisveikino, ir Hardkastlis išėjo.

Puaro nukreipė savo dėmesį į mane. Jo antakiai pakilo.

– Eh bien**, kas, jei galėčiau paklausti, neduoda jums ramybės. Jūs atrodote kaip žmogus, pamatęs vaiduoklį.

– Aš supratau, koks buvau kvailas.

– Štai kaip! Tai gali nutikti daugeliui iš mūsų.

Tik jau ne Erkiuliui Puaro! Man reikėjo pereiti į puolimą.

– Pasakykite vieną dalyką, Puaro. Jei, kaip jūs sakote, jūs viską galėjote išspręsti sėdėdamas krėsle, galėjote pasikviesti Diką Hardkastlį ir mane pas save. Kodėl, kokiu

* visiška kvailystė (pranc.)

** nagi *(pranc.)*

tikslu jūs pats čia atvažiavote?

– Aš jau sakiau jums, mano butas yra remontuojamas.

– Jums būtų išnuomavę kitą butą arba jūs galėjote apsigyventi viešbutyje "Ritz", kur jums būtų buvę daug patogiau nei čia.

– Neabejotinai, – pasakė Puaro. – Kas per kava šiame viešbutyje! Mon dieu*, na, ir kava!

– Na, tai kodėl?

Puaro įniršo.

– Eh bien, kadangi jūs esate toks bukaprotis, kad pats nesuprantate, aš jums pasakysiu. Aš esu žmogus, o gal ne? Aš galiu būti mašina, kai to prireikia. Aš galiu gulėti ir galvoti. Taip, aš sprendžiu problemas. Bet, sakau jums, aš taip pat žmogus, o visos problemos yra susijusios su žmonėmis.

– Ir?

– Paaiškinimas yra toks pat paprastas, kaip ir ta žmogžudystė. Aš atvykau čia vejamas žmogiško smalsumo, – pasakė Erkiulis Puaro, pasistengdamas, kad tai nuskambėtų oriai.

---

* Viešpatie *(pranc.)*

29 SKYRIUS

Aš ir vėl buvau Vibraham Kresente. Ėjau vakarų kryptimi.

Stabtelėjau priešais 19-to namo vartelius. Šį kartą niekas neišlėkė rėkdamas iš namo. Viskas atrodė gražu ir ramu.

Aš priėjau prie paradinių durų ir paspaudžiau skambutį

Duris atidarė Milisenta Pebmarš.

– Aš – Kolinas Lambas, – tariau. – Gal galiu užeiti ir pasišnekėti su jumis?

– Žinoma.

Ji nusivedė mane į svetainę.

– Atrodo, jūs praleidžiate čia nemažai laiko, pone Lambai. Aš supratau, kad jūs nesate susijęs su vietine policija...

– Jūs supratote teisingai. Iš tikrųjų, manau, kad jūs žinojote, kas aš esu, nuo tada, kai pirmą kartą su manimi šnekėjotės.

– Nelabai suprantu, ką tuo norite pasakyti.

– Aš buvau neišpasakytai kvailas, panele Pebmarš. Atėjau į šitą gatvę, ieškodamas jūsų, ir suradau pačią pirmą dieną. Deja, nesupratau, kad tai jūs.

– Galimas daiktas, žmogžudystė atitraukė jūsų dėmesį.

– Tikriausiai. Aš taip pat nesupratau, kad neteisingai žiūrėjau į popieriaus lapą.

– Kokia viso to prasmė?

– Noriu pasakyti, panele Pebmarš, kad žaidimas baigtas. Aš radau centrą, kuriame viskas planuojama. Jūs čia laikote visus reikalingus dokumentus ir memorandumus, kurie yra užrašyti Brailio raštu. Informacija, kurią Larkinas gaudavo Portlebaryje, būdavo perduodama jums.

Iš čia informacija su Ramzėjaus pagalba keliaudavo toliau. Kai reikdavo, jis naktį sodu ateidavo pas jus. Vieną kartą jis pametė jūsų sode čekišką monetą...

– Tai buvo labai neatsargu iš jo pusės.

– Kartais mes visi pasielgiame neatsargiai. Jūsų priedanga – labai gera. Jūs esate akla, dirbate institute neįgaliems vaikams, visai natūralu, kad jūs laikote vaikų užrašus Brailio raštu savo namuose. Jūs esate nepaprasto sumanumo asmenybė. Aš tik nesuprantu, kas ta varomoji jėga, kuri jus įkvepia?

– Jei jums patinka, manykite, kad aš esu pasišventusi.

– Taip, aš taip ir maniau.

– Kodėl jūs man visa tai pasakojate? Tai atrodo keista.

Aš pasižiūrėjau į laikrodį.

– Jūs turite dvi valandas, panele Pebmarš. Po dviejų valandų čia bus specialaus dalinio žmonės ir jus suims...

– Aš jūsų nesuprantu. Kodėl atėjote prieš pasirodant jūsų žmonėms? Jūs, ką... atėjote mane perspėti?

– Tikrai, aš atėjau jūsų perspėti. Aš atėjau ir lauksiu, kol pasirodys reikalingi žmonės. Noriu žinoti, kad niekas nedings iš šio namo. Jūs esate vienintelė išimtis. Jūs lenkiate juos dviem valandom, jei nuspręsite išeiti.

– Bet kodėl? Kodėl?

Aš lėtai ištariau:

– Nes, mano nuomone, yra nedidelė galimybė, kad netrukus jūs galite tapti mano uošve... Tačiau aš galiu ir klysti.

Kambaryje įsivyravo tyla. Milisenta Pebmarš pakilo ir nuėjo prie lango. Aš nenuleidau nuo jos akių. Neturėjau jokių iliuzijų dėl Milisentos Pebmarš. Nepasitikėjau ja nė per nago juodymą. Ji buvo akla, tačiau ir neregys gali pričiupti, jei būsi tam nepasiruošęs. Aklumas jai netrukdytų, kai tik ji įremtų man į nugarą ginklą.

Ji tyliai ištarė:

– Aš nesakysiu, ar jūs klystate, ar esate teisus. Tačiau kas jus verčia taip galvoti?

– Akys.

– Tačiau mes visiškai skirtingo charakterio.

– Taip.

Ji kalbėjo beveik iššaukiamai:

– Aš padariau dėl jos geriausia ką galėjau.

– Na, tai požiūrio klausimas. Jums svarbiausi yra jūsų reikalai.

– Taip ir turi būti.

– Aš nesutinku su jumis.

Kambaryje vėl tapo tylu. Tada aš jos paklausiau:

– Ar jūs žinojote tą dieną, kas ji tokia?

– Ne, kol neišgirdau pavardės. Aš turėjau apie ją žinių – visada.

– Jūs nebuvote tokia žiauri, kokia norėjote būti.

– Nešnekėkite nesąmonių.

Aš vėl pažvelgiau į laikrodį.

Nuo lango ji nuėjo prie rašomojo stalo.

– Turiu jos nuotrauką, kai ji dar buvo maža...

Aš buvau už jos, kai ji atidarė stalčių. Ten buvo ne šautuvas. Ten buvo mažas, bet mirtį nešantis peilis.

Aš uždėjau savo ranką ant jos ir paėmiau peilį.

– Gal aš ir jautrus, tačiau – ne kvailas, – tariau jai.

Ištiesusi ranką, ji paieškojo kėdės ir atsisėdo. Ji nerodė jokių emocijų.

– Nesiruošiu pasinaudoti jūsų pasiūlymu. Kokia iš to nauda? Aš liksiu čia, kol jie ateis. Visada yra įvairiausių galimybių, net ir kalėjime.

– Turite galvoje, kad ir ten skleisite savo idėjas?

– Sakykite, kaip norite.

Mes sėdėjome kambary, svetimi, tačiau suprasdami vienas kitą.

– Aš pasitraukiau iš tarnybos, – pasakiau jai. – Grįžtu prie savo seno užsiėmimo – jūrų biologijos. Australijos universitete yra laisva vieta.

– Manau, kad protingai pasielgėte. Jūs neturite to, kas reikalinga tokiam darbui. Jūs kaip ir Rozmeri tėvas. Jis negalėjo suprasti Lenino posakio "Šalin silpnumą".

Aš prisiminiau Erkiulio Puaro žodžius.

– Aš patenkintas, – pasakiau, – kad esu žmogus...

Mes sėdėjome tyloje, įsitikinę, kad kito požiūriai yra klaidingi.

Detektyvo inspektoriaus Hardkastlio laiškas mesjė Erkiuliui Puaro

Brangusis mesjė Puaro,

Mes esame surinkę keletą faktų, ir aš pamaniau, kad jums bus įdomu juos sužinoti.

Ponas Kventinas Dagesklinas iš Kvebeko išvažiavo iš Kanados į Europą maždaug prieš keturias savaites. Jis neturi artimų giminaičių, ir jo planai buvo neapibrėžti. Jo pasą rado mažo restorano Bolonėje savininkas, kuris ir įteikė jį policijai. Kol kas niekas nepareiškė dėl jo pretenzijų.

Ponas Dagesklinas buvo labai senas Montresorių šeimos draugas Kvebeke. Šeimos galva, ponas Henris Montresoris, mirė prieš aštuoniolika mėnesių, palikdamas savo labai didelį turtą vienintelei išlikusiai giminaitei Valerijai, Džosajo Blando iš Portlebario, Anglijoje, žmonai. Labai patikima Londono teisininkų firma veikė Kanados testamento vykdytojų vardu. Visi ryšiai tarp ponios Bland ir jos šeimos Kanadoje nutrūko po vedybų, kurioms jos šeima nepritarė. Ponas Dagesklinas užsiminė vienam savo draugų, kad ketina aplankyti Blandus, kai bus Anglijoje, nes jam visada labai patiko Valerija.

Kūnas, iki šiol identifikuotas kaip Haris Kasltonas, buvo besąlygiškai identifikuotas kaip Kventinas Dagesklinas.

Paslėptos Blando statybų aikštelės kampe gulėjo lentos. Nors jos ir buvo skubotai uždažytos, ant jų, po ekspertų atliktų procedūrų, galima aiškiai įskaityti žodžius "SOWFLAKE LAUNDRY".

Daugiau nebevarginsiu jūsų smulkmenomis. Noriu tik pranešti, kad prokuroras mano, jog galima išduoti orderį Džosajo Blando areštui. Kaip jūs ir numanėte, panelė Martindeil ir ponia Bland yra seserys. Tačiau nors aš ir pritariu jūsų požiūriui dėl panelės Martindeil dalyvavimo šiame nusikaltime, įtikinamų įrodymų bus nelengva gauti. Be jokios abejonės, ji yra nepaprastai gudri moteris. Tačiau aš turiu šiokių tokių vilčių dėl ponios Bland. Ji iš tokių, kad prirėmus prie sienos, viską išduos.

Pirmosios ponios Bland mirtį dėl priešo veiksmų

karo metu, taip pat ir Blando antrąsias vedybas su Hilda Martindeil (kuri taip pat tarnavo armijoje), kurios taip pat buvo registruotos Prancūzijoje, bus galima, mano nuomone, tiksliai nustatyti, nežiūrint į tai, kad dauguma dokumentų buvo sunaikinta.

Buvo nepaprastai malonu susitikti su jumis. Privalau padėkoti už labai vertingus patarimus, kuriuos gavau iš jūsų ta proga. Tikiuosi, kad jūsų buto Londone apdaila ir pakeitimai buvo priimtini.

Nuoširdžiai jūsų,
Ričardas Hardkastlis.

Tolesnis susirašinėjimas tarp R.H. ir E.P.

Geros naujienos! Blandų moteris palūžo! Viską prisipažino!!! Viskuo kaltina savo seserį ir vyrą. Ji " nesuprato, ką jie sumanė, kol jau buvo vėlu"! Galvojo, kad jie tik "apsvaigins jį, kad jis nesuprastų, jog ji ne ta Bland"! Kurgi ne! Bet aš sakyčiau, panašu į tiesą, kad ji nebuvo pagrindinė veikėja.

Žmonės iš Portobelo turgaus pažino panelę Martindeil, kaip ponią iš "Amerikos", kuri nupirko du laikrodžius.

Ponia Maknauton dabar tvirtina, kad matė, kaip Blandas savo furgone atsivežė Dageskliną į garažą. Nejaugi?

Mūsų bičiulis Kolinas vedė tą merginą. Jei norite žinoti mano nuomonę, jis visai išsikraustė iš proto. Viso geriausio.

Jūsų,
Ričardas Hardkastlis

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) išgarsėjo pasaulyje kaip Nusikaltimų karalienė. Jos knygos parduotos daugiau nei milijardo egzempliorių tiražu anglų kalba ir dar milijardo egzempliorių tiražu kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Ji plačiausiai leidžiama visų laikų rašytoja, ją lenkia tik Biblija ir Šekspyras. Ji yra 79 kriminalinių romanų ir trumpų apsakymų rinkinių, 19 pjesių ir 6 romanų, pasirašytų Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) vardu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas "Paslaptinga afera Stailse" buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, mažąjį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti populiariausiu po Šerloko Holmso sekliu kriminaliniuose romanuose. Romanas buvo išleistas tik 1920 m. "Bodley Head" leidykloje.

Nuo 1920 iki 1926 m. Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 m. ji parašė savo šedevrą "Rodžerio Ekroido nužudymas". Tai buvo pirmoji jos knyga, išleista "Harper Collins" leidykloje. Taip prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris tęsėsi ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. "Rodžerio Ekroido nužudymas" taip pat tapo pirmąja inscenizuota Agatos Kristi knyga. Pavadinimu "Alibi" ji ilgai buvo rodoma Vest Endo scenoje. "Pelėkautai", įžymiausia jos pjesė, yra ilgiausiai vaidinama pjesė teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: "Užuolaida: paskutinė Puaro byla" (1975 m.) ir "Miegantis žudikas" su apgaulingai silpna ponia Marpl (1976 m). Abi knygos tapo bestseleriais. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – "Autobiografiją" ir žavingąją "Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni", šlovinančią ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

TOS PAČIOS AUTORĖS

ABC žudikai
Bertramo viešbutyje
Blogis po saule
Didysis ketvertas
Drambliai gali prisiminti
Drevė
Erkiulio darbai
Erkiulio Puaro Kalėdos
Helouvyno vakarėlis
Hikori Dikori Dok
Ir tada ten nieko nebuvo
Įdūrimas į mano nykštį
Jie atvyko į Bagdadą
Jie daro tai su veidrodžiais
Judantis pirštas
Kalėdų pudingas
Kaminų paslaptis
Karibų paslaptis
Katinas tarp balandžių
Kelionė į Frankfurtą
4.50 iš Pedingtono
Kibirkščiuojantis cianidas
Kodėl jie nepaklausė Evans
Kortos ant stalo
Kreivasis namas
Kvailas liudininkas
Laikrodžiai
Lavonas bibliotekoje
Likimo vartai
Link nulio
Listerdeilo paslaptis
Miegantis žudikas
Miršta lordas Edžveras
Mirties šuo
Mirtis debesyse
Mirtis ant Nilo
N ar M?
Nekaltojo kankinimas
Nemezidė
Nesibaigianti naktis
Nežinomas tikslas
Numirėlio pokštas
Nusikaltimo bendrininkai
Nužudymų grandis
Palšas žirgas
Paskelbta žmogžudystė
Paskui ateina mirtis
Paskutinės ponios Marpl bylos
Paslaptinga afera Stailse
Paslaptingasis misteris Kvinas
Pavojus End Hause
Penki maži paršiukai
Perskilęs veidrodis
Pilna kišenė rugių
Pirmosios Puaro bylos
Po laidotuvių
Polensa Bei netikėtumas
Ponios Maginti mirtis
Potvynio nunešti
Rodžerio Ekroido nužudymas
Sitafordo paslaptis
Slaptas priešininkas
Susitikimas su mirtimi
Tamsusis kiparisas
Tiria Parkeris Painas
Tiria Puaro
Trečioji mergina
Trijų veiksmų tragedija
Trylika uždavinių
Užuolaidos: paskutinė Puaro byla
Viens, du, užsek man batus
Vyras rudu kostiumu
Žydrojo traukinio palaptis
Žmogžudystė Mesopotamijoje
Žmogžudystė Miūjyje
Žmogžudystė Rytų ekspresе
Žmogžudystė Vikareidže
Žudyti lengva

Mary Westmacott slapyvardžiu
Dukters duktė
Nebuvęs pavasarį
Našta
Milžino duona
Rožė ir medis
Nebaigtas portretas

Agatha Christie Mallowan
Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni
Žvaigždė virš Betliejaus

Autobiografija
Agata Kristi: Autobiografija

Agata Kristi
Laikrodžiai

Redagavo Jadvyga DAMBRAUSKIENĖ
Dailininkė Daiva STAŠKEVIČIENĖ
Viršelį maketavo Vaidas RADZICKAS

1999. Užs. Nr. 805. Leidėjas "Sirokas".
Spausdino UAB "Ergos spaustuvė",
Vileišio g. 18, 2059 Vilnius

6,-Lt

LAIKRODŽI

Stenografistė Šeila Veb
įėjo į 19 namą Vilbrehem Kresento gatvėje,
kaip buvo nurodyta. Tada ji ir pamatė
šiurpų reginį: vyro lavoną,
tysantį ant svetainės grindų.
Byloje Puaro sudomino laikas.
Nors ir šoko būsenoje, Šeila aiškiai
atsiminė, jog girdėjo, kaip laikrodis su
gegute išmušė tris valandas.
Tačiau kiti keturi laikrodžiai svetainėje
rodė tokį laiką: 4.13.
O keisčiausia, kad tik vienas laikrodis
priklausė namo savininkei.

"Štai įspūdingas detektyvinis romanas visoje savo didybėje"
NEW YORK TIMES

